

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
ప్రథమ అధ్యాయము.

పరీక్షిత్తు మహారాజుకు శుకమహర్షి చెప్పిన
భాగవతమును, నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో,
సూతపౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు ఈ
విధంగా చెప్పాడు.

మైత్రేడుయుడు విదురునితో ఇలా అంటున్నాడు.

“విదురా! ఇప్పటిదాకా నీకు, కపిలుడు తన తల్లి దేవహవతికి
చేసిన తత్త్వబోధను గురించి చెప్పాను. తరువాత కథ చెబుతాను విను.

స్వాయంభువ మనువు ఆయన భార్య శతరూప సృష్టి
చేయడానికి పూనుకున్నారు అని చెప్పానుకదా. వారి సంతతి ఈ
ప్రకారంగా అభివృద్ధి చెందింది.

స్వాయంభువ మనువు, శతరూపలకు ముగ్గురు
కుమార్తెలు కలిగారు. వారి పేర్లు ఆకూతి, దేవహవతి, ప్రసూతి. పుత్రికలే
కాకుండా వారికి ఇద్దరుకుమారులు కూడా కలిగారు. వారి పేర్లు
ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు.

పెద్ద కుమార్తె ఆకూతిని రుచి ప్రజాపతికి ఇచ్చి శాస్త్రోక్తంగా
వివాహము జరిపించారు. రుచి ప్రజాపతికి, ఆకూతికి ఒక

కుమారుడు, కుమార్తె జన్మించారు. వారు సాక్షాత్తు నారాయణుడు,
లక్ష్మీదేవి స్వరూపులు. కుమారుడి పేరు యజ్ఞుడు. కుమార్తె పేరు దక్షిణ.

స్వాయంభువ మనువు తన మనుమడైన యజ్ఞుని
పెంచుకోడానికి తన ఇంటి తీసుకొచ్చాడు. రుచి తన కుమార్తె దక్షిణను
తన కుమారుని వలె పెంచుకుంటున్నాడు. వారికి యుక్త వయసు
రాగానే వివాహము జరిపించారు. స్వాయంభువ మనువు తన
పెంపుడు మనుమడు యజ్ఞుని, రుచి కుమార్తె దక్షిణకు ఇచ్చి వివాహం
చేసాడు. వారిద్దరూ విష్ణుమూర్తి, లక్ష్మీదేవి స్వరూపులు కాబట్టి, ఈ
వివాహము పెద్దల సమ్మతిన శాస్త్రోక్తంగా జరిగింది.

యజ్ఞుడు, దక్షిణ వీరిద్దరికీ , పన్నెండుమంది పుత్రులు
కలిగారు. వారిపేర్లు, తోషుడు, ప్రతోషుడు, సంతోషుడు, భద్రుడు,
శాంతి, ఇదస్థతి, ఇధ్నుడు, కవి, విభుడు, స్వాహ్నుడు, సుదేవుడు,
రోచనుడు. ఈ పన్నెండుమంది తుషితులు అనే పేరుతో దేవతలు
అయ్యారు. మరీచి మొదలగు వారు సప్తఋషులు అయ్యారు. యజ్ఞుడు
శ్రీహరి అవతారంగా కీర్తింపబడ్డాడు. తరువాత యజ్ఞుడు
దేవేంద్రపదవిని అలంకరించాడు.

మహాతేజోవంతులైన స్వాయంభువ మనువు
కుమారులు....ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు వారి కుమారులు,
మనుమలు, మునిమనుమల వలన మనువంశము వృద్ధిపొందింది.

ఓ విదురా! స్వాయంభువ మనువు రెండవ కుమార్తెను
కర్దమమహామునికి ఇచ్చి వివాహం చేయడం, వారికి కపిలుడు

పుట్టడం చెప్పాను కదా! తరువాత స్వాయంభువ మనువు మూడవ కుమార్తె అయిన ప్రసూతిని బ్రహ్మ కుమారుడైన దక్షునికి ఇచ్చి వివాహం చేసారు. వారు కూడా మనువంశమును వృద్ధిచేసారు.

తరువాత కర్దమునికి, దేవహాతికి తొమ్మిది మంది పుత్రికలు కలిగారనీ వారిని మలీచి మొదలగు మహామునులకు ఇచ్చి వివాహం చేసారని చెప్పాను కదా! ఇప్పుడు నేను వారి వంశములు ఎలా అభివృద్ధి చెందాయి అనే విషయాన్ని వివరిస్తాను.

బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో మొదటి వాడు మలీచి. మలీచికి కర్దముని కుమార్తె కళను ఇచ్చి వివాహం చేసారు. మలీచికి, కళకు ఇద్దరుకుమారులు కలిగారు. వారే కశ్యపుడు, పూర్ణిమానుడు. వీరిద్దరి వంశములతో ప్రపంచం అంతా నిండి పోయింది. పూర్ణిమానుడికి విరజుడు, విశ్వగుడు అనే ఇద్దరు కుమారులు, దేవకూల్య అనే కుమార్తె కలిగారు. ఆ దేవకూల్య అన కన్య తన తదుపరి జన్మలో గంగానదిగా ఆవిర్భవించింది.

బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో రెండవ వాడు అత్రి. అత్రి మహర్షికి, అనసూయకు దత్తాత్రేయుడు, దుర్వాసుడు, సోముడు, అనే పుత్రులు జన్మించారు. ఆ ముగ్గురు కుమారులు సాక్షాత్తు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల అంశలతో జన్మించారు. (దత్తాత్రేయుడు విష్ణు అంశ, దుర్వాసుడు రుద్రుని అంశ, సోముడు బ్రహ్మ అంశ).

అప్పుడు విదురునికి ఒక సందేహం కలిగింది.

“ గురువుగారూ! బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు సృష్టి, స్థితి, లయకారులు

కదా. మరి వారే స్వయంగా అత్రి మహర్షికి, అనసూయకు ఎలా కుమారులుగా జన్మించారు. దీనికి ఏమైనా ప్రత్యేకమైనకారణం ఏమైనా ఉందా?”అని అడిగాడు.

అప్పుడు మైత్రేయుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“విదురా! అత్రి మహర్షి, అనసూయలు బ్రహ్మ ఆదేశానుసారము సృష్టి చేయడానికి ఆయత్తమయ్యారు. అందుకోసమై తపస్సు చేయడానికి కుల పర్వతము వద్దకు తపస్సు చేయడానికి వెళ్లారు. ఆ కుల పర్వతము అనేకములైన పూలు, ఫల వృక్షములతోనూ, సరోవరములతోనూ సర్వంగ సుందరంగా శోభిల్లుతూ ఉంది. ఆ కుల పర్వతము వద్ద అత్రి మహాముని ప్రాణాయామము ద్వారా మనస్సును, ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకొని, కేవలం గాలిని మాత్రం పీలుస్తూ, ఒంటికాలిమీద నిలబడి నూరుసంవత్సరములు తపస్సుచేసాడు.

ఆయన మనస్సులో ఒకే భావన. “నేను ఆపరమాత్మను మనసులో నిలుపుకున్నాను. ఆయన నాకు తన వంటి సంతానమును ప్రసాదించాలి” అనే ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో తపస్సు చేసాడు. ఆ సమయంలో అత్రి మహాముని తలమీది నుండి అగ్ని జ్వాలలు పుట్టాయి. ఆ యోగాగ్ని ద్వారా ముల్లోకములు దహించుకుపోసాగాయి. ఆ పరమాత్మ స్వరూపాలైన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు దేవతలను, గంధర్వులను ఋషులను వెంటబెట్టుకొని అత్రి మహాముని ఆశ్రమము వద్దకు వెళ్లారు.

త్రిమూర్తులను చూడగానే అత్రి మహాముని మనస్సు
ఆనందంతో నిండిపోయింది. ఒంటికాలి మీద నిలబడి త్రిమూర్తులను
కనులారా చూస్తున్నాడు. అత్రి మహాముని వారిని సాదరంగా
ఆహ్వానించి, అతిథి మర్యాదలు చేసాడు. వారిని యథావిధిగా
పూజించాడు. అత్రి మహాముని ఆనంద పారవశ్యంతో, అర్థనిమీలిత
నేత్రములతో త్రిమూర్తులను ఈ విధంగా స్తుతించాడు.

“ఓ త్రిమూర్తులారా! ప్రతి కల్పప్రారంభంలో
మూడుగుణములలో కలిగిన క్షోభచేత, ఈ విశ్వములో సృష్టి,స్థితి,
లయములు కలుగుతున్నాయి. సృష్టి,స్థితి,లయకారులైన మీరు
బ్రహ్మ,విష్ణు,రుద్రరూపములతో అవతరించారు. అటువంటి మీ
పాదపద్మములకునమస్కరిస్తున్నాను. కాని నేను మంచి సంతానము
కొరకు ఆ పరమాత్మను మాత్రమే ఆహ్వానించాను. కాని మీరు ముగ్గురు
వచ్చారు. వీరిలో నేను ఆహ్వానించిన పరమాత్మ ఎవరు? నేను
నిరాకారుడు, నిర్గుణుడు అయిన పరమాత్మను నా మనస్సులో
నిలుపుకొని తపస్సు చేసాను. కానీ మామూలు మానవులకు గోచరం
కాని మీరు మూడు ఆకారాలతో నా ముందు ప్రత్యక్షం అయ్యారు. ఇది
ఎలాజరిగింది? నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు.

దానికి త్రిమూర్తులు చిరునవ్వునవ్వుతూ అత్రి మహామునికి
ఇలా చెప్పారు. “ఓ అత్రి మహర్షి! నీ సంకల్పము గొప్పది. నీ కోరిక తప్పక
నెరవేరుతుంది. నీవు ఆరాధించిన ఆ పరమాత్మ ఒక్కడే. ఆ పరమాత్మ
తత్త్వమే మూడు వేరు వేరు పనులు చేయుటకు, మూడు అంశలతో
ముగ్గురుగా విభజింపబడ్డాము. ఇప్పుడు మా ముగ్గురి అంశలతో నీకు

ముగ్గురు కుమారులు కలుగుతారు. వారు నీ కీర్తిని నేల నలుచెరగులా విస్తరింపజేస్తారు.” అని అత్రి మహామునికి వరం ప్రసాదించారు.

తరువాత అత్రి తన భార్య అనసూయతో కలిసి త్రిమూర్తులను అర్చించారు. ఆ దంపతుల పూజలందుకొనిన తరువాత త్రిమూర్తులు వెళ్లిపోయారు. తరువాత అనసూయాదేవి గర్భం ధరించి, బ్రహ్మ అంశతో సోముడు (చంద్రుడు), విష్ణు అంశతో మహాయోగి దత్తాత్రేయుడిని, రుద్రఅంశతో మహాకోపిష్ఠి దుర్వాసుని పుత్రులుగా పొందింది.

(మనకు వాడుకలో ఉన్న అనసూయ కథ అంటే త్రిమూర్తులు ఆమె ఇంటికి రావడం, ఆమెను వివస్త్రిగా భోజనం వడ్డించమనడం, ఆమె వారిని శిశువులుగా మార్చడం ఇదంతా కల్పన కావచ్చు. లేదా ఏదైనా పురాణంలో ఉండి ఉండవచ్చు.)

ఓ విదురా! బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో తరువాతి వాడైన అంగిరసుడు అనే మహాబుధి కథ చెబుతాను విను. అంగిరసుని భార్య పేరు శ్రద్ధ. అంగిరసునికి, శ్రద్ధకు నలుగురు కుమార్తెలు కలిగారు. వారి పేర్లు సినీవాలి, కుహు, రాక, అనుమతి. ఇద్దరు కుమారులుకూడా కలిగారు. వారు ఉతథ్కుడు, బృహస్పతి. వీరి వలన సృష్టి కొనసాగింది.

బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో తరువాతి వాడు పులస్తుడు. ఆయన భార్య పేరు హవిర్బు. వారికి అగస్తుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. ఆ అగస్తుడే తరువాతి జన్మలో జఠరాగ్ని రూపంలో ప్రతిదేహంలో ఉన్నాడు.

పులస్త్తునికి మరొక కుమారుడు కూడా కలిగాడు. అతని పేరు విశ్రవసుడు. విశ్రవసుడు గొప్ప తపస్వి. విశ్రవసునకు ఇద్దరు భార్యలు. మొదటి భార్య ఇలకు కుబేరుడు, రెండవ భార్య కేశినికి రావణుడు, కుంభకర్ణుడు అనే కుమారులు కలిగారు.

బ్రహ్మమానసపుత్రులో తరువాతి వాడైన పులహని భార్య గతి. వారిరువురికీ కర్కశేష్టుడు, వలీయాంసుడు, సహిష్ణువు అను ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు.

బ్రహ్మమానస పుత్రులలో తరువాతి వాడైన క్రతువుకు క్రియ అను ఆమెతో వివాహం అయింది. వారిద్దరికీ 60,000 మంది వాలఖిల్కులు జన్మించారు.

బ్రహ్మమానస పుత్రులలో తరువాతి వాడైన వశిష్ఠునికి ఊర్జ అనే ఆమెతో వివాహం అయింది. వారిరువురకు చిత్రకేతువు మొదలగు ఏడుగురు కుమారులు కలిగారు. వారి పేర్లు చిత్రకేతువు, సురోచి, విరజుడు, మిత్రుడు, ఉల్బణుడు, వసుభృద్వానుడు, ద్వుమాంసుడు. వశిష్ఠునికి మరొక భార్య ద్వారా శక్తి మొదలగు పుత్రులు కలిగారు. (ఈ శక్తి కుమారుడే పరాశరుడు. పరాశరుని కుమారుడు వ్యాసుడు. వ్యాసుని కుమారుడు శుకుడు).

బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో తరువాతి వాడు అధర్వుడు. అధర్వుఋషి భార్యపేరు చిత్తి. వారికి దధీచి అనే కుమారుడు కలిగాడు.

విదురా! ఇప్పుడు నీకు బ్రహ్మమానస పుత్రులలో తరువాతి వాడైన భృగు మహర్షి వృత్తాంతమును చెబుతాను విను. భృగువు భార్య పేరు ఖ్యాతి. వారికి ధాత, విధాత, అనే కుమారులు కలిగారు. శ్రీ అనే కుమార్తె కూడాకలిగింది. ధాత, విధాతలకు మేరు, ఋషి కుమార్తెలు అయిన ఆయతి, నియతి అనే కన్యలను ఇచ్చి వివాహం జరిపించారు. వారికి మృకండుడు, ప్రాణుడు అనే కుమారులు కలిగారు.

మృకండ మహర్షికి మార్కండేయుడు, ప్రాణుడికి వేదశిరుడు అనే కుమారులు జన్మించారు. భృగువుకు కవి అనే కుమారుడు కూడా ఉన్నాడు. ఆ కవి యొక్క కుమారుడే రాక్షస గురువు శుక్రాచార్యుడు. భృగు మహర్షి యొక్క సంతతి లోకంలో బాగా వ్యాప్తిచెందింది.

విదురా! నీకు బ్రహ్మ మానస పుత్రులలో తరువాతి వాడైన దక్షుని గురించి చెబుతాను విను. దక్షుడు మనువు యొక్క కుమార్తె అయిన ప్రసూతిని వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి 16 మంది కుమార్తెలు కలిగారు. అందులో పదముగ్గురు కన్యలను, దక్షుడు ధర్ముడు అనే వానికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. ఒక కన్య అయిన స్వాహాదేవిని అగ్ని దేవునికి, మరొక కన్యను పితృగణములకు, ఆఖరి కన్య అయిన సతీదేవిని శివునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

ధర్మునికి ఇచ్చి వివాహం చేసిన కన్యల పేర్లు..... శ్రద్ధ, మైత్రి, దయ, శాంతి, తుష్టి, పుష్టి, క్రియ, ఉన్నతి, బుద్ధి, మేధ, తితిక్ష, హీ, మూర్తి. ఈ పదముగ్గురు ధర్ముని భార్యలు. శ్రద్ధ అనే ఆమెకు సత్యము, మైత్రికి ప్రసాదము, దయ అనే ఆమెకు అభయము, శాంతి అనే ఆమెకు

సుఖము, తుష్టి అనే ఆమెకు హర్షము, పుష్టి అనే ఆమెకు గర్వము అనే సంతానము పుట్టారు. క్రియ అనే ఆమెకు యోగమును, ఉన్నతికి దర్పమును, బుద్ధికి అర్థమును, మేధకు స్మృతి, తితిక్ష కు మంగళము, హీ కి వినయము అనేవారు పుట్టారు.

(పైన చెప్పిన పేర్లు గమనించండి. అవి అన్నీ మానవులకు ఉన్న లక్షణముల పేర్లు, అంటే అటువంటి లక్షణములు, గుణములు, వృత్తులు కల వారు పుట్టారు అని చెప్పుకోవచ్చు.)

ధర్మునికి మూర్తి అనే భార్య వలన నరుడు, నారాయణుడు అనే ఋషులు జన్మించారు. నరనారాయణులు జన్మించినపుడు ఈ విశ్వం అంతా ప్రసన్నంగా తయారయింది. ఆకాశము నుండి పూలవర్షము కురిసింది. మునులు, గంధర్వులు, కిన్నరులు, భగవంతుని స్తుతించారు. దేవతలందరూ నరుడు, నారాయణుని ఈ విధంగా స్తుతించారు.

“పరమాత్మ తన మాయ ద్వారా ఈ విరాట్ రూపమును సృష్టించాడు. ఆ విరాట్ రూపమే ధర్ముని ఇంట నర నారాయణ రూపంలో ఉద్భవించింది. అట్టిపరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాము. శాస్త్రములను అధ్యయనం చేయడం ద్వారా భగవంతుడు ఇలా ఉంటాడు అని తెలుసుకోగలుగుతాము కాని భగవంతుని ప్రత్యక్షము చేసుకోలేము. అట్టి భగవంతుడు ఈ దేవతలను సృష్టించాడు. ఆ పరమాత్మ యొక్క కరుణాపూరితమైన దృష్టి మామీద ప్రసరించుగాక!” అని ప్రార్థించారు.

వారి పూజలను స్వీకరించిన నరుడు నారాయణుడు
ధర్ముని ఇల్లు వదిలి గంధమాధన పర్వతము మీదికి తపస్సు
చేసుకోడానికి వెళ్లిపోయారు.

ఆ నరుడు నారాయణుడే ద్వాపర యుగములో అర్జునుడు
గానూ, శ్రీకృష్ణుడు గానూ జన్మించారు.

దక్షుని కుమార్తె ను అగ్నిగి ఇచ్చి వివాహం చేసారని
చెప్పాను కదా! ఆమె పేరు స్వాహా దేవి. అగ్నిదేవునికి స్వాహాదేవికి
ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. వారి పేర్లు పావకుడు, పవమానుడు,
శుచి. ఈ ముగ్గురి వలన 45 రకాలైన అగ్నులు పుట్టారు. అగ్ని మొత్తం
49 రకాలు అని చెబుతారు. (అగ్ని, ఆయన కుమారులు ముగ్గురు,
ఆయన మనుమలు 45 మంది. మొత్తం 49 మంది).
యజ్ఞములు, యాగములలో అగ్నిని మండించి, అందులో స్వాహా
మంత్రములు జపిస్తూ, వేసే హవిస్సులను, ఈ 49 అగ్నులు స్వీకరించి,
ఆయాదేవతలకు చేరుస్తాయి.

దక్షుడు తన మరొక కుమార్తెను పితృదేవతలకు ఇచ్చాడు
అని చెప్పాను కదా. ఆమె పేరు స్వధ. (పితృకార్యములలో స్వధానస్
తర్హయామి అని తర్హణాలు పితృదేవతలకు విడుస్తాము కదా!) ఆ
పితృదేవతలు అగ్నిష్వాత్త, బల్లిషదుడు, సోమపుడు, ఆజ్యపుడు.

ఈ పితృగణములు రెండు రకాలు. సాగ్నికులు అంటే అగ్ని
కార్యములో అర్చింపబడేవారు. నిరగ్నికులు అంటే అగ్ని కార్యముతో

నిమిత్తము లేకుండా అర్జింపబడేవారు. ఈ రెండు విధములైన
పితృగణములకు స్వధ అనే దక్షుని కుమార్తె భార్య అయింది.

ఈ స్వధ పితృగణముల వలన ఇద్దరు కుమార్తెలకు
జన్మనిచ్చింది. వారి పేర్లు వయున, ధారిణి. ఈ పుత్రికలు
అపారజ్ఞానసంపన్నులు.

దక్షుని ఆఖరుకుమార్తె పేరు సతీదేవి. ఆమె శివునికి భార్య
అయింది. ఆమెకు సంతానము కలుగలేదు. ఆమె ఎల్లప్పుడూ పతిసేవలో
నిమగ్నం అయి ఉండేది. సతీదేవి తండ్రి దక్షుడు అకారణంగా శివుని
మీద వైరం పెంచుకున్నాడు. దక్షుని వైరం కారణంగా సతీదేవి
యోగాగ్నిలో దగ్ధం అయిపోయింది.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము మొదటి అధ్యాయము సంపూర్ణము.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
రెండవ అధ్యాయము.

అప్పుడు విదురుడికి ఒక సందేహం వచ్చింది.

“మైత్రేయా! సతీదేవి దక్షుని కుమార్తె కదా! మరి ఆమె మీద ప్రేమ ఉండాలికదా! అలా అయితే సతీదేవి ఎందుకు యోగాగ్నిలో కాలిపోయింది. శివుడు అంటే ఈ చరాచర జగత్తుకు గురువు వంటి వాడు. ఆయనకు శత్రువులు అంటూ ఎవరూ లేరు కదా! పైగా శివుడు ఎప్పుడూ ప్రశాంతంగాఉంటాడు. అందరి ఆత్మలలో తానై ఉంటాడు. ఆయనను మూడులోకాలు పూజిస్తాయి. అటువంటి శివుడి మీద దక్షుడికి విరోధం ఎందుకు కలిగింది. మామా అల్లుళ్ల మధ్య కలిగిన కలహానికి కారణం ఏమిటి? మామాఅల్లుళ్లు తగవులాడుకుంటే, మధ్యలో సతీదేవి ఎందుకు ఆత్మాహుతి చేసుకుంది? అంతా అయోమయంగా ఉంది. దీని గురించి వివరంగా చెప్పండి.” అని అడిగాడు విదురుడు. అప్పుడు మైత్రేయుడు ఇలా చెప్ప సాగాడు.

“విదురా! పూర్వము ప్రజాపతులు అందరూ కలిసి ఒక మహా యజ్ఞము చేసారు. దానికి దక్షుడు యజమాని. ఆ యజ్ఞమునకు మహా ఋషులు, దేవతలు, మునులు, అగ్నులు అందరూ వచ్చారు. అందరూ కూర్చుని ఉండగా దక్షుడు లీవిగా సభామండపంలోకి ప్రవేశించాడు. దక్షుని చూచి అందరూ గౌరవ సూచకంగా లేచి నిలబడ్డారు. కాని బ్రహ్మ, శివుడు మాత్రం లేచి నిలబడలేదు. కూర్చునే ఉన్నారు.

దక్షుడు అందరినీ పలకరిస్తూ నమస్కారం చేసిన వారికి తిరిగి నమస్కారం చేస్తూ బ్రహ్మ దగ్గరకు వచ్చాడు. తండ్రి గారైన బ్రహ్మకు దక్షుడు భక్తిపూర్వకంగా నమస్కరించాడు. బ్రహ్మగారు దక్షుని తనపక్కన ఉన్న ఆసనము మీద కూర్చోపెట్టుకున్నాడు. దక్షుడు నిలబడి ఉండి బ్రహ్మకు నమస్కారము చేస్తున్నప్పుడు శివుడు లేచి నిలబడలేదు. దక్షుని పలకరించలేదు. తనకేమీ పట్టనట్టు తన ఆసనంలో తాను కూర్చుని ఉన్నాడు.

ఇది గమనించాడు దక్షుడు. శివుడు తనను అవమానించినట్టు భావించాడు. దక్షునికి ఎక్కడలేని కోపం వచ్చింది. కోపంతో కళ్లు ఎరుపెక్కాయి. లేచి నిలబడి సభలో ఉన్న వారిని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఓ బ్రహ్మర్షులారా! దేవతలారా! అగ్నులారా! నేను అజ్ఞానంతో గానీ, మాత్సర్యంతో గానీ ఈ మాటలు అనడం లేదు. సభలో పాటించ వలసిన ఆచారముల గురించి వ్యవహారముల గురించి చెబుతున్నాను. దయయుంచి సావధానంగా వినండి. ఇదిగో ఇక్కడ కూర్చున్నాడే శివుడు. అతడు సిగ్గు లేకుండా సభామర్యాదలను అతిక్రమించాడు. లోక పాలకుడుగా ఇతని కీర్తి అంతా నాశనం అయింది.

నా కుమార్తె సతీదేవి అత్యంత సాధుశీల. ఆమె ఈ శివుని వివాహం చేసుకుంది. ఇతడు నాకు అల్లుడు. అల్లుడుగా మామకు గౌరవం ఇవ్వాలి కదా! నేను ప్రజాపతిని. అందరూ నన్ను గౌరవిస్తారు.

కాని ఈ శివుడు నన్ను ఒక మామగారుగా గానీ, ప్రజాపతిగా గాని గౌరవించలేదు. నా పట్ల మర్యాద చూపలేదు. కనీసం లేచి నిలబడలేదు. మర్యాదపూర్వకంగా ఒక్క మాటకూడా మాట్లాడలేదు. అటువంటి ఆచార హీనుడికి, గర్విష్టికి, మర్యాద తెలియని వాడికి, ఏమాత్రం శుచి, శుభ్రత లేని వాడికి సాధుశీల అయిన నా కుమార్తెను ఇచ్చి వివాహం చేసాను.

ఈ శివుడు ఎలాంటి వాడో మీకు తెలుసు! ఎప్పుడూ తలవిరబోసుకొని, ఒంటి మీద బట్టలు లేకుండా, పిచ్చి వాడి వలె కాసేపు నవ్వుతూ కాసేపు ఏడుస్తూ శ్వశానాల వెంట తిరుగుతుంటాడు. ఇతడు ఏ ఆభరణములు ధరించడు. ఒళ్లంతా శవాలను కాల్చిన బూడిద పూసుకుంటాడు. మెడలో పుర్రెలతో కట్టిన మాల వేసుకుంటాడు. శరీరం అంతా ఎముకలతో చేసిన ఆభరణములను ధరిస్తాడు. ఇతడు పేరుకు మాత్రమే శివుడు (ఆనందకరుడు) కాని వాస్తవంలో ఇతడు అశివుడు (ఏమాత్రం ఆనందం లేని వాడు).

ఇతడిని పిచ్చివాళ్లు మాత్రమే అభిమానిస్తారు. ఇతడు భూతములను, ప్రేతములను వెంటబెట్టుకొని వారికి నాయకుడిగా ఉంటున్నాడు. నా ఖర్చుకాలి, బ్రహ్మగారి మాటలు నమ్మి, నా కూతురు సతిని ఈ భూతనాధుడికి, ఆచారహీనుడికి ఇచ్చి పెళ్లిచేసాను.” ఆ ప్రకారంగా దక్షుడుశివుని అనరాని మాటలు అన్నాడు.

అన్నీ విన్న శివుడు ఏ మాత్రం చలించలేదు. నిర్వికారంగా మౌనంగా కూర్చుని ఉన్నాడు. ఎన్ని తిట్టినా దక్షునికి తృప్తి కలగలేదు.

దక్షుడు శాంతించలేదు. ఇలా కాదని శివుని శపించడానికి జలము చేతిలోకి తీసుకున్నాడు.

“ఓ దేవతలారా! అగ్నులారా! ఈ అధముడు మీతో సమానంగా యజ్ఞములో హవిర్భాగమునకు అర్పిండు కాదు. ఇతనికి హవిర్భాగము ఇవ్వను.” అని శపించాడు దక్షుడు.

అక్కడ ఉన్న దేవతలు అందరూ వద్దన్నా వినకుండా యజ్ఞములలో హవిర్భాగములు ఇవ్వకూడదని శివుని దారుణంగా శపించాడు. శివుని శపించిన తరువాత దక్షుడు అక్కడ ఉండలేకపోయాడు. కోపంతో యజ్ఞవాటికను విడిచి పెట్టి తన ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

ఇదంతా చూస్తూ శివుని పక్కనే నిలబడి ఉన్న నందీశ్వరుని కళ్లు ఎరుపెక్కాయి. కోపంతో ఊగి పోయాడు. శివుని శపించిన దక్షుని, దక్షుడు శివుని దారుణంగా తిడుతూ ఉండగా వింటూ ఏమీ మాట్లాడకుండా ఉన్న సభలో ఉన్న వారిని నందీశ్వరుడు శపించాడు.

“దేవతలారా! ఈ దక్షుడు మూఢుడు. వీడు మౌనంగాఉన్న శివుని శపించాడు. ఇటువంటి వాడు తాను సంపాదించుకున్న తత్త్వజ్ఞానము అంతా నశించిపోవుగాక! వీడి బుద్ధి నశించి పోతుంది. ఇతడు స్త్రీసుఖములలో మునిగి తేలుతూ, కపటములైన ధర్మములను ఆచరిస్తూ, భ్రష్టుడైపోవుగాక! ఇప్పటి నుండి ఈ దక్షుని బుద్ధి, దేహమే

ఆత్మ అని భావిస్తుంది. శరీరసుఖాలకే ప్రాధాన్యం ఇస్తుంది.

ఆత్మతత్త్వమును పూర్తిగా మరచిపోతాడు. పశువు మాదిరి ప్రవర్తిస్తాడు. ఎల్లప్పుడూ స్త్రీలమధ్య తిరుగుతూ స్త్రీలోలుడై ఉంటాడు. అటువంటి లక్షణములు కల మేక ముఖాన్ని ధరిస్తాడు.

ఈ దక్షుడు శివద్వేషి. ఇతనితో పాటు ఇతని చర్యలను ఆమోదించిన బ్రాహ్మణులు కూడా ఇతని మాదిరే సంసార సుఖములే ముఖ్యమని భావించి, జనన మరణ చక్రములో పడి పతనమవుతారు. వీరి మనసంతా శివద్వేషంతో నిండిపోయింది. వీరు వేదాధ్యయనము మరిచిపోయి ప్రాపంచిక కర్మలు చేయడంలోనే మునిగితేలుతుంటారు. అంతే కాకుండా ఈ బ్రాహ్మణులు అందరూ విచక్షణ లేకుండా సర్వభక్షకులు అవుతారు. తినకూడనివి కూడా ఇష్టంగా తింటారు. తన దేహమును, తమ భార్యను, సంతానమును పోషించుకోడానికే పూజలు వ్రతాలు చేస్తారు. ధనము సంపాదించడానికి, ఇంద్రియ సుఖములు పొందడానికి, వీరు అడుక్కుతినడానికైనా వెనకాడరు.” అని నందీశ్వరుడు బ్రాహ్మణులను దారుణంగా శపించాడు.

ఆ శాప వాక్కులను విన్న భృగువు కోపంతో రగిలిపోయాడు. తిరుగు శాపం ఇచ్చాడు. “ఈ శివుడిని పూజించేవాళ్లు, శివుడిని గురించి వ్రతాలు చేసేవాళ్లు, ఆ వ్యక్తులను అనుసరించే వాళ్లు, శాస్త్రవిజ్ఞానమునకు దూరమై పాపండులైపోతారు. వీరికి శుచి శుభ్రత ఉండదు. మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తారు. ఎప్పుడూ జడలు కట్టుకొని ఒళ్లంతా భస్మంపూసుకొని తిరుగుతుంటారు. వీరు సురను, మద్యమును సేవిస్తూ భష్టులవుతారు.

ఈ శివుడిని పూజించే వాళ్లందరూ ధర్మమును,
వేదములను, బ్రాహ్మణులను నిందించారు. అందువలన వీరంతా
పాషండ ధర్మాన్ని ఆశ్రయిస్తారు. ఎందుకంటే, వేదమార్గమే
ఉత్తమమైనది. సనాతనమైనది. మానవులందరూ అవలంబించ
వలసినది. మహాబుష్పలు అందరూ అనాదిగా వేదధర్మమునే
ఆచరిస్తున్నారు. జనార్దనుడే వేదములకు ప్రమాణము. అటువంటి
వేదమును ఈ శివారాధకులు నిందించారు. కాబట్టి మీరందరూ
తామసులు. భూతగణములు, వీటికి అధినాథుడైన మీ శివుడు,
నివసించే ప్రదేశములోనే నివసించండి. ఆ పాషండుడైన శివునే
ఆరాధించండి.” అని శివుని అనుసరించేవారిని, శివారాధకులను
శపించాడు భృగువు.

భృగువు పెట్టిన శాపమునకు చాలా బాధపడ్డాడు శివుడు.
అక్కడి నుండి తన అనుచర గణముతో వెళ్లిపోయాడు. శివుడు వెళ్లి
పోయిన తరువాత ఆ యజ్ఞమును ప్రజాపతులు అందరూ కలిసి
యథావిధిగా కొనసాగించారు. తరువాత గంగా యమునలు కలిసే
చోట అవభృథ స్నానాలు చేసారు. తరువాత తమ తమ స్థానములకు
వెళ్లిపోయారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
మూడవ అధ్యాయము.

“విదురా! ఆ ప్రకారంగా మామా అల్లుళ్లు అయిన దక్షుడు
శివుడు పరస్పర విరోధంతో ద్వేషంతో చాలా కాలం గడిపారు. బ్రహ్మ
దేవుడు దక్షుని ప్రజాపతులందరికీ అభిపత్తిని చేసాడు. ప్రజాపతులకు
అభిపత్తిగా అభిషేకము కాగానే దక్షునిలో ఉన్న గర్వము రెట్టింపు
అయింది. త్రిమూర్తులను కూడా లెక్క చేయడం మానేసాడు.
వాజిపేయము అనే యజ్ఞమును చేసాడు.

తరువాత బ్రహ్మస్థితిసవము అనే యజ్ఞమును చయడానికి
సంకల్పించాడు. దేవతలను, గంధర్వులను, ఋషులను అందరినీ
ఆహ్వానించాడు. ఒక్క శివుని తప్ప అందరినీ ఆహ్వానించాడు. దక్షుని
యజ్ఞము చూడటానికి ఆయన ఇచ్చే కానుకలు అందుకోడానికి
దేవతలు, దేవఋషులు, గంధర్వులు, మహాఋషులు అందరూ
కోలాహలంగా వెళుతున్నారు.

విమానముల మీద చక్కగా అలంకరించుకొని వెళుతున్న
దేవకాంతలను చూచింది సతీదేవి. వారిని అడిగి తన తండ్రి అయిన
దక్షప్రజాపతి యజ్ఞము చేస్తున్నాడని తెలుసుకొంది. వెంటనే భర్త
అయిన పరమశివుని వద్దకుపోయి ఇలా అడిగింది.

“మీ మామగారైన దక్షప్రజాపతి యజ్ఞము చేయుచున్నాడని
తెలిసింది. ఆ యజ్ఞమునకు దేవతలందరూ గుంపులు గుంపులుగా

వెళుతున్నారు. మీకు ఇష్టం అయితే మనం ఇద్దరం కూడా ఆ
యజ్ఞమునకు వెళ్దాము. నాకు కూడా మా పుట్టింటి వారిని
చూడవలెనని కోరికగా ఉంది. ఈ యజ్ఞమునకు మా సోదరీమణులు
అందరూ వస్తారు. నా తల్లి తండ్రులు ఇచ్చిన బహుమానములను
తీసుకోడానికి ఎంతో ఉత్సాహంగా వస్తారు. మీతో పాటు నాకు కూడా
మా పుట్టింటి వారు చేయు మర్యాదలను స్వీకరించవలెనని కోరికగా
ఉంది.

అదీకాకుండా నేను నాపుట్టింటికి పోయి చాలా కాలం
అయింది. మా బంధువులను అందరినీ చూడటానికి నాకు చాలా
ఉత్సాహంగా ఉంది. ఈ సాకుతో అయినా నేను మా వాళ్లందరినీ
చూడటానికి వీలుపడుతుంది. అందుచేత నేను కూడా ఆ
యజ్ఞమునకు పోయి, నా అక్కలను వారి పిల్లలను, నా తల్లిని,
బంధువులను, యజ్ఞమును చూచి వస్తాను.

ఇటువంటి యజ్ఞములు త్రిగుణాతీతులయిన మీకు ఏమంత
అద్భుతములుగా కనిపించవు. ఈ విశ్వమంతా మీ మాయతో కప్పబడి
ఉంది. కాని నేను స్త్రీని. మీమాయలను ఎరిగిన దానను కాను. నాకన్నీ
అద్భుతములుగానే ఉంటాయి. కాబట్టి మీరు అనుమతిస్తే నేను మా
పుట్టింటి వెళ్లి వస్తాను. నేను చెప్పడం కాదు. ఒకసారి అటు చూడండి.
దేవతలు, గంధర్వులు తమ తమ భర్తలతో బాగా అలంకరించుకొని
యజ్ఞమునకు ఎంతో ఉత్సాహంగా వెళుతున్నారు.

అయినా తమరికి తెలియనిదేముంది. పుట్టింట్లో జరిగే శుభకార్యములకు వెళ్లడానికి ఏ ఆడపిల్ల ఉత్సాహం చూపించదు. అయినా పుట్టింటికి వెళ్లడానికి ఒకరు పిలవాలా ఏంటి? భర్త ఇంటికి, తల్లి తండ్రుల ఇంటికి పిలువకపోయినా వెళ్లవచ్చును. అందువలన నా మీద దయయుంచి మీరు నాకు అనుమతి ఇస్తే నేను మా పుట్టింటి వెళ్లవస్తాను.” అని పలికింది సతీదేవి.

భార్య అంత దీనంగా అడుగుతుంటే ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వాడు శివుడు.

“దేవీ! పిలువకపోయినా పుట్టింటి వెళ్లవచ్చును అన్న మాట వినడానికి బాగానే ఉంటుంది. నీవు చెప్పిన మాట మామూలు స్త్రీలకు వర్తిస్తుంది. కానీ నీ పుట్టింటి వారు నేనంటే ద్వేషభావంతో ఉన్నారు. నా మీద ఉన్న ద్వేషాన్ని నీ మీద కూడా చూపించే అవకాశం ఉంది. నీ తండ్రి గర్విష్టి. కోపిష్టి. నిన్ను అవమానించగలడు దూషించగలడు. అందువలన నీవు వెళ్లడం మంచిది కాదు.

దేవీ! ఈ సందర్భములో నీకు కొన్ని మాటలు చెబుతాను సావధానంగా విను. విద్య, తపస్సు, ధనము, మంచి అందమైన రూపము, యౌవనము, గొప్ప వంశము ఇవన్నీ మంచి వారికి శోభను ఇస్తాయి. కానీ ఈ గుణములు మూర్ఖులయందు ఉంటే అవి వారికి చెడు చేస్తాయి. పైగా మూర్ఖులకు పైగుణాలు ఉంటే వారిలో గర్వం పెరుగుతుంది. వారిలో ఉన్న వివేకము నశించిపోతుంది. అందువలన వారికి మంచి చెడు విచక్షణ తెలియదు.

ప్రస్తుతము నీ తండ్రి అదే పరిస్థితిలో ఉన్నాడు. తాను ప్రజాపతులకు అభిపతి అనే గర్వంతో విర్రవీగుతున్నాడు. ఎవరినీ లెక్కచేయడం లేదు. అటువంటి వారి ఇళ్లకు నీ వంటి సాధ్విమణులు వెళ్లడం మంచిది కాదు. ఇటువంటి వారు ఇంటికి వచ్చిన వారిని చులకనగా చూస్తారు. వ్యంగ్యమైన మాటలతో ఎత్తిపాడుపు మాటలతో బాధపెడతారు. అటువంటి వారు మాట్లాడే మాటలు శత్రువుల బాణముల కంటే పదునుగా ఉంటాయి. యుద్ధములో ఒంటినిండా బాణములు గుచ్చుకున్నా సుఖంగా నిద్రపోవచ్చుకానీ, ఇంటికి వచ్చిన వారిని గర్వాంధులు చులకనగా మాట్లాడే మాటలను సహించడం దుర్లభం. అటువంటి మాటలు వినిన తరువాత నిద్రకూడా పట్టదు.

దేవీ! దక్షునికి తన కుమార్తెలలో కల్లా నీవు అత్యంత ప్రియమైన పుత్రికవు అని నాకు తెలుసు. కాని నన్ను పెళ్లి చేసుకున్నందు వలన, నా దగ్గర ఉన్నందు వలన, నాతో పాటునీ మీద కూడా దక్షునికి ద్వేషం పుట్టింది. కాబట్టి ఇప్పుడు నీవు పుట్టింటికి వెళ్లినా దక్షుడు నిన్ను గౌరవించడు. నా మీద కోపం నీ మీద చూపిస్తాడు. అనకూడదు కానీ నీ తండ్రి దుష్టుడు. నా వంటి నిరహంకారుడు, నిర్గుణుని చూచి, దురంహాకారి యగు నీ తండ్రి నా మీద ఈర్ష్య ద్వేషముతో రగిలిపోతున్నాడు.

దేవీ! సాధారణంగా అజ్ఞానులు అయిన వాళ్లు ఒకరికి చూచి ఒకరునమస్కరించుకోవడం, అభివాదం చేసుకోవడం, చేస్తారు. వారుకేవలము దేహాభిమానులు. కాని జ్ఞానులకు ఈ నమస్కారములు ప్రతినమస్కారములు అవసరం లేదు. జ్ఞానులు దేహములోని అంతరాత్మను దర్శిస్తారు. వానికి నమస్కరిస్తారు.

అలాగేనేను దక్షునికి నమస్కరించలేదు. అతనిలో అంతల్లీనంగా ఉన్న వాసుదేవునికి నమస్కరించాను. అది తెలుసుకోలేక ఆ మూర్ఖుడు నేను తనను గౌరవించలేదని నామీద ద్వేషము పెంచుకున్నాడు.

దేవీ! వాసుదేవుడు అంటే ఎవరనుకున్నావు? పరిశుద్ధమైన అంతఃకరణమే వాసుదేవుడు. వాసుదేవుడు అంటే అంతటాఉన్న వాడు. ఆ పరమాత్మ నాలో ఉన్నాడు, నీలో ఉన్నాడు, నీ తండ్రి దక్షునిలో ఉన్నాడు. దక్షునిలో ఉన్న ఆ వాసుదేవునికి నేను మనస్సులోనే నమస్కరించాను. నీ తండ్రి ఆ విషయం తెలుసుకోలేక నేను లేచి నిలబడి చేతులతో నమస్కరించలేదని అనుకొన్నాడు. అందుకని నా మీద కోపము, ద్వేషముతో రగిలిపోతున్నాడు.

దక్షుడు నీకు జన్మనిచ్చిన తండ్రి అయినప్పటికినీ నీవు ప్రస్తుతము ఆ ఇంటివి వెళ్లకూడదు. నీ తల్లి, అక్కలు కూడా దక్షుని మాట జవదాటరు. వారు కూడా నిన్ను అవమానం చేసే అవకాశం ఉంది. ఎందుకంటే, ప్రజాపతుల యజ్ఞములో నేను ఏమీ చేయక పోయినా, మాట్లాడకపోయినా, నీ తండ్రి నన్ను అకారణంగా దూషించాడు. నా కారణంగా నిన్ను దూషించే అవకాశం లేకపోలేదు. అందుకని నీవు దక్షుని యజ్ఞమునకు పోవడం మంచిది కాదు.

ఇంత చెప్పినా, నా మాట వినకుండా, నీవు నీ తండ్రి చేయు
యజ్ఞమునకువెళితే నీకు పరాభవము తప్పదు. గౌరవము ,మర్యాద
కలిగిన నీ వంటి సాధ్వికి తన బంధువుల వలన అవమానము జరిగితే
అది మరణానికి కూడా దారి తీయవచ్చు. కాబట్టి నీవు వెళ్లకపోవడమే
మంచిది.” అని అన్నాడు శివుడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

నాలుగవ అధ్యాయము.

ఈ విధంగా చెప్పిన శివుడు, నిర్ణయాన్ని సతీదేవికి వదిలి
మౌనంగా ఉండిపోయాడు. కాని శివుని మనసులో కీడు
శంకించాడు. “నేను వెళ్లమన్నా, వద్దన్నా ఈమె మాత్రం తన పుట్టింటికి
పోవడం తర్హిం. వెళ్లిన ఈమె తిరిగి రావడం అనుమానమే.
స్వాభిమానం కల సతీదేవి ప్రాణత్యాగం చేసుకోవచ్చు.” అని
అనుకున్నాడు శివుడు.

శివుడిమనసులో ఇలా ఆలోచిస్తుంటే, సతీదేవి మాత్రం లోపలకు బయటకు అసహనంగా తిరుగుతూ ఉంది. ఆమె కూడా ఎటూ తేల్చుకోలేకపోతోంది. వెళితే భర్తకు కోపం వస్తుందేమో, వెళ్లకపోతే తన వారిని చూచే అవకాశం ఇప్పట్లో రాదేమో అని మథనపడుతూ అటు ఇటు తిరుగుతూ ఉంది.

పెళ్లి అయిన తరువాత పుట్టింటి పోలేదు సతీదేవి. అందుకని తన తల్లిని, అక్కలను, బంధువులను చూడవలెనని కోరిక బలంగా ఉంది. అది తీరకపోవడంతో కళ్లలో నీళ్లు తరుగుతున్నాయ సతీదేవికి. ఏడుపు వస్తూ ఉంది. శరీరం అంతా వణుకుతూ ఉంది. భర్త వద్దన్నందుకు ఆమెకు భర్త మీద పట్టరాని కోపంగా ఉంది. భర్తను తన చూపులతో కాల్చివేస్తుందా అన్నట్టుకొర కొరా చూస్తూ ఉంది.

ఏమయితే అది అయిందని పుట్టింటికి పోవడానికే నిర్ణయించుకుంది సతీదేవి. శివుని భార్య అయినప్పటికీ, స్త్రీ సహజమైన మూర్ఖత్వముతో, పరమ శివుని మాటలను లక్ష్యపెట్టకుండా పుట్టింటికి బయలుదేరింది.

ఒంటరిగా వెళుతున్న సతీదేవిని చూచి మణిమంతుడు, మదుడు మొదలగు శివుని అనుచరులు ఆమె వెంట వెళ్లారు. అందరి కన్నా ముందు నందీశ్వరుడు బయలుదేరాడు. వాళ్ల వెంట అనేక మంది శివుని అనుచరులు, యక్షులు బయలు దేరారు. వారందరూ సతీదేవి వద్దకు వెళ్లారు. ఆమెనునందీశ్వరుని మీద ఎక్కించారు. కొంత మంది ఆమెకు గొడుగుపట్టారు. మంగళ తూర్వనాదములతో ఆమెను అనుసరించారు. ఆ ప్రకారంగా శివుని భార్య సతీదేవి, భర్త

ఆదేశమునకు విరుద్ధంగా, దక్షుని యజ్ఞము చేయు ప్రదేశమునకు చేరుకుంది.

యజ్ఞవాటికలో వేదఘోషలు వినబడుతున్నాయి. ఆ సమయంలో యజ్ఞమునకు సంబంధించిన పశువిశసనము జరుగుతూ ఉంది. నాలుగు పక్కలా దేవతలు, బ్రాహ్మణులు కూర్చుని ఉన్నారు. మట్టి పాత్రలు, కొయ్యతో చేసిన గరిటలు, బంగారుపాత్రలు, దర్బలు అన్నీ యాగశాల చుట్టు పరచబడి ఉన్నాయి.

సతీదేవి రావడం దక్షుడు చూచాడు. కానీ ఆమెను కనీసం పలకరించలేదు. ఆమెను పలకరించాలని మర్యాద చేయాలని అక్కడ ఉన్న వారికి మనసులో ఉన్నా, దక్షుడికి భయపడి ఎవరూ ఆమెను పలకరించలేదు. మర్యాదచేయలేదు.

ఇంతలో సతీదేవి తల్లి, దక్షుని భార్య, తన కుమార్తెలతో సహా అక్కడికి వచ్చింది. కూతురిని గాఢంగా కౌగలించుకుంది. సతీదేవి అక్కలు కూడా ఆమెను కుశల ప్రశ్నలు వేసారు. కానీ సతీదేవికి తన తల్లి, పినతల్లులు, అక్కల పలకరింపులు, ఆదరణ, ఆప్యాయతము ఆమె చాలాసంతోషించింది ఆమె కళ్లవెంట ఆనంద భాష్టాలు కారుతున్నాయి. . తన తండ్రి తనను కనీసం పలకరించకుండా అవమానం చేసాడు అనే బాధ మనసులో ముల్లులా గుచ్చుకుంటూ ఉంది.

ఆమెకు తన తల్లి అక్కలమాటలు వినపడటం లేదు. వారు ఇచ్చిన అలంకారములను, ఆసనములను ఆమె స్వీకరించలేదు. తన తండ్రి దక్షుడు తన భర్తను పిలవకుండా ఆయనను అవమానించాడు.

పిలవకపోయినా వచ్చిన తనను కూడా కనీసం పలకరించకుండా
అవమానించాడు.

ఆమె ఇంకొక విషయంగమనించింది. అక్కడ
దేవతలందరికీ పేరుపేరునా హవిర్భాగములను ఇస్తున్నారు. కానీ తన
భర్త శివుని పేరు వినిపించడం లేదు. అంటే తన తండ్రి తన భర్తకు
చెందవలసిన హవిస్సునుకూడా ఇవ్వడం లేదన్నమాట!

సతీదేవి కోపం మిన్ను ముట్టింది. ఆమె తన కళ్లతో లోకాలన్నీ
దగ్ధం చేస్తుందా అన్నట్టు కోపంగా చూస్తూ ఉంది. సతీ దేవికి జరిగిన
అవమానము ఆమెకు వచ్చినకోపం చూచి ఆమె వెంటవచ్చిన
రుద్రగణములు ముందుకు ఉరకడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. వారిని
సతీదేవి చేతితో వారించింది. గర్విష్టి, శివద్వేషి అయిన తన తండ్రి
దక్షుని చూచి ఇలా అంది.

“తండ్రి! నీ అల్లుడు గారు పరమ శివుని గూర్చి నీకు బాగా
తెలుసు. ఆయన మానవుల కందరికీ ప్రియమైన వాడు. ఆయనకు
విరోధులు అంటూ ఎవరూ లేరు నీవు తప్ప. ఆయన అందరికన్నా
గొప్పవాడు. అటువంటి శివుని నీవు ద్వేషిస్తున్నావు. సత్పురుషులు
అయిన వారు ఇతరుల లో ఉన్న దోషములను కూడా మంచి
గుణములుగానే గ్రహిస్తారు. కానీ నీవంటి అసూయా పరుడు
ఇతరులలో ఉన్న మంచి గుణములను కూడా చెడ్డ గుణములు గానే
భావిస్తాడు. అందుకనే నీవు సకల జనులచేత కీర్తింపబడుతున్న శివుని
మీద ద్వేషము పూనావు.

నీకు దేహాభిమానము ఎక్కువ. ఈ దేహమునే

సర్వస్వముగా భావిస్తున్నావు. నీ వంటివారు పరమశివుని వంటి మహాత్ములను నిందించడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కాని ఒక మాట గుర్తు పెట్టుకో. పరమశివుని వంటి మహాత్ములు తమను ఎంత దూషించిన సహిస్తారు. కానీ వారి పాదరేణువుల వంటి వారు మాత్రం ఏ మాత్రం సహించలేరు. శివ అనే నామము మంగళకరమైనది. ఒక్కసారి నాలుకతో పలికినా సర్వపాపములు తొలగిపోతాయి. కానీ నీవు అమంగళకరుడవు. అందుకే మంగళకరుడైన శివుని ద్వేషిస్తున్నావు. ఎవని పాదపద్మములను దేవతలందరూ సేవిస్తుంటారో, ఎవని పాదపద్మములను ఆశ్రయిస్తే సకల కోరికలు నెరవేరుతాయో, అట్టి శివుని నువ్వు అకారణంగా దూషించావు.

నిజమే. నా భర్త శివుడు శ్వశానాలలో తిరుగుతుంటాడు.

కపాలములను మాలగా ధరిస్తాడు. భూత ప్రేతపిశాచములతో కూడి శ్వశానములలో ఉంటాడు. కాని అటువంటి శివుని పాద రేణువులను బ్రహ్మాది దేవతలు శిరస్సున ధరిస్తారు. కాని నువ్వు మాత్రం నా భర్త పేరుకే శివుడనీ, ఆయన వేషము, చేసే చేష్టలు అమంగళకరములనీ భావిస్తుంటావు. ఆయన పట్ల ద్వేషము పూనిన నీవు అలా భావించక ఇంకోలా ఎలా భావిస్తావు?

ఓ తండ్రీ! దాసులైన వారు తమ ప్రభువును ఎవరైనా

దూషిస్తే వారిని సంహరిస్తారు. లేదా ఆ అవమానము భరించలేక ఆత్మాహుతి చేసుకుంటారు. దానికీ సమర్థత లేకపోతే చెవులు

మూసుకొని అక్కడి నుండి వెళ్ళిపోవాలి. సమర్థత ఉంటే తమ ప్రభువును గురించి అమంగళకరమైన పలుకులు పలికిన వారి నాలుక కోసేస్తారు. తరువాత తనకు తాను ఆత్మాహుతి చేసుకుంటారు. ప్రభువులభక్తులకు, దాసులకు ఇదే కర్తవ్యము.

నేను నా ప్రభువు శివునికి దాసురాలిని భక్తురాలిని. నీవు నా తండ్రివి. నిన్ను నేను ఏమీ చేయలేను. అందుకని ఆత్మాహుతి చేసుకుంటున్నాను. నీవు శివుని ద్వేషిస్తున్నావు. నీ వలన లభించిన ఈ దేహము నాకు అక్కర లేదు. దీనిని వెంటనే విడిచిపెడుతున్నాను. ఎల్లప్పుడూ తనలో తాను ఆత్మానందాన్ని అనుభవించేవాడు, ఆత్మలో రమించే వాడు వేదాలలో ఏమి చెప్పారో, ఎన్ని కర్మకాండలు ఉన్నాయో అవన్నీ పట్టించుకోడు. అలాగే దేవతలకు ఉన్న ధర్మము, మానవులకు ఉన్న ధర్మము వేరు.

అలాగే జ్ఞాన కాండ వేరు, కర్మ కాండవేరు. ఎవరి ధర్మము వారిది. ఒకరిని ఒకరునిందించ కూడదు. మనస్సును, ఇంద్రియములను నిగ్రహించి, తపస్సు చేయడం వేరు. యజ్ఞయాగాది కర్మలు చేయడం వేరు. రెండూ అవసరమే. వేదములలో ఈ రెండు మార్గముల గురించి చెప్పారు. ఈ రెండు కర్మలను ఒకే వ్యక్తి ఆచరించడం కూడా సంభవమే. యజ్ఞయాగాలు చేస్తూ, మనస్సును, ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకొని తపస్సు చేసే వాళ్ళు కూడా ఉన్నారు. భోగములు అనుభవించడం, వైరాగ్యాన్ని ఆచరించడం రెండూ ప్రాపంచిక విషయములే.

నా భర్త అయినపరమేశ్వరునికి ఈ ప్రాకృతిక కర్మలతో పనిలేదు. వేదవిధానాలతో పనిలేదు. యజ్ఞయాగాదులతో పని లేదు.

ఆయనకు తెలిసింది పరమాత్మ సేవ ఒక్కటే. నీవు యజ్ఞయాగాదులతో మునికి తేలుతుంటావు. నా భర్త వద్ద అణిమంది అప్తసిద్ధులు ఉన్నాయి. నీ వద్ద అవి లేవు. నీకు ఉన్న ఐశ్వర్యములు, ధనధాన్యములు, భోగభాగ్యములు యజ్ఞయాగములు చేయడానికే పరిమితములు. నీ లాంటివారు నా భర్తలాంటి వారిని అర్థం చేసుకోలేరు. నారదుడు మొదలగు మహర్షులు నా భర్తలాంటి వారిని అర్థంచేసుకోగల సమర్థులు.

ఓ తండ్రి! నీవు శివద్వేషివి. నీ శరీరంలో అణువణువు శివుని మీద ద్వేషంతో రగిలిపోతూ ఉంది. నీ దేహమునుండి పుట్టిన ఈ దేహముతో నాకు పని లేదు. నిన్ను తండ్రి అని చెప్పుకోడానికి నేను సిగ్గుపడుతున్నాను. నా భర్త వంటి మహాత్ములను ద్వేషించే నీవంటి వారి జన్మ హీనమైనది. ఒక వేళ నేను బతికి ఉన్నా, నా భర్త నన్ను దాక్షాయణీ అని పిలిస్తే, ఈ దక్షుడా నా తండ్రి అని నేను బాధపడాల్సివస్తుంది. నీ వలన కలిగిన ఈ దేహము నాకు శవముతో సమానము. ఈ దేహమును నేను భరించలేను. వెంటనే విడిచిపెడతాను.” అని పలికింది సతీదేవి.

వెంటనే ఆ యజ్ఞశాలలో ఉత్తరదిక్కుగా మొహం పెట్టి కూర్చుంది. తన చీరతో ఒళ్లంతా కప్పుకుంది. చేతిలోకి నీటిని తీసుకొని ఆచమనం చేసింది. రెండు కళ్లను మూసుకొని యోగమార్గములోకి ప్రవేశించింది. ప్రాణాపానములను బంధించింది. తన ప్రాణములను నాభి చక్రం దగ్గరనిలిపింది. ఉదాన వాయువును మెల్లి మెల్లి గా బుద్ధితో కలిపి హృదయంలో నిలిపింది. తరువాత తన ప్రాణములను

నొసటి దగ్గరకు చేర్చింది. రుద్రుని చేత స్పృశించబడిన తన శరీరము అంతటా అగ్నిని వాయువును ప్రసరింప చేసింది. తన మనస్సును శివుని యందు లగ్నం చేసింది. సతీదేవి లో నుండి పుట్టిన అగ్ని ఆమెను దగ్ధంచేసింది.

సతీదేవి మంటలలో కాలి పోవడం చూచి అక్కడ ఉన్న వారందరూ హాహాకారాలు చేసారు. “ఈ దక్షుని దూషణల వల్ల కదా శివుని భార్య సతీదేవి దుర్మరణం పాలయింది” అని అందరూ మనసులో దక్షుని నిందించారు. ఇంకా మరి కొంత మంది “తన కుమార్తె అనే భావన కూడా లేకుండా, ఆమెను గౌరవించకుండా, ఆమె మరణానికి కారకుడయ్యాడు ఈ దక్షుడు” అని నిందించసాగారు.

“ఈ దక్షుడికి ఈ లోకంలో అపకీర్తి, పరలోకములో నరకము తథ్యము. కన్నకూతురు ఇంటికొస్తే కనీస మర్యాద చేయలేదు. మంటలలో కాలి పోతున్నా కనీసం ఆపను కూడా ఆపలేదు. వీడికినరకమే తగినది” అని కొంతమంది అనుకొన్నారు.

ఈ ప్రకారంగా అక్కడ చేరిన వారు పరి పరి విధములుగా అనుకొన్నారు. తమ ప్రభువు అయిన పరమశివుని భార్య సతీదేవి తమ కళ్ల ముందు ప్రాణత్యాగము చేసుకొని మంటలలో కాలిపోతుంటే శివుని అనుచరులు సహించలేకపోయారు. వెంటనే తమ చేతులలో అస్త్రములు, శస్త్రములు ధరించి దక్షుని చంపడానికి అతని మీదికి వెళ్లారు.

యజ్ఞమునకు ఆధ్వర్యము వహిస్తున్న భృగువు ఇదంతా చూచాడు. శివుని అనుచరులను పారదోలడానికి యజుర్వేదములో చెప్పబడిన మంత్రములను ఉచ్చరిస్తూ దక్షిణాగ్నిలో హోమామం చేసాడు. అప్పుడు దక్షిణాగ్నినుండి ఋషభులు అనే దేవతలు పుట్టుకొచ్చారు. ఋషభులందరూ హోమామగుండములో ఉన్న కొరివి కట్టెలను తీసుకొని శివుని అనుచరుల మీద తిరగబడ్డారు. ఋషభుల ధాటికి తట్టుకోలేక శివుని అనుచరులు నలుదిక్కులకు పారిపోయారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

ఐదవ అధ్యాయము

దక్షుని యజ్ఞానికి సతీదేవి రావడం, ఆమెను దక్షుడు పలకరించకుండా, మర్యాద చేయకుండా అవమానించడం, ఆమె యోగాగ్నిలో పడి దగ్ధంఅయి పోవడం అంతా కళ్లారా చూచిన నారదుడు వెంటనే కైలాసానికి పోయి ఈశ్వరుడికి ఈ విషయాలన్నీ వివరంగా తెలియజేసాడు.

తన భార్య మరణ వార్త విన్న మహేశ్వరుడు కోపంతో మండి పడ్డాడు. వెంటనే తన జటాజూటము నుండి ఒక జడను లాగి నేలకేసి బలంగా కొట్టాడు. ఆ జడనుండి పెద్ద శరీరముతో, మూడు నేత్రములతో, సహస్రబాహువులతో, కపాల మాలను ధరించిన ఒక భయంకరాకారుడు పుట్టాడు. అతడే వీరభద్రుడు.

వీరభద్రుడు తల వంచి శివునికి నమస్కరించి “నా వల్ల కావలసిన పనిఏమిటో చెప్పండి” అని అడిగాడు.

“వీరభద్రా! నీవు నా అంశతో జన్మించావు. నా పరివారము నకు నాయకుడవై దక్షుని చేయు యజ్ఞమును ధ్వంసము చెయ్యి.” అని ఆదేశించాడు శివుడు.

శివుని ఆదేశమును పొందిన వీరభద్రుడు రుద్ర పరివారమును వెంటతీసుకొని దక్షుడు యజ్ఞము చేయు ప్రదేశమునకు వెళ్లాడు. భయంకరాకారుడైన వీరభద్రుడు అతని అనుచరులు చాలా దూరంలో ఉండగానే ఆకాశమంతా ఎర్రని ధూళి ఆవరించింది. అది చూచి యజ్ఞవాటికలో ఉన్న బ్రాహ్మణులు, ఋత్విక్కులు అందరూ కలవరపడ్డారు. కొంత మంది “సతీదేవిని అవమానించినపాపం ఊరికే పోతుందా” అని అనుకోసాగారు.

ఇది చూచి దక్షునికి కూడా భయం వేసింది. పైకి మాత్రం ధైర్యంగా ఉన్నాడు. అంతలోనే శివుని అనుచరులు ఆ యజ్ఞశాలను చుట్టుముట్టారు. యజ్ఞశాలను ధ్వంసం చేయసాగారు. పందిళ్లను

కూలదోసారు. సభామండపమును కూలగొట్టారు. యజ్ఞపాత్రలను పగలగొట్టారు. నెయ్యిపాలు అన్నీపారపోసారు. తాళ్లు అన్నీ తెంపేసారు.

మణిమంతుడు అనే శివుని అనుచరుడు భృగువును, వీరభద్రుడు దక్షుని, చండేశుడు సూర్యుని, నందీశ్వరుడు భగుని బంధించారు. మిగిలిన రుద్ర అనుచరులు రాళ్లతోనూ కర్రలతోనూ అక్కడ ఉన్న బ్రాహ్మణులను, ఋత్విక్కులను కొట్టసాగారు. వీరభద్రుడు భృగువు మీసాలుపీకాడు. భగదేవుని రెండు కళ్లుపీకాడు. పూషుని పళ్లు రాలగొట్టాడు. ఆఖరున దక్షుని కింద పడవేసి అతని గుండెల మీద కూర్చుని, యజ్ఞములో పశువులను నరికే కత్తి తీసుకొని, దక్షుని మెడను నరికాడు. దక్షుని తల శరీరము నుండి వేరయింది.

దక్షుని చావు చూచిన భూత,ప్రేత,పిశాచములు ఆనందముతో నృత్యం చేసాయి. దక్షుని భార్యలు, కుమార్తెలు హాహాకారాలు చేసారు. అప్పటికీ కోపం తీరని వీరభద్రుడు దక్షుని తలను దక్షిణాగ్నిలో పడవేసి ఆహుతి చేసాడు.

తరువాత శివుని అనుచరులు యజ్ఞమునకు వచ్చిన దేవతలను, గంధర్వులను, ఋత్విక్కులను నానా రకములయిన ఆయుధములతో చావగొట్టారు. వారందరూ పారిపోయారు. తరువాత వీరభద్రుని అనుచరులు యజ్ఞవాటికను దగ్ధం చేసారు. వీరభద్రుడు, అతని అనుచరులు వచ్చిన పని పూర్తిచేసుకొనికైలాసం వెళ్లిపోయారు.

శ్రీమద్భాగవతము చతుర్థస్కంధము ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
ఆరవ అధ్యాయము.

వీరభద్రుడు వెళ్లి పోయిన తరువాత దేవతలందరూ,
ఋత్విక్కులను వెంటబెట్టుకొని బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లారు. వీరభద్రుడు
అతని అనుచరులు దక్షయజ్ఞమును ఎలా ధ్వంసం చేసారో వివరంగా
చెప్పారు. దక్షుడు పరమశివుని అవమానపరిచాడు కాబట్టి ఇలాంటిది
ఏదో జరుగుతుందని, బ్రహ్మ, విష్ణువు దక్షుని యజ్ఞమునకు వెళ్లలేదు.

దేవతలు చెప్పింది అంతా విన్న బ్రహ్మ వారితో ఇలా అన్నాడు.
“ఓ దేవతలారా! పరమశివుని దూషించిన వాడికి ఇంతకన్నా ఘనమైన
సత్కారము ఏం జరుగుతుంది. దక్షుడు అలా చేసాడు. మీరు కూడా ఆ
యజ్ఞమునకుపోయి శివునికి దూరం అయ్యారు. కాబట్టి ఇప్పుడు మీరు
వెళ్లి పరమశివునిపాదములను ఆశ్రయించడమే శ్రేయోదాయకము.

శివునికి కోపం వస్తే మూడులోకాలను భస్మం చేస్తాడు.
దక్షుడు పలికిన పలుకుల వలన శివుని మనస్సు బాగా గాయపడింది.
దానికి తోడు ఆయన భార్య మరణించింది. దాంతో ఆయన కోపం
ఇంకా ఎక్కువఅయింది. ఇప్పుడు మీరందరూ ఆయన వద్దకుపోయి
మీరు చేసిన తప్పులకు పరమశివుని క్షమించమని కోరండి. మరలా
యజ్ఞమును యధావిధిగా కొనసాగించమని అర్థించండి. ఇంతకన్నా
వేరు ఉపాయము మరొకటి నాకు తోచడం లేదు.” అని అన్నాడు

బ్రహ్మదేవుడు.

ఆ మాటలు విన్న దేవతలు బ్రహ్మదేవుని కూడా తమ వెంట
రమ్మని అర్థించారు. వారి కోరిక మన్నించి బ్రహ్మ దేవుడు కూడా వారి
వెంట బయలు దేరాడు. బ్రహ్మగారి నాయకత్వంలో దేవతలు,
ప్రజాపతులు, ఋత్విక్కులు అందరూ కైలాసానికి బయలు దేరారు.

కైలాసంలో సిద్ధులు, దేవతలు, ఆ పరమశివుని నిత్యము
సేవిస్తూ ఉంటారు. కిన్నరులు, గంధర్వులు, అష్టరసలతో కైలాసం నిండి
ఉంటుంది. కైలాసములో ఉన్న పర్వత శిఖరములు పళ్లు, పూలు
సమృద్ధిగా ఉన్న వృక్షములతోనూ, ధాతువులతోనూ నిండి ఉన్నాయి.
నిర్మలమైన నీటితో నిండిన సెలయేళ్లు గలా గలా పారుతున్నాయి.
నెమళ్లు, కోయిలలు మొదలగు పక్షుల కిలా కిలా రావాలతో కైలాసము
మార్మోగిపోతోంది. కొండ చరియలలో ఏనుగులు సంచరిస్తూ
కొండలు కదులుతున్నాయా అన్నట్టు ఉన్నాయి.

ఆ కైలాస పర్వతము మీద మందారములు, పారిజాతములు,
సరలములు, తమాలములు, మద్ది, తాడి, ఎర్రచందనము, వేగిస,
అర్జున, మామిడి, కడిమి, వేప, నాగ, పున్నాగ, చంపక, పాటల, అశోక,
పొగడ, మొల్ల, గోరంటి, తామల, ఉసిరిక, ఉత్తరేణి, మల్లె, మాధవి,
పనస, అత్తి, అశ్వత్థ, జువ్వి, జమ్మి, నేరేడు, ఖర్జూర, మామిడి, విప్రు, గార,
వెదురు మొదలగు వృక్షములు, పాదలు, లతలతో శోభాయమానంగా
ఉంది.

కైలాస పర్వతము మీద ఉన్న సరోవరములు, సెలయేళ్లు నిర్మలమైన జలముతో అలరారుతున్నాయి. అంతే కాకుండా కైలాస పర్వతము మీద రకరకాలైన జంతువులు తిరుగుతున్నాయి. అటువంటి కైలాస పర్వతమును చూచి దేవతలు ఎంతో ఆశ్చర్యపోయారు. కైలాస పర్వతమునకుపోవు దారిలో వారికి అలకా పురి కనపడింది. అక్కడ ఉన్న సౌగంధికము అనే వనమును చూచారు.

ఆ అలకాపురి పక్కనే నంద, అలక నంద అనేనదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. దేవతా స్త్రీలు, అష్టరసలు దేవలోకము నుండి దిగివచ్చి ఆ నదులలో స్నానం చేస్తున్నారు. ఆ రెండు నదులలోకి దిగి ఏనుగులు తనివిదీరా జలకాలాడి నిర్మలమైన ఆ నదీజలములను తాగుతున్నాయి. అలకాపురిలో ఉన్న ఎత్తైన సౌధములు అన్నీ బంగారుతో కప్పబడి ఉన్నాయి. ఆ అలకాపురిని యక్షులకు రాజైన కుబేరుడు పరిపాలిస్తున్నాడు. దేవతలు సౌగంధిక వనమును చేరుకున్నారు. ఆ వనములో కోకిలలు మొదలగు పక్షుల కిలకిలారావములు, తుమ్మెదల రుంకారములు మారుమోగుతున్నాయి.

పరమశివుని వద్దకుపోతున్న దేవతలు అక్కడ ఒక వటవృక్షమును చూచారు. ఆ వృక్షము నూరు యోజనముల ఎత్తు, డెబ్బె ఆరు యోజనముల వెడల్పుకలిగి ఉంది. ఆ వటవృక్షము కింద శివుడు కూర్చుని ఉన్నాడు. ఆయన చుట్టు కుబేరుడు, సిద్ధులు, సనకసనందనాదులు, యక్షులు, రాక్షసులు కూర్చుని ఉన్నారు. ఆ సమయంలో శివుడు ఒంటి నిండా భస్మము పూసుకొని, చేతిలో దండకమండలములు ధరించి, మృగచర్మముకట్టుకొని, తలమీద చంద్రవంకను ధరించి, ఆ చెట్టు కింద ప్రశాంతమైన చిరునవ్వుతో

దర్బలతో చేసిన ఆసనము మీద కూర్చుని ఉన్నాడు.

ఆ సమయంలో శివుడు నారదుడు అడిగిన ప్రశ్నలకు బదులు చెబుతూ, తత్త్వజ్ఞానమును ఉపదేశిస్తున్నాడు. శివుడు తన ఎడమ పాదమును కుడి తొడపైన, ఎడమ చేతిని ఎడమ తొడమీద పెట్టుకొని కూర్చుని ఉన్నాడు. కుడిచేతిలో జపమాల ఉంది. అటువంటి శివుని చూచి దేవతలు అందరూ ఆయనకు భక్తితో నమస్కరించారు. బ్రహ్మ తన వద్దకు రావడం చూచిన శివుడు లేచి నిలబడ్డాడు. ఆయనకునమస్కరించాడు. ఆయనతో పాటుసిద్ధులు, నారదుడు, దేవతలు కూడా బ్రహ్మకు నమస్కరించారు.

శివుడు బ్రహ్మ ఉచితాసనమును చూపించాడు. తనకు నమస్కరిస్తున్న శివుని చూచి బ్రహ్మ చిరునవ్వుతో ఇలాఅన్నాడు.

“ఓ పరమశివా! నీవు ఈ చరాచర జగత్తుకు ఈశ్వరుడవుకదా! నీవేప్రకృతివి. నీవే పురుషుడవు. నీవు నిర్గుణుడవు. నిరాకారుడవు. నీవునాకు నమస్కరిస్తున్నా, నేను నిన్ను ఈశ్వరునిగానే భావిస్తున్నాను.

ఓ పరమశివా! నీవే సృష్టి, స్థితి, లయకారకుడవు. దక్షుడు చేసినయజ్ఞము కూడా నీ అనుగ్రహము వలన జరిగినదే కదా! లోకములో వర్ణాశ్రమ ధర్మములను నీవే కదా నిర్ణయించినది. మంచి పనులు చేసిన వారికి స్వర్గమును, మోక్షమును నీవే కదా

ప్రసాదిస్తున్నావు. దుర్మార్గులకు నీవే కదా నరకలోకమును విధిస్తున్నావు.
కాని కొందరి విషయంలో ఇది అటు ఇటు జరుగుతూ ఉంది.

ఓ పరమశివా! ఎల్లప్పుడూ నీపాదములనే సేవించు వారు,
అన్ని ప్రాణులలో నిన్నే దర్శించువారు, ఈ సృష్టిలో ఉన్న అన్ని ప్రాణులను
సమదృష్టితో భేదభావం లేకుండా చూచేవారు నీ కోపానికి పాత్రులు
కారు. ఈ లక్షణములు లేకపోవడం చేత దక్షుడు నీ ఆగ్రహానికి గురి
అయ్యాడు. సాటి మానవులలో భేదదృష్టి కలవారు, (వాడు ఎక్కువ,
వీడు తక్కువ అనీ, కుల, మత, ప్రాంతములను బట్టి, ధనిక పేద
తారతమ్యమును బట్టి, భేదభావమును కలిగి ఉండటం), లౌకికమైన
కర్మల యందు ఆసక్తి కలిగి ఉండటం, ఇతరుల ఐశ్వర్యమును ఉన్నతిని
చూచి ఓర్వలేకపోవడం, ఇతరులను దూషించడం, ఇతరులను
శారీరకంగా మానసికంగా హింసించడం, అటువంటి వారిని
భగవంతుడే తగిన విధంగా శిక్షిస్తాడు. దక్షుడికి పైచెప్పిన అవలక్షణాలు
ఉన్నాయి. వాడిని భగవంతుడే శిక్షిస్తాడు కదా! నీవు ఎందుకు వాడి
యజ్ఞాన్నిపాడుచేసి వాడిని చంపించావు.

ఓ పరమశివా! ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా మానవులు
విష్ణుమాయచేత మోహితులై ఏమైనా తప్పులు చేస్తే, నీ వంటి
సాధువులు వారి మీద దయచూపాలి, వారు చేసిన పనులు అన్నీ
ప్రారబ్ధములు అని సరిపెట్టుకోవాలి కానీ, వారి మీద నీ పరాక్రమము
చూపడం ధర్మమా! దక్షుడు ఆ పరమాత్మ సృష్టించిన మోహంలో
ఉన్నాడు. నీవు ఆ మోహానికి అతీతుడవు. మోహాతీతుడవైన నీవు,
మోహములో పడి తప్పులు చేసేవారి పట్ల, లౌకిక కర్మలయందు ఆసక్తి
కలిగి, అహంకారంతో ఇతరులను దూషించే వారిపట్ల, దయచూపాలి

కానీ, శిక్షించరాదు.

ఓ పరమశివా! నీవు యజ్ఞఫలములను ఇచ్చేవాడివి.
యజ్ఞఫలములను స్వీకరించేవాడివి. దక్షుని ఆజ్ఞమేరకు నీకు
యజ్ఞభాగమును ఇవ్వనందువలన, ఆ యజ్ఞమును ధ్వంసం చేసావు.
ఆ యజ్ఞము అసంపూర్తిగా మిగిలిపోయింది. యజ్ఞము ఈ ప్రకారంగా
అర్ధాంతరంగా ఆగిపోకూడదు. కాబట్టి దక్షుని యజ్ఞమును మరలా
కొనసాగేట్టు చెయ్యి. దక్షుని మరలా పునర్జీవితుడిని చెయ్యి. భగుడికి
కళ్లను, భృగువుకు మీసములను, పూషునకు దంతములను మరలా
వచ్చేట్టు చెయ్యి. ఈ ధ్వంసకార్యక్రమములో రాళ్ల దెబ్బలు, కర్రలతో
దెబ్బలు తిని గాయముల పాలైన ఋత్విక్కులను, బ్రాహ్మణులను మరలా
ఆరోగ్యవంతులను చెయ్యి.

ఓ రుద్రభాగా! ఈ యజ్ఞములో నీ హవిర్భాగమును నీవు
తీసుకో. ఏ యజ్ఞములోనైనా అందరికీ భాగములు ఇవ్వగా
మిగిలినదంతయూ నీకే చెందుతుంది. కాబట్టి దయయుంది ఈ
యజ్ఞమును పూర్తిచేయి.”అని బ్రహ్మదేవుడు శివునికి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
ఏడవ అధ్యాయము.

బ్రహ్మ చెప్పిన మాటలనుసావధానంగా విన్న మహాశివుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు. “బ్రహ్మదేవా! నాకు ఎవరి మీద కోపము ద్వేషము లేవు. దక్షుడు మాయామోహితుడు. అజ్ఞాని. ఆయన చేసిన అపరాధములగురించి నేను చర్చించదలచుకోలేదు. కేవలము లోక మర్యాద కాపాడటం కోసం కోసరం దక్షునికి శిక్ష విధించాను.

దక్షుని శిరస్సు హోమగుండములో పడి కాలిపోయినది. కాబట్టి అతనికి ఒక మేక తల తెచ్చి అతికించండి. అతను పునర్జీవితం అవుతాడు. భగదేవత మిత్రుని కళ్లను తన కళ్లుగా చేసుకుంటాడు. పూషునకు పళ్లు లేవు కాబట్టి ఆయనకు ఇకనుండి నమల నవసరం లేని పిండి ఆహారం అవుతుంది. మీరు నాకు యజ్ఞములో మిగిలిన భాగమును నాకు అర్పించారు కాబట్టి మీరు దక్షయజ్ఞధ్వంసములో కోల్పోయిన మీమీ అవయవములు మీకు మరలా లభిస్తాయి. మీ గాయములు మానిపోతాయి. మీరు మరలా ఆరోగ్యవంతులవుతారు.” అని అన్నాడు.

మహాశివుడు పలికిన పలుకులకు అందరూ సంతోషించెందారు. వారందరూ శివుని యజ్ఞమునకు ఆహ్వానించారు. శివుడు, బ్రహ్మ వెంట రాగా దేవతలు, ఋత్విక్కులు, ఋషులు అందరూ యాగశాలకు వెళ్లారు. యాగ శాలలో దక్షుని మొండెము పడి ఉంది. ఋత్విక్కులు అంతకు ముందు బలి ఇచ్చిన మేకపోతు తల

తెచ్చి దక్షుని మొండెమునకు అంటించారు. శివుడు దక్షుని ప్రేమతో చూచాడు.

దక్షుడు నిద్ర నుండి మేల్కొన్నవాడి మాదిరి మేల్కొన్నాడు. ఎదురుగా శివుడు కనిపించాడు. అప్పటి దాకా శివుని మీద ద్వేషంతో రగిలిపోయిన దక్షుని మనసు నిర్మలమైపోయింది. దక్షునికి తన కుమార్తె సతీదేవి గుర్తుకు వచ్చింది. తన వలన ఆత్మత్యాగము చేసుకున్న కుమార్తెను తలచుకొని దక్షుడు దుఃఖించాడు. అతని గొంతు పెగల లేదు. ఎదురుగా ఉన్న శివుని స్తుతించాలని మనసులో ఉన్నా కూతురు మరణాన్ని తలచుకొన్న దక్షుని గొంతు మూగవోయింది. అతికష్టంతో మనసును దిటవుపరచుకొని ఏ మాత్రం కపటం లేకుండా తన అల్లుడైన మహాశివుని ఇలా స్తుతించాడు.

“ఓభవా! నేను నిన్ను అకారణంగా అవమానించాను. దూషించాను. నాకు తగు దండన విధించి నన్ను కరుణించావు. నీవుకానీ, శ్రీహరి కానీ పేరుకు మాత్రమే బ్రాహ్మణులుగా ఉన్న వారిని నా మాదిరి కేవలం యజ్ఞయాగాదులు చేస్తూ అహంకరించిన వారిని ఏ మాత్రం ఉపేక్షచేయరు.

ఓ దేవా! నీవు నీ ముఖమునుండి వేదవిదులయిన బ్రాహ్మణులను నీ ముఖం నుండి సృష్టించావు. అటువంటి బ్రాహ్మణులను నీవు ఎల్లప్పుడూ రక్షిస్తూ ఉంటావు. నీ యొక్క తత్త్వమును తెలుసుకొన లేక నిన్ను నిండు సభలో అందరి ఎదుటా దూషించాను

అవమానించాను. నేను నిన్ను దూషించి పతితుడనయ్యాను కానీ నీ మహత్తు ఏ మాత్రం తగ్గలేదు. నేను ఎంత దూషించినా నీవు నన్ను ఏమీ అనకుండా దయతో చూచావు. నా మీద ప్రసన్నుడవై నాకు మరలా పునర్జన్మను ప్రసాదించావు.” అని మహాశివుని స్తుతించాడు దక్షుడు.

ఈ ప్రకారంగా దక్షుడు మహాశివుని తన తప్పులు క్షమించమని వేడుకున్న తరువాత బ్రహ్మదేవుని ఆదేశము ప్రకారము మరలా యజ్ఞమును కొనసాగించడానికి ఉపక్రమించాడు. ఋత్విక్కులు బ్రాహ్మణులు యజ్ఞశాలకు చేరుకున్నారు.మరలా యజ్ఞము మొదలయింది. అప్పటి దాకా అక్కడ జరిగిన మారణ కాండతో సంక్రమించిన దోష పరిహారార్థము విష్ణుసంబంధమైన హోమములను చేసారు. పురోడాశము అనే హవిస్సును హోమంలో వేసారు.

దక్షుడు శ్రీహరికి చెందవలసిన హవిస్సును చేతిలోకి తీసుకొని విష్ణువును ఆహ్వానించాడు. విష్ణువు ప్రత్యక్షం అయి ఆ హవిస్సును స్వీకరించాడు.

గరుత్మంతుని మీద వచ్చిన విష్ణువు శ్యామల వర్ణంతో, మణి కిరీటంతో, కుండలములతో, నల్లని ముంగురులతో, శంఖు చక్రములతో, గద పద్మములతో, విరాజిల్లుతున్నాడు. విష్ణువు వక్షస్థలమున లక్ష్మీదేవి, వనమాల విరాజిల్లుతున్నాయి.విష్ణుపార్శ్వదులు ఇరువైపులా వింజామరలు వీస్తున్నారు. విష్ణువు శిరస్సు మీద పాలనురుగు వంటి శ్వేతచ్ఛత్రము మెరిసిపోతూ ఉంది.

విష్ణువు రాగానే బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు, శివుడు, దేవతలు లేచి నమస్కరించారు. దేవతలందరూ విష్ణువును ఈ ప్రకారంగా స్తుతించారు. ముందు దక్షుడు, శ్రీహరి పూజకు కావలసిన వస్తువులను చేతిలోకి తీసుకొని విష్ణువును ఇలా స్తుతించాడు.

“ఓ దేవా! నీవు వైకుంఠములో ఉన్ననూ, ప్రకృతిలో నివసించు మానవుల హృదయాలలో నివసిస్తూ ఉంటావు. కాని వారిని ఆవరించిన మాయ నిన్ను అంటదు. నీవు పరిశుద్ధుడవు. నీవు సతతము మానవుల హృదయాలలో ఆత్మస్వరూపముగా ఉన్ననూ, ఈ ప్రాపంచిక విషయముల సంపర్కము నీకు ఉండదు. నిమిత్తమాత్రంగా, సాక్షీభూతంగా ఉంటావు. నీవు మాయను జయించిన వాడవు. మా అందరికీ అభయమును ప్రసాదించేవాడివి.

కానీ, నీవు మానవుల హృదయాలలో ఉన్నావు కాబట్టి, నీకు కూడా ఈ ప్రాపంచిక విషయములు, విషయవాంఛలతో సంబంధం కల్పించి నిన్నుకూడా మాయామోహితుని వలె ప్రజలు అనుకుంటూ ఉంటారు. నీకు ఏ వాసనా అంటదని వారికి తెలియదు.” అని ప్రార్థించాడు దక్షుడు.

తరువాత ఋత్విక్కులు విష్ణువును ఇలా ప్రార్థించారు. “దేవా! మా అందరినీ నందీశ్వరుడు దారుణంగా శపించాడు. అందువలన మా బుద్ధి అంతా కర్మకాండల మీదనే లగ్నం అయి ఉంది. దానితో మాకు మూఢత్వము ఆవరించింది. మూర్ఖత్వములో పడిపోయాము.

అందు చేత మేము నీ తత్త్వమును తెలుసుకోలేకపోతున్నాము. కాని, మేము చేయు యజ్ఞముల ద్వారా, యజ్ఞస్వరూపుడవైన నిన్ను తెలుసుకోగలిగాము. నీ కొరకు, వివిధ దేవతలకొరకు, వివిధములైన యజ్ఞభాగములను, హవిస్సులను ఏర్పాటు చేసాము.”అని అన్నారు.

తరువాత యజ్ఞమునకు వచ్చిన సదస్కులు ఇలా అన్నారు.
“ఓ దేవా! ఈ సంసారము అనే అడవి మార్గము ఎన్నో కష్ట, నష్టములతో నిండి ఉంది. మానవుల మీద కాలము అనే భయంకర సర్పము, మృత్యురూపంలో ఎప్పుడు కాటు వేద్దామా అని పొంచి ఉంది. ఈ సంసారంలో సుఖము, దుఃఖము అనే గోతులు ఎన్నో ఉన్నాయి. దుర్మార్గులు అనే క్రూరజంతువులు మా చుట్టుపక్కల తిరుగుతూ ఉంటారు. శోకము అనే అగ్ని మా చుట్టునిరంతరము ప్రజ్వలిల్లుతూ ఉంది. విషయ వాంఛలు, కోరికలు అనేవి ఎండమావుల మాదిరి మా అందరినీ ప్రలోభపెడుతున్నాయి. ఆశచూపిస్తున్నాయి.

ఇటువంటి మార్గములో మేము ప్రయాణం చేస్తున్నాము. మాకు విశ్రాంతి అంటూ లేదు. ఈ సంసారము అనే దారిలో జననము, రోగములు,మరణము, ఈ దేహము మీద అభిమానము, ఇంటిమీద, భూముల మీద అభిమానము, స్త్రీవ్యామోహము మమ్ములను నిరంతరమూ కోరికల వైపుకు లాగుతున్నాయి. ఇటువంటి మార్గంలో ప్రయాణించేవారు నిన్ను ఎప్పటికి చేరుకుంటారో కదా!” అని ప్రార్థించారు.

తరువాత రుద్రుడు ఇలా కీర్తించాడు. “ఓ దేవా! కోరికలతో సతమతమయ్యే వాళ్లకు నీ పాదములు వాళ్ల కోరికలు తీర్చే కల్పవృక్షాలు. ఏ కోరికలు లేని మునులు కూడా నీ పాదములను సేవిస్తూ ఉంటారు.

మాలాంటి వారి మనస్సులు కూడా నీ పాదముల యందు లగ్నం అయి ఉన్నాయి. ఈ సత్యము తెలుసుకోలేని మూర్ఖులు, పరమేశ్వరుడు విష్ణువు పాదములను పూజించడం ఏమిటని విమర్శలు చేస్తుంటారు. నేను ఆ విమర్శలను ఏ మాత్రం లక్ష్యపెట్టను.” అని అన్నాడు శివుడు.

తరువాత భృగు మహర్షి ఇలా ప్రార్థించాడు. ఓ దేవా! నీ మాయ తెలుసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. బ్రహ్మ మొదలగు దేవతలు కూడా అజ్ఞానంలోపడి కొట్టుకుంటున్నారు. ఓ దేవా! నీ పరమాత్మ తత్త్వము వారి హృదయములలో సూక్ష్మరూపంలో నిక్షిప్తం అయి ఉన్నప్పటికీనీ, వారు నీ తత్త్వమును గురించి ఏ మాత్రం తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. అటువంటి వారిని కూడా రక్షించే నీవు నా పట్ల ప్రసన్నుడవు కా దేవా!” అని ప్రార్థించాడు.

తరువాత బ్రహ్మ ఇలా అన్నాడు. “ఓ దేవా! ఈ జీవులు తమ కళ్లతో చూచే నీవు, చెవులతో వినే నీ తత్త్వము నిజం కాదు. అదంతా మాయ. నీవు వారు చూచే రూపము కంటే భిన్నంగా ఉన్నావు. ఎందు కంటే నీవు జ్ఞానస్వరూపుడవు. ఈ ప్రకృతికి, ఈ దేహమునకు ఆధారము నీవే. నీవు అంతటా నిండి ఉన్నావు. నీవు ఈ మాదిరి, ఈ ప్రదేశములో ఉన్నావు అని చెప్పడం అజ్ఞానము కాక మరేమిటి?” అని స్తుతించాడు బ్రహ్మ.

తరువాత ఇంద్రుడు ఈ ప్రకారంగా ప్రార్థించాడు. “ఓ దేవా! నీవు ధర్మమును రక్షిస్తావు. అధర్మ ప్రవర్తకులను శిక్షిస్తావు. దేవతలకు

హాని కలిగించే రాక్షసులను నాశనం చేస్తావు. నీవు ఆ ప్రపంచమునకు అభయప్రదాతవు. నీ రూపు కళ్లకు, మనసుకు ఆనందాన్ని కలుగజేస్తుంది.” అనిస్తుతించాడు ఇంద్రుడు.

తరువాత అక్కడ ఉన్న ఋషుల పత్నలు, ఋత్విక్కుల భార్యలు ఇలా ప్రార్థించారు. “ఓ యజ్ఞస్వరూపా! కేవలం నిన్ను పూజించడానికే బ్రహ్మ యజ్ఞములను సృష్టించాడు. కాని మామా అల్లుళ్ల కలహము వలన ఈ యజ్ఞము ఆగి పోయింది. శ్వశానమును తలపించే ఈ యజ్ఞభూమిని నీ పవిత్రము మంగళకరమైన చూపులతో శుద్ధిచేయి. ఈ యజ్ఞమును మరలా కొనసాగించు.” అని ప్రార్థించారు.

తరువాత ఋషులందరూ ఇలా స్తుతించారు. “ఓ దేవా! నీవు ఎన్ని అవతారములు ఎత్తిననూ, ఎన్ని కార్యములు చేసిననూ, వాటిలో లీనం కావు. ఈ మానవులు సకల సంపదలు కావాలనీ, నానారకములైన కోరికలు తీర్చమని, లక్ష్మీదేవిని కోరుతుంటారు. కాని ఆ లక్ష్మీదేవి నీ చరణారవిందములను కోరుతూ ఉంటుంది. నిన్ను పూజిస్తే సకల సంపదలు, సకల కోరికలు సిద్ధిస్తాయని వారికి తెలియదు.” అని ప్రార్థించారు.

తరువాత సిద్ధులు ఇలా అన్నారు. “ఓ దేవా! మా మనస్సు ఎల్లప్పుడూ నానా విధములైన క్లేశములతో మండి పోతూ ఉంటుంది. ఆ సమయంలో నీ కథామృతము అనే నదిలోకి దూకి మేము సేదతీరుతుంటాము. కోరికలు, కష్టములు అనే అగ్నిలో మండి పోతున్న మా మనస్సులకు ఊరట లభిస్తుంది. ఒక సారి నీ సేవలో, నీ భక్తిలో మునిగిన వాడికి, ఇంక ఇతర విషయములతో పనేముంటుంది.” అని

ప్రాల్ఢింఛారు.

తరువాత దక్షుని భార్య ఇలా ప్రాల్ఢించింది. “ఓ పరమేశ్వరా! నిన్ను మా గృహమునకు స్వాగతిస్తున్నాము. నీకు నమస్కారములు చేస్తున్నాము. మా మీద ప్రసన్నుడవు కా! నీవు భార్యసమేతంగా మా ఇంటికి వచ్చి మా అందరినీ రక్షించు. ఈ యజ్ఞమును నిర్విఘ్నంగా జరిగేట్లు చూడు.” అని ప్రాల్ఢించింది.

తరువాత లోకపాలకులు విష్ణువును ఇలా ప్రాల్ఢించారు. “ఓ దేవా! నీవు అంతటా ఉంటావు. నీకు తెలియని విషయం లేదు. అన్నీ సాక్షిభూతంగా చూస్తుంటావు. అటువంటి నిన్ను మా పరిమిత దృష్టితో ఎలా చూడగలము. నీవు ఈ పంచభూతములలో ఒకడవు కావు. పంచభూతముల కన్నా వేరుగా ఆరవ భూతము వలె కనపడుతున్నావు. ఇది కూడా నీ మాయాప్రభావమే కదా!” అని స్తుతించారు. (ఇక్కడా ఆరవ భూతము అంటే యోగదృష్టి అని అనుకోవచ్చు మనము సిక్స్త్ సెన్స్ అని అంటుంటాము కదా. అటువంటిది కావచ్చు.)

తరువాత యోగులు ఇలా ప్రాల్ఢించారు. “ఓ దేవా! ఈ సకల చరాచర జగత్తులో నీవు ఉన్నావు. అందరిలో నీవు ఉన్నావు. నీలో అందరూ ఉన్నారు. ఈ సత్యం తెలుసుకున్న వారు నీకు ప్రియమైనవారు. నిన్ను భక్తితో సేవించే భాగ్యం మాకు ప్రసాదించు. ఓ దేవా! నీవు ఈ సృష్టి, స్థితి, లయములను ఎటువంటి భేదబుద్ధి లేకుండా నిర్వర్తిస్తున్నావు. కానీ నీ మాయ చేత జీవులలో భేదబుద్ధిని కలిగిస్తున్నావు. (బ్రహ్మ సృష్టిస్తాడనీ, విష్ణువు పోషిస్తాడనీ, శివుడు లయం

చేస్తాడనీ అనుకుంటుంటారు”) ఇదంతా నీ మాయాప్రభావం వలననే కలుగుతూ ఉంది. జీవులు ఈ మాయలో పడి నిన్ను వివిధ రూపములతో పూజిస్తుంటారు. అందుకని మేము నిన్ను శరణు జొచ్చాము. ఈ జీవులలో ఈ మాయామోహములను తొలగించి వారికి మోక్షమును ప్రసాదించు. అట్టి మహిమ కల నీకు మేము నమస్కరిస్తున్నాము.” అని అన్నారు.

తరువాత బ్రహ్మ ఇలా అన్నాడు. “ఓ దేవా! నీవు సత్త్వగుణ సంపన్నుడవు. ఆ లోకంలో ధర్మమును నీవే స్థాపించావు. నిర్గుణ స్వరూపుడవు అయిన నీకు నమస్కారము. ఇప్పటికీ నేను కానీ రుద్రుడు కానీ దేవతలు కానీ నీ తత్త్వమును తెలుసుకోలేకపోతున్నాను.” అని అన్నాడు.

తరువాత అగ్ని ఇలా అన్నాడు. “ఓ దేవా! నేను నీ తేజస్సు వలననే అగ్ని కుండములో మండుతున్నాను. నాలో వేసిన హవిస్సులను దేవతలకు అందజేస్తున్నాను. నీవు యజ్ఞపురుషుడవు. ఈ యజ్ఞములను రక్షించే వాడివి నువ్వే! ఐదు రకములైన యజ్ఞ స్వరూపములు నీవే!(అగ్నిహోత్రము, దర్శము, పౌర్ణమాసము, చాతుర్మాస్యము, పశుసోమము) అట్టి నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.” అని అన్నాడు.

తరువాత దేవతలు ఇలా ప్రార్థించారు. “ఓ దేవా! కల్పాంతంలో ఈ సమస్త జగత్తును నీలో లీనం చేసుకొని ఆ జలరాసిలో విలాసంగా పడుకొని ఉంటావు. సనకాది మహామునులు తమ తమ

మనస్సులలో నిన్ను నిరంతరం ధ్యానిస్తుంటారు. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని అన్నారు.

తరువాత గంధర్వులు ఇలా ప్రార్థించారు. “ఓ దేవా! మలీచి మొదలగు ప్రజాపతులు, రుద్రులు, బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు, దేవతలు అందరూ నీ అంశలో నుండి పుట్టినవారే. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని అన్నారు.

తరువాత విద్యాధరులు ఇలా స్తుతించారు. “ఓ దేవా! అనేక జన్మల తరువాత జీవుడు మానవ జన్మ పొందుతాడు. కానీ అజ్ఞానంతో విషయవాంఛలకు లోనవుతాడు. దేహాభిమానమునతో ఇది నాది అది నీది అనే మాయలో పడిపోతాడు. తాత్కాలిక సుఖముల కోసరం అర్చులు చాస్తుంటాడు. అట్టి మానవులకు నీ కథలు వినడం అనే అమృతము వారిమోహమును పూర్తిగా నాశనం చేస్తుంది అనడంలో సందేహము లేదు. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని అన్నారు.

తరువాత ఆ యజ్ఞమునకు వచ్చిన బ్రాహ్మణులు ఇలా అన్నారు. “ఓ దేవా! నీవు యజ్ఞస్వరూపుడవు. నీవే హవిస్సువు. నీవే అగ్నివి. నీవే యజ్ఞమంత్రము. నీవే యజ్ఞములో ఉపయోగించే సమిధవు. యజ్ఞములో ఉపయోగించే సమస్త పదార్థములు, పాత్రలు నీవే. ఈ యజ్ఞము సంకల్పించింది నీవే. చేయించింది నీవే. పాడు చేసినదీ నీవే. ఓ దేవా! ఇప్పుడు ఈ యజ్ఞము అపవిత్రము అయింది. నాశనము అయింది. ఈ యజ్ఞమును నీవే పునరుద్ధరించు. దానికి నీవే తగిన వాడవు. అట్టి నీకు నమస్కరిస్తున్నాము.” అని ప్రార్థించారు.

తరువాత విష్ణువు అనుమతితో దక్షుడు తిరిగి యజ్ఞమును ఎక్కడ ఆగిందో అక్కడి నుండి ప్రారంభించాడు. ముందు యజ్ఞభాగమును విష్ణువుకు అర్పించారు. దానిని స్వీకరించిన విష్ణువు దక్షునితో ఇలా అన్నాడు.

“దక్షా! బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులము అయిన మాలో ఏభేదమూ లేదు. మేము ముగ్గురమూ ఒకటే. మేము ముగ్గురుగా కనపడటం కేవలం మాయ. ఆ మాయతోనే మేము ఈ జగత్తును పరిపాలిస్తున్నాము. సృష్టిస్తున్నాము, పాలిస్తున్నాము, లయం చేస్తున్నాము. నేను బ్రహ్మగానూ, విష్ణువుగానూ, శివుడుగానూ ఆయా రూపములను ధరించి ఆయాకార్యములు నిర్వహిస్తున్నాను. నేను జ్ఞాన స్వరూపుడను. స్వతంత్రుడను. కేవలం అజ్ఞానులే బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు వేరు వేరు అనుకుంటూ, ఎవరికి వారే స్వతంత్రులు అనుకుంటూ, వారిని విడి విడిగా పూజిస్తుంటారు. వారిలో వారు ద్వేషించుకుంటూ ఉంటారు.

ఏ మానవుడైనా తన తల, చేతులు, కాళ్లు తనకంటే వేరు అని తలంచడు కదా. అన్నీ కలిస్తేనే దేహము. అలాగే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురూ ఒకే పరమాత్మ స్వరూపాలు. తల, చేతులు, కాళ్లు ఏ ప్రకారంగా వాటి వాటి పనులను చేస్తుంటాయో అలాగే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు కూడా వారి వారిపనులను చేస్తుంటారు. కాని వారంతా పరమాత్మ స్వరూపాలే. వారిలో వారికి ఏ విధమైన భేదము లేదు. నాయందు భక్తి కలవారే ఈ విషయములను తెలుసుకోగలరు. మా ముగ్గురిలో ఒకే పరమాత్మను చూచేవాడు, మా యందు భేదబుద్ధిలేని వాడు శాంతిని పొందుతాడు.” అని దక్షునికి తత్త్వబోధ చేసాడు విష్ణువు.

దక్షుడు సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాడు. తరువాత దక్షుడు
శ్రీహరిని అర్చించాడు. తరువాత దేవతలందరినీ పూజించాడు.
తరువాత యజ్ఞములో మిగిలిన హవిర్భాగమును శివునికి అర్పించాడు.
ఆ విధంగా యజ్ఞము పూర్తి అయింది. తరువాత దక్షుడు, ఋత్విక్కులు
కలిసి అవబృథ స్నానం చేసారు. త్రిమూర్తులు, దేవతలు అందరూ
దక్షుని దీవించారు. తమ తమ స్థానములకు వెళ్లిపోయారు.

విదురా! ఇదీ సతీదేవి వృత్తాంతము. తరువాత సతీదేవి,
హిమవంతునికి ఆయన భార్య మేనకకు పుత్రికగా జన్మించింది అని
విన్నాను. తరువాత ఆమె పార్వతీ అనే పేరుతో శివుని తిరిగి తన భర్తగా
పొందగలిగింది. విదురా! ఈ దక్షుని చరిత్ర నేను ఉద్ధవుని వలన
విన్నాను. నీకు విన్నది విన్నట్టు చెప్పాను.

విదురా!ఈ దక్షుని వృత్తాంతము పరమ పవిత్రము,
కీర్తిదాయకము, పాపనాశకరము. ఈ శివుని చరిత్రను వింటే సకల
పాపములు నశించిపోతాయి.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి
దక్షయజ్ఞవృత్తాంతమును చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా చెప్పసాగాడు.

“విదురా! సృష్టి క్రమంలో బ్రహ్మదేవుడు సనకాదులను,
నారదుని, ఋభువుని, హంసుని, అరుణి, యతి వీరందరినీ
సృష్టించారు. కాని వీరి వలన సృష్టి జరగలేదు. ఎందుకంటే వీరందరూ
గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించలేదు. అందువలన వీరికి సంతానము
కలగలేదు.

విదురా! ఈ లోకంలో ధర్మంతో పాటు అధర్మం కూడా
వృద్ధిపొందింది. అది ఎలాగంటే.....అధర్మానికి మిథ్య (ఏమీ లేకపోవడం)
అనే భార్య ఉంది. వాళ్లకు ఇద్దరు సంతానము... దంభుడు (డంబాలు
పలికేవాడు), మాయ అనే కుమార్తె. నిర్మతి (ఏ పనికీ కొరగాని వాడు)
అనేవాడు వీళ్లద్దరినీ తన సంతానంగా స్వీకరించాడు. అధర్మానికి
పుట్టిన వాళ్లు కాబట్టి అధర్మంగానే ప్రవర్తించి దంభుడు, మాయ అనే
వాళ్లద్దరూ భార్యాభర్తల మాదిరి ప్రవర్తించారు. వారికి లోభుడు అనే
కుమారుడు, నికృతి (అంటే మూర్ఖత్వము, మొండితనము,) అనే
కుమార్తెజన్మించారు.

అధర్మపరులు కాబట్టి ఆ తోబుట్టువులు కలిసి పిల్లలను
పుట్టించారు. వారే క్రోధుడు (కోపము) అనే కుమారుడు, హింస అనే

కుమార్తె కలిగారు. కోపానికి, హింసకు ఇద్దరు సంతానము కలిగారు. వారే కలి అనే కుమారుడు, దురుక్తి (చెడ్డ మాటలు, చెడ్డ పనులు) అనే కుమార్తె పుట్టారు. మరలా వీరి ధ్ధరికీ సంతానము కలిగారు. వారే భీతి(భయము, ఆందోళన) అనే కుమార్తె, మృత్యువు అనే కుమారుడు కలిగారు. మరలా ఆ ఇద్దరికీ నరకము అనే కుమారుడు, యాతన అనే కుమార్తె కలిగారు. తరువాత ఏం జరుగుతుందో తెలుసు కదా! నరక ప్రాప్తి.

విదురా! ఇదీ అధర్మము యొక్క వంశ చరిత్ర. అధర్మాన్ని ఆచరిస్తే తుదకునరకప్రాప్తి కలుగుతుంది. విదురా! ఇప్పుడు నీకు శ్రీహరి అంశలో జన్మించిన స్వాయంభువ మనువు వంశ చరిత్ర వివరిస్తాను. సావధానంగా విను.

స్వాయంభువ మనువు, శతరూప భార్య భర్తలు వారికి ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు అనే కుమారులు జన్మించారు. వారిద్దరూ ఈ భూమిని పాలించడానికి నియమింపబడ్డారు.

ఉత్తాన పాదునకు ఇద్దరు భార్యలు. సురుచి, సునీతి. సునీతికి ఒక కుమారుడు. అతని పేరు ధ్రువుడు. ఉత్తానపాదుడు సురుచిని ఎక్కువగా ప్రేమించేవాడు. సునీతిని నిరాదరించేవాడు.

ఒకరోజు ఉత్తాన పాదుడు కూర్చుని ఉన్నాడు. సురుచి కుమారుడు అయిన ఉత్తముడు తండ్రి ఒడిలో కూర్చుని ఉన్నాడు. ఆ సమయంలో సునీతి కుమారుడు ధ్రువుడు అక్కడకు వచ్చాడు. తాను

కూడా తండ్రి తొడమీద కూర్చోబోయాడు. కాని ఉత్తముడు ధృవుని ఆవలకునెట్టాడు. ఉత్తాన పాదుడు ఉత్తముని మందలించలేదు.

పక్కనే ఉన్న సురుచి ధృవునితో ఇలా అంది. “కుమారా! నీవు రాజ కుమారుడివే. కాని నా గర్భంలో జన్మించలేదు. అందుకే నీకు నీ తండ్రి తొడమీద కూర్చునే అదృష్టం పట్టలేదు. నీవు ఇంకా బాలుడివి. నీవు వేరే స్త్రీకి జన్మించావు. అందుకనే నీవు పాండరాని విషయముల కోసరం ఆశించకూడదు. నీకు నీ తండ్రి తొడమీద కూర్చునే అర్హత లేదు. నీకూ నీ తండ్రి తొడమీద కూర్చోవాలనీ, నీ తండ్రి సింహాసనము ఎక్కాలనీ కోరికగా ఉంటే తపస్సు చెయ్యి. నా కడుపున పుట్టించమని ఆ దేవుని ప్రార్థించు. ఆ భగవంతుని అనుగ్రహంతో మళ్ళీ జన్మలో నా గర్భవాసాన జన్మించి రాజ్యాధికారాన్ని పొందు.” అని సవతి మత్స్యరాన్ని వెళ్ళగక్కింది.

ఓ విదురా! ఈ మాటలు విన్న ధృవుని మనస్సు ఎంతో గాయపడింది. తండ్రి మొహంలోకి చూచాడు. తండ్రి సురుచి మాటలకు ఎదురు చెప్పలేక తలదించుకున్నాడు. ధృవుని కోపం మిన్ను ముట్టింది. కళ్ళనిండా నీళ్లు నిండాయి. విసా విసా నడుచుకుంటూ తన తల్లి సురుచి వద్దకు వెళ్లాడు. కుమారుడి కోపము, దుఃఖము చూచి సునీతి తల్లడిల్లి పోయింది. కుమారుని దగ్గరకు తీసుకొని ఒడిలో పడుకో బెట్టుకుంది.

ఇంతలో అంతఃపురస్త్రీలు వచ్చి ఉత్తానపాదుని వద్ద జరిగిన విషయాలు సురుచి అన్న మాటలు వివరంగా చెప్పారు. సునీతి ఎంతో బాధ పడింది. కళ్ళ నుండి నీళ్లు కారుతున్నాయి. కుమారుని తల

నిమురుతూ ఇలా పలికింది.

“కుమారా! ఇది నీయొక్క నా యొక్కపూర్వ జన్మ కర్తవ్యఫలము కానీ వేరు కాదు. నీ కర్తవ్యఫలము చేత నీవు నా వంటి దురదృష్టవంతురాలి గర్భవాసాన జన్మించావు. సురుచి చెప్పిన మాటలు నిజాలు. మీ తండ్రిగారు నన్ను భార్యగా చూడటం లేదు. కనీసం దాసిగా కూడా చూడటం లేదు. నేను అంతటి అధమ స్థితిలో ఉన్నాను. నా వంటి దాని కుమారుడికి తండ్రి వద్ద గౌరవము ఎలా లభిస్తుంది.

కుమారా! నీకు నిజంగా రాజసింహాసనము పొందాలని ఉంటే, మీ తల్లి సురుచి అన్న మాటప్రకారం చెయ్యి. ఆమె నీకు మంచి మార్గమును సూచించింది. నీవు ఆ మార్గంలోనే నడుపు. పరమాత్మ అయిన శ్రీహరి సత్త్వగుణ సంపన్నుడు. ఆయన పాద పద్మములు సేవించి బ్రహ్మ తన అత్యున్నత పదవిని పొందాడు. మీ తాతగారు అయినస్వామిభువ మనువు పరమాత్మను ఆరాధించి మోక్షపదవిని పొందాడు. మహా మహా యోగులు కూడా ఆ పరమాత్మ పాదపద్మములను ఆశ్రయిస్తారు. నీవు కూడా అన్ని దుఃఖములను వదిలిపెట్టి ఆ శ్రీహరి పాదములను మనస్సులో నిలుపుకొని ధ్యానించు. నీ కోరిక నెరవేరుతుంది. కుమారా! ఆ శ్రీహరి తప్ప నీ దుఃఖమును పోగొట్టి నీ కోరికలను తీర్చు వారు ఎవరూ లేరు. ఈ లోకంలో ఉన్న వారందరూ లక్ష్మీదేవిని ధ్యానిస్తుంటే ఆ లక్ష్మీదేవి శ్రీహరిని పూజిస్తూ ఉంటుంది. కాబట్టి నీవు కూడా ఆ శ్రీహరిని పూజించు.” అని చెప్పింది సునీతి.

తల్లి మాటలను విన్న ధృవుడు ధైర్యము తెచ్చుకున్నాడు. వెంటనే నగరం విడిచి వెళ్లిపోయాడు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న నారదుడు వెంటనే ధృవుని వద్దకు వెళ్లాడు. ధృవుడు నారదునికి నమస్కరించాడు. నారదుడు తన అమృత హస్తంతో ధృవుని దీవించాడు. ధృవునితో ఇలా అన్నాడు.

“పుత్రకా! ధృవా! నీవు బాలుడవు. నీది ఆడుకొనే వయసు. ఈ వయసులో నీకు అవమానములు, దూషణలు అంటవు. వాటికి నీవు స్పందించకూడదు. ఎవరన్నా మనలను అవమానించారు అన్నప్పుడు మనకు కలిగే దుఃఖము కేవలము మోహము తప్ప వేరు కాదు. ఈ ప్రపంచంలో మానవులకు తాము చేసే పనుల ఫలితం గానే సుఖము, దుఃఖము కలుగుతుంటాయి. దైవము అనుకూలించనిదే మానవులు ఎన్ని కర్తలు చేసినా అవి ఫలితమును ఇవ్వవు. కాబట్టి మానవులు తమకు లభించిన వాటితోనే తృప్తిపడటం మంచిది.

నీవు నీ తల్లి మాట ప్రకారము ఆ పరమాత్మను మెప్పించి వరాలు పొందాలని వచ్చావు. ఆ పరమాత్మను మెప్పించడం చాలా కష్టము. అది మానవులకు సాధ్యం కాదు. సర్వ సంగ పరిత్యాగులైన మునులు అన్ని వదిలిపెట్టి తీవ్రమైన సమాధిలో ఉండి తపస్సు చేస్తేనే ఆ పరమాత్మ దర్శనం లభించడంలేదు. కాబట్టి నీ ప్రయత్నము ఫలితాన్ని ఇవ్వదు. నీకు బాగా వయసు వచ్చి వానప్రస్థ ఆశ్రమమును స్వీకరించినపుడు ప్రయత్నం చెయ్యి. నీకు ఫలితం లభిస్తుంది. మనకు లభించిన దానితోనే తృప్తి పొందడం మానవ ధర్మము. అంతకన్నా ఎక్కువ ఆశించడం అత్యాశ అవుతుంది.

ధృవా! మనకంటే ఎక్కువ జ్ఞానము, సంపద ఉన్న వారిని ప్రేమించడం, మనకన్నా తక్కువ జ్ఞానము ధనము ఉన్న వారిని చూచి వారి మీద దయ, కృప చూపించడం, తనతో సమానంగా జ్ఞానము, ధనము ఉన్న వారితో స్నేహం చేయడం ఉత్తముని లక్షణము. కాబట్టి నీ సోదరుడు, నీ తండ్రి నిన్ను అవమానించారని దుఃఖించకు.” అని హితబోధ చేసాడు నారదుడు.

నారదుని చూచి ధృవుడు ఇలా అన్నాడు. “నారదమహర్షి! మీరు చూపిన శాంతి మార్గము సుఖములను, దుఃఖములను బాగా అనుభవించి, వివేకము నశించిన వారికి ఉపయోగిస్తుందేమో కానీ నాకు కాదు. నేను క్షత్రియుడను. నాది రాజస లక్షణము. నా సవతి తల్లి మాట్లాడిన మాటల వలన నా మనసు తీవ్రంగా గాయపడింది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో నేను తమరి మాటలను వినడానికి సిద్ధంగా లేను. నాకు ప్రస్తుతము కావలసినది నా తాతలు తండ్రులు పొందలేనిది, మూడులో లోకములలో గొప్పది అయిన స్థానమును పొందదలచుకున్నాను. ఆ స్థానమును పొందడానికి సులభమైన మార్గము ఏదైనా ఉంటే నాకు ఉపదేశించండి. అంతేకానీ నన్ను నిరుత్సాహపరచకండి. తమరు సామాన్యులు కారు. బ్రహ్మ మానస పుత్రులు. హరి నామ సంకీర్తనము చేస్తూ మూడు లోకములు తిరుగుతూ ఉంటారు. మీకు తెలియని విషయములు ఉండవు. అందుకని నాకు కర్తవ్యము ఉపదేశించండి.” అని ప్రార్థించాడు ధృవుడు.

ధృవుని మాటలకు నారదుడు చాలా సంతోషించాడు. అతని కర్తవ్య నిష్ఠకు అభినందించాడు. ధృవునితో ఇలా అన్నాడు. “కుమారా! నీ తల్లి నీకు చూపిన మార్గమే శ్రేష్ఠమైనది. నీవు ఆ వాసుదేవుని మీద అచంచలమైన భక్తితో ధ్యానించు. మనస్సును ఆ వాసుదేవుని మీద లగ్నం చెయ్యి. ఈ లోకంలో ధర్మము, అర్థము, కామము కావలసిన వారు ఆ వాసుదేవుని పాదములను పూజించడం తప్ప మరోమార్గము లేదు.

కుమారా! యమునా నదీ తీరంలో మధువనము అని ఉంది (ఇప్పటి మధుర). అక్కడ వాసుదేవుడు నివసిస్తుంటాడు అని అంటారు. అక్కడే కాళింది అనే సరస్సు ఉంది. నీవు ఆ సరస్సులో స్నానము చేసి, ప్రాణాయామము ద్వారా మనస్సును నిగ్రహించి, చిత్తమును స్థిరంగా ఉంచి, ఆ వాసుదేవుని ధ్యానించు. ఆ వాసుదేవుని రూపమును మనసులో నిలుపుకో. అది ఎలా ఉంటుందంటే.....ప్రసన్నమైన ముఖము, కరుణతో నిండిన చూపులు,, మంచి కనుబొమలు, సుందరాకారుడు, రమణీయములైన అవయవములు కలవాడు, భక్తులకు ఆశ్రయము ఇచ్చేవాడు, తనను శరణుజొచ్చిన వారిని కాపాడేవాడు, దయాసముద్రుడు, శ్రీవత్సము అనే పుట్టుమచ్చను వక్షస్థలము మీదకలిగిన వాడు, నీలమేఘశ్యాముడు, వనమాలను ధరించిన వాడు, శంఖ, చక్ర, గదా, పద్మములను చేతులలో కలిగిన వాడు, కిరీటము తల మీద కలిగినవాడు, కౌస్తుభమణిని కంఠములో ధరించిన వాడు, పచ్చని పట్టు వస్త్రము కట్టుకున్న వాడు, శాంతస్వరూపుడు, చూచేవారి మనస్సుకు ఆనందము కలిగించేవాడు, భక్తుల మనసులలో నివసించేవాడు, ఎప్పుడూ చిరునవ్వునవ్వుతూ అందరినీ ప్రేమతో చూచేవాడు, కోరిన

వరములను ఇచ్చేవాడు, ఇటువంటి రూపముతో ఉన్న శ్రీహరిని
మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించు.

(అప్పటి దాకా శ్రీహరి ఎలాఉంటాడో ధ్యవునికి తెలియదు. అందుకని
అంగాంగ వర్ణన చేసి ఆయన రూపాన్ని పరిచయం చేసాడు
నారదుడు.)

ఆ పరమాత్మ నీకు కనిపించి నీ కోరికలు తీరుస్తాడు.
కుమారా! అంతేకాదు. నీకు ఒక రహస్యమైన మంత్రమును
ఉపదేశిస్తాను. దానిని జపించు. ఈ మంత్రమును మానవులు ఏడు
రోజులు భక్తిలో ఏకాగ్రతతో జపం చేస్తే, దేవతలు కూడా కనిపిస్తారు.”
అని ధ్యవుని చెవిలో “ఓంనమోభగవతేవాసుదేవాయ”
అనే మంత్రమును ఉపదేశించాడు.

“ధ్యవా! నీవు ఈ మంత్రమును జపిస్తూ ఆ వాసుదేవుని
పూజించు. యమునానదీతీరంలో ఉన్న వనముల నుండి నీవు
పుష్పములను, ఫలములను, తులసీ దళములను తెచ్చి, ఆ శ్రీహరిని
పూజించు.

నీకు ఏకాగ్రత నిలవాలంటే నీవు రాతితో తయారు
చేయబడిన ఆ శ్రీహరి ప్రతిమను తెచ్చి దాని మీద మనస్సును లగ్నం
చేసి పూజించు. నీకు రాతితో చేసిన శ్రీహరి ప్రతిమ దొరకకపోతే నీవే
స్వయంగా మట్టితో శ్రీహరి ప్రతిమను చేసి దానిని పూజించు. నీవు ఆ
శ్రీహరి అవతార లీలలను, ఆయన మహిమలను భక్తితో ధ్యానించు. నేను
నీకు ఉపదేశించిన ద్వాదశ అక్షర మంత్రము ద్వారా ఆ శ్రీహరిని

యథావిధిగా, మన పూర్వీకులు ఏ ఏవిధములైన పూజావిధానములను ఏర్పరచారో ఆయా విధానముల ప్రకారము పూజించు.

నేను చెప్పిన ప్రకారము నీవు ఆ శ్రీహరిని పూజిస్తే, నీకోరికలు ఆయన తీరుస్తాడు. నీ మనసులో ఉన్న కోరికలను అన్నిటినీ ఆయన తెలుసుకొని అవి తీరుస్తాడు. ఇదే విధంగా, ప్రాపంచిక విషయములను విడిచి పెట్టి, విరక్తితో, ఆ శ్రీహరిని ధ్యానించే మానవులకు మోక్షాన్ని ప్రసాదిస్తాడు ఆ శ్రీహరి. దీని కంతటికీ మూలము భక్తి, అచంచలమైన భక్తి. ఏకాగ్రమైన చిత్తముతో, భక్తితో ఆ శ్రీహరిని సేవిస్తే, ఆయన తప్పకుండా కరుణిస్తాడు.” అని నారదుడు ధృవునికి భక్తియోగమును ఉపదేశించాడు.

అప్పుడు ధృవుడు నారదునికి భక్తితో ప్రదక్షిణము చేసి నమస్కరించాడు. వెంటనే యమునా నదీ తీరంలో ఉండే మధువనమునకు బయలుదేరాడు. ధృవునికి భక్తియోగము ఉపదేశించిన నారదుడు వెంటనే ధృవుని తండ్రి ఉత్తానపాదుని వద్దకు వెళ్లాడు. ఆయనతో ఇలా చెప్పాడు.

“రాజా! నీవు ఎందుకో చింతిస్తున్నట్టు కనపడుతున్నావు. కారణము ఏమి?” అని ఏమీ తెలియనట్టు అడిగాడు.

అప్పుడు ఉత్తానపాదుడు నారదునితో ఇలా అన్నాడు.
“నారదా! నేను నా రెండవ భార్య సురుచి వ్యామోహంలో పడి నా కుమారుడు ధృవుని ఇంటి నుండి వెళ్లగొట్టాను. నా కుమారుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో ఏమో! అడవులలో ఏ క్రూరమృగమైనా చంపి తినేసిందేమో

ఆందోళనగా ఉంది. నా భార్యావిధేయతతో ఎంతటి దుర్మార్గానికి పాల్పడ్డానో చూడండి. ప్రేమగా నా తొడమీద కూర్చోడానికి వచ్చిన ధృవుని ఆదరించలేదు. సరికదా నా భార్య సురుచి శూలాల్లాంటి మాటలు అంటున్నా మౌనంగా ఉన్నాను. అందుకే బాధపడుతున్నాను.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న నారదుడు ఉత్తానపాదునితో ఇలా అన్నాడు. “రాజా! నీ కుమారుని నీవు వదిలిపెట్టినా దైవము రక్షిస్తున్నాడు. నీ కుమారుడు ధృవుని గురించి నీకు తెలియదు. అతని కీర్తి ముల్లోకములలో వ్యాపిస్తుంది. అటువంటి కుమారుని గురించి నీవు దుఃఖించడం సరికాదు. నీ కుమారుడు ధృవుడు ఆ శ్రీహరిని ప్రసన్నుని చేసుకొని త్వరలోనే తిరిగిరాగలడు. నీవు నిశ్చింతగా ఉండు.” అని అన్నాడు నారదుడు.

నారదుని మాటలకు ఎంతో సంతోషించిన ఉత్తానపాదుడు కుమారుని రాకకోసరం ఎదురుచూస్తున్నాడు. యమునానదీ తీరానికి వెళ్లిన ధృవుడు స్నానం చేసాడు. ఆ రాత్రి ఉపవాసం ఉన్నాడు. నారదుడు ఉపదేశించిన మంత్రమును పఠిస్తూ శ్రీహరిని అర్చించాడు.

తరువాత మూడు రోజులకు ఒకసారి ఫలములను ఆహారంగా తీసుకుంటూ ఒక నెల పాటు శ్రీహరిని పూజిస్తూ గడిపాడు. తరువాత ఆరురోజుల కొక సారి ఆకులను, దుంపలను, గింజలను తింటూ రెండవనెల గడిపాడు. తరువాత తొమ్మిదిరోజులకు ఒక సారి కేవలం నీరు మాత్రమే ఆహారంగా తీసుకుంటూ మూడవ నెల

గడిపాడు. తరువాత పన్నెండు రోజులకు ఒక సారి గాలి పీల్చుకుంటూ నాల్గవ నెల గడిపాడు. ఐదవ నెలలో ఒంటికాలి మీద నిలబడి ఏమీ ఆహారం తీసుకోకుండా శ్రీహరిని ధ్యానించాడు. ధృవుని తపస్సుకు మూడు లోకములు తల్లడిల్లిపోయాయి. ధృవుడు ఒంటి కాలి మీద నిలబడి తపస్సు చేయడం చూచి దేవతలు ఆశ్చర్యపోతున్నారు. గాలి కూడా స్తంభించి పోయింది.

దేవతలందరూ శ్రీహరి దగ్గరకు పోయి ఆయన శరణు వేడారు. దేవతలందరూ శ్రీహరితో ఇలా అన్నారు. “ఓ దేవా! ధృవుని కఠోర తపస్సుకు మూడులోకములలో గాలి స్తంభించింది. ఊపిరి ఆడటం లేదు. ఇంతకు ముందు ఇటువంటి ఉత్పాతమును ఎన్నడూ మేము చూడలేదు. ఈ కష్టము నుండి మమ్ములను కాపాడండి.” అని ప్రార్థించారు.

శ్రీహరి దేవతలతో ఇలా అన్నాడు. “మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి. నేను ఇప్పుడే పోయి ఆ బాలుని తపస్సు విరమింపజేస్తాను. ఆ బాలుడు సామాన్యుడు కాదు. ఉత్తానపాదుని కుమారుడు ధృవుడు. నా గురించి ఏకాగ్రతతో తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఆ బాలుని తపస్సుకు మీరు ఏ మాత్రమూ భయపడవలసిన అవసరం లేదు. మీరు మీ మీ స్థానములకు వెళ్లండి.” అని అన్నాడు శ్రీహరి.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్& ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

“విదురా! ఆ ప్రకారంగా దేవతలకు అభయం ఇచ్చిన శ్రీహరి గరుడుని మీద ఎక్కి మధువనమునకు వెళ్లాడు. ధ్రువుడు తీవ్రంగా తపస్సు చేస్తున్నాడు. తన మనస్సులో నారదుల వారు చెప్పిన శ్రీహరి అవతారమూర్తిని దర్శిస్తున్నాడు. శ్రీహరి అక్కడకు రాగానే కళ్లు తెరిచాడు. ఇప్పటి వరకు తాను మనసులో ధ్యానం చేస్తున్న శ్రీహరి అవతారం తన ఎదురుగా కనిపించగానే పులకించిపోయాడు ధ్రువుడు. శ్రీహరికి సాష్టాంగ ప్రణామం చేసాడు. శ్రీహరి దివ్యమంగళ విగ్రహం వంక ప్రేమగా భక్తితో చూడసాగాడు.

శ్రీహరి ప్రేమతో ఆ చిన్నవాడి బుగ్గలు తన శంఖంతో తడిమాడు. ఆ శంఖ స్పర్శకు ధ్రువునికి అమోఘమైన వాక్లక్తి లభించింది. పరమాత్మకు సంబంధించిన తత్త్వజ్ఞానము అంతా ఆ బాలునకు మనసులో స్థిరించింది. వెంటనే ధ్రువుడు శ్రీహరిని ఈ విధంగా స్తుతించసాగాడు.

“ఓ దేవా! నీవు జ్ఞాన శక్తిని, క్రియా శక్తిని ధరించిన వాడవు. నీ శక్తి ద్వారా నాలో ప్రవేశించి. నాకు ఆత్మజ్ఞానమును, వాక్లక్తిని ప్రసాదించావు. అట్టి నీకు భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాను.

ఓ దేవా! నీవు నీ మాయ చేత సత్త్వ,రజస్,తమోగుణములతో కూడిన ఈ విశ్వమును సృష్టించావు. ఈ విశ్వం అంతటా నీవు వ్యాపించి ఉన్నావు. ఒకే అగ్ని అనేక వస్తువులలో అనేక రూపములతో వెలుగునట్లు, నీవు ఒక్కడివే అయి ఉండి కూడా, అనేక రూపములతో అందరి ప్రాణులలో కనపడుతున్నావు. ఈ సృష్టి ప్రారంభంలో బ్రహ్మ నీవు ప్రసాదించిన జ్ఞానముతోనే కదా ఈ సృష్టిని దర్శించాడు.

ఓ దేవా! ముక్తి కోరే వారికి నీ పాదములే కదా ఆశ్రయములు. నిన్ను ఆశ్రయించిన భక్తులను ఈ జనన మరణ చక్రము నుండి విముక్తులను చేస్తావు. కోరినకోరికలు నెరవేర్చడంలో నీవు కల్పతరువుతో సమానం. కేవలం మాయతో కప్పబడిన వారు మాత్రమే నిన్ను లొకకమ్మైన, ప్రాపంచికమ్మైన కోరికలు కోరుతుంటారు. అటువంటి కోరికలు కోరిన వారు, ఆ కోరికలు తీరగానే తీరని దుఃఖంలో పడిపోయి, నరకానికి పోతారు.

ఓ దేవా! నిరంతరము నీ పాదములను ధ్యానించడం వలన, నీ కథలను వినడం వలన కలిగే ఆనందము ఇంకెక్కడా లభించదు.

ఓ దేవా! నాకు ఎల్లఉండూ నీ భక్తులయొక్క సాంగత్యము కలుగచెయ్యి. వారి సాంగత్యములో నేను నీ యొక్క కథలు విని, నీ యందు భక్తిని పెంపొందించుకొని, సంసారసాగరమును అవలీలగా దాటుతాను.

ఓ దేవా! నీ పాదపద్మములను సేవించడంలో ఆసక్తి ఉన్న మహాత్ముల యొక్క సాంగత్యమును కలిగినవారు, ఈ దేహమును గురించి గానీ, భార్య బిడ్డల గురించి గానీ, ప్రాపంచిక విషయ

వాంఛల గురించి గానీ ఆలోచించరు.

ఓ దేవా! నీవు ఈ చరాచర జగత్తులో మానవులు, పశువులు, పక్షులు, పర్వతముల రూపములో వ్యాపించి ఉన్నావు. ఇవి అన్నీ నీ స్వరూపము అయినప్పటికీ, రకరకాల రూపములతో కనిపిస్తున్నాయి. దీనికంతటికీ కారణము నీ లోనుండి పుట్టి మహత్తత్వము, అహంకారము, పంచభూతములు మొదలగునవి కారణములు.

ఓ దేవా! దీని కంటే భిన్నమైన నీ శుద్ధసత్త్వస్వరూపము నాకు తెలియదు. ఏ విధమైన వికారములు లేని నీ పరబ్రహ్మ స్వరూపము నాకు తెలియదు.

ఓ దేవా! ప్రళయకాలంలో, ఈ బ్రహ్మాండములనన్నిటినీ తనలో ఇముడ్చుకొని, యోగనిద్రలో ఉన్న నీ యొక్క నాభి నుండి పుట్టిన పద్మములో నుండి బ్రహ్మ ఉద్భవించాడు. అట్టి నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.

ఓ దేవా! నీవు శుద్ధసత్త్వస్వరూపుడవు. సర్వజ్ఞుడవు. అందరిలో ఆత్మస్వరూపుడవుగా ఉన్నావు. నీకు ఏ వికారములు లేవు. నీకు ఆది అంతము లేదు. మూడుగుణములకు అతీతుడవు. యజ్ఞస్వరూపుడవు. అట్టి నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.

ఓ దేవా! నీ నుండి విద్య, అవిద్యలాంటి విరుద్ధభావములు కల అనేకములైన శక్తులు పుట్టాయి. ఈ విశ్వమునకు అంతటికీ నీవే

కారణభూతుడవు. అనంతుడవు. ఆనంద స్వరూపుడవు. అట్టి నిన్ను శరణు వేడుతున్నాను.

ఓ దేవా! నిష్కామభక్తితో నిన్ను సేవించే వారికి రాజ్యభోగములు ఇచ్చినా తీసుకోరు. నీ పాదపద్మముల సేవయే పరమావధిగా కోరుకుంటారు. అంతేకాదు. నీవు మా లాంటి వారి కోరికలను కూడా తీరుస్తుంటావు. ఓ దేవా! నీకు నమస్కారము.” అని ధ్రువుడు శ్రీహరిని స్తుతించాడు.

భక్త వత్సలుడగు శ్రీహరి ధ్రువుని భక్తికి ఎంతో సంతోషించాడు. భగవానుడు ధ్రువునితో ఇలా అన్నాడు.

“బాలకా! నాకు నీ మనసులో ఉన్న కోరిక తెలుసు. నేను నీకు ఒక ఉత్తమమైన పదమును ఇవ్వదలిచాను. నీకు శుభం కలుగుతుంది. తేజస్సుతో కూడినది, నాశనము లేనిది అయిన నక్షత్రలోకము ఉంది. ఆ లోకమును ఇప్పటికి ఎవ్వరూ పొందలేదు. ఆ నక్షత్రలోకములో నక్షత్రములు, గ్రహములు తిరుగుతుంటాయి. దానినే జ్యోతిశ్శక్రము అనిఅంటారు. ఆ జ్యోతిశ్శక్రములో నీకు స్థిరమైన నివాసము ఏర్పరిచాను. ఈసృష్టి ఉన్నంతవరకూ నీవు ఆ లోకములో ఉంటావు.

నీ లోకమును ధ్రువలోకము అని పిలుస్తారు. నీ చుట్టూ సప్తఋషులు, నక్షత్రములు తిరుగుతూ ఉంటాయి. ఇతరులకు లభ్యంకాని అట్టి లోకమును నీకు ప్రసాదిస్తున్నాను. కాని అది ఇప్పుడు కాదు. ఇప్పుడు నీవు నీ తండ్రి వద్దకు వెళ్లు. ఆయన అనంతరము నీవు

రాజువు కాగలవు. నీవు ధర్మమును అనుసరించి రాజ్యపాలన చెయ్యి. 36,000 సంవత్సరములు రాజ్య పాలన చేస్తావు. నీ సోదరుడు ఉత్తముడు వేటకు పోయిచనిపోతాడు. అతని తల్లి సురుచి పుత్రశోకముతో మరణిస్తుంది. నీ ఆయుర్దాయము తీరిన తరువాత నన్ను చేరుకుంటావు. ఒక్క మారు అక్కడకు వస్తే మరలా జన్మ ఉండదు. అదే శాశ్వతమైన పరమపదము.” అని పలికాడు. తరువాత శ్రీహరి అంతర్ధానం అయ్యాడు.

ధ్రువుడు శ్రీహరి దర్శనభాగ్యమును పొందాడు. శ్రీహరి పాదములను అర్చించాడు. కావలసిన వరములను పొందాడు. కాని అతని మనస్సు ఎందుకో ప్రసన్నతను పొందలేదు. అటువంటి అప్రసన్న హృదయంతోనే ధ్రువుడు తన తండ్రి వద్దకు వెళ్లాడు.”అని మైత్రేయుడు విదురునితో ధ్రువుని వృత్తాంతము వివరించాడు.

అప్పుడు విదురుడు మైత్రేయుని ఇలా అడిగాడు. “మైత్రేయా! శ్రీహరిపదము కోరికలు ఉన్న వారు పొందనలవి కాదు. కాని ధ్రువుడు పరమాత్మ దయవలన ఆ పరమ పదమును పొందగలిగాడు. కానీ ధ్రువుడు మనసు ప్రసన్నతను పొందలేదు అని అన్నారు. దానికి కారణమేమి?” అని అడిగాడు.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా చెప్పసాగాడు. “విదురా! ధ్రువుడు తన సవతి తల్లి చేతిలో అవమానమును పొంది, తపస్సుకు వెళ్లాడు. శ్రీహరి కనపడినప్పుడు కూడా ధ్రువుని మనస్సులో తన సవతి తల్లి చేసిన అవమానమే మెదులుతూ ఉంది. అందు వలన సాక్షాత్తు

పరమాత్మ తన ఎదుట సాక్షాత్కరించిననూ ముక్తిని ప్రసాదించమని అడగలేకపోయాడు. అలాకోరనందుకు తరువాత చాలా చింతించాడు.

తన నగరానికి వస్తూ ధ్రువుడు తనలో తాను ఇలా అనుకోసాగాడు. “మహామునులు సైతము ఎన్నోజన్మలలో చేసిన తపోఫలంతో కానీ అందుకోలేని శ్రీహరి పాదపద్మములను నేను కేవలము ఆరునెలల కాలములో అందుకోగలిగాను. కాని ఏమి లాభము. మరలా ఈ సంసార కూపంలో పడిపోయాను. నా వంటి దురదృష్టవంతుడు మరొకడు ఉండడు. నేను ఒట్టి మూర్ఖుడను. సాక్షాత్తు శ్రీహరి పాదముల చెంత చేరినను, అశాశ్వతములైన రాజ్యసుఖములను కోరుకున్నాను. ఇదంతా దేవతలు పన్నిన పన్నాగము. లేకపోతే నాకు అటువంటి బుద్ధి ఎందుకు పుడుతుంది. నారదుడు నాకు అప్పుడే చెప్పాడు. నేను ఆయన మాటలు వినలేదు. నాకు దైవ మాయ ఆవహించినట్టుంది. అందుకే నాకు రాజ్యము కోరుకొనే దుర్బుద్ధి పుట్టింది. లేకపోతే శాశ్వత ముక్తి పదమును కోరుకొనే వాడిని. ఇప్పుడు ఎంత చింతించి ఏమి ప్రయోజనము.

ఆత్మస్వరూపుడై ఈ జగత్తు అంతా నిండి ఉన్న ఆ పరమాత్మను ప్రసన్నుడిగా చేసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. అటువంటి పరమాత్మను నేను ప్రసన్నునిగా చేసుకున్నాను. కానీ ఏమి లాభం. తుచ్ఛమైన రాజ్యసుఖాలు కోరుకున్నాను. ఇదిఎలా ఉందంటే చక్రవర్తిగారు దయతలచి నీకు ఏం కావాలి కోరుకో అని ఒకదరిద్రుడిని కోరితో, ధనము, ధాన్యము, భోగభాగ్యములు కోరుకోవడానికి బదులు, వాడు నాకు పాట్టుతో ఉన్న బియ్యం కావాలి అని అడిగాడట. అలా ఉంది నేనుకోరుకోవడం. శ్రీహరి నాకు మోక్షం ఇవ్వడానివి వస్తే నేను

నా మూర్ఖత్వంతో రాజ్యసుఖములు కోరుకున్నాను. అంతా
అయిపోయిన తరువాత చింతించి ఏమి లాభం.” అని పరిపరి
విధముల వాపోయాడు ధ్రువుడు.

ఇంతలో తన కుమారుడు ధ్రువుడు తిరిగి నగరానికి
వస్తున్నాడు అన్న వార్త ఉత్తానపాదునికి తెలిసింది. అదనిజమో కాదో
అన్న అయోమయస్థితిలో ఉన్నాడు ఉత్తానపాదుడు. నా లాంటి
దురదృష్టవంతునికి అంతటి అదృష్టమా అని అనుకున్నాడు. ఇంతలో నీ
కుమారుడు త్వరలో నీ దగ్గరకు వస్తాడు అని నారదుడు చెప్పిన
మాటలు గుర్తుకువచ్చాయి. తన కుమారుడు ధ్రువుడు తిరిగి నగరానికి
రావడం నిజమేనని నమ్మాడు. వెంటనే ఆ వార్త తెచ్చిన వాడికి అనేక
బహుమానాలు ఇచ్చాడు.

తన వెంట పురోహితులను తీసుకొని, మంగళ వాద్యములు
మోగుతుండగా, రథం ఎక్కి ధ్రువునికి ఎదురు వెళ్లాడు. ధ్రువుని అన్న
ఉత్తముడు, ధ్రువుని తల్లి సునీతి, సవతి తల్లి సురుచి కూడా ధ్రువునికి
ఎదురు వెళ్లారు. అల్లంత దూరంలో ధ్రువుని చూచాడు ఉత్తానపాదుడు.
రథం దిగి కుమారునికి ఎదురు వెళ్లాడు. రెండు చేతులతో కుమారుని
కౌగలించుకున్నాడు. కుమారుని చూచిన ఉత్తానపాదుని కళ్లనుండి
ఆనందభాష్టాలు జలా జలా రాలుతున్నాయి.

కాని ధ్రువుని మనస్సులో ఎటువంటిరాగద్వేషములు లేవు.
పరమాత్ముని దర్శనంతో ధ్రువునిలోని రాగద్వేషములు
సమసిపోయాయి. ధ్రువుడు నిర్వికారంగా ఉన్నాడు. ధ్రువుడు తండ్రి

కాళ్ళకునమస్కరించాడు. ఉత్తానపాదుడు కుమారుని మనసారా
దీవించాడు. తరువాత ధ్రువుడు తన తల్లులు ఇద్దరికీ నమస్కరించాడు.
వారి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాడు. తరువాత ఉత్తముడు తన సోదరుని
గాఢంగా కౌగలించుకున్నాడు. ధ్రువుని తల్లి సునీతి తన కుమారుని
గాఢంగా కౌగలించుకొని అతని శిరస్సును ముద్దాడింది.

తరువాత ధ్రువుడు భద్రగజము మీద ఊరేగుతూ
రాచనగరులోకి ప్రవేశించాడు. వంది మాగధులు ధ్రువుని
గుణగణములను కీర్తిస్తూ వెంట నడిచారు. అందరూ నగరంలోకి
వెళ్లారు. ధ్రువుని రాకను పురస్కరించుకొని నగరము అంతా
శోభాయమానంగా అలంకరించారు. అరటి స్తంభాలు కట్టారు.
మామిడి తోరణాలతో అలంకరించారు. వీధులన్నీ కస్తూరి మంచి
గంధము నీటితో తడిపారు. ముగ్గులు పెట్టారు. రాజవీధిలో ధ్రువుడు
నడుస్తుంటే పుణ్యస్త్రీలు ధ్రువుని మీద అక్షింతలు జల్లి ఆశీర్వదించారు.
ధ్రువుడు తన తండ్రి భవనములోనికి ప్రవేశించాడు. ఉత్తానపాదుడు
తన కుమారుని దగ్గర కూర్చుండబెట్టుకొని జరిగిన విషయములు
తెలుసుకొని ఆశ్చర్యపోయాడు.

కాలచక్రం తిరుగుతూ ఉంది. ధ్రువుడు యౌవన
వంతుడయ్యాడు. ఉత్తానపాదుడు ధ్రువునికి యౌవరాజ్య పట్టాభిషేకము
చేసాడు. ఉత్తానపాదుడు తనకు ముసలితనమువచ్చినది అని
తెలుసుకొని ధ్రువుని రాజుగా అభిషేకించి, తాను వనములకు
వెళ్లిపోయాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము తొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
పదవ అధ్యాయము.

మైత్రేయుడు విదురునికి ధ్రువుని వృత్తాంతము
చెప్పసాగాడు.

“విదురా! తరువాత ధ్రువునికి వివాహం అయింది. శిశు
కుమార ప్రజాపతి కుమార్తె భ్రమి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు.
వారికి కల్పము, వత్సరము అనే కుమారులు కలిగారు. ధ్రువుడు ఇల అనే
మరొక భార్య యందు ఉత్కలుడు అనే కుమారుని, స్తీరత్నము అనే
కుమార్తెను కన్నాడు.

ధ్రువుడి అన్న గారైన ఉత్తముడికి ఇంకా వివాహము కాలేదు.
ఒక రోజు అతడు వేట నిమిత్తము హిమాలయ పర్వత ప్రాంతమునకు
వెళ్లాడు. అక్కడ ఉత్తముడికి ఒక యక్షునితో వైరం కలిగింది. ఇరువురికి
జరిగిన యుద్ధములో ఉత్తముడు మరణించాడు. పుత్రశోకము
తట్టుకోలేక అతని తల్లి సురుచి కూడా మరణించింది.

తన సోదరుడు యక్షుల చేతిలో మరణించాడు అన్న వార్త
ధ్రువునికి తెలిసింది. కోపంతో రగిలిపోయాడు ధ్రువుడు. వెంటనే
సైన్యసమేతంగా యక్షదేశము అయిన అలకాపురి మీదికి యుద్ధానికి
బయలుదేరాడు. అలకాపురి వద్దకుపోయి తాను యుద్ధానికి వచ్చినట్టు

తెలుపడానికి తన శంఖం పూరించాడు. అలకాపురిలో ఉన్న
యక్షసైనికులు ధ్రువునిమీదికి యుద్ధానికి వచ్చారు.

ధ్రువుడు ఆ యక్షసైనికులను వాడిఅయిన తన
బాణములతో చంపాడు. మిగిలిన యక్షులు ఒకే మారు ధ్రువుని మీద
బాణములను ప్రయోగించారు. యక్షసైనికులు అందరూ తమ చేతిలో
ఉన్న బాణములు, బల్లెములు, పరిఘలు, శూలములు ఒకే సారి ధ్రువుని
మీద, అతని సారథి మీద, హయముల మీద ప్రయోగించారు. ధ్రువుడు
తన రథము సహా ఆ బాణములతో కప్పబడిపోయాడు. క్షణకాలం
తరువాత ధ్రువుడు తన శక్తితో ఆ బాణములను ఛేదించుకొని
బయటకు వచ్చాడు. ధ్రువుడు తన శస్త్రములు అస్త్రములతో యక్షులను
చించి చెండాడాడు. యుద్ధభూమి అంతా యక్షుల మృతకళేబరము
లతో నిండిపోయింది. చావగా మిగిలిన యక్షులు యుద్ధభూమి నుండి
పారిపోయారు.

తనను ఎదిరించే వారు లేకపోవడంతో ధ్రువుడు కాసేపు
సేదతీరాడు. అలకాపురిలోనికి ప్రవేశించి ఆ నగర శోభను చూద్దామని
అనుకున్నాడు కానీ యక్షులు మాయావులు వారిని నమ్మకూడదు అని
అనుకున్నాడు. ఏపక్కనుండి యక్షులు దాడి చేస్తారో అని జాగ్రత్తగా ఉ
న్నాడు.

ధ్రువుడు అనుకున్నట్టే యక్షులు మాయాయుద్ధం
మొదలెట్టారు. భయంకరమైన మేఘ గర్జనలు, ప్రచండ వాయువు
మొదలయింది. ఆకాశము మేఘములతో నిండిపోయింది.

దుమ్మురేగుతోంది. ఉరుములు ఉరుముతున్నాయి. ఆకాశము నుండి
 నీటికి బదులురక్తము కురవ సాగింది. ఆకాశము నుండి మానవ
 శరీరములు తల, చేతులు, కాళ్లు లేకుండా కింద పడుతున్నాయి.
 ఇంతలో ఆకాశంలో ఒక పెద్ద పర్వతము కనపడింది. ఆ పర్వతము
 మీద నానారకములైన ఆయుధములు ధరించిన యక్షులు
 కనపడుతున్నారు. ఆ పర్వతము మీది నుండి సింహములు, పులులు,
 ఏనుగులు తన మీదికి వస్తున్నట్టు భ్రమకలిగింది ధ్రువునికి. మాయా
 విద్యలో ఆరితేరిన యక్షులు ధ్రువుని భయపెట్టడం కోసరం ఇటువంటి
 మాయలు ఎన్నో పన్నారు. కాని ఈ మాయలకు ధ్రువుడు చలించలేదు.
 ఆకాశము నుండి దేవతలు, మునులు ధ్రువునికి ఏ ఆపదా కలగకుండా
 కాపాడమని ఆ శ్రీహరిని ప్రార్థించారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదియవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

పదకొండవ అధ్యాయము.

విదురా! యక్షులు చేసే మాయా యుద్ధమును
 ఎదుర్కోడానికి ధ్రువుడు నారాయణాస్త్రమునుసంధించాడు.
 నారాయణాస్త్రము మహిమకు యక్షుల మాయ నాశనం
 అయిపోయింది. నారాయణాస్త్రములో నుండి వేలకొలది బాణములు

యక్షులను చించి చెండాడుతున్నాయి. యక్షుల కోపము మిన్ను
ముట్టించి. యక్షులు అందరూ తమ తమ ఆయుధములను చేతబూని
ధ్రువుని మీదికి పరుగెత్తారు. ధ్రువుడు తన వాడి అయిన బాణములతో
తన మీదికి వస్తున్న యక్షులను పరలోకమునకు పంపాడు.

ఈ మారణహోమం గురించి తెలుసుకున్న ధ్రువుని
తాతగారైన స్వామిభువమనువు మహర్షులను వెంట బెట్టుకొని
ధ్రువుని వద్దకు వెళ్లాడు. తన మనుమనితో ఇలా అన్నాడు.

“కుమారా! ఈ ప్రకారంగా యక్షులను ఎందుకు
చంపుతున్నావు. వారు నీకు ఏం అపకారం చేశారు. ఇంతకూ
యక్షులు చేసిన నేరం ఏమిటి? వారు నీ సోదరుడిని ఒక్కడిని
మాత్రమే చంపారు. కాని నువ్వు వేలకొద్ది యక్షులను చంపావు? ఇది
నీకు ధర్మమా! ఇతరులను చంపడం పశువుల స్వభావము.
పరమాత్మను ప్రసన్నం చేసుకున్న వాడివి నీకు ఇది తగునా?
భగవంతుని భక్తులకు ఇది భావ్యము కాదు.

నీకు పరమాత్మయొక్క తత్త్వజ్ఞానము తెలుసు. అన్ని
ప్రాణులలోనూ పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపంతో ఉన్నాడు. ఈ సత్యం
తెలుసుకొన్న నీవు ఆ పరమాత్మను ఆరాధించి ఉత్తమ మైన పదవిని
పొందావు. నీవు నిరంతరము శ్రీహరి ధ్యానములో నిమగ్నమై ఉన్నావు.
శ్రీహరిని సేవించు భక్తులు అందరూ నిన్ను కీర్తిస్తుంటారు. నీవు
మాత్రము కోపంతో ఇటువంటి పాపపు పనులు చేస్తున్నావు. నీకు ఇది
ధర్మమా!

మనకన్నా గొప్ప వారి యందు గౌరవము, మనకన్నా తక్కువ వారి యందు దయ, మనతో సమానమైన వారి యందు మైత్రి, అన్ని ప్రాణులను సమంగా భావించేవాడికి భగవంతుడు ప్రసన్నమవుతాడు అని నీకు తెలుసు. ఒక సారి పరమాత్మ ప్రసన్నుడయితే అతడిని ఇహలోక బంధముల నుండి విముక్తి కలుగుతంది. అతడికి అత్యున్నతమైన బ్రహ్మపదము లభిస్తుంది.

కుమారా! నీకు తెలుసు కదా! ఈ లోకంలో స్త్రీ పురుషుడు శారీరకంగాకలిస్తే సృష్టి జరుగుతుంది. ఆడవారు, మగవారు, పుడతారు. ఆ పుట్టిన వారు సత్త్వ, రజస్తమోగుణములతో పెరుగుతారు. మరలా ఆ స్త్రీపురుషులు కలిస్తే, వారికి సంతానం కలుగుతుంది. ఈ ప్రకారంగా సృష్టి అనంతంగా కొనసాగుతుంది. ఇదంతా మాయ. పుట్టడం, పెరగడం చావడం మాయకాక మరేముంది. దీనికంతా కర్త ఆ పరమాత్మ. ఆయన నిమిత్త మాత్రుడు. ఎందులోనూ లీనం కాడు. సాక్షీభూతంగా ఉంటాడు. మనం మాత్రం అయస్కాంత శక్తికి ఇనుము ఆకర్షింపబడి చైతన్యం పొందినట్టు, ఆ పరమాత్మ శక్తివలన మనం అందరం చైతన్యం పొందుతున్నాము.

కాలశక్తి ప్రభావంచేత మూడు గుణములలో చలనం రాగా, భగవంతుడు తన శక్తిని ఈ ప్రాణుల యందు ఉంచాడు. తాను ఏ కర్మా చేయనవసరం లేకపోయినా, ఆయా ప్రాణుల దేహములో ఉండి అన్ని కర్మలు చేస్తుంటాడు. తనకు ఎవరినీ చంపనవసరం లేకపోయినా, దేహములో ఉన్నాడు కాబట్టి చంపుతుంటాడు. ఆ భగవానుని లీలలు విచిత్రములు.

కుమారా! కాలస్వరూపుడు అగు భగవంతుడు అనాది.
అనంతుడు. నిర్వికారుడు. ఆయనకు నాశనము లేదు. ఇందాక
చెప్పినట్టు ప్రాణుల ద్వారా ప్రాణులను సృష్టిస్తుంటాడు. ఆ ప్రాణుల చేతనే
ప్రాణులను చంపిస్తుంటాడు. ఒక ప్రాణికి మరొక ప్రాణిని ఆహారంగా
కల్పించాడు. మరణాలకు మృత్యువును అభిదేవతగా చేసాడు. ఆ
మృత్యువుకు తన మన అనే భేదం లేదు. అన్ని ప్రాణులను సమంగా
చూస్తుంది. సమంగా చంపుతుంది. ఆ మృత్యువు సర్వవ్యాపి. అంతటా
వ్యాపించి ఉంటుంది. పుట్టిన ప్రతిప్రాణి వెనకా పొంచి ఉంటుంది.
సమయం చూచి కబళిస్తుంది.

ఈ ప్రాణులంతా కాలం వెంట పరుగెడుతూ, కర్తలు
చేస్తుంటారు. కాలం తీరగానే మృత్యుముఖంలో పడిపోతారు. కాని
పరమాత్మ ఈ కాలమునకు అతీతుడు. ఆయనకు కాలము అనేది లేదు.
ఈ కాలమును కొంత మంది కర్త అంటారు. మరి కొంత మంది
దైవము అంటారు. గ్రహచారము, గ్రహబలము అని జ్యోతిషులు
అంటారు. ఇవన్నీ ఒప్పుకోని నిరీశ్వరవాదులు ఇదంతా స్వభావము
అంటారు. కామకోరికలతో సతమతమయ్యేవాళ్లు ఇదంతా కామము
అంటారు.

కాని కాలస్వరూపుడు ఆ పరమాత్మ ఒక్కడే. ఆ పరమాత్మ
ఎవరికీ కనిపించడు. మహత్తత్వము మొదలగు శక్తులు ఆయన నుండి
పుట్టాయి. ఆ ఈశ్వరుడు ఎప్పుడు ఎవరిని ఏమి చేస్తాడో ఎవరికీ
తెలియదు. ఆ పరమాత్మ గురించి పూర్తిగా తెలుసుకున్నవాడు ఎవరూ
లేరు.

కాబట్టి కుమారా! నీ సోదరుని మరణానికి ఈ యక్షులు కారణం అని నీవు అనుకుంటున్నావు, అది పొరపాటు. నిజానికి ఈ యక్షులు నీ సోదరుని చంపలేదు. అందరి చావు పుట్టుకలకు ఆ భగవంతుడే కారణము. ఈ పరమాత్మ ఈ అనంత విశ్వమును సృష్టిస్తున్నాడు, పోషిస్తున్నాడు, లయం చేస్తున్నాడు. కాని ఆయన దేనిలోనూ లీనంకాడు. ఎందు కంటే ఆ పరమాత్మ సకల ప్రాణులను కాపాడుతుంటాడు. అసలు ఈ ప్రాణులందరూ పుట్టడానికి ఆయనే కారణం కదా! సృష్టి స్థితి లయములకు ఆయనే కారణం కదా!

కుమారా! ఇంకొక విషయం చెప్పనా! పరమాత్మ తన భక్తులకు అమృత స్వరూపుడు, తన విరోధులకు మృత్యుస్వరూపుడు. ఈ సకలజగత్తును పాలించే వాడు ఆ పరమాత్మయే! మానవులు దేవతలు ఆయనను ఆశ్రయించి మనుగడ సాగిస్తున్నారు. మనమందరమూ ఆయన ఆజ్ఞకు లోబడి ఆయన చెప్పినట్లు నడుచుకుంటున్నాము.

కుమారా! నీ గతం గుర్తుకు తెచ్చుకో. నీవు నీ సవతి తల్లి అన్న మాటలకు బాధపడి, ఇల్లువిడిచి పెట్టి వెళ్లి పోయావు. పరమాత్మను నిర్మలమైన మనస్సుతో ధ్యానించి ఎవరికీ దక్కని ఉన్నత పదమును పొందావు. ఇప్పుడు కూడా అదే దృష్టితో ఉండు. నిర్గుణుడు, నాశము లేని వాడు, సర్వవ్యాపి అయిన పరమాత్మను గురించి ధ్యానించు. అప్పుడు నీకు శత్రువులే ఉండరు. ఈ భేదభావము ఉండదు. అందరూ పరమాత్మస్వరూపులుగానే గోచరిస్తారు. నీకు

ఎవరిమీద కోపం ద్వేషం ఉండదు.ఎవరినీ చంపవు. అందరినీ ప్రేమతో ఆదరిస్తావు. నేను నాది అనే అహంకారము, అవిద్య నీ నుండి దూరం అవుతుంది.

కుమారా! నీవు రాజువు. నీకు కోపం తగదు. నీకు కోపం వస్తే నీ ప్రజలు నీకు దూరం అవుతారు. జనానికి నువ్వు అంటే ప్రేమ ఉండదు. అందరూ నిన్ను చూచి భయపడతారు. కాబట్టి నీవు నీ క్షేమము, నీ ప్రజల క్షేమము కోరినవాడివి అయితే కోపాన్ని వదిలిపెట్టు. కేవలం నీ సోదరుని చంపాడు అన్న కోపంతో నీవు సాక్షాత్తు పరమశివుని సోదరుడైన కుబేరుని అనుచరులను చంపావు. కుబేరుని అవమానించావు. కుబేరుడు లోకపాలకుడు. ఆయనకుకోపం వచ్చి మన వంశమును నాశనం చేయకముందే నీవు వెళ్లి ఆ కుబేరుని క్షమించమని అడుగు. ఆయనను ప్రసన్నుడిగా చేసుకో! ” అని ధృవునకు కర్తవ్యమును ఉపదేశించాడు స్వామింభువ మనువు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము పదకొండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

పన్నెండవ అధ్యాయము.

తన తాత గారైన స్వామింభువమనువుచెప్పిన మాటలను సావధానంగా విన్నాడు ధ్రువుడు. తన కోపాన్ని వదిలిపెట్టాడు. తను చేస్తున్నది అకారణ హింస అని తెలుసుకున్నాడు. పశ్చాత్తాప పడ్డాడు.

ఈ విషయం తెలుసుకున్న కుబేరుడు ధ్రువుని వద్దకు వచ్చాడు. కుబేరుని చూచి ధ్రువుడు రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరించాడు. కుబేరుడు ధ్రువునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ క్షత్రియ కుమారా! నీకు పెద్దల ఎడల ఉన్న గౌరవమునకు ఎంతో సంతోషించాను. నీవు నీ తాత గారి మాట ప్రకారం యుద్ధము విరమించావు. హింసా మార్గమును వదిలిపెట్టావు. మీ తాతగారు చెప్పినట్టు నీవు యక్షులను చంప లేదు. యక్షులు నీ సోదరుని చంపలేదు. అంతా విభివిలాసము. ఆ పరమాత్ముని లీల. ఈ విశ్వంలో జనన మరణములకు కాలమే మూలము. మానవులలో ఉన్న అజ్ఞానము కారణంగా నేను, నీవు, వీడు నా వాడు, వాడు నీ వాడు, వీడిని వాడు చంపాడు, వాడిని వీడు చంపాడు అనే భావన కలుగుతూ ఉంటుంది. ఇదంతా మాయ అని వాళ్లకు తెలియదు. ఈ మాయ వలననే ఈ దేహాభిమానములు, సుఖదుఃఖాలు, బంధనాలు కలుగుతూ ఉంటాయి.

ధ్రువ కుమారా! ఇంక నీవు ఇక్కడి నుండి వెళ్లిపో. నిరంతరము ఆ పరమాత్మను సేవించు. ఈ సంసార సాగరమును దాటాలంటే ఆ పరమాత్మ పాద పద్మములు తప్ప మరొకటి లేదు. ఎందుకంటే ఆ పరమాత్మలో సత్త్వ,రజస్తమోగుణములతో కూడిన ఈ మాయకు చోటు లేదు. ఆ పరమాత్మ మాయను జయించాడు. అందుకని ఆ పరమాత్మను సేవించి నీ జన్మను సార్థకం చేసుకో.

కుమారా! నేనే నీ వద్దకు వచ్చాను. ఊరికే వెళ్లను. ఏదైనా వరం కోరుకో! ఇస్తాను. నీవు సామాన్యుడవు కావు. సాక్షాత్తు ఆ శ్రీహరి పాదములను స్వయంగా దర్శించినవాడవు. నీకు వరం ఇవ్వడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. కోరుకో! అని అన్నాడు కుబేరుడు.

కుబేరుడు తన పట్ల చూపిన ఆదరమునకు, అభిమానమునకు పులకించి పోయాడు ధ్రువుడు. కుబేరునితో ఇలా అన్నాడు. “కుబేరా! నాకు ఏ వరమూ అక్కరలేదు. నా మనసు నిరంతరము శ్రీహరియందు లగ్నం అయి ఉండేటట్టు, ఇటువంటి ఆవేశకావేషములతో మలినం కాకుండునట్టు, వరం ప్రసాదించు.” అని కోరుకున్నాడు. కుబేరుడు ధ్రువుడు కోరిన వరమును ప్రసాదించి వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత ధ్రువుడు తన నగరమునకు తిరిగి వచ్చాడు. యజ్ఞయాగములు చేసి ఆ యజ్ఞపురుషుని ఆరాధించాడు. ఎల్లప్పుడూ ఆ పరమాత్మయందు మనసు లగ్నం చేసి, సకలభూతములలో ఆ పరమాత్మను దర్శించాడు. తన ప్రజలను కన్న బిడ్డలవలె పరిపాలించాడు. ధ్రువుని పాలనలో ప్రజలు కూడా ఆయనను తమ తండ్రి లాగా తలపోసారు. ఆ ప్రకారంగా ధ్రువుడు 36,000 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన సాగించాడు. ఎన్నోయజ్ఞములు యాగములు చేసాడు. రాజ్యభోగములు అనుభవించాడు. తుదకు ఈ దేహము, భార్యాపుత్రులు, బంధువులు, మిత్రులు, ధనము, భోగములు అశాశ్వతములు అని భావించి తన కుమారునికి రాజ్యాధికారము అప్పగించాడు. బదరికాశ్రమమునకు వెళ్లిపోయాడు.

అక్కడ ఒక ఆశ్రమమును నిర్మించుకున్నాడు. మనసును ఇంద్రియములను జయించాడు. ప్రాణాయామంతో శ్వాసను జయించాడు. మనసులో పరమాత్మను నిలుపుకున్నాడు. ఈ స్థూలదేహమును మరిచిపోయాడు. తదేక ధ్యానంలో నిమగ్నం అయ్యాడు. పరమాత్మ ధ్యానంలో లీనమైన ధ్రువునకు బాహ్య ప్రపంచముతో సంబంధం పూర్తిగా తెగిపోయింది. మనసంతా పరమాత్మతో నిండి పోయింది. కళ్లనిండా నీళ్లుకారుతున్నాయి. తాదాత్మ్య స్థితిలో ఉన్నాడు.

అప్పుడు ఆకాశం నుండి ఒక దివ్యమైన విమానము ధ్రువుడు ఉన్న చోట దిగసాగింది. ఆ విమానములో నాలుగు భుజములు కలవారు, శ్యామల వర్ణము వారు, అయిన ఇద్దరు దేవతా మూర్తులు ఉన్నారు. వారు ఆ విమానము దిగారు. ధ్రువుడు వారి వంక చూచాడు. వారు సాక్షాత్తు విష్ణువు అనుచరులని భావించాడు. లేచి నిలబడ్డాడు. శ్రీహరినామమును కీర్తిస్తూ వారికి నమస్కరించాడు. విష్ణువు అనుచరులు ధ్రువుని చూచి ఇలా అన్నారు.

“ఓ రాజా! నీకు శుభం కలుగుతుంది. నీవు ఐదు సంవత్సరముల వయసు ఉన్నప్పుడు శ్రీహరిని గురించి తపస్సు చేసావు. నీ తపస్సుకు ఆ విష్ణువు తృప్తి చెందాడు. నీవు ఈ దేహము విడువ వలసిన సమయం వచ్చింది. నిన్ను విష్ణువు వద్దకు తీసుకొని పోవుటకు వచ్చాము. ఎవరికీ సాధ్యం కానివిష్ణుపదమును నీవు పొందగలిగావు. సప్తఋషులు, సూర్య చంద్రులు నక్షత్రములు నీ చుట్టు

తిరుగుతుంటాయి. అటువంటి పదవి నీకు లభించింది. ఇది వరకు మీ వంశములో ఎవరు గానీ ఇటువంటి అత్యున్నత పదవిని అధిష్టించలేదు. నీ కొరకు విష్ణువు ఈ విమానమును పంపాడు. దీనిని ఎక్కు.” అని పలికారు.

విష్ణువు యొక్క అనుచరులు చెప్పిన మాటలను విన్నాడు ధ్రువుడు. స్నానాదులు ఆచరించి, అనుష్ఠానమును పూర్తి చేసుకొని, తన తోటి మునులందరికీ నమస్కరించాడు. వారి ఆశీర్వాదము తీసుకున్నాడు. తరువాత ఆ విమానమునకు ప్రదక్షిణము చేసి నమస్కారము చేసాడు. అందులో వచ్చిన విష్ణువు అనుచరులకు నమస్కరించాడు. తరువాత ఆ విమానమును ఎక్కబోయాడు.

అప్పుడు మృత్యుదేవత అక్కడకు వచ్చాడు. “ఓ మహానుభావా! నీవు మృత్యువును జయించావు. నా తలమీద పాదము పెట్టి ఎక్కు” అని ధ్రువుని ముందు ఒంగి నిలబడ్డాడు. ధ్రువుడు మృత్యువు తలమీద పాదము పెట్టి ఆ విమానము ఎక్కాడు. అప్పుడు దేవదుందుభులు మోగాయి. దేవతలు పూలవాన కురిపించారు.

ఇంతలో ధ్రువునికి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. “ఇన్నాళ్లు తనను అనుసరించి ఉన్న తన తల్లి సునీతిని వదిలి తాను విష్ణులోకమునకు ఎలా వెళ్లగలను” అని అనుకున్నాడు. ధ్రువుని మనసులో ఉన్న ఆలోచనను విష్ణువు అనుచరులు కనిపెట్టారు. “మహారాజా! అటు చూడండి. మీ తల్లి సునీతి మీ కన్నా ముందే విమానములో వెళు తున్నారు.” అని చెప్పారు. అప్పుడు ధ్రువుడు సంతోషంతో విమానం ఎక్కాడు. నక్షత్రం మండలం మీదుగా వెళుతున్నాడు. గ్రహములు తన

చుట్టు తిరగడం గమనించాడు.

ఆ ప్రకారంగా ధ్రువుడు మూడు లోకములను,
నక్షత్రమండలములను దాటి ఎల్లప్పుడూ ప్రకాశంతో నిండి ఉండే
విష్ణుపదమును చేరుకున్నాడు. ఎల్లప్పుడూ ఇతరులకు మేలు
చేయువారు, శాంతమూర్తులు, అందరినీ సమంగా చూచేవారు,
పరిశుద్ధమైన మనసు కలవారు, తామే కాకుండా తమ తోటి వారిని
కూడా శ్రీహరి సేవలో లీనమయ్యేట్లు చేసేవారు, ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి
నామమును స్మరించేవారు మాత్రమే ఆ విష్ణుపదమునకు అర్హులు.

ధ్రువుడు ఉన్న నక్షత్రలోకము జ్యోతిశ్శక్రము మధ్యలో ఉంది.
ధ్రువుని చుట్టు నక్షత్రములు ప్రదక్షిణం చేస్తుంటాయి. ఆ ప్రకారంగా
ధ్రువుడు మూడులోకముల చేతా పూజింపబడే స్థానమును పొందాడు.
ధ్రువుడు పొందిన మహిమను చూచిన నారదుడు ప్రచేతసుడు
చేయుచున్న యజ్ఞము సందర్భంగా జరిగిన సభలో, ప్రచేతసుల
ముందు ధ్రువుని మహిమను ఈ విధంగా కీర్తించాడు.

“ఈ ధ్రువుడు మహా పతివ్రత అయిన సునీతి కుమారుడు.
చిన్న వయసులోనే తన సవతి తల్లి పలికిన పలుకులకు మనస్సు
కష్టపెట్టుకొని, తపస్సు చేసి మహా ఋషులు కూడా పొందలేని బ్రహ్మ
పదమును పొందగలిగాడు. ఇప్పటి వరకూ అంత చిన్న వయసులో
అంత కొద్ది కాలములో ఇంతటి పదవిని పొందినవారు లేరు.”అని
నారదుడు ప్రశంసించాడు.

విదురా! నీవు కోరినట్టు నీకు ధ్రువుని చరిత్రను వివరంగా చెప్పాను. ఈ ధ్రువుని చరిత్ర చదివినా, వినినా వారు ధన్యులు అవుతారు. వారి కీర్తి పెరుగుతుంది. ఈ చరిత్ర పరమ పవిత్రము, మంగళకరము, స్వర్గమునకు నోపానము వంటిది. పాపములను నాశనము చేస్తుంది. ఈ చరిత్ర చదివితే భగవంతుని ఎడల భక్తి కలుగుతుంది. అవిద్య, అజ్ఞానము నశిస్తుంది. మంచి శీలము అబ్బుతుంది. మనస్సు నిర్మలమవుతుంది.

ఈ ధ్రువ చరిత్రము బ్రాహ్మణుల సభలలో ఉదయము, సాయంత్రము పఠించవలెను. ఇంకా పౌర్ణమినాడు, అమావాస్యనాడు, ద్వాదశినాడు, శ్రవణానక్షత్రము ఉండు రోజు, మూడు తిథులు కలిసేరోజు (అవి అరుదుగా వస్తాయి) సంక్రాంతి రోజు, ఆదివారము రోజు ఈ ధ్రువచరిత్రను పారాయణము చేయవలెను.

కేవలము చదవడమే కాదు, శ్రీహరి భక్తులకు, శ్రీహరి మీద శ్రద్ధ ఉన్న వారికి వినిపించాలి. ముఖ్యంగా భగవంతుని మీద భక్తి లేని వారికి చదివి వినిపించాలి. అటువంటి వారు కూడా భగవంతుని మీద భక్తిని పెంపొందించుకుంటారు. భగవంతుని భక్తులుగా మారి పోతారు.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి ధ్రువచరిత్ర వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము పన్నెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
పదమూడవ అధ్యాయము.

(ఈ భాగవతమును శుకమహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు చెబితే, దానిని నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూతపౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహర్షులకు వినిపించాడు. అందులో అంతర్భాగంగా మైత్రేయుడు విదురునికి చెబుతున్న విషయములను మనము చదువుకుంటున్నాము. పాఠకులు ఈ విషయం గుర్తుపెట్టుకోవాలని మనవి.)

ధ్రువ చరిత్రను విన్న విదురుడు మైత్రేయుని ఇలా అడిగాడు. “మైత్రేయా! నీవు ప్రచేతసుల సభలో నారదుడు ధ్రువుని చరిత్రను గానం చేసాడు అని చెప్పావు కదా! ఆ ప్రచేతసులెవరు? వారు ఏ వంశములో జన్మించారు? వారి తల్లితండ్రులు ఎవరు? వారు ఎక్కడ యజ్ఞము చేసారు? ఈ విషయములన్నీ నాకు వివరంగా చెప్పండి.” అని అడిగాడు.

అప్పుడు మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా చెప్పసాగాడు. “విదురా! ధ్రువుడు వానప్రస్థమునకు పోవడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ధ్రువుని కుమారుడు అయిన ఉత్కలుడు తండ్రి వద్దనుండి రాజ్యాధికారమును తీసుకోడానికి ఇష్టపడలేదు. ఎందుకంటే ఉత్కలుడు పుట్టినప్పటి నుండి ఈ ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి చూపలేదు. జ్ఞాన యోగము అవలంబించాడు. రాగ ద్వేషములను

విడిచిపెట్టాడు. అందరినీ సమంగా చూచేవాడు. అందరిలో
పరమాత్మను, పరమాత్మలో అందరినీ దర్శించేవాడు. దేహము మీద
అభిమానము వదిలిపెట్టాడు. శాంతమూర్తిగా, అలౌకికమైన ఆనందం
అనుభవిస్తూ ఉండేవాడు.

ఉత్కలుడు బయటవారు చూడడానికి పిచ్చివాడి మాదిరి
ఉండేవాడు. అతడు దారిలో పోతుంటే అందరూ అతనిని ఒక
పిచ్చివాడిగా, జడుడిగా, గుడ్డివానిగా, చెవిటివానిగా, ఉన్నత్తునిగా
చూచేవారు. ఇతని ప్రవర్తన చూచిన మంత్రులు, కులవృద్ధులు ఇతనిని
పిచ్చివానిగా భావించి, అతనికి రాజ్యము ఇవ్వలేదు. అతని తమ్ముడు
అయిన భుమి కుమారుడు అయిన వత్సరుని రాజ్యాభిషిక్తుని చేసారు.

ఆ వత్సరుని భార్య పేరు సునీతి. వారికి ఆరుగురు
కుమారులు కలిగారు. వారు పుష్కార్ణుడు, తిర్క్వకేతువు, ఇషుడు,
ఊరుడు, వసువు, జయుడు. పుష్కార్ణునికి ప్రభ, దోష అనే ఇద్దరు
భార్యలు ఉన్నారు. వారిలో ప్రభకు ప్రాతఃకాలము, మధ్యాహ్నము,
సాయంకాలము అనే ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. దోష అనే
ఆమెకు ప్రదోషుడు, నిశీతి, వృష్ణుడు అనే ముగ్గురు కుమారులు
కలిగారు. వృష్ణుడి భార్యపేరు పుష్కరిణి. వారికి సర్వతేజుడు అనే
కుమారుడు కలిగాడు. ఆ సర్వతేజునకు చక్షువు అనే పేరు కూడా
ఉంది. అతని భార్య ఆకూతి. వారిరువురికి చాక్షుషమనువు అనే
కుమారుడు కలిగాడు.

చాక్షుష మనువు భార్య నడ్వల. వారికి పన్నెండు మంది
కుమారులు పుట్టారు. వారు పురువు, కుత్తుడు, ఋతుడు, ద్యుమనుడు,
సత్యవంతుడు, ధృతుడు, వ్రతుడు, అగ్నిష్టోముడు, అతిరాత్రుడు,
ప్రద్యుమ్నుడు, శిబి, ఉల్తాకుడు అనే పన్నెండు మంది కుమారులు.
ఉల్తాకుని భార్య పేరు పుష్కరిణి. వారికి అంగుడు, సుమనసుడు,
ఖ్యాతి, క్రతువు, అంగిరసుడు, గయుడు, అనే ఆరుగురు
కుమారులు కలిగారు.

వారిలో అంగుని భార్యపేరు సునీధ. వారిద్దరికీ వేనుడు అనే
కుమారుడు కలిగాడు. చిన్నప్పటి నుండి ఈ వేనుడు దుర్మార్గుడు గా
పెరిగాడు. వీడి దుర్మార్గమును సహించలేక అతని తండ్రి విరక్తితో
నగరము విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. వేనుని దుర్మార్గమును తట్టుకోలేక
ఋషులు అతనిని శపించారు. ఆ శాపకారణంగా అతడు
చనిపోయాడు. వేనుడు చనిపోయిన తరువాత ఆ ఋషులు అతని
కుడిచేతిని మర్దించారు. ఆ మర్దన ఫలితం చేత పృథువు అనే
కుమారుడు జన్మించాడు. పృథుడు సాక్షాత్తు శ్రీహరి అవతారము.” అని
చెప్పాడు మైత్రేయుడు.

ఇప్పుడు విదురునికి ఒక సందేహము వచ్చింది. “మహాత్మా!
అంగరాజు పుణ్యాత్ముడు, సాధుస్వభావుడు కదా. మరి అతనికి వేనుడు
అనే దుర్మార్గుడు ఎందుకు కుమారుడుగా జన్మించాడు. వేనుడిని
రాజ్యము నుండి వెళ్లగొట్టకుండా అంగరాజు ఎందుకు రాజ్యము విడిచి
వెళ్లిపోయాడు. అంగరాజు తరువాత రాజైన వేనుని మునులు ఎందుకు

శపించారు. రాజును ఆ ప్రకారము శపించవచ్చునా? ఈ వివరాలన్నీ నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు విదురుడు. మైత్రేయుడు ఇలా చెప్ప సాగాడు.

“విదురా! అంగుడు రాజర్షి. ఒక సారి ఆయన యజ్ఞము చేస్తున్నాడు. హవిస్సులు తీసుకోడానికి దేవతలను మంత్రపూర్వకంగా ఆహ్వానించారు ఋత్విక్కులు. కాని దేవతలు రాలేదు. అంగరాజు ఋత్విక్కుల వంక చూచాడు. “రాజా! మేము యజ్ఞమునకు కావలసిన సంభారములు ధర్మ మార్గముననే సేకరించాము. ఈ సంభారములలో ఏ దోషమూ లేదు. మేము వేదం చదువుకున్నాము. మేము ఉచ్చరించిన మంత్రములలో కూడా ఎటువంటి దోషము లేదు. ఆ మంత్రములు శక్తికలవి. మేము దేవతల పట్ల ఎటువంటి తిరస్కార భావము చూపలేదు. దేవతలు వచ్చి వారి హవిర్భాగములను ఎందుకు స్వీకరించడం లేదో తెలియడం లేదు.” అని అన్నారు.

అంగరాజు చాలా బాధ పడ్డాడు. వెంటనే అక్కడ ఉన్న సదస్యులను పిలిచి దేవతలు ఎందుకు రాలేదు? కారణం ఏమిటి? అని అడిగాడు. దానికి సదస్యులు ఈ విధంగా బదులు చెప్పారు. “రాజా! నీవు ఈ జన్మలో గానీ గత జన్మలో గానీ ఏ పాపమూ చేయలేదు. కాని నీకు ఈ జన్మలో పుత్ర సంతానము లేదు. పుత్రులు లేని వారి నుండి దేవతలు హవిస్సులు స్వీకరించరు. ఆ కారణం చేత దేవతలు రాలేదు. నీవు పుత్రులు కావాలనే కోరికతో యజ్ఞము చేస్తే నీకు ఆ యజ్ఞపురుషుడు తప్పకు సంతానమును ప్రసాదిస్తాడు.” అని అన్నారు.

ఆ మాటలు విన్న అంగరాజు వెంటనే పుత్రుల కోసరం ఒక యజ్ఞము చేసాడు. ఆ యజ్ఞ కుండము లో నుండి యజ్ఞ పురుషుడు బయటకు వచ్చాడు. అతని చేతిలో ఒక బంగారు పాత్ర అందులో పాయసము ఉన్నాయి. అంగరాజు ఆ పాయస పాత్రను తీసుకొని తన భార్యకు ఇచ్చాడు. ఆమె ఆ పాయసమును స్వీకరించింది. కాలగతిన ఆమె గర్భము ధరించి ఒక కుమారుని ప్రసవించింది. ఆ కుమారుని పేరు వేనుడు.

వేనుడు పుట్టినప్పటి నుండి అధర్మకార్యములు అంటే ఎంతో ఇష్టము. దుష్టుడుగా తయారయ్యాడు. అడవిలోకిపోయి చిన్న చిన్న మృగములను చంపేవాడు. తనతో ఆడుకొనే బాలురను అతి క్రూరంగా చంపేవాడు. వేనుడు రావడం చూచిన ప్రజలు దూరంగా పారిపోయేవారు. ఇది చూచి అంగరాజు కుమారుని కఠినంగా దండించాడు. కాని ప్రయోజనం లేకపోయింది. దుర్మార్గులయిన కుమారులను కన్న వారు పడే కష్టాలు అన్నీ అంగరాజు అనుభవించాడు. ఆ కుమారుని వలన అతనికి అపఖ్యాతి వచ్చింది. మానసికంగా కుంగిపోయాడు.

విదురా! సంతానము లేని వారు సంతానము కొరకు యజ్ఞములు, యాగములు, వ్రతములు చేస్తారు. అన్ని దేవుళ్లకు మొక్కుతారు. ఆ పుట్టే కుమారుడు దుర్మార్గుడు అయితే వచ్చే కష్టాలను వారు ఊహించలేరు. చెడ్డ సంతానమువలన మానవులకు చెడ్డ పేరు, అందిరితో విరోధము, మానసిక బాధ కలుగుతాయి. ప్రతిరోజూ ఇంటి మీదికి తగాదాలు వస్తుంటాయి. ఇటువంటి కుమారులు ఎందుకు పుట్టారా అని ఏడుస్తారు. జ్ఞాని అయిన వాడు అటువంటి కుమారులను

ఆదరించడు.

అందుకని అంగరాజుకు నిర్వేదము కలిగింది. రాత్రిళ్లు నిద్రపట్టడం లేదు. ఒకరోజు రాత్రి ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా రాజ్యము విడిచి వెళ్లిపోయాడు అంగరాజు. మరునాడు అంగుడు కనిపించలేదు. మంత్రులు, పురోహితులు అందరూ రాజు విరక్తితో వెళ్లిపోయాడు అని అనుకున్నారు. అంగరాజు కోసరం వెతికించారు కానీ ప్రయోజనం లేకపోయింది. రాజు లేని రాజ్యము అరాచకం అవుతుంది. అందుకని ఏం చెయ్యాలా అని ఆలోచించసాగారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము పదమూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

పదునాలుగవ అధ్యాయము.

రాజు లేని రాజ్యము అరాచకము అవుతుంది అని తలంచిన మంత్రులు, పురోహితులు అంగరాజు భార్య అనుమతితో వేనుని రాజుగా అభిషేకించారు. క్రూరస్వభావము కల వేనుడు రాజు కాగానే, వేనుడు తమను కలినంగా శిక్షిస్తాడేమో అని భయపడి, దుర్మార్గులు అంతా రాజ్యము విడిచి పారిపోయారు. వేనుడు తనకు తానే భగవంతుడిగా ప్రకటించుకున్నాడు. తనను కాకుండా వేరు దేవుళ్లను పూజించే వారిని అవమానించసాగాడు.

వేనుడు వేదములను నమ్ముడు. ఎవరినీ వేదములలో
చెప్పబడిన యజ్ఞములు, యాగములు చేయవద్దని ఆదేశించాడు.
ధర్మము అనేది లేకుండా చేసాడు. రాజు యొక్క అధర్మ ప్రవర్తన చూచి
అధి కారులుకూడా అధర్మవర్తనులుగా మారి పోయారు. ఇది
చూచినమునులు అందరూ ఒకచోట చేరి ఆలోచించసాగారు.

“వేనుడి రాజ్యములో ప్రజలు చాలా బాధలు పడుతున్నారు.
రాజ్యము అరాచకము అవుతుందని వేనుని రాజును చేస్తే, వీడు ఇలా
తయారయ్యాడు. ధర్మాత్ముడైన అంగరాజుకు ఇలాంటి అధర్మవర్తనుడు
పుట్టాడు. వీడు మంచి మాటలు వినే పరిస్థితిలో లేడు. ఇప్పుడు
ప్రజలను రక్షించే ఉపాయము ఆలోచించాలి. వీడి అధర్మ ప్రవర్తన
వలన వీడు ఇప్పటికే చచ్చాడు. ముందు మంచి మాటలతో చెప్పి
చూస్తాము. వినకపోతే ప్రజా క్షేమం దృష్ట్యా వీడిని మన శాపంతో
నాశనం చేద్దాము. ” అని అనుకున్నారు.

అందరూ వేనుని వద్దకు వెళ్లారు. వేనునితో ఇలా అన్నారు.
“మహారాజా! మేము చెప్పబోవు మాటలను శ్రద్ధగా వినండి. దీని వలన
తమరికి ఆయుష్షు, కీర్తి వృద్ధిపొందుతాయి. మనస్సు, వాక్కు, దేహము
వీటి ద్వారా ధర్మమును పొటించాలి. అటువంటి వారికి స్వర్గలోక
సౌఖ్యములు, తుదకు మోక్షము లభిస్తుంది. కాని నీవు ధర్మహీని
కలిగించే పనులు చేస్తున్నావు. రాజ్యంలో ధర్మం నశిస్తే ఆ రాజుకు
ఐశ్వర్యము నిలువదు.

నీ అధర్త ప్రవర్తన బట్టి అమాత్ములు రాజు ఉద్యోగులు
లంచగొండులు అయ్యారు. దేశంలో దొంగతనాలు నేరాలు
పెరిగిపోతున్నాయి. నీవు ప్రజల నుండి పన్ను తీసుకుంటున్నావు. దానికి
ప్రతిగా ప్రజాక్షేమం కొరకు ఏమీ చెయ్యడం లేదు. ప్రజల వద్దనుండి
పన్ను తీసుకుంటూ ప్రజలకు సేవచెయ్యని రాజుకు ఈ లోకంలో కానీ
పరలోకంలోకానీ సుఖం ఉండదు. ఏ రాజు రాజ్యములో వర్ణాశ్రమ
ధర్తములు చక్కగా అనుష్ఠింపబడతాయో ఆ రాజుమీద పరమాత్మ తన
కరుణను ప్రసరిస్తాడు. ఆ పరమాత్మ కరుణా కటాక్ష వీక్షణములు
ప్రసరించే ఆ రాజు పొందదగనది ఈ లోకంలో కానీ పరలోకంలో కానీ
ఏమి ఉంటుంది.

ఓ రాజా! స్వర్గము మొదలగు మూడు లోకములకు, లోక
పాలకులకు, దేవతలకు, యజ్ఞములకు అధిపతి అయిన ఆ పరమాత్మ,
యజ్ఞస్వరూపుడు, వేదస్వరూపుడు, తపోరూపుడు అయిన ఆ
పరమాత్మను నీ దేశములో ప్రజలు యజ్ఞములు, యాగములు
చేయడం ద్వారా పూజిస్తున్నారు. నీవు కూడా వారి మాదిరి
యజ్ఞయాగములు చేసి ఆ పరమాత్మను సేవించు. ఏ రాజ్యంలో
బ్రాహ్మణులు యజ్ఞ యాగములు చేస్తుంటారో, ఆ రాజ్యంలో
పంచభూతములు చక్కగా కోరిన వరములు ప్రసాదిస్తాయి. ” అని
వేనుడికి నచ్చచెప్పబోయారు ఋషులు.

(అంటే సకాలంలో వర్షాలు కురుస్తాయి, వరదలు రావు, గాలి
వానలువచ్చి కొట్టుకుపోవు, అగ్ని ప్రమాదాలు రావు. పిడుగులు పడవు.
ఇదీ పంచభూతములు మన మీద కరుణిస్తే కలిగే లాభాలు.)

కాని వేనుడు వారి మాటలు పెడచెవిని పెట్టాడు. “నేను ఈ దేశపు రాజును. నన్ను వదిలిపెట్టి ఎవరితో యజ్ఞములు యాగములు చేయడం ఏమిటి? మీరు అందరూ మూర్ఖులు. ఎదురుగా ఉన్న నన్ను వదిలిపెట్టి ఎవరితో సేవిస్తున్నారు. నేను మీకు ప్రభువును. నేను ఈశ్వరుడను. ఆ యజ్ఞములు అన్నీ నా పరంగానే చెయ్యాలి. నన్ను అవమానిస్తే మీకు ఈ లోకంలో కానీ పరలోకంలో కానీ సుఖాలు కలుగవు. మీరు యజ్ఞపురుషుడు అంటున్నారు. ఆ యజ్ఞపురుషుడు ఎవరు? ఎక్కడ ఉంటాడు? మీకు తెలుసో లేదో! బ్రహ్మ, విష్ణువు, మహేశ్వరుడు, ఇంద్రుడు, చంద్రుడు, పంచభూతములు, కుబేరుడు, యముడు, సూర్యుడు, దేవతలు అన్నీ నాయందే ఉన్నారు. రాజును అయిన నేను సర్వదేవమయుడను. ఆ విషయం గుర్తుపెట్టుకోండి.

కాబట్టి ఓ మునులారా! నా మీద ఉన్న ద్వేషమును వదిలిపెట్టండి. నన్నే పరమాత్మగా కొలవండి. అన్ని యజ్ఞములు నా పరంగా చేయండి. హవిస్సులు నాకు అర్పించండి. నా కంటే వేరే దేవుడు ఎవరూ లేరు. అన్నీ నేనే.” అని గర్వంగా చెప్పాడు వేనుడు.

వేనుడి మాటలు విన్న ఋషులు, మునులు, ఖిన్నులయ్యారు. బుద్ధిలేని వాడు, దుర్మార్గుడు, అయిన వేనుని మాటలను మునులు అంగీకరించలేదు. అప్పుడు వారు ఇలా అన్నారు.

“ ఈ అధర్మపరుడు అయిన వేనుడు ఇంక జీవించ ఉండకూడదు. వీడిని వెంటనే సంహరించండి. వీడు బతికి ఉంటే ఈ లోకాన్నే నాశనం చేస్తాడు. వీడికి రాజుగా ఉండే యోగ్యతలేదు. వీడు దైవదూషణ చేస్తున్నాడు. తానే పరమాత్మ అని ప్రకటించుకుంటున్నాడు.

ఎవరి కరుణతో, దయతో వీడు రాజు అయ్యాడో ఆ పరమాత్మనే
దూషిస్తున్నాడు. కాబట్టి వీడిని చంపక తప్పదు.” అని తీర్మానించారు.

ఆ మునులందరూ తమ కోపాన్ని ఒక్కసారిగా ప్రదర్శించారు.
ఆ కోపాగ్నిలో వేనుడు దగ్ధం అయిపోయాడు. వేనుడు మరణించిన
తరువాత మునులు తమ తమ ఆశ్రమములకు వెళ్లిపోయారు. తన
కుమారుడు మరణించాడని తెలిసి అతని తల్లి సునీతి పరుగు
పరుగున వచ్చి తన కుమారుడు వేనుని శరీరాన్ని ఒక చోట పెట్టి
రక్షిస్తూ ఉంది. వేనుని సంహరించిన తరువాత ఆ మునులందరూ
సరస్వతీ నదిలో స్నానం చేసి హోమాదులు చేస్తున్నారు. తరువాత
పరమాత్మ కథలను చెప్పుకుంటున్నారు.

ఇంతలో వారికి ఒక అనుమానం వచ్చింది. మనము
వేనుడిని చంపేసాము. మరి ఆ రాజ్యం ఎలా ఉందో. అరాచకం
పెరగలేదుకదా! అని అనుకున్నారు.

వారు అలా అనుకుంటూ ఉంటే కొంత మంది దొంగలు
దొంగసొత్తును చేతబట్టుకొని అటుగా పరుగెడుతున్నారు. అప్పుడు
వారికి అర్థం అయింది. రాజు అయిన వేనుడు చనిపోగానే రాజ్యంలో
అరాచకం ప్రబలిపోయింది. దొంగతనాలు దోపిడీలు హింస
పెరిగిపోయింది. ప్రజలు నానాబాధలు పడుతున్నారు.

ఈ దుర్మార్గులను అందరినీ చంపగల శక్తి ఆ మునులకు
ఉంది. కానీ వారి కోసరం తమ తపశ్శక్తి వృధాచేసుకోదలచలేదు.
వారు ఇలా ఆలోచించసాగారు. “వేనుని వంశము అంతము

అయిపోకూడదు. వీడి వంశంలో వీడు ఒక్కడే దుర్మార్గుడు కానీ
మిగిలిన అందరూ ధర్మాత్ములే. కాబట్టి ఈ వేనుని వంశమును
రక్షించాలి. ఈ రాజ్యానికి ఒక రాజును పుట్టించాలి.” అని అనుకున్నారు.

వెంటనే ఆ మునులందరూ వేనుని తల్లి సునీతి వేనుని
శరీరాన్ని సంరక్షిస్తున్న ప్రదేశానికి చేరుకున్నారు. వేనుని మృతకళేబరము
చుట్టుకూర్చున్నారు. వేనుని మృతదేహము యొక్క తొడల భాగాన్ని
మర్దించారు. అప్పుడు ఆ తొడ ప్రదేశం నుండి ఒక పాట్టి మనిషి
పుట్టాడు. వాడు నల్లగా ఉన్నాడు. దవడలు పెద్దవిగా ఉన్నాయి. చట్టి
ముక్కు. ఎర్రని కళ్లు. రాగి రంగు జుట్టు. వికృతంగాఉన్నాడు. ఆ
పాట్టివాడు మునుల ముందు నిలబడి “నేను ఏమి చెయ్యాలి” అని
అడిగాడు.

ఇలాంటి వాడిని రాజును చేయడం ఏమిటని ఆ మునులు
“నిషేధ” (అక్కడ కూర్చో) అన్నారు. అందువలన వాడిని నిషాదుడు అని
అన్నారు. వాడి వంశంవాళ్లు నిషాదులు అయ్యారు. ఆనిషాదుడు
పుట్టగానే మునులు వేనుడి పాపాలన్నీ ఆ నిషాదుడిని స్వీకరించ
మన్నారు. మునుల ఆజ్ఞ ప్రకారము ఆ పాట్టి వాడైననిషాదుడు వేనుడి
పాపాలన్నీ స్వీకరించాడు. అప్పటినుండి నిషాదులు పాపాత్ములు
అయ్యారు. వారు గ్రామాలలో పట్టణాలలో ఉండకుండా అరణ్యాలలో
ఉంటున్నారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదునాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
పదునైదవ అధ్యాయము

వేనుని తొడల నుండి పొట్టివాడు వికృతాకారుడు పుట్టాడని మునులు తమ పట్టు విడువ లేదు. మరలా వేనుని శరీరమును మధించారు. ఈ సారి వారు వేనుని బాహువులను మధించారు. వేనుని బాహువుల లోనుండి ఒక పురుషుడు ఒక స్త్రీ పుట్టారు. ఆ స్త్రీపురుషులు సాక్షాత్తు భగవంతుని అవతారములు అని అనుకొన్నారు ఆ ఋషులు.

(ఇదేమిటి. తొడల నుండి చేతుల నుండి బిడ్డలు పుట్టడం ఏమిటి అని అనుకుంటున్నారా! మరి ఈ నాటి పరిశోధనలలో క్లోనింగ్ అనీ, జీన్సు అనీ, పిండం దశలోనే జీన్సును మార్చవచ్చనీ, స్త్రీపురుష సంయోగం అవసరం లేకుండానే బిడ్డలను పుట్టించవచ్చనీ, నేటి శాస్త్రపరిజ్ఞానము చెబుతూ ఉంది కదా!(ఈనాడు నవంబరు 6,2012 దిన పత్రిక సుఖభీభవలో చూడండి.) ఆ పరిజ్ఞానమే 5,000 సంవత్సరాల కిందట ఋషులు చూచాయగా చెబితే మనం నమ్మడం లేదు!)

ఆ కుమారుడు సాక్షాత్తు విష్ణువు అంశ అనీ, కుమార్తె లక్ష్మీదేవి అంశ అనీ భావించారు. ఆ కుమారుడికి పృథు అనే పేరు పెట్టారు. అతడే భూమిని పరిపాలించగలడు. ఆ కుమార్తె లక్ష్మీదేవిగా పృథు మహారాజును భర్తగా సేవించగలడు. దానికి కారణం కూడా వారుచెప్పారు. లోకములను ఉద్ధరించడానికి శ్రీహరి పృథు

మహారాజుగా జన్మించాడు. ఆయనతో పాటు ఆయనభార్య లక్ష్మీదేవి కూడా జన్మించింది.

(వీరిది అన్న చెల్లి అనుబంధంకాదు అని చెప్పినట్లుంది. పైగా వీరు ఒకతల్లి కడుపున పుట్టలేదు. కేవలం చనిపోయిన వేనుడి అవయవాలను మర్దించడం ద్వారా పుట్టారు. వీరికి ఈ లౌకిక మైన బంధుత్వం అంటకట్టకూడదు అని ఋషుల భావన అయి ఉండవచ్చు.)

ఈ మునులు వీరి యొక్క గుణగణములను కీర్తించారు. దేవతలు పుష్పముల వాన కురిపించారు. దేవ దుందుభులు మోగాయి. దేవర్షులు, పితృదేవతలు అందరూ అక్కడకు చేరుకున్నారు. బ్రహ్మదేవుడు కూడా దేవతలతో సహా అక్కడకు వచ్చాడు.

వేనుడి కుమారుడి కుడి చేతిలో విష్ణు చక్రము, పాదములలో పద్మము గుర్తులు ఉండటం చూచారు. ఆ కుమారుని శ్రీహరి అంశగా భావించారు. వెనువెంటనే ఋషులు మునులు బ్రాహ్మణులు ఆ బాలునిని రాజుగా అభిషేకించారు.

ఆ ప్రకారంగా రాజ్యాభిషిక్తుడు అయిన పృథు మహారాజు అర్హిదేవిని వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆ పృథుమహారాజుకు కుబేరుడు ఒక బంగారుతో చేయబడిన సింహాసనమును ఇచ్చాడు. వరుణుడు తెల్లని గొడుగును ఇచ్చాడు. వాయు దేవుడు రెండు చామరములను (గాలి రావడానికి విసిరేవి) ఇచ్చాడు. ధర్మదేవత ఒక మాలను ఇచ్చింది. ఇంద్రుడు కిరీటమును ఇచ్చాడు. యముడు దండమును ఇచ్చాడు. బ్రహ్మ వేదములను ఇచ్చాడు. సరస్వతీ దేవి ఒక హారమును ఇచ్చింది.

విష్ణువు సుదర్శనము అనే చక్రమును ఇచ్చాడు. లక్ష్మీదేవి
అపారమయిన సంపదలను ఇచ్చింది. రుద్రుడు ఒక కత్తిని, పార్వతి ఒక
డాలును ఇచ్చారు. చంద్రుడు మరణములేని అశ్వములను ఇచ్చాడు.
విశ్వ కర్త ఒక రథమును ఇచ్చాడు. అగ్ని దేవుడు ఒక దివ్యమైన
ధనుస్సును ఇచ్చాడు. సూర్యుడు సూర్యకిరణముల వంటి వాడి అయిన
బాణములను ఇచ్చాడు. భూదేవి పాదుకలను ఇచ్చింది. ఆకాశము
పుష్పములను ఇచ్చింది. గంధర్వులు తన నాట్య సంగీత కౌశలమును
ప్రదర్శించారు. ఋషులు ఆశీర్వాదించారు. సముద్రుడు శంఖమును
ఇచ్చాడు. ప్రకృతి మంచి మార్గమును ఏర్పాటు చేసింది. సూతులు
వంది మాగధులు ఆయనను స్తుతించడానికి వచ్చారు. తనను
స్తోత్రము చేయడానికి వచ్చిన వారితో పృథు మహారాజు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ వంది మాగధులారా! నేను ఇప్పుడే పుట్టాను. ఇంకా
నేను ఏమీ చేయలేదు. నా పరాక్రమము ఏమిటో లోకానికి తెలియదు.
అటువంటప్పుడు నన్ను ఏమని స్తుతిస్తారు. కాబట్టి నన్ను స్తుతించడం
మాని ఎవరైనా యోగ్యులను స్తుతించండి. ఇప్పుడు మీరు నేను
ఏమేమో చేస్తానని స్తుతించి అవి నేనునెరవేర్చలేకపోతే మీ స్తోత్రములు
అన్నీ అబద్ధములు అవుతాయి. అది నాకు ఇష్టం లేదు.

ప్రస్తుతము నా గుణములు అన్నీ నాలో నిగూఢంగా
అవ్వకట్లా ఉన్నాయి. కాలక్రమేణా అవి బయటకు వస్తాయి. అప్పుడు
మీరునన్ను పొగడండి. బాగుంటుంది. ప్రస్తుతము శ్రీహరినికీర్తించండి.
ప్రజలు ఇప్పటి దాకా ఏమీ చేయని నా వంటి వాడిని కీర్తించడానికి
ఇష్టపడరు. ఎన్నో మంచి పనులు చేయడానికి, మా పెద్దల
గుణగణములను నాలో పెంపొందించుకోడానికి నాకు శక్తి

ఉన్నప్పటికినీ, నేను ఏమీ చేయకుండానే నన్నునేను మనుషులను పెట్టి పొగిడించుకోవడం మంచి పద్ధతి కాదు.

ఇది ఎలా ఉందంటే, ఎవరైనా ఏవో కొన్ని శాస్త్రములు చదివి, అంత మ ఆత్రం చేతనే, “నాకు అన్నీ శక్తులు వచ్చేసాయి, నాకు అంతా వచ్చు” అని తనను తాను పొగుడుకుంటే, లోకం అతనిని చూచి హేళనగా నవ్వుతుంది. కాని తనను చూచి అందరూ నవ్వుతున్నారని వాడికి తెలియదు.(ప్రస్తుతం మన రాజకీయ నాయకులనుపట్టి పీడిస్తున్న జాడ్యము ఇదే!)

కపటం లేని వారు, ఉన్నతమైన హృదయం కలవారు, తనను ఎవరైనా పొడుగుతుంటే సిగ్గు పడేవారు, అటువంటి వారు ఎంతో జ్ఞానమును, శక్తులను ఆర్జించినా, ఎవరైనా తమను పొగుడుతుంటే ఒప్పుకోరు. నేను చేసే మంచి పనులను చూచి ప్రజలు ఆనందపడాలి కానీ నన్ను నేను పొగిడించుకోవడం వలన ఏమి ప్రయోజనము.

“నీవు గొప్ప వాడివి, నీవు ఏం చేసినా చెల్లుతుంది” అని పొగుడుతుంటే, బుద్ధిలేని వాళ్లు పొంగిపోతారు కానీ, బుద్ధిమంతులు అటువంటి పొగడ్తలను సహించరు. మొగ్గలోనే తుంచేస్తారు.

కాబట్టి ఓ వందిమాగధులారా! నేను ఇప్పటి దాకా ఎటువంటి మంచి పనులు చేయలేదు. నాకు కీర్తి రాలేదు. ఇప్పుడు మీరు స్తుతిస్తున్న స్తోత్రములకునేను పొంగిపోతే, నా వంటి అజ్ఞాని

మరొకడు ఉండడు. దయచేసి నన్ను స్తుతించకండి.” అని వినయంగా అన్నాడు పృథు మహారాజు.

(మేము అధికారంలోకి వస్తే అన్నీ ఉచితంగా ఇస్తాము. అందరికీ ఇళ్లుకట్టించి ఇస్తాము, ఉద్యోగాలు ఇస్తాము, ఉచితంగా కరెంటు ఇస్తాము, ఉచితంగా బియ్యం ఇస్తాము, ఉచితంగా పెళ్లిళ్లు చేయిస్తాము అంటూ వాగ్దానాలు చేసే రాజకీయనాయకులు పృథు మహారాజును చూచి నేర్చుకోవాలి.

అలాగే “నీకేం తక్కువ. నీకు సియం, పియమ్ కావాల్సిన అర్హతలు అన్నీ ఉన్నాయి. నీ తండ్రి తరువాత, నువ్వే మా సియం అని పాగిడించుకునే వాళ్లు, వారి భక్తజనులు కూడా ఈ అధ్యాయం చదివి, పృథుమహారాజును చూచి, తాము ఏమిటో తమ అర్హత ఏమిటో తాము తెలుసుకోవాలి.)

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదునైదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
పదునారవ అధ్యాయము.

పృథు మహారాజు ఈ ప్రకారం చెప్పగా ఆయన మాటలు విన్న వంది మాగధులు అనే స్తోత్రములు చేసేవారు, మునుల వంక చూచారు. అప్పుడు మునులు వారితో ఇలా అన్నారు.

“మహారాజులు అలాగే అంటారు. వారు ఏమేమి చెయ్యాలో మీరు చెబితేనే కదా తెలిసేది. కాబట్టి భవిష్యత్తులో పృథు మహారాజు ఏమేమి చెయ్యాలో మీ స్తోత్రాల ద్వారా వివరించండి.” అని అన్నారు. అప్పుడు ఆ వందిమాగధులు పృథు మహారాజును పొగడకుండా ఆయన కర్తవ్యములు, బాధ్యతలు స్తోత్రముల ద్వారా తెలియజేసారు.

“ఓ మహారాజా! నీ గురించి నీవు తెలుసుకో. నీవు విష్ణువు అంశలో పుట్టిన వాడివి. నీ మహిమను వర్ణించే శక్తి మాకు లేదు. నీవు దుర్మార్గుడు అయిన వేనరాజు శరీరం నుండి పుట్టినా, విష్ణువు పౌరుషము, పరాక్రమము అంతా నీలో ఉంది. నీవు శ్రీహరి అంశలో పుట్టావు కాబట్టి నిన్ను కీర్తిస్తే ఆ శ్రీహరిని కీర్తించినట్టే. పైగా మునులు అందరూ నిన్ను కీర్తించమన్నారు. వారి యోగబలమును మాలో ప్రవేశపెట్టారు. కాబట్టి, మాకు నిన్ను కీర్తించే శక్తి, అర్హత కలిగింది.

ఈ పృథు చక్రవర్తి స్వధర్మమును పాలిస్తాడు. జనుల చేత వారి వారి వర్ణాశ్రమ ధర్మములను పాటింపజేస్తాడు. పృథు చక్రవర్తి వర్ణాశ్రమ ధర్మములను కాపాడుతాడు. వర్ణాశ్రమ ధర్మములను

అతిక్రమించిన వారిని కఠినంగా శిక్షిస్తాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తి
మానవ రూపముతో ఉన్నను, అప్పుడప్పుడు మూడులోకములకు మేలు
చేయడానికి ఇంద్రుడు మొదలగు లోకపాలకుల రూపములను
ధరిస్తాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి అందరినీ సమనంగా చూస్తాడు.
భూతదయ కలవాడు. ప్రజల వద్ద నుండి పన్నుల రూపంలో ధనం
రాబట్టి ఆ ధనాన్ని ప్రజా ప్రయోజనాలకు. దాన ధర్మాలకు
వినియోగిస్తాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తికి సహనము ఎక్కువ. అందరినీ
క్షమిస్తాడు. బాధ పడే వారి మీద కరుణ చూపిస్తాడు. ఎవరైనా ఇతనిని
ద్వేషించినా అవమానించినా సహించి ఊరుకుంటాడు.

సకాలములో వర్షముకు కురిపించడం ఇంద్రుని బాధ్యత.
ఒక వేళ ఇంద్రుడు సకాలంలో వర్షాలు కురిపించకపోతే, తానే
ఇంద్రుడుగా మారి, మేఘములను శాసించి, వర్షాలు కురిపిస్తాడు.
ప్రజలను రక్షిస్తాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తి తన మృదుమధుర
సంభాషణలతో, లలితమైన హావభావములతోనూ అందరినీ
ఆనందింపజేస్తాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి ఎప్పుడు ఎక్కడకు ఎందుకు పోతాడో,
ఏ పని ఎందుకు చేస్తాడో ఎవరికీ తెలియదు. అంత గంభీరంగా
రహస్యంగా రాచకార్యములు నెరవేరుస్తాడు. ఆయన చేసిన పనులకు
మంచిఫలితములు కలిగినప్పుడే ఆ పనుల గురించి ప్రజలు
తెలుసుకుంటారు.

ఈ వృథు చక్రవర్తి న్యాయము, ధర్మము అయిన
మార్గములలోనే ధనమును కూడబెడతాడు. ఎవరినీ హింసించడు.
బాధపెట్టడు. ఈతడు మహా గుణవంతుడు. వరుణుడు
వానలుకురిపించినట్టు ఈతడు ప్రజలమీద తన కరుణను ప్రేమను
వర్షింపజేస్తాడు.

ఈ వృథు చక్రవర్తి శత్రు భయంకరుడు. ఈతనిని
తాకడానికికూడా శత్రువులకు ధైర్యం చాలదు. ఈతనిని ఓడించడానికి
ఎవరికీ చేతకాదు. ఈ వృథు చక్రవర్తి చార చక్షువు. చారుల ద్వారా
రాజ్యంలో జరిగే అన్ని విషయములను ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకుంటూ
ఉంటాడు. ఏదైనాపొరపాటు జరిగితే వెంటనే సరిదిద్దుతాడు.

ఈ వృథు చక్రవర్తి నేరము చేసిన వారిని, తప్పుచేసిన
వారిని వారు చేసిన తప్పుకు, నేరములకు తగిన శిక్షలు విధిస్తాడు.
నిరపరాధులను సగౌరవంగా విడుదల చేస్తాడు. ఈ వృథు చక్రవర్తి
తన ఆజ్ఞలను ఈ భూమి అంతా వర్తింపజేస్తాడు. ప్రజలందరూ
ఆయనను “రాజా” అని సంబోధిస్తారు. ఈ వృథు చక్రవర్తి ధృఢమైన
వ్రతము కలవాడు. బ్రాహ్మణులకు మేలు చేస్తాడు. వృద్ధులకుసేవజేస్తాడు.
వారిని గౌరవిస్తాడు. అన్ని ప్రాణులకు ఆశ్రయం కల్పిస్తాడు. దీనులను
కరుణిస్తాడు.

ఈ వృథు చక్రవర్తి పరస్మీలను తన తల్లి వలె గౌరవిస్తాడు.
తన భార్యను ఎంతో ఆదరంగా చూస్తాడు. ప్రజలను తన కన్న బిడ్డలవలె
పరిపాలిస్తాడు. వేదవేదాంగపండితులైన బ్రాహ్మణులకు సేవకుని వలె

వ్యవహరిస్తాడు. ప్రజలందరూ ఇతనిని తమను తాము ఎలా ప్రేమిస్తారో
అలా ప్రేమిస్తారు. సన్యాసులను ఈయన గౌరవిస్తాడు. మంచివారికి
కీడు చేసేవారిని కఠినంగా శిక్షిస్తాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి సాక్షాత్తు భగవంతుని అంశలో
పుట్టినవాడు. భగవంతుని మాదిరి ఈయన ఎవరి యందు భేదబుద్ధి
కలిగి ఉండడు. ఈయన పరాక్రమము అద్వితీయము. ఈయన
రాజులకు రాజు. ఈ పృథు చక్రవర్తి భూమండలమునంతా శాసిస్తాడు.
తన రథం మీద భూమి అంతా తిరుగుతూ తన శాసనాన్ని
భూమండలము అంతా అమలు చేస్తాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి ఇంద్రుడు మొదలగు లోకపాలకుల వద్ద
నుండి కూడా శుల్కములను తీసుకుంటాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తి
భూమండలమునకు మొట్టమొదటి రాజు. పృథు చక్రవర్తి ఈ భూమి
నంతా చదును చేసి పంటలు పండిస్తాడు. ఓషధులను భూమి నుండి
వెలికితీస్తాడు. శత్రురాజులు తన మీదికి యుద్ధమునకు వచ్చినపుడు
సింహము వలె వారిలో జొరబడి వారిని చిందర వందర చేస్తాడు.
ఈయన పరాక్రమానికి శత్రురాజులు నిలువలేక పారిపోతారు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి సరస్వతీ నదిపుట్టిన ప్రదేశంలో
అశ్వమేధయాగము చేస్తాడు. ఈయన మీదకోపంతో ఇంద్రుడు ఈ
పృథు చక్రవర్తి యజ్ఞఅశ్వమును దొంగిలిస్తాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తి తన
గృహమునకు వచ్చి సనత్కుమారుని వద్దకుపోయి ఆయన వద్ద నుండి
పరబ్రహ్మమును తెలుసుకోదగిన జ్ఞానమును పొందుతాడు.

ఈ పృథు చక్రవర్తి పైన చెప్పిన విధంగా రాజ్యపాలన చేస్తూ
అఖండమైన కీర్తి ప్రతిష్ఠలు గడిస్తాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తి కి ఈ
భూమండలములో ఎదురు లేదు. ఈయన కీర్తి భూమండలము
అంతా విస్తరిస్తుంది. ఈయన తన పాలనలో ఉన్న ప్రజల కష్టాలు అన్నీ
పోగొడతాడు. ఈ పృథు చక్రవర్తిని దేవతలు అందరూ కీర్తిస్తారు.” అని
వంది మాగధులు పృథు మహారాజును కీర్తించారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదహారవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

పదిహేడవ అధ్యాయము.

పృథు మహారాజు తన కర్తవ్యములను, తాను చేయవలసిన
పనులను, నిర్వహించవలసిన బాధ్యతలను నేర్పుగా చెప్పిన వంది
మాగధులకు తగిన బహుమానములను ఇచ్చి పంపించాడు. తరువాత
నాలుగు వర్ణముల వారిని అనగా బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులను,
తన కిందపనిచేసే పనివారిని, పురోహితులను అందరినీ పిలిపించి
వారి వారి అర్హతలను బట్టి సత్కరించాడు.” అని మైత్రేయుడు
విదురునికి చెప్పాడు.

ఇప్పుడు విదురునికి ఒక సందేహము వచ్చింది. “మైత్రేయా!
తమరుచెప్పడంలో వృథుమహారాజు భూదేవిని పితికి ఓషధులను వెలికి
తీసాడు అన్నారు కదా. అది ఎలా సంభవమయింది తెలియజేయండి.
ఎందుకంటే సాధారణంగా భూమి చదునుగా ఉండదు. ఎగుడు
దిగుడుగా ఉంటుంది కదా! వృథు మహారాజు ఆ భూమిని ఎలా
సమతలంగా చేసాడు. అదీ కాకుండా ఇంద్రుడు వృథు మహారాజు
యజ్ఞాశ్వమును దొంగిలించాడు అన్నారుకదా. అది ఎలా జరిగింది.
తరువాత వృథు మహారాజు సనత్కుమారుని వలన భగవంతుని
తత్త్వమును తెలుసుకున్నాడు అని చెప్పారు కదా! ఆయన తెలుసుకున్న
తత్త్వమును నాకు కూడా వివరించండి. అదీకాకుండా, వృథు
మహారాజు సాక్షాత్తు విష్ణువు అంశ అని అన్నారు కదా! అందుకని ఆ
వృథు మహారాజు చరిత్ర నాకు వివరంగా చెప్పండి. ” అని అడిగాడు.
అప్పుడు మైత్రేయుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“విదురా! వృథు మహారాజు ఈ భూమండలమునకు
పట్టాభిషిక్తుడు అయిన తరువాత రాజ్యములో పరిస్థితులను
గమనించాడు. భూమండలంలో ప్రజలు ఆహారం దొరక్క బాధలు
పడుతున్నారు అని గ్రహించాడు. దానికి తోడు ప్రజలందరూ వచ్చి వృథు
మహారాజుతో ఇలా మొరపెట్టుకున్నారు.

“ఓ మహారాజా! మేము ఆకలి బాధతో చచ్చిపోతున్నాము.
మా ఆకలి తీరే మార్గం కనిపించడం లేదు. నిన్ను మా పొలకుడిగా
మునులు అందరూ నియమించారు. నీవే మా ఆకలి తీరే మార్గం
చూపాలి. ఈ ఆకలితో మేము అందరమూ నశించి పోకముందే మా
ఆకలి తీరే ఉపాయము ఆలోచించు. నీవు అన్ని లోకములను

రక్షిస్తావనీ, అన్ని లోకములకు జీవన ప్రదాతవు అనీ అంటారు. కాబట్టి నిన్ను మేము శరణు వేడుతున్నాము.” అని ప్రార్థించారు.

వారి ప్రార్థనలను విన్న పృథు మహారాజు వారికి అభయం ఇచ్చాడు. ఈ ప్రాణులకు ఆకలి బాధ ఎందుకు తీరడం లేదా అని ఆలోచించాడు. దానికి కారణం తెలుసుకున్నాడు. ఈ భూమిలో అన్ని రకాల ధాన్యాలు, ఓషధులు ఉన్నాయి. అవన్నీ భూదేవి తనలో దాచుకొంది. బయట పెట్టడం లేదు. కాబట్టి ఈ భూదేవి నుంచి ఆహారమును బయటకు తీయాలి అని అనుకున్నాడు.

వెంటనే తన బాణమును భూదేవి మీద సంభించాడు. ఇది చూచి భూదేవి పారిపోయింది. పృథు మహారాజు భూదేవిని ఆమె ఎక్కడకు పోతే అక్కడకు వెంబడించాడు. ఇంక పరుగెత్త లేక భూదేవి ఆగి పోయింది. పృథు మహారాజును చూచి ఇలా పలికింది.

“ఓ మహారాజా! నిన్ను అందరూ ధర్మాత్తుడు అంటారే. నేను ఏమి అపరాధము చేసానని నన్ను కొట్టడానికి బాణం ఎక్కుపెట్టావు. అందులోనూ నేను స్త్రీని. స్త్రీ వధ మహాపాపం కదా! ఒక వేళ స్త్రీ తప్పు చేసినా మామూలు మానవులే వారిని కొట్టరు. నీవు మహారాజువు నన్ను ఏల దండించడానికి పూనుకున్నావు. నేను ఈ భూమి మీద జీవించే ప్రాణులకు ఆధారము. నన్ను ముక్కలు చేస్తే వారు ఎక్కడ ఉంటారు. ఆలోచించు.” అని పలికింది భూదేవి.

దానికి పృథు మహారాజు ఈ విధంగా బదులు చెప్పాడు. “నేను ఈ భూమండలమునకు మహారాజును. నీవు నా శాసనమును వ్యతిరేకించావు. మానవులు చేసే యజ్ఞయాగములలో నీవు హవిర్భాగమును తీసుకుంటావు. కానీ వారికి ఆహారమును ఇవ్వవు. ఎందుకని. గోవు గడ్డితిని పాలు ఇవ్వకపోతే దానిని దండిస్తారా లేదా. నిన్ను కూడా అలాగే దండిస్తాను. బ్రహ్మదేవుడు సృష్టిక్రమంలో అనేకములైన గింజలను, ఓషధులను సృష్టించాడు. వాటిని మానవులకు ఆహారంగా ఏర్పరిచాడు. నీవు ఆ గింజలను (ధాన్యమును)నీలో దాచుకున్నావు. పంటల రూపంలో ప్రజలకు ఇవ్వడం లేదు. కాబట్టి నిన్ను దండించి (భూమిని దున్ని) ప్రజలకు ఆహారముసమకూరుస్తాను. తన్ను తాను పోషించుకుంటూ, ఇతర ప్రాణుల ఆకలి తీర్చని వాడిని స్త్రీఅయినా పురుషుడు అయినా దండింప తగినవాడు. కాబట్టి నిన్ను దండించక తప్పదు.” అని పలికాడు పృథు మహారాజు.

ఆ మాటలు విన్న భూదేవి ఇలా అంది. “ఓ మహారాజా! నీకు నమస్కారము. నీకు అహంకారము లేదు. నీకు రాగద్వేషములు లేవు. నీవు పరమపురుషుడవు. ఈ ప్రాణులందరూ నివసించడానికి నన్ను సృష్టించారు. నాలో మనుష్యులు, జంతువులు, పశువులు, పక్షులు, పాములు, పాకే జంతువులు, చెమట నుండి పుట్టే జంతువులు, వృక్షములు, నా మీద నివసించమని ఆ బ్రహ్మ ఆదేశించాడు. నీవు సాక్షాత్తు బ్రహ్మ స్వరూపుడవు. నీవే నన్ను చంపుతాను అంటే నేను ఎవరితో చెప్పుకోవాలి. బ్రహ్మ నన్ను సృష్టించాడు. నువ్వు నన్ను చంపుతాను అంటున్నావు.

ఆ పరమాత్మ తాను స్వతంత్రుడు సమర్థుడు అయి ఉండి
కూడా సృష్టిచేయడానికి బ్రహ్మను నియమించాడు. ఆ బ్రహ్మ నన్ను
సృష్టించాడు. ఆ పరమాత్మకు నమస్కరించి నన్ను కాపాడమని
వేడుకుంటున్నాను. ఓ పరమాత్మా! నీ మాయాశక్తితో ఈ
విశ్వమును సృష్టించావు. నేను రసాతలంలో పడి ఉంటే నీవు ఆది
వరాహ రూపంతో నన్ను జలాల పైకి తీసుకొని వచ్చావు. నీ ఆజ్ఞమేరకు
నేను సమస్త ప్రాణులను నా మీద ధరిస్తున్నాను.

ఓ పృథు మహారాజా! నీవు సాక్షాత్తు ఆ పరమాత్మ
స్వరూపుడవు కదా! నీవే నన్ను బాణములతో చంపడానికి చూస్తున్నావు.
ఇది ఆశ్చర్యము కదా! నీ మాయతో ఈ విశ్వంలో ఉండే ప్రాణులను
మోహంలో పడవేస్తున్నావు. నేను కూడా ఆమోహంలో పడి నువ్వు నన్ను
ఎందుకు తరుముతున్నావో, ఎందుకు దండిస్తున్నావో తెలుసుకోలేక
పోతున్నాను. నీకు నమస్కరించడం తప్ప ఏమీ చేయలేను. అందుకని
ఓ పృథు మహారాజా! నీకు నమస్కారము. నన్ను రక్షించు.” అని
భూదేవి పృథు మహారాజును ప్రార్థించింది.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదిహేడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
పదునెనిమిదవ అధ్యాయము.

“విదురా! ఆ ప్రకారంగా వృథు మహారాజును ప్రార్థించిన
భూదేవి అసలు విషయాన్ని ఈ విధంగా వివరించింది.

“ఓ మహారాజా! నీవు కాస్త కోపం తగ్గించుకొని నా
మాటలు ఆలకించు. నీ వంటి వారికి కోపము తగదు. శాంతంగా నేను
చెప్పేది విను. ఈ లోకము లోనూ పర లోకము లోనూ మానవులకు
పురుషార్థములు, అంటే ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము
సిద్ధించడానికి మునులు, ఋషులు ఎన్నో ఉపాయములను
నిర్ణయించారు. మానవులందరూ ఆ మునులు ఋషులు చెప్పిన
ఉపాయములను నేర్పుతో పాటిస్తే వారికి ఏ మాత్రం కష్టం లేకుండా
ఫలితం దక్కుతుంది. కాని కొంతమంది తమ సొంత తెలితేటలు ఉ
పయోగించి పనులు చేస్తుంటారు. వారికి ఏ ఫలితమూ దక్కదు.
వాళ్లు ఎన్ని సార్లు ఏం చేసినా ఫలితం శూన్యం. కాబట్టి తొందర పడి
ఏదో చెయ్యకుండా నేను చెప్పేది సావధానంగా విను.

ఓ మహారాజా! పూర్వము బ్రహ్మ ఈ లోకములో ఉన్న
ప్రాణులకు ఆహారము సమకూర్చడానికి ఎన్నో ఓషధులను,
ధాన్యములను, తిండి గింజలను సృష్టించాడు. అవి అన్నీనాలో
భద్రపరిచాడు. కాని ఈ ఓషధులను ధాన్యమును కొందరు
స్వార్థపరులు ప్రజలకు దక్కకుండా దాచి పెట్టారు. నీ తండ్రి వేనుడి
కాలంలో అధర్మం ప్రజ్వలిల్లి, యజ్ఞములు చేయడం మాని వేసారు.

దాంతో వర్షాలు కురవలేదు. పంటలు పండలేదు. ఓషధులు, ధాన్యము, తిండి గింజలు అన్నీ నాలోనే దాచుకున్నాను. వాటిని బయటకు తీయాల్సిన బాధ్యత నీది. యజ్ఞములు చేసి వర్షాలు కురిపించు. వ్యవసాయము చేసి పంటలు పండించు. నీ ప్రజలకు ఆహారము సమకూర్చు. అవేమీ చేయకుండా నన్నుచంపుతాను అని నా వెంటబడితే ప్రయోజనం ఏముంటుంది.

నేను గోవులాంటి దానిని. నానుండి పాలు పితుక్కోవాలి కానీ నన్ను చంపితే ప్రయోజనం ఏముంటుంది. కాబట్టి ఒక పాత్రను తెచ్చి నా నుండి ఓషధులను, ధాన్యములను పితుక్కో. నీవు కోరినవన్నీ నేను ఇస్తాను. ఓ రాజా! ముందు నీవు భూమిని సమతలంగా చెయ్యి. అక్కడక్కడ లోతుగా చెయ్యి. అందులో వర్షాకాలము తరువాత కూడా నీరు నిలుస్తుంది. భూమి తడి ఆరకుండా ఉంటుంది.” అని పలికింది భూదేవి.

(ఇది ఏనాడో చెప్పిన మాట. కానీ ఈ నాడు జరుగుతున్నదేమిటి. పచ్చని పంట పొలాలను సెజ్ల పేరు మీద పంటలు పండించకుండా బీడు పెడుతున్నారు. నగరాల చుట్టు జనావాసాలు పెరిగాయని కూరగాయలు పండించే భూములను ఇళ్ల స్తలాలుగా మార్చేస్తున్నారు. చెరువులను, కుంటలను పూడ్చి ఇళ్లు కడుతున్నారు. ఫలితంగా భూగర్భజలాలు అడుగంటి పోతున్నాయి. దాని వలన పంటలు పండటం లేదు. బియ్యంధరలు, కూరకాయల ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. భూదేవిమొర ఆనాడు పృథు మహారాజు ఆలకించాడు. ఈ నాడు ఎవరు ఆలకిస్తారు!)

భూదేవి పలికిన పలుకులను సావధానంగా విన్న పృథు
మహారాజు ఎంతో సంతోషించాడు. భూమినుండి సకల జైషధములను
పిండాడు. (అంటే భూమిని చదును చేసి దుక్కి దున్ని నీరు పెట్టి
పంటలు పండించాడు). ఇది చూచిన మునులు, ఋషులు కూడా
అదే మార్గము అవలంబించారు. తమ తమ కోరికలను అనుసరించి
భూమి నుండి తమకు కావలసిన పదార్థములను పిండుకోసాగారు.

(ఇక్కడా పాఠకులు ఒక విషయం గమనించాలి. భాగవతంలో అన్ని
విషయాలు సూచనామాత్రంగా ప్రతీకాత్మకంగా చెప్పబడ్డాయి. వాటిని
మనము సరిఅయినపద్ధతిలో అర్థం చేసుకోవాలి. ఈ భూమి మీద
మనం పుట్టాము. అన్ని ప్రాణులు పుట్టాయి. మనకూ తక్కిన ప్రాణులకు
కావలసిన పదార్థములు అన్నీ ఈ భూమి నుండి వస్తున్నాయి. అంటే
మనకు కావలసిన పదార్థములను మనం భూమి నుండి
పిదుకుకుంటున్నాము. తుదకు వెండి బంగారము ఖనిజములు,
రత్నములు, మణులు అన్నీ ఈ భూమి నుండే వస్తున్నాయి. ఆకాశం
నుండి ఒక్క జలము, వెలుగు తప్ప మిగిలినవి అన్నీ భూమి నుండే
వస్తున్నాయి. వీటిని ఉపయోగించుకొని మనం బతుకుతున్నాము.
కళలు, వృత్తులు, వృద్ధిచెందుతున్నాయి. ఇలా అర్థం చేసుకుంటూ
చదవండి.)

ఋషులు, మునులు బృహస్పతిని ఆవుదూడగా చేసుకొని
భూమి నుండి ఇంద్రియములు అనే పాత్ర ద్వారా వేదములు అనే
పాలను పిండుకున్నారు. (అంటే వేదములను బృహస్పతి ద్వారా
చెవులతో విని, నోటితో పలికి నేర్చుకున్నారు.)

దేవతలు అందరూ ఇందుని దూడగా చేసుకొని బంగారు
పాత్రలో అమృతమును, వీర్యమును, ఓజస్సును, బలమును
పిండుకున్నారు. దైత్యులు, దానవులు ప్రహ్లాదుని దూడగా చేసుకొని
లోహముతో చేసిన పాత్రలో సుర, ఆసవము రూపంలో ఉన్న పాలను
పిండుకున్నారు. (మధ్యమును, ఆసవములను, పానీయములను
తయారు చేసుకున్నారు.)

గంధర్వులు, అష్టరసలు విశ్వావసువును దూడగా
చేసుకొని పద్మముల వంటి పాత్రలలో గానము, వాక్యాతుర్యము,
సౌందర్యము అనే పాలను పిండుకున్నారు. పితృదేవతలు అర్చ్యముని
దూడగా చేసుకొని మట్టి పాత్రలలో శ్రద్ధతోకవ్యమును అనగా
పితృకార్యములలో ఇచ్చే పిండములు అనే పాలను పిండుకున్నారు.
(ఇక్కడ శ్రద్ధ అనే మాట వాడారు. శ్రద్ధతో పెట్టేది శ్రాద్ధము అని పెద్దలు
అంటారు. దేవతలకు హోమాగ్ని ద్వారా ఇచ్చేది హవ్యము. అందుకే
అగ్నిని హవ్యవాహనుడు అంటే దేవతలకు చెందిన హవ్యమును
మోసుకెళ్లేవాడు అంటారు. పితృదేవతలకు శ్రద్ధతో ఇచ్చేది కవ్యము. ఈ
నాడు పితృకర్తలు, శ్రాద్ధములు భయంతో, ఏదో చెయ్యాలి కాబట్టి
చేస్తున్నారు కానీ అందులో శ్రద్ధ ఏమాత్రం కనపడటం లేదు. “ఆమ
పాత్రే మహాభాగ శ్రద్ధయా శ్రాద్ధదేవతా:”)

సిద్ధులు కపిలుని దూడగా చేసుకొని అణిమాది
అష్టసిద్ధులను పిండుకున్నారు. విద్యాధరులు ఆకాశము అనే పాత్రలో
ఖేచర విద్యలను పిండుకున్నారు. కింపురుషులు మయుడు అనే
దానవుని దూడగా చేసుకొని అంతర్థానం కావడం,
చిత్రవిచిత్రరూపములను ధరించడం మొదలగు మాయలను

పిండుకున్నారు. యక్షులు, రాక్షసులు, పిశాచజాతులు, మొదలగు మాంసాహారులు రుద్రుని దూడగా చేసుకొని మానవుల పుర్రెలు అనే పాత్రలో రక్తం మాదిరి ఉన్న మధ్యమును పిండుకున్నారు.

సర్పములు, తేళ్లు, మొదలగు విషజంతువులు తక్షకుని దూడగా చేసుకొని విషాన్నిపిండుకున్నాయి. ఆవులు, గుర్రములు, పశువులు, నందిశ్వరుని దూడగా చేసుకొని అరణ్యము అను పాత్రలో గడ్డి అనే పాలను పిండుకున్నాయి. సింహములు, పులులు మొదలగుకోరలు కలిగిన క్రూరజంతువులు సింహమును దూడగా చేసుకొని చచ్చిన కళేబరములు అనే పాత్రలో మాంసము అనే పాలను పిండుకున్నాయి.

పక్షి జాతులు అన్నీ గరుడుని దూడగా చేసుకొని దేహము అనే పాత్రలో కీటకములను, ఫలములను, గింజలను పాలుగా పిండుకున్నాయి. పెద్ద పెద్ద వృక్షములు అన్నీ మర్రిచెట్టును దూడగా చేసుకొని రక రకాల రసములతో కూడిన పండ్లను పాలుగా పిండుకున్నాయి. పర్వతములు హిమాలయ పర్వతమును దూడగా చేసుకొని నానారకములైన లోహములను, ధాతువులను పిండుకున్నాయి.

ఈ ప్రకారంగా భూమి మీద ఉన్న అందరూ తమ తమ జాతులలోని ప్రధానముగా ఉన్న వాటిని దూడలుగా చేసుకొని తమకు కావలసిన వాటిని, రకరకాల వస్తువుల రూపంలో భూమి నుండి పిండుకున్నాయి. అన్నమును తినే మానవులు భూమిని దున్ని చదును చేసి పంటలు పండించి ఆహార ధాన్యములను సమకూర్చుకున్నారు.

విదురా! ఈ ప్రకారంగా భూమి సస్యశ్యామలము అయింది.
పంటపొలాలతో అరణ్యములతో చెట్లతో కళకళలాడింది. ప్రజల
కోరికలను అన్నిటినీ తీర్చిన భూదేవిని వృథు మహారాజు తన కుమార్తెగా
స్వీకరించాడు. వృథు మహారాజు తన బాణములతో భూమిని
సమతలంగా చేసాడు.

(అంటే అప్పటినుండి భూమండలములోని ప్రజలు వ్యవసాయము చేసి
పంటలు పండించడానికి అలవాటు పడ్డారు.)

తరువాత వృథు మహారాజు ప్రజలు ఉండటానికి వారి
వారికి తగ్గట్టుగా నివాసములను ఏర్పాటు చేసాడు. ఆ ప్రకారంగా
గ్రామములు, పురములు, పట్టణములు, దుర్గములు, పల్లెలు, సేనల
శిబిరములు, వ్యవసాయ కుటుంబములు, పారిశ్రామిక కుటుంబములు,
పర్వత ప్రాంతములలో నివాస స్థానములు ఏర్పడ్డాయి. వృథు
మహారాజుకు ముందు ఈ భూమండలములో గ్రామములు,
పురములు, పట్టణములు మొదలగునవి లేవు.

వృథు మహారాజు పాలనలో ప్రజలు వ్యవసాయము
చేసుకుంటూ పంటలు పండించుకుంటూ, ఒక చోట స్థిరంగా
ఉండసాగారు. (ప్రజలు తమ సంచార జీవనము మాని స్థిర నివాసము
ఏర్పరచుకోసాగారు అని కూడా అర్థం చెప్పుకోవచ్చు. మన చరిత్ర కూడా
ఇదే చెబుతుంది కదా!)

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పదునెనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థస్కంధము
పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము.

“విదురా! ఈ ప్రకారంగా పృథు మహారాజు ప్రజల కష్టములను, ఆహార సమస్యలను, నివాస సమస్యలను తీర్చిన తరువాత, యజ్ఞయాగములను చేయ సంకల్పించాడు. సరస్వతీ నదీ తీరంలో బ్రహ్మవర్తము అనే ప్రదేశంలో నూరు అశ్వమేధయాగములనుచేయ సంకల్పించాడు.(నూరు అశ్వమేధ యాగములను పూర్తి చేసిన వాడు ఇంద్రపదవికి అర్హుడు.)

పృథు మహారాజు నూరు అశ్వమేధ యాగములను చేసి ఎక్కడ తన పదవికి ముప్పుతెస్తాడో అని భయపడ్డాడు ఇంద్రుడు. పృథు మహారాజు అంటే మాతృత్వము పెంచుకున్నాడు. పృథు మహారాజు చేస్తున్న యాగములకు స్వయంగా విష్ణువు కూడా వచ్చాడు. విష్ణువుతో పాటు బ్రహ్మ, రుద్రుడు, లోకపాలకులు, గంధర్వులు, ఋషులు, మునులు అందరూ వచ్చారు. ఇంకా సిద్ధులు, విద్యాధరులు, దైత్యులు, దానవులు, యక్షులు, సునందుడు, నందుడు మొదలగు ప్రముఖులు, కపిలుడు, నారదుడు, దత్తాత్రేయుడు, సనకసనందనాదులు, కూడా ఆ యాగములకు వచ్చారు.

పృథు మహారాజుకు భూదేవి సమస్తయాగ సామగ్రిని సమకూర్చింది. వచ్చిన వారందరూ తమ తమ శక్తి కొద్దీ యాగములకు

కావలసని భోజన సామగ్రిని, పానీయములను, ఆహార పదార్థములను, సమర్పించుకున్నారు.

ఇంత వైభవంగా జరుగుతున్న యజ్ఞములను చూచి ఇంద్రుడికి ఒళ్లంతా కంపరంగా ఉంది. తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. ఎలాగైనా ఆ యజ్ఞములను భగ్నం చేయాలని సంకల్పించుకున్నాడు. ఇంద్రుడు యథాశక్తి ఆటంకములను, విఘ్నములను కలుగజేస్తున్నాడు. అయినప్పటికీనీ, పృథు మహారాజు చలించలేదు. అన్ని అవరోధములను దాటుకుంటూ తొంభైతొమ్మిది అశ్వమేధయాగములనుపూర్తి చేసాడు.

నూరవ అశ్వమేధ యాగము జరుగుతూ ఉంది. నూరవ అశ్వమేధయాగంలో భాగంగా పృథు మహారాజు విష్ణువును పూజిస్తున్నాడు. దానితో యాగం పూర్తి అవుతుంది. దానితో పృథు మహారాజు రెండవ ఇంద్రుడు అవుతాడు. అది సహించలేకపోయాడు ఇంద్రుడు. ఎవరికీ కనపడకుండా, ఒక పాషండుని వేషంలో వచ్చి యజ్ఞపశువును దొంగిలించుకొని వెళ్లిపోయాడు.

ఇంద్రుడు యజ్ఞపశువుతో సహా ఆకాశమార్గంలో వెళ్లడం చూచాడు అత్రి మహర్షి. వెంటనే పృథువు కుమారుడినిపిలిచి ఇంద్రుడిని సంహరించి యజ్ఞపశువును తీసుకొని రమ్మని పంపాడు. వెంటనే పృథు మహారాజు కుమారుడు కోపంతో ఇంద్రుని వెంట పడ్డాడు. “నిలు నిలు ఎక్కడికి పోతావు” అంటూ ఇంద్రుని వెంట పరుగెడుతున్నాడు. జడలను ధరించి, శరీరం అంతా బూడిద పూసుకొని, పాషండుని వేషంలో ఉన్న ఇంద్రుని చూచిన పృథు మహారాజుకుమారుడు అతని మీద బాణం సంధించలేదు. అది

ధర్మంకాదనుకున్నాడు. పృథు కుమారుడు ఇంద్రుని మీద బాణం వెయ్యక పోవడం చూచాడు అత్రి.

“కుమారా! వాడు పాపండుడు కాడు. ఇంద్రుడు. నీ తండ్రి నూరవ అశ్వమేధయాగముపూర్తి చేయకుండా ఆపడానికి యజ్ఞపశువును దొంగిలించి తీసుకుపోతున్నాడు. ఇంద్రుని వెంటనే చంపు.” అని అరిచాడు అత్రి మహాముని.

ఆ మాటలను విన్న పృథు మహారాజుకుమారుడు ఇంద్రుని చంపడానికి ఆయన వెంటబడ్డాడు. వెంటనే ఇంద్రుడు ఆ పాపండ్ వేషమును తీసేసి, ఇంద్రుడిగా మారి పోయాడు. యజ్ఞపశువును అక్కడే వదిలిపెట్టి మాయం అయ్యాడు. పృథు మహారాజు కుమారుడు ఆ యజ్ఞపశువును తీసుకొని యాగశాలకు వచ్చాడు. పృథు మహారాజు కుమారుడు చేసిన సాహసకృత్యమునకు అందరూ సంతోషించారు. అతనిని అప్పటి నుండి విజితాశ్వుడు అని పిలువసాగారు. ఋత్విక్కులు ఆ యాగాశ్వమును బంగారు గొలుసులతో యూపస్తంభమునకు కట్టారు.

ఏదో తాత్కాలికంగా తప్పించుకోడానికి మాయం అయ్యాడు కానీ, ఇంద్రుడికి ఆ యజ్ఞం భగ్నం చెయ్యాలనే కోరిక మాత్రం చావలేదు. మరొక ప్రయత్నం చేసాడు. ఈ సారి ఇంద్రుడు శివుడి మాదిరి వేషం వేసుకున్నాడు. చేతిలో కపాలము, ఖట్వాంగము ధరించాడు. ఆ యాగశాలలో కటిక చీకటి కల్పించాడు. ఆ చీకట్లో శివుడి వేషంలో వచ్చి మరలా యాగాశ్వమును దొంగిలించాడు. యాగాశ్వంతో సహా ఆకాశంలో పరుగెడుతున్నాడు. అత్రి మహర్షి ఇది గమనించాడు.

మరలా పృథు మహారాజుకుమారుడికి చెప్పాడు.

ఈ సారి విజితాశ్వుడు ఇంద్రుని వెంట పరుగెత్తలేదు. యాగశాల నుండి బాణములను ప్రయోగించాడు. ఇంక లాభంలేదనుకొని ఇంద్రుడు తను వేసుకున్న శివుడి వేషం తీసేసి, యాగాశ్వమును అక్కడే వదిలిపెట్టి మాయం అయ్యాడు. వెంటనే విజితాశ్వుడు పోయి యాగాశ్వమును యాగశాలకు తీసుకొని వచ్చాడు.

ఇంద్రుడు రెండు సార్లు వేసుకున్న దొంగ వేషములను కలియుగంలో దొంగసాధువులు, కపట సాధువులు స్వీకరించారు. ఆ కపట వేషములను పాపం వేషములు అంటే కపట వేషములు అనీ, పాపాల వేషములు అనీ పేరు. పాపాలు చేయడానికి ఆ వేషాలు అనువుగా ఉండటంతో మానవులు ఆమాదిరి కపటవేషముల పట్ల ఆకర్షింపబడ్డారు. ప్రజలను మోసం చేయాలనుకున్న వారి బుద్ధి ఈ కపటవేషాలలో లగ్నం అయింది. (ఈ రోజుల్లో అక్కడక్కడా రక రకాల కపట వేషాలలో కనపడుతున్న దొంగ స్వామీజీలు, దొంగ సాధువులు ఆ నాడు ఇంద్రుడు వేసుకున్న కపటవేషములకు ప్రతీకలు అయి ఉంటారు.)

ఇప్పటి దాకా జరిగింది పృథు మహారాజుకు తెలియదు. ఈ విషయాలన్నీ తెలుసుకున్న పృథు మహారాజు ఇంద్రుడికి చంపడానికి ధనుర్జాణాలు తీసుకొని బయలుదేరాడు. వెంటనే ఋత్విక్కులు అతనిని వారించారు.

“వృథు మహారాజా! నువ్వు యాగ దీక్షలో ఉన్నావు. హింస పనికిరాదు. ఇంద్రుని వదిలిపెట్టు. మేము మా మంత్రములతో ఇంద్రుని ఆహ్వానిస్తాము. ఈ హోమామకుండములో వచ్చి పడేట్టు చేస్తాము.” అని అన్నారు. ఋత్విక్కుల మాటలు విన్న వృథు మహారాజు అప్పటికి శాంతించాడు.

వెంటనే ఋత్విక్కులు ఇంద్రుని ఆవాహన చేస్తూ మంత్రములు చదువుతున్నారు. ఇంద్రుని అగ్నిలో ఆహుతి చేయడానికి నెయ్యి తీసుకున్నారు. వెంటనే బ్రహ్మదేవుడు వారిని వారించాడు. “ఋత్విక్కులారా! ఇంద్రుడు లోకపాలకుడు. తెలిసో తెలియకో తప్పు చేసాడు. మీరు ఇంద్రుని ఆవాహన చేసి అగ్నిలో ఆహుతి చేయడం తగదు. ఇంద్రుడు కేవలము ఈ యజ్ఞమునకు ఆటంకము కలుగజేయవలెననే దుర్బుద్ధితో ఈ పని చేసాడు. దాని వలన యాగము ఆగిపోలేదు కదా. ఇప్పటికి తొంభైతొమ్మిది యాగమును పూర్తి అయ్యాయి కదా. నూరవది కూడా పూర్తి అవుతుంది. కాబట్టి ఇంద్రుని వదిలిపెట్టండి.” అని అన్నాడు.

తరువాత బ్రహ్మ వృథు మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు. “ఓ వృథు మహారాజా! ఈ యజ్ఞములు, యాగములు అన్నీ ఏవేవో కోరికలు తీరడానికి చేసే కర్మకాండలు. నీకు మోక్షధర్మము ఏమిటో తెలుసు. నీకు ఈ యజ్ఞయాగములతో ఏమి ప్రయోజనము కలుగుతుంది. కాబట్టి మోక్షమార్గము కోసరం ప్రయత్నించు. మహారాజా! నీకో విషయం తెలుసా! నీవు, ఇంద్రుడు ఇద్దరూ ఆ విష్ణువుయొక్క అంశలతో ఉద్భవించిన వారే! నీవు ఇంద్రుడు ఒకటే. వేరు కాదు. నీవు ఇంద్రుడి

మీద కోపం తెచ్చుకున్నావంటే, నీ మీద నువ్వు కోపం తెచ్చుకున్నట్టే కదా!
కాబట్టి ఇంద్రుడి మీద కోపం మాను. అయినా మహారాజా! నీ
యాగమునకు విఘ్నము ఏమీ కలుగలేదు కదా!

కాని, ఇంద్రుడి వలన మరొక సమస్య వచ్చి పడింది.
యజ్ఞాశ్వమును హరించుటకు ఇంద్రుడు పాషండ వేషములు, జడలు
ధరించాడు. తరువాత పారిపోతూ వాటిని విడిచిపెట్టాడు. వాటిని
దుష్టమానవులు స్వీకరించారు. ఆ వేషములు ధర్మాన్ని నాశనం చేసేవి.
ఆ వేషములు కపట మానవులను ఆకర్షిస్తున్నాయి.

ఓ పృథు మహారాజా! నీ తండ్రి వేనుని దురాచారముల
వలన ధర్మం నశించిపోయింది. ఆయన వలన నాశనము అయిన
ధర్మమును పునరుద్ధరించడానికి నీవు విష్ణువు అంశతో
అవతరించావు. ఈ లోకంలో ధర్మమును ప్రతిష్ఠించడానికి
మహామునులు నిన్ను పుట్టించారు. వారు నిన్ను ఎందుకు పుట్టించారో
ఆ కర్తవ్యములను నువ్వు నెరవేర్చు.

ఇంద్రుడు వదిలిపెట్టిన పాషండ వేషములను ధరించిన
వారి వలన పాషండ ధర్మము ఒకటి లోకంలో ప్రబలిపోతుంది. ఈ
పాషండ ధర్మమును నువ్వు నాశనం చేసి ధర్మమును ప్రతిష్ఠించాలి.
అందుకని నువ్వు ఇంద్రుని మీద ఉన్న కోపమును వదిలిపెట్టి,
లోకమును రక్షించు. అదే నీ కర్తవ్యము.” అని బోధించాడు బ్రహ్మ.

బ్రహ్మగారు చెప్పినమాటలను సావధానంగా విన్న పృథు మహారాజు
ఇంద్రుని మీద కోపాన్ని విడిచి పెట్టి ఇంద్రునితో స్నేహం చేసాడు.
తరువాత పృథు మహారాజు యజ్ఞము అయినతరువాత
చేయవలసినపుణ్య స్నానములను చేసాడు. ఋత్విక్కులకు,
బ్రాహ్మణులకు, ఆహూతులకు అనేకములైన దక్షిణలు, బహుమానాలు
ఇచ్చి సత్కరించాడు. యాగమునకు వచ్చి వారందరూ పృథు
మహారాజును మనస్ఫూర్తిగా ఆశీర్వదించారు.

“ఓ పృథు మహారాజా! ఈ యజ్ఞమునకు ఆహ్వానించిన
దేవతలు, పితృదేవతలు, ఋషులు, ఆహూతులు అందరూ నీవు చేసిన
పూజలకు, దానములకు సంతుష్టులయ్యారు.” అని ఆశీర్వదించారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము పంతొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

ఇరువదవ అధ్యాయము.

విదురా! యజ్ఞేశ్వరుడు అయిన విష్ణువు, ఇంద్రునితో కలిసి
పృథువు చేయు యజ్ఞమునకు వచ్చాడు. పృథు మహారాజు విష్ణువును,
ఇంద్రుని పూజించాడు. అప్పుడు విష్ణువు పృథు మహారాజుతో ఇలా
అన్నాడు.

“ఓ వృధు మహారాజా! ఈ ఇంద్రుడు నువ్వు చేస్తున్న నూరవ అశ్వమేధ యాగమునకు అవరోధములు కల్పించాడు. తాను చేసిన పనులకు ఇంద్రుడు నిన్ను క్షమించమని కోరుతున్నాడు. కాబట్టి ఇంద్రుడు నీచేత క్షమించబడటానికి అర్హుడు.

మహారాజా! దేహము వేరు, ఆత్మ వేరు. రెండూ ఒకటి కాదు. కాబట్టి ఇతర ప్రాణుల దేహములను హింసించడం ధర్మం కాదు. కానీ నీవంటి వివేకవంతులు కూడా మాయలో పడి జీవహింసతో కూడిన ఈ యజ్ఞములను చేస్తున్నారు. నీవు ఇంతకాలము ఆర్జించిన జ్ఞానము అంతా వృధా చేసుకుంటున్నావు. ఈ దేహము, అవిద్యతోనూ, కోరికలకు సంబంధించిన కర్మలతోనూ నిండి ఉంది. ఈ విషయం తెలుసుకున్న ఆత్మజ్ఞాని ఈ దేహము యందు, ఈ దేహము కొరకు చేసే కర్మల పట్ల ఆసక్తుడు కాడు. ఈ దేహము మీద ఆసక్తి లేని వాడికి, ఈ దేహము వలన కలిగిన భార్య, పిల్లలు, గృహము, ధనము వీటియందు ఆసక్తి ఎందుకు? వాటి మీద మమకారము చూపడం ఎందుకు?

ఓ వృధూ! పరమాత్మ ఒక్కడే. ఆయన పరిశుద్ధుడు. స్వయంగా ప్రకాశిస్తుంటాడు. ఆయనలో ఈ సత్య, రజస్, తమోగుణములు లేవు. కాని ఈ మూడు గుణములు ఆయనలో నుండి పుట్టాయి. పరమాత్మ సర్వవ్యాపకుడు. ఆయనకు ఇక్కడ ఉన్నాడు అక్కడ లేడు అని చెప్పకూడదు. అంతటా నిండి ఉన్నాడు. జీవులు చేసే కర్మలను సాక్షిగా చూస్తుంటాడు. దేహము వేరు అందులో ఉన్న ఆత్మ వేరు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న వాడు దేహము మీద అభిమానము

పెంచుకోడు. దేహములో ఉన్న గుణముల యందు ఆసక్తి చూపించడు.
నిర్లిప్తంగా ఉంటాడు. ఎటువంటి వాడు పరమాత్మ యందు
సంచరిస్తుంటాడు. ఎటువంటి కోరికలు లేని వాడు, పరమాత్మ యందు
శ్రద్ధ భక్తి కలవాడు, తాను చేసే కర్మల ద్వారా నన్నే పూజిస్తుంటాడు.
దానివలన అతని మనసు ఎల్లప్పుడూ ప్రశాంతంగా ఉంటుంది.
ప్రసన్నత్వమును పొందుతుంది.

మానవుని మనస్సు ప్రసన్నత్వమును పొందగానే
సత్వ,రజస్,తమోగుణముల నుండి విముక్తి పొందుతాడు. అతనిలో
రాగద్వేషములు నశిస్తాయి. జీవుల నందరినీ సమంగా ఆదరిస్తాడు.
ఎటువంటి భేదభావము అతనిలో ఉండదు. అతడు ప్రాపంచిక
విషయములలో ఉదాసీనంగా ఉంటూ, మనసు ఎల్లప్పుడూ నాయందే
లగ్నం చేస్తాడు. అదే బ్రహ్మ కైవల్యము.

ఓ పృథు మహారాజా! ప్రాపంచిక విషయములలో
ఉదాసీనంగా ఉన్నవాడు, తన కళ్ల ఎదురుగా ఏమి జరిగినా కేవలం
సాక్షిగా చూచేవాడు, ఎటువంటి మానసిక వికారములు లేనివాడు,
ఆత్మను కేవలము ఈ దేహముతో చేసే పనులకు మనస్సు చేసే
ఆలోచనలకు ఒక ద్రష్టగా (కేవలం చూచేవాడుగా) తెలుసుకున్న వాడు,
మోక్షము పొందుతాడు.

దేహము, ఆ దేహముతో చేసే కర్మలు, ఇంద్రియ వాంఛలు,
ఆ ఇంద్రియములకు ఉన్న అభిష్టానదేవతలు, వీటి యొక్క కలయిక
తోనే ఈ సంసారము, భోగములను, సుఖములను అనుభవించడం

జరుగుతుంది. ఈ విషయమును తెలుసుకున్న వివేకవంతులు, తమ మనస్సును విషయ వాంఛల నుండి మజ్జించి నాయందు లగ్నం చేస్తారు. అప్పుడు వారి మనసు నిశ్చలంగా ఉంటుంది. మనస్సు నిశ్చలంగా ఉన్నప్పుడు, సంపదలు వచ్చినా, పోయినా, బంధు మిత్రులు కలిసినా విడిపోయినా, సుఖాలు వచ్చినా, దుఃఖాలు కలిగినా, వారి చిత్తము వికారము పొందదు. నిశ్చలంగా ఉంటుంది.

ఓ వృథు మహారాజా! నీకు అన్నీ తెలుసు. సుఖములను దుఃఖములను సమంగా భావించు. గొప్ప విషయములను, తక్కువ విషయములను సమంగా చూడు. వాటి యందు సమమైన బుద్ధిని కలిగి ఉండు. నీ మనస్సును, నీ ఇంద్రియములను నీ అధీనంలో ఉంచుకో. నీవు సరి అయిన మంత్రులను నియమించుకో. ఈ భూమిని పాలించు. ప్రజలను రక్షించు. రాజులకు ప్రజాపాలనే శ్రేయోదాయకము. ప్రజలు చేసిన పుణ్యంలో రాజుకు ఆరవ వంతు లభిస్తుంది. అలా కాకుండా ప్రజల నుండి పన్నులు వసూలు చేస్తూ, వారికి ఏ మాత్రము సౌకర్యాలు కల్పించకుండా, వారిరక్షణ పట్టించుకోకుండా ఉండే రాజుకు, ఆ రాజు చేసిన పుణ్యంలో ఆరవ వంతు ప్రజలకు చెందుతుంది. అంతే కాకుండా అటువంటి రాజు ప్రజలు చేసే పాపములఫలాన్ని కూడా అనుభవిస్తాడు.

కాబట్టి ఓ వృథు మహారాజా! ఋషులు, మునులు, పెద్దలు ప్రతిపాదించిన ధర్మములను, వంశపరంపరగా వచ్చిన ధర్మములను నీవు ఆచరించు. రాగద్వేషములు లేకుండా ఈ భూమిని పరిపాలించు. దాని వలన ప్రజలకు నీ మీద ప్రేమ కలుగుతుంది. తొందరలో నీ వద్దకు సనకాది మహా పురుషులు వస్తారు.

ఓ పృథు మహారాజా! ఎవరిలో అయితే ఇతరుల మీద
వైషమ్యము, ద్వేషము, కోపము ఉండదో వారికి నేను వశుడనై
ఉంటాను. ఎన్ని యజ్ఞములు, యాగములు చేసినా, తపస్సు చేసినా,
చిత్తశుద్ధిలేని వారికి నేను వశుడను కాను నీ మంచి గుణములకు,
ఇతరుల మీద మత్సరము లేని నీ స్వభావమునకు నేను పరవశు
డనయ్యాను. ఏమైనా వరం కోరుకో ఇస్తాను.” అని అన్నాడు విష్ణువు.

విష్ణువు ఆ ప్రకారంగా జ్ఞాన బోధ చేస్తుంటే పృథు
మహారాజు చేతులు జోడించి, తలవంచుకొని నిలబడ్డాడు. ఇంద్రుడు
తాను చేసినపనికి సిగ్గుతో కుంగిపోయాడు. పృథు మహారాజు
పాదముల మీద పడి క్షమించమని ప్రార్థించాడు. పృథువు ఇంద్రుని
లేవదీసి కౌగలించుకున్నాడు. ఇంద్రుని మీద ఉన్న కోపమును
విడిచిపెట్టాడు. పృథు మహారాజు పూజాసామగ్రిని తెప్పించి విష్ణువు
పాదపద్మములను పూజించాడు. తరువాత విష్ణువు అక్కడి నుండి
వెళ్లిపోవడానికి సిద్ధం అయ్యాడు. కానీ తన అంశతో పుట్టిన పృథువును
చూస్తూ అలాగే ఉండిపోయాడు.

పృథు మహారాజుకు విష్ణువునునోరారా కీర్తించాలని కోరిక
ఉన్నా ఆనందంతో కళ్లనీళ్లునిండాాయి. గొంతూ మూగబోయింది. మాట
బయటకు రాలేదు. కేవలము పృథువు విష్ణువును తన మనసులోనే
గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. ఆనంద భావములను కారుస్తున్నాడు.
తుదకు ఎలాగో ఒక లాగ నోరు పెగుల్చుకొని పృథువు శ్రీహరితో ఇలా
అన్నాడు.

“దేవా! నీవు నన్ను వరము కోరుకోమన్నావు. కానీ ఈ దేహముతో అనుభవించదగిన వరములను కోరుకోవడం నాకు భావ్యం కాదు. ఈ ప్రాపంచిక సుఖాలు, దేహవాంఛలు, నరకానికి దారితీస్తాయి. కాబట్టి ఆ తుచ్ఛకోరికలను నేను కోరను. ఓ దేవా! ఎక్కడైతే పరమభాగవతులు నీ గురించి కీర్తించడం, నీ కథలను వినడం, జరగదో అటువంటి మోక్షపదవి నాకు అక్కరలేదు. ఎల్లప్పుడూ నీ గుణకీర్తనములను, నీ పుణ్యకథలను వినడానికి నాకు వేయి చెవులను ప్రసాదించు. అదే నాకోరిక. నాకు ఏ ఇతర వరములతో పనిలేదు.

ఓ దేవా! పెద్దల వలన నీ గురించి నీ లీలల గురించి, నీ కీర్తి గురించి ఒక్కసారి విన్న తరువాత, దాని నుండి మనసును ఇతర విషయముల మీదికి మరల్చడం కష్టం కదా! అందుకే కదా ముల్లోకములచేత పూజింపబడుతున్న లక్ష్మీదేవి నిరంతరమూ నిన్ను పూజిస్తూ ఉంటుంది. ఓ దేవా! లక్ష్మీదేవికి నీవు భర్తవు. మాకు కూడానీవే భర్తవు. అందుకే లక్ష్మీదేవితో కలిసినిరంతరము నీ పాదపద్మములనే సేవిస్తున్నాము. కాని మా మధ్య సవతి మాత్సర్యము లేదు (అని వ్యాసుడు చలోక్తిగా అన్నాడు.)

ఓ దేవా! లక్ష్మీదేవితో కలిసి నేను కూడా నిరంతరము నీ పాదసేవలో నిమగ్నం కావాలని ఉంది. నీవు దీనులను కాపాడేవాడివి. నీ భక్తులు నిన్ను అనేకమైన కోరరాని కోరికలు కోరుతుంటారు.

వాటినికూడా నీవు తీరుస్తుంటావు. నీ మాయాగుణంతో నీవు
చేయలేని పని తీర్చలేని కోరికలు ఏముంటాయి. కాని సత్సురుషులకు
నీ పాదసేవ తప్ప మరేకోరికా ఉండదు.

ఓ దేవా! నన్ను వరము కోరుకోమన్నావు. అంటే నేను నీ
మాయలో పడి ఈ ప్రాపంచిక విషయములకు సంబంధించిన
వరములు కోరతానని అనుకున్నావా! నీ మాయలో పడ్డ మానవులు
వారి వారి కోరికలు నెరవేరడానికి కోరికలతో కూడిన కర్మలు
చేస్తుంటారు. నీ మాయ అనే అజ్ఞానంలో పడ్డ మానవులు ప్రాపంచిక
సుఖములను, ధనమును, మంచి భార్యను పంతానమును
కోరుకుంటారు. నీవు ఒక్కడివి అని తెలియక నిన్ను వివిధ
రూపములతో భేదభావంతో పూజిస్తుంటారు. ఒక తండ్రి తన
కుమారులను మంచి మార్గంలో పెట్టడానికి ప్రయత్నించినట్టు, నీవు
కూడా ఈ మానవులను మంచి మార్గంలో పెట్టడానికి నిరంతరము
ప్రయత్నిస్తుంటావు. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని వృధు మహారాజు
విష్ణువునుస్తుతించాడు.

వృధు మహారాజు పలికిన పలుకులను చిరునవ్వుతో విన్న
విష్ణువు ఇలా అన్నాడు. “వృధు మహారాజా! నీవు కోరినట్టు నాయందు
నీకు అవిచ్ఛిన్నమైన భక్తి కలుగుతుంది. నీవు చేసుకున్న
పూర్వజన్మపుణ్యము వలననే ఇది సాధ్యముఅయింది. నీ వంటి
ఉత్తములు తమ బుద్ధిబలముతో నా మాయను కూడా
జయించగలుగుతారు. ఓ వృధు మహారాజా! నీవు నా ఆదేశమును
పాటిస్తూ ప్రజలను పాలించు. నీకు శుభం కలుగుతుంది.” అని వృధు

మహారాజును ఆశీర్వదించి, విష్ణువు వైకుంఠమునకు వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత పృథు మహారాజు దేవ ఋషులను,
పితృదేవతలను, గంధర్వులను, సిద్ధును, చారణులను,
నాగులను కిన్నరులను, అప్సరసలను, పక్షిజాతులను, మానవులను,
ఇంకా ఇతరములైన ప్రాణులను అన్నీ పరమాత్మ స్వరూపాలుగా
భావించి పూజించాడు. పృథు మహారాజుచేత పూజలందుకున్న
వారంతా తమ తమ నివాసములకు వెళ్లిపోయారు. సాధారణమానవుల
చర్మచక్షువులకు కనపించని విష్ణువు తన భక్తుడైన పృథువు
నేత్రములకు మాత్రము దర్శనం ఇచ్చాడు. ఆయన రూపమును
మనసులోనే నిలుపుకున్న పృథువు తన నివాసమునకు వెళ్లిపోయాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరువదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

ఇరువది ఒకటవ అధ్యాయము.

యాగ శాల నుండి నగరంలోకి ప్రవేశించిన పృథు
మహారాజుకు ప్రజలు ఘనంగా స్వాగత సత్కారాలు చేసారు.
రాజవీధులను చందనము అగరు కలిపిన నీటితో తడిపారు. మామిడి
తోరణాలు కట్టారు. అరటి చెట్లు స్తంభములకు కట్టారు.
ముత్తయిదువలు, కన్యలు మంగళద్రవ్యములతో హారతులతో పృథు

మహారాజుకుస్వాగతం పలికారు.

వృధు మహారాజు వారికి తగిన కానుకలు ఇచ్చి
తృప్తిపరిచాడు. తరువాత వృధు మహారాజు విష్ణువు చెప్పిన ప్రకారము
తనకు అవసరము ఉన్నంత వరకే భోగములను అనుభవిస్తూ ప్రజలను
కన్న బిడ్డలవలె ఆదరిస్తూ రాజ్యపాలన సాగించాడు. భూమండలంలో
ఆయన ఆజ్ఞకు తిరుగు లేదు. దుష్ట శిక్షణ, శిష్ట రక్షణ సమర్థవంతంగా
నెరవేర్చాడు. బ్రాహ్మణులను, ఋషులను, సత్పురుషులను ఆదరించాడు.

ఒక సారి వృధు మహారాజు ఒక యజ్ఞమును తలపెట్టి
యజ్ఞ చీక్ష వహించాడు. ఆభరణములు ఏమీ ధరించకుండా
నిరాడంబరంగా ఉన్నాడు. పగలంతా యజ్ఞము అయిన తరువాత
సాయంత్రం ఒక సభ నిర్వహించాడు. ఆ సభలో తన ప్రజలను
ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు.

“ప్రజలారా! సాధువులారా! ఋషులారా! ఋత్విక్కులారా!
మీకు అందరికీ శుభం కలుగుగాక! ఈ నాడు నేను మీతో నా
ఆలోచనలను పంచుకోవాలని అనుకుంటున్నాను. ఆ పరమాత్మ నన్ను
ఈ భూమండలంలో ఉన్న ప్రజలకు రక్షకుడిగా, ధర్మమును
రక్షించడానికి, మీ అందరికీ ఆహారమును సమకూర్చడానికి, మీ చేత
వర్ణాశ్రమ ధర్మములను చక్కగా పాటింపజేయడానికి,
నియమించాడు. నా ఆజ్ఞమేరకు మీరు అందరూ ధర్మం ప్రకారం
నడుచుకుంటున్నారు. మీకు కరువు కాటకాలు లేకుండా అందరికీ
ఆహారము నేను సమకూరుస్తున్నాను. మీకు సేవ చేసినందువలన
నాకు పుణ్యలోకములు లభిస్తాయని నమ్ముతున్నాను.

ఓ ప్రజలారా! తన పాలనలో ఉండే ప్రజలకు ఎప్పటికప్పుడు ధర్మబోధ చెయ్యడం, వారితో ఆచరింపజేయ్యడం, రాజు యొక్క కర్తవ్యం. మీ వద్దనుండి పన్నులు మాత్రం వసూలు చేస్తూ, మీ అందరినీ ధర్మామార్గాన నడిపించని రాజు నరకానికి పోతాడు. ప్రజలు చేసే పాపాలలో భాగం పంచుకుంటాడు. అందుకే మీకు ఎప్పటికప్పుడు ధర్మములను గురించి వివరిస్తున్నాను.

ఓ ప్రజలారా! మీరు మీ మనస్సును నిరంతరము ఆ పరమాత్మయందు లగ్నం చేసి మీ దైనందిన కృత్యములు చేసుకోవాలి. మీరు అందరూ మీ మీ స్వధర్మములను చక్కగా పాటించండి. పరధర్మాన్ని పాటించకండి. మీరు స్వధర్మమును పాటించడం వలన నాకు మేలు చేసిన వారు అవుతారు. అప్పుడు నా ధర్మపాలన సక్రమంగాసాగుతుంది. మీరు స్వధర్మాని పాటిస్తే,పాటించి నందుకు మీకు, పాలకుడ నైన నాకూ స్వర్గంలో సమాన మైన ఫలము లభిస్తుంది.

మీకు మీరు ఆచరించవలసిన ధర్మముల గురించి చెప్పకుండా, వివరించకుండా, మిమ్ములను స్వధర్మాచరణము చేయడానికి ప్రోత్సహించకుండా, కేవలము మీ వద్దనుండి పన్నులు తీసుకుంటూ రాజ్యాధి కారము అనుభవించే రాజు,నరకానికి పోతాడు. అంతే కాదు, ప్రజలు చేసినపాపములో ఆ రాజుకు ఆరవ వంతు పాపం చుట్టుకుంటుంది. కాబట్టి మీరు మీ స్వధర్మాన్ని ఆచరిస్తే నాకు మేలు చేసిన వారు అవుతారు. నా మీద అనుగ్రహం చూపించినవారు

అవుతారు.

ఓ ప్రజలారా! మీరు వివేకము కలవారు. కాబట్టి నా మాటలు ఆలకించండి. ఆమోదించండి.ఆచరించండి. మంచి మాటలు చెప్పేవాడు, ఆ చెప్పిన మాటలను ఆమోదించేవాడు, వాటిని ఆచరించేవాడు సమానమైన ఫలమును పొందుతారు.

ఓ ప్రజలారా! పరమాత్మ ఒక్కడే. అతడే యజ్ఞపురుషుడు. మనమంతా ఆ పరమాత్మను పూజించాలి. ధ్యానించాలి. ఆపరమాత్మ లేకపోతే ఈ లోకములో కానీ పరలోకములో కానీ మనము చేసిన మంచి పనులకు మంచి ఫలితములను ఎవరు ఇస్తారు. ఈ భూమిమీద నా తండ్రి వేనుడు లాంటి దుర్మార్గులైన రాజులు పరమాత్మను నమ్మకుండా, యజ్ఞయాగములు చేయకుండా, దుర్మార్గంగా ప్రవర్తించారు.

ఈ లోకంలో నా తండ్రి వేనుడి వంటి దుర్మార్గులే కాదు, , మను చక్రవర్తి, ఉత్తానపాదుడు, ధ్రువుడు, ప్రియవ్రతుడు, అంగరాజు, బ్రహ్మ, శివుడు, ప్రహ్లాదుడు, బలి ఇంకా చాలా మంది మహాత్ములు ఉన్నారు. వారంతా పరమాత్మను నమ్మారు. . వాళ్ల దృష్టిలో పరమాత్మ అనేవాడు ఒకడు ఉన్నాడు. ఈ లోకంలో ధర్మము, అర్థము, కామము అనే పురుషార్థములు, స్వర్గ మోక్షములు అన్నీ ఆ పరమాత్మ అభీనంలో ఉంటాయని పెద్దలు చెబుతారు. ఆ పరమాత్మను ఆశ్రయించిన వారు ఈ సంసార కూపము నుండి బయటపడతారు.

ఓ ప్రజలారా! ఆ పరమాత్మ పాదములను సేవిస్తే, ఎవరికైతే గతజన్మలలో చేసిన పాపములు తొలగిపోయి, ఈ సంసారమనే తాపము నుండి విముక్తి కలుగుతుందో, ఎవరు ఆ పరమాత్మ పాదపద్మములను ఆశ్రయిస్తారో, ఎవరి పాపములు సమూలంగా ప్రక్షాళన కాబడతాయో, అటువంటి వారు వైరాగ్యముతో కూడిన భక్తియోగమును ఆచరించి దాని ద్వారా విజ్ఞానమును పొంది, తిరిగి ఈ సంసారకూపంలో పడరు. కాబట్టి మీరు కూడా ధృఢమైన నిశ్చయంతో, కపటం లేకుండా, మీ మీ స్వధర్మములను పాటిస్తూ, త్రికరణ శుద్ధిగా మీ మీ కర్మలను చేస్తూ, ఆ భగవంతుని పాదములను సేవించండి.

ఆ పరమాత్మ శుద్ధసత్త్వగుణమునే ప్రధానముగా కలవాడు. సచ్చిదానంద స్వరూపుడు. ఆయనకు ఈ ప్రాపంచిక విషయములు అంటవు. ఆయన యజ్ఞపురుషుడు. ఘనీభూతమైన జ్ఞానము కలవాడు. యజ్ఞము అంటే మనం చేసే ప్రతి కర్మ యజ్ఞమే. మనం చేసే ప్రతి కర్మలో పరమాత్మ ఉన్నాడు. మనము ఒక యజ్ఞము సంకల్పిస్తే, ఆ సంకల్పంలోనూ, యజ్ఞముచేయడానికి సేకరించిన పదార్థములలోనూ, అందుకు వినియోగించే ద్రవ్యములోనూ, యజ్ఞములో చేసే అన్ని కర్మలలోనూ, యజ్ఞములో ఆవాహనచేసే వివిధ పేర్లుకల దేవతలలోనూ, ఆ పరమాత్మ ఉన్నాడు. అందువల్ల యజ్ఞమే పరమాత్మ.

(దీనిని బట్టి వర్క్ ఈజ్ వర్షిష్ అనే సామెత వచ్చింది. మనం చేసే ప్రతి పనిని, అది ఆఫీసు పని కానీ, వ్యాపారము కానీ, వృత్తి విద్యకానీ, విద్యార్థులు అయితే చదువుకోడం కానీ, ఏదో చెయ్యాలని చేయకుండా, శ్రద్ధా భక్తులతో దైవపరంగా చేస్తే చక్కని ఫలితాలు లభిస్తాయి అనడంలో సందేహము లేదు. నాడు పృథు మహారాజు ఇదే

చెప్పాడు.)

పరమాత్మను మించి మరొక వస్తువు లేదు. ప్రతి కట్టలోనూ అగ్ని అంతర్లీనంగా ఉంటుంది. ఆకట్టె అంటుకోగానే ప్రజ్వలిల్లుతుంది. అలాగే పరమాత్మ కూడా ఈ ప్రకృతిలోనూ, కాలములోనూ, జీవులయొక్క వాసనలలోనూ, వారియొక్క సుఖదుఃఖములలోనూ కలిసి పోయి ఉన్నాడు. పుట్టిన ప్రతి ప్రాణిలోనూ పరమాత్మ అంతర్లీనంగా ఉండి, వారి వారి కర్తృఫలములను బట్టి, వారి యొక్క బుద్ధి, మనసు ప్రేరణ వలన చేయబడే కర్మల ద్వారా బయటకు ప్రకటితమవుతున్నాడు. ఈ భూమి మీద నివసించే ప్రజలు, యజ్ఞపురుషుడు, దేవతలకు అభిపతి, జగత్తునకే గురువు అయిన ఆ పరమాత్మను ఆరాధిస్తే, వారు నా మీద అనుగ్రహము చూపించినవారు అవుతారు.

ఓ ప్రజలారా! మరొక మాట. బ్రాహ్మణులకు సహనము, తపస్సు, జ్ఞానము, వేదాధ్యయనము ఎక్కువ. ఈ విశిష్టమైన లక్షణములు కలవారినే బ్రాహ్మణులు అంటారు. (పుట్టుకచేత బ్రాహ్మణులు కారు అని భావన). అటువంటి బ్రాహ్మణ వంశముల వారి మీద రాజులు తమ అధికారదర్పమును ప్రదర్శింపకూడదు. బ్రాహ్మణులు పూజించతగినవారుకానీ, దండించదగినవారుకాదు. ఆ శ్రీహరి కూడా బ్రాహ్మణులను పూజించి అనంతమైన ఐశ్వర్యమును పొందాడు. మీరుకూడా వేదవిదులైన బ్రాహ్మణులను సేవిస్తే, ఆ శ్రీహరి కూడా సంతోషిస్తాడు.

ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన బ్రాహ్మణులను సేవిస్తే, మీ హృదయములు పరిశుద్ధము అవుతాయి. ఏ విధమైన జ్ఞానము

సంపాదించకుండానే మీకు ముక్తిలభిస్తుంది. ఎందుకంటే
బ్రాహ్మణులముఖములలో దేవతలు నివసిస్తుంటారు. పరమాత్మ అంతటా
ఉన్నాడు. యజ్ఞము చేసే వారు ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతల
నామములను బ్రాహ్మణుల ముఖము ద్వారా ఉచ్చరిస్తూ హోమం చేస్తే,
దానిని పరమాత్మ తృప్తిగా స్వీకరిస్తాడు. అంతేగానీ, బ్రాహ్మణుల
ప్రమేయం లేకుండా హోమం చేస్తే అది ఎందుకూ పనికిరాదు.
వేదముల యొక్క అర్థము భావము తెలుసుకోడానికి బ్రాహ్మణులు
నిత్యమూ శ్రద్ధతోనూ, తపస్సుతోనూ, ఆచరణతోనూ, మౌనంగానూ,
ఇద్రియ నిగ్రహంతోనూ, ప్రయత్నిస్తూ ఉంటారు.

నేను ఈ భూమండలమునకు మహారాజును అయి ఉండి
కూడా ఎల్లప్పుడూ బ్రాహ్మణుల పాద ధూళిని నా శిరస్సున ధరిస్తూ
ఉంటాను. ఎవరైతే వేదమూర్తులైన బ్రాహ్మణుల పాదధూళిని తన
శిరస్సున ధరిస్తారో వారి పాపములన్నీ పటాపంచలయిపోతాయి. వారు
గుణవంతులు అవుతారు. మానవులు మంచి గుణములు కలవాడు,
మంచి చరిత్రకలవాడు, కృతజ్ఞతా భావము కలవాడు, జ్ఞానవృద్ధుడు
అయిన గురువును సేవించాలి. అట్టి గురువును సేవించే మానవులకు
నాలుగు పురుషార్థములు లభిస్తాయి.

ఓ ప్రజలారా! ఈ కారణంగా నేను బ్రాహ్మణులను, గోవులను,
గురువులను పూజిస్తాను.” అని పలికాడు పృథు మహారాజు.

మహారాజు మాటలు విన్న ప్రజలు, దేవతలు, బ్రాహ్మణులు
ఎంతో సంతోషించారు. వారంతా పృథు మహారాజుతో ఇలా అన్నారు.

“ఓ మహారాజా! పుత్రుని ద్వారా మానవులకు ఉత్తమ
లోకములు సిద్ధిస్తాయి అని లోకోక్తి. నీ వంటి కుమారుని పొందిన
వేనుడు, తాను దుర్మార్గుడయ్యూ, నీ వలన ఉత్తమ గతులు
పొందుతాడు. ఇదే ప్రకారము తాను చేసిన దైవదూషణ వలన హిరణ్య
కశిపుడు నరకమును వెళ్లినను, తన కుమారుడు ప్రహ్లాదుని భగవద్భక్తి
వలన, నరకమును దాటి స్వర్గమునకు వెళ్లాడు. మీకు
పరమాత్మయందు, బ్రాహ్మణుల యందు ఉన్న భక్తిని చూచి మేము
చాలా సంతోషించాము. నీవు చిరకాలము కీర్తితో వర్ధిల్లాలి.

ఓ మహారాజా! నీవు మాకు రాజువు. నీ వలన మేము
పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోగలిగాము. నీవు మాకు విష్ణువు
యొక్క కీర్తిని తెలియచెప్పావు. నీ ప్రజలకు రాజుగా నీవు ఉపదేశిండు
నీ కర్తవ్యము. వాటిని ఆచరించడం ప్రజలుగా మా కర్తవ్యము. ఇప్పటి
దాకా, మేము పరమాత్మజ్ఞానము లేక, అజ్ఞానంలో కొట్టుకుంటున్నాము.
జనన మరణ చక్రంలో గిరా గిరా తిరుగుతున్నాము. ఈ నాడు నీవు నీ
బోధనల వలన, మేము అజ్ఞానము అనే చీకటి లోనుండి వెలుగులోకి
వచ్చాము. ఆ శ్రీహరి బ్రాహ్మణుల హృదయములలో ఉండి క్షత్రియులను,
క్షత్రియుల హృదయములలో ఉండి బ్రాహ్మణులను, బ్రాహ్మణ, క్షత్రియుల
హృదయములలో ఉండి ఈ సమస్త విశ్వమును పాలించు చున్నాడు.
అట్టి శ్రీహరికి భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాము.” అని ప్రజలు పృథు
మహారాజుకు తమ కృతజ్ఞతలు తెలుపుకున్నారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కందము ఇరవై ఒకటవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కందము
ఇరవై రెండవ అధ్యాయము.

వృథు మహారాజు ఈ ప్రకారంగా తనప్రజలతో సఖ
నిర్వహించు సమయములో సూర్యుని తేజముతో సమానమైనతేజస్సు
కలిగిన సనకసనందనాదులు అక్కడికి వచ్చారు. వృథు మహారాజు
వారిని చూచి మంత్రులతో సహా లేచినిలబడ్డాడు. వారికి సాష్టాంగ
నమస్కారము చేసాడు. ఆ మునులను సాదరంగా ఆహ్వానించి,
అర్ఘ్యపాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు. వారి పాదములుకడిగిన
జలమును తన తలమీద చల్లుకున్నాడు. వృథు మహారాజు వారిని
చూచి భక్తితో నమస్కరిస్తూ ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహాబుషులారా! నేను ఎంతో పుణ్యం చేసుకుంటేకానీ
మీ వంటి మహాత్ముల దర్శనభాగ్యము లభించదు. నేను కృతార్థుడను
అయ్యాను. మీ వంటి బ్రాహ్మణుల దర్శనంతో నాకు శివుడు,
విష్ణువుయొక్క దర్శనం కూడా అయిన పుణ్యం లభించింది. మీ
దర్శనము అయిన తరువాత నాకు ఈ లోకములో కానీ పర
లోకములో కానీ పొంద దగినది ఏదీ లేదు. ఎంతో గొప్పవారైన
మునులు కూడా పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోలేనట్టు మీ వంటి
మహాత్ములు జనం మధ్యలో తిరుగుతున్నా, మీ మహిమలను సామాన్య
జనులు తెలుసుకోలేరు. మీ వంటి మహాత్ములను పూజింరడానికి ఎవరి
గృహంలో నీరు, ధాన్యము, దర్బలు ఉంటాయో వారే నిజమైన
గృహస్థులు. వారిజీవితము ధన్యము.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! మీకు స్వాగతము. మీరు బాల్యము నుండి ఎన్నో వ్రతములు చేసారు. మీరు ఇంద్రియములను జయించారు. కాని మేము ఇంద్రియములతో కూడి సుఖములనే పురుషార్థములుగా భావించాము. అన్ని రకములైన బాధలకు నిలయమైన ఈ సంసారములో పడి కొట్టుకుంటున్నాము. మాకు ఎప్పుడైనా, ఎప్పటికైనా ఈ సంసారము నుండి విముక్తి లభిస్తుందంటారా!

ఓ మహాబుష్పలారా! మిమ్ములను బాగున్నారా అని అడగడం ధర్మంకాదు. ఎందుకంటే మీరు ఎల్లప్పుడూ బాగానే ఉంటారు. మీకు శుభము, అశుభము అనే తేడా లేదు కదా! ఈ సంసార సాగరంలో పడి కొట్టుకొనేవారికి మీరు ఆపులు, బంధువుల వంటి వారు. ఈ సంసారము నుండి ఏ మాత్రము శ్రమలేకుండా బయట పడటం ఎలాగా అని అడుగుతున్నాను. ఆ పరమాత్మయే మీ రూపంలో మా వద్దకు వచ్చాడు అని నమ్ముతున్నాను. దయచేసి నా సందేహమును నివృత్తి చేయండి.” అని అడిగాడు పృథు మహారాజు.

పృథు మహారాజు అడిగిన ప్రశ్నలు విని సనత్కుమారుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు. పృథు మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! నీవు అందరి మంచి కోరేవాడివి. బాగా చదువుకున్న వాడివి. నీకు అన్నీ తెలుసు. నీవు తెలుసుకోతగ్గది ఏమీ లేదు. కానీ నీ ప్రజలుకూడా తెలుసుకోవాలనే కోరికతో అడిగావు. నీవు

అడిగిన ప్రశ్న ఎంతో ఉత్తమమైనది. నీ వంటి మంచి వారు అడగదగ్గ ప్రశ్నే అడిగావు. నేను సాధువును.నువ్వు సత్పురుషుడవు. మన సంగమము, సంభాషణ అందరికీ శుభాలు కలుగచేస్తుంది.

ఓ రాజా!నీకు శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి విశ్వాసాలు ఉన్నాయి. శ్రీహరి మీద ఉన్న భక్తి కారణంగా నీలో ఉన్న విషయవాసనల రూపంతో ఉన్న మలినం అంతా తొలగిపోయింది.

ఓరాజా! ఈ దేహము, ఇంద్రియములు, లోపల ఉన్న ఆత్మకన్నా భిన్నమైనవి. వాటి యందు ఆసక్తి ఉండకూడదు. కేవలం నిర్గుణ బ్రహ్మాస్వరూపమైన ఆత్మయందే ధృఢమైన ఆసక్తి ఉండాలి. ఇదే జీవుడు మోక్షముపొందుటకు చక్కని మార్గము అని పెద్దలు చెబుతారు. శ్రద్ధచేత, భగవంతుని గురించి తెలుసుకోవడం చేత, తత్త్వజ్ఞానము తెలుసుకోవాలనే కోరికచేతా, భగవంతుని సేవించాలనే నిష్ఠచేతా, భగవంతుని భక్తులను పూజించడం చేతా, భగవంతుని యొక్క కథలను వినడం చేతా, భగవంతుని మీద ఆసక్తి కలుగుతుంది.

అంతే కాకుండా, ధనము, ఆభరణములు, బంగారము మొదలగు ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి లేకపోవడం చేతా, అటువంటి ఆసక్తి ఉన్న వారి సాంగత్యము లేకపోవడంచేతా, ధనమును, దానికి సంబంధించినకోరికలను విడిచిపెట్టడం చేతా, వీటి వల్ల కూడా ఆత్మవిచారము చేసుకోడం యందు ఆసక్తి కలుగుతుంది.

ఎక్కడైతే శ్రీహరి కీర్తనమునకు, శ్రీహరి కథలను వినడానికి అవకాశం ఉండదో అట్టి ప్రదేశమును వెంటనే విడిచిపెట్టాలి. అటువంటి ప్రదేశమునకు వెళ్లాలని ఎప్పుడూ అనుకోకూడదు. అటువంటి ప్రదేశములకు వెళ్లడం వలన దేహమునకు ఇంద్రియములకు సంతోషము, తృప్తి కలుగుతుందేమో కాని ఆత్మకు తృప్తికలుగదు.

ఈ కింది వాటి వలన పరమాత్మయందు భక్తి వృద్ధిచెందుతుంది. అహింసను ఒక వ్రతంలా పాటించడం వలనా, సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించిన వారి వలన ఉపదేశములు పొందడంవలనా, శ్రీహరి లీలలను వినడం వలనా, ఇంద్రియములను నిగ్రహించడం వలనా, భోగములను వృద్ధి చేసే వాసనలను వదిలిపెట్టడం వలనా, పరులను నిందించకుండా ఉండటం వలనా, సుఖదుఃఖములను సమంగా చూడటం వలనా, హరికథలను నిరంతరం వినడం వలనా, మానవులలో భక్తి వృద్ధిచెందుతుంది.

భక్తి వృద్ధి చెందడం వలన ప్రాపంచిక విషయములలో వైరాగ్యము, నిర్గుణుడు అయిన పరబ్రహ్మ యందు ఆసక్తి కలుగుతుంది. పరబ్రహ్మయందు ఆసక్తి కలిగిననాడు, జ్ఞానం, వైరాగ్యం పెరుగుతుంది. అప్పుడు జీవుని ఆవరించి ఉన్న అవిద్య, అజ్ఞానము, రాగము, ద్వేషము మొదలగునవి అంతరించిపోతాయి. జీవుని ఆవరించి ఉన్న అవిద్య అంతరించిపోగా, జీవునికి ఆత్మకు ఉన్న భేదము తొలగి పోతుంది. జీవాత్మ దేహంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న ఆత్మవైపుకు చూస్తాడు. అప్పుడు జీవునికి ప్రాపంచిక విషయముల అనుభవం ఉండదు.

ఓ వృధు మహారాజా! జీవుడు ఈ దేహములో ఉన్నంత వరకూ ప్రాపంచిక విషయములను, భోగములను, సుఖదుఃఖములను అనుభవిస్తుంటాడు. ఈ దేహమును విడిచి పెడితే ఆ అనుభవాలు ఉండవు. కాని పైన చెప్పిన విధంగా జీవుడు అంతర్లీనంగా ఉన్న ఆత్మవైపుకు చూచినపుడు, జీవుడు ఈ దేహంలో ఉన్నా ప్రాపంచిక విషయములకు, ప్రపంచంలో ఉండే భోగములకు, సుఖదుఃఖములకు ప్రభావితుడు కాదు. నేను వేరు దేహము వేరు అనే భావనతో ఉంటాడు. అంటే ఈ శరీరం ఉన్నా లేనట్టుగానే భావిస్తాడు.

ఓ వృధు మహారాజా! ఈ లోకంలో వస్తువులు దర్శనములో (అద్దములో) జలములో ప్రతిబింబిస్తాయి. బయట వస్తువు నిశ్చలంగా ఉన్నా నీటిలో దాని ప్రతి బింబము కదులుతున్నట్టు భ్రమకలిగిస్తుంది అలాగే జీవుడు ప్రాపంచిక విషయములలో లీనమైనపుడు అవి కదులుతున్నట్టు తనకు సుఖాలను ఇస్తున్నట్టు భ్రాంతి చెందుతాడు. కాని ఆ జీవుడు ప్రాపంచికవిషయముల యందు విరక్తి చెంది పరమాత్మవైపు మళ్లినపుడు, ప్రాపంచిక విషయముల వలన సుఖాలు కలుగుతాయి అనే భ్రాంతి తొలగి పోతుంది. ప్రతిబింబమే లేనపుడు భ్రాంతికి అవకాశము లేదు.

కాని ఎల్లప్పుడు విషయ వాంఛలలో మునిగి తేలేవాడికి నిరంతరము వాటియందే ఆసక్తి కలిగిఉంటాడు. అతని మనస్సు కూడా విషయ వాంఛలయందే లగ్నం అయి ఉంటుంది. అప్పుడు బుద్ధి తన విచక్షణా జ్ఞానాన్ని కోల్పోతుంది. బుద్ధి విచక్షణా జ్ఞానాన్ని కోల్పోయినపుడు ఆ మానవునికి తాను ఏం చేస్తున్నాడో అన్న స్మృతి కూడా ఉండదు.

ఇష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తిస్తుంటాడు. మానవుని స్వేచ్ఛ నాశనం అయినప్పుడు అతడు అప్పటిదాకా సంపాదించుకున్న జ్ఞానం కూడా నాశనం అవుతుంది. జీవుడి జ్ఞానం ఎప్పుడు నశించిందో, అదే ఆత్మనాశనము అని పెద్దలు అంటారు. ఆ జీవునికి ఆత్మజ్ఞానము ఎన్నటికీ కలుగదు. మహారాజా! ఈ దేహములో ఆత్మ ఉండబట్టే కదా, ఇన్ని ప్రాపంచిక సుఖములు అనుభవిస్తున్నాడు. అటువంటి ఆత్మ నష్టం అయిపోతే, ఇంక వాడికి దుఃఖము కాక మరేమి మిగులుతుంది.

పృథుమహారాజా! మానవులకు ధనము, భోగములు, వీటి మీద ఆసక్తి, వాటి గురించి ఆలోచించడం, ఇవే వారి నాశనానికి కారణాలు. ధనము, వాటి వల్ల వచ్చే సుఖాలను గురించి ఆలోచిస్తూ జీవుడు జ్ఞానమును కోల్పోతాడు. భ్రష్టుడవుతాడు. కాబట్టి ఓ పృథు మహారాజా! ఈ సంసారము నుండి విముక్తి పొందదలచిన వాడు ఎప్పుడు కూడా ప్రాపంచిక విషయములయందు ఆసక్తి చూపకూడదు.

ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము అనేవి పురుషార్థములు అని చెప్పినప్పటికినీ, భగవంతుని మీద భక్తితో, భగవంతుని సేవించడం వలన కలిగే మోక్షమే అసలైన పురుషార్థము అని చెప్పబడింది. అందరూ ఆచరించ దగ్గది ఆ పురుషార్థమే. ధర్మంగా పొందే అర్థము, కామము కేవలం ఇహలోక సుఖములను ఇస్తాయి. ఆ సుఖాలు కాలానుగుణంగా వస్తూ పోతూ ఉంటాయి. ముందు సుఖాన్ని, ఆ వెను వెంటనే దుఃఖాన్ని కలుగజేస్తాయి. ఈ సృష్టిలో ఉన్న అన్ని ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ వస్తువులు, సత్త్వ, రజస్, తమోగుణముల హెచ్చుతగ్గుల మూలంగా పుట్టినవే. కాలానుగుణంగా ఆ వస్తువులు అన్నీ

నశించిపోయేవే. వాటికి శాశ్వతత్వము లేదు. అందువలన ఆ వస్తువుల వలన మానవులకు ఎటువంటి శుభములు కలుగవు. తాత్కాలిక సుఖదుఃఖాలు కలుగుతాయి.

ఓ పృథు మహారాజా! ఈ శరీరంలో ఉన్న ఇంద్రియములు, వీటిలో ఉండే ప్రాణము, బుద్ధి, అహంకారము ఇవి అన్నీ కలిపి దేహము అంటారు. కానీ ఆ దేహములో అంతర్కామిగా వెలుగుతున్న ఆ పరమాత్మను మనం తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించాలి. అంతే గానీ ఈ దేహమే నేను, నేనే ఈ దేహము అని అనుకోవడం అవివేకము. కాని జీవునికి ఈ భ్రమ సహజంగా వస్తుంది. పూల మాలను చూచి పాము అని భ్రమించినట్టుగా, ఈ దేహమునే సర్వస్వము అనుకుంటూ ఉంటాడు జీవుడు. జీవునిలో ఉన్న అవివేకము నశించి, వివేకము, జ్ఞానము వృద్ధి పొందినపుడు ఈభ్రమ తొలగి పోతుంది. ఆత్మసాక్షాత్కారం అవుతుంది.

ఓ మహారాజా! నేను కూడా అట్టి ఆత్మజ్ఞానమును పొంది, నిత్యముక్తుడు, శుద్ధసత్యస్వరూపుడు, ఈ ప్రాపంచిక కర్మలయొక్క మలినము అంటని వాడు అయిన ఆ పరమాత్మను శరణుజొచ్చాను.

ఓ మహారాజా! కేవలము ఇంద్రియములను నిగ్రహించి ఒక చోట కూర్చుని తపస్సు చేయడం వలన ఏమీ లాభం లేదు. విషయవాంఛల యందు ఆసక్తి నశించాలి. పరమాత్మయందు భక్తి కలిగి ఉండాలి. ఆ భక్తితోనే పూర్వజన్మకర్మల యొక్క వాసనలతో కూడిన హృదయ గ్రంథిని సులభంగా ఛేదించవచ్చును. కాని యోగులు పరమాత్మయందు భక్తి లేకుండా, విషయ వాంఛల మీద

ఆసక్తి నశించకుండా, కేవలం ఇంద్రియములను నిగ్రహించి
నందువలన ప్రయోజనము లేదు. కాబట్టి నీవు కూడా ఇంద్రియ
నిగ్రహము అనే మాట వదిలిపెట్టి ఆ పరమాత్మయందుభక్తి కలిగి
ఉండు.

ఓ మహారాజా! ఈ సంసారము అనేది ఒక
మహాసముద్రము. అందులో భయంకరమైన మొసళ్లు ఉన్నాయి. ఆ
సంసారసాగరాన్ని దాటడానికి భగవంతుని భక్తి అనే నావను
ఆశ్రయించడమే ఉత్తమమైన మార్గము. భగవంతుని ఆశ్రయించడం
వదిలిపెట్టి ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా, వారు కష్టాలపాలవుతారు.

ఓ మహారాజా! నీవు కూడా భగవంతుని పాదపద్మములు
అనే నావను ఆధారంగా చేసుకొని ఈ సంసార సముద్రాన్ని దాటడానికి
ప్రయత్నించు.” అని సనత్కుమారుడు పృథుమహారాజుకు జ్ఞానబోధ
చేసాడు.

ఓ విదురా! ఈ ప్రకారంగా సనత్కుమారుడు చేసిన ఆత్మ
తత్త్వమును గురించి విన్న పృథు మహారాజుకు ఆ మహాబుద్ధితో
ఇలా అన్నాడు.

“ఓ దేవా! దయాళువైన శ్రీహరి ఇంతకు పూర్వమే నా మీద
దయచూపించాడు. ఆ భగవంతుని మీద భక్తి మార్గమును
బోధించుటకు ఇప్పుడు మీరు వచ్చారు. ఆ భగవంతుని మీద భక్తి ద్వారా
మీరు భగవంతుని అనుగ్రహమును పూర్తిగా సంపాదించుకున్నారు.

మీకు నేను ఏమి గురుదక్షిణ ఈయగలను. నారాజ్యము, నా ప్రజలు, నా దేహము అన్నీ మీ అధీనములు. నాకు ఉన్న సకల భోగములు, రాజ్యమును, ఈ దేహమును మీకు అర్పిస్తున్నాను. స్వీకరించండి. ఈ రాజ్యాధికారము బ్రాహ్మణులు క్షత్రియులకు పెట్టిన బిక్ష. మీ దయ వలననే క్షత్రియులు రాజ్యాధికారమును, రాజభోగములను అనుభవించుచున్నారు. మీకు ఇవ్వడము అంటే మీరు మాకు ఇచ్చినది మరలా మీకు ఇవ్వడమే. మీరు వేదము చదువుకున్నారు. పరమాత్మ తత్త్వమును బాగా తెలిసిన వారు. మీరు నాకు ఆ పరమాత్మ తత్త్వమును సాకల్యముగా వివరించారు. మీకు భక్తితో నమస్కరించడం తప్ప నేను ఏమి ఇచ్చుకోగలను.” అని పృథు మహారాజు భక్తితో సనకసనందాదులకు నమస్కరించాడు.

పృథు మహారాజు చేసినపూజలు అందుకున్న ఆ మహాబుష్పలు ఆనందంతో ఆకాశమార్గాన వెళ్లిపోయారు. వారి దర్శన భాగ్యం చేత, వారి బోధనలు వినడం వలన తాను కృతార్థుడనయ్యాను అని పొంగిపోయాడు పృథు మహారాజు. తరువాత పృథువు జనరంజకంగా రాజ్యపాలన చేయసాగాడు. దేశ, కాలములను అనుసరించి కర్తలను చేయసాగాడు. చేసిన కర్తలు అన్నిటినీ భగవంతునికే అర్పించేవాడు. అన్ని కర్తలను శ్రద్ధతో చేస్తూనే, ఆ కర్తలమీదా, వాటి ఫలముల మీదా ఎటువంటి ఆసక్తిలేకుండా కర్తలను చేసేవాడు. అన్ని కర్తలు ఆ భగవంతుడే చేస్తున్నాడు, తాను కేవలం నిమిత్తమాత్రుడు అనే భావనతోనే కర్తలు చేసేవాడు. రాజభవనంలో భార్యతో కాపురం చేస్తూ కూడా, ఏ విషయముల యందు ఆసక్తి లేకుండా ఉండేవాడు.

ఆకారణంగా పృథు మహారాజు ఎల్లప్పుడూ మంచి పనులనే చేసేవాడు. ప్రజలకు కష్టంకలిగించే పనులను చేసేవాడు కాదు. ఆ ప్రకారంగా జీవితం గడుపుతున్న పృథుమహారాజుకు అతని భార్య అల్లి వలన విజితాశ్వుడు, హర్మ్యక్షుడు, ద్రవిణుడు, ధూమకేశుడు, వృకుడు అనే ఐదుగురు కుమారులుకలిగారు. ఆ కుమారులసాయంతో పృథువు రాజ్యపాలన సక్రమంగా సాగించాడు.

పృథువు ఎప్పుడూ మృదువుగా నెమ్మదిగా ఎదుటి వారికి ప్రీతికలిగించేటట్టు మాట్లాడేవాడు. పృథు మహారాజు ప్రజల వద్ద నుండి తగుమాత్రంగా పన్నులు తీసుకుంటూ ఆ ధనమును మరలా వారి క్షేమమునకే వినియోగించేవాడు. దానధర్మములు చేసేవాడు. అవసరం వచ్చినపుడు అగ్నివలె తీక్షణంగా ఉండేవాడు. ఇంద్రుని వలె బలపరాక్రమములు ప్రదర్శించేవాడు. చీనులయందు క్షమాగుణము కలిగి ఉండేవాడు. ఎప్పటి కప్పుడు ప్రజల అవసరములు తెలుసుకుంటూ వాటిని తీర్చేవాడు. పృథు మహారాజు దయాసముద్రుడైనా ఎప్పుడూ గంభీరంగా ఉండేవాడు. ఆయన మనసులో ఉన్న విషయాలను ఎవరూ ఊహించలేకపోయేవారు. దుష్టులను దండించడంలో యమధర్మరాజును తలపించేవాడు. ఆయన పాలనలో జనం సుఖంగా ఉన్నారు.

పృథు మహారాజు అపారమైన ధనరాసులను సేకరించి వాటిని ప్రజలక్షేమం కోసం వినియోగించేవాడు. భూమండలం అంతా తిరుగుతూ ఎక్కడ ఏమి జరుగుతూ ఉందో తెలుసుకొనేవాడు. పృథు మహారాజు పరాక్రమంలో రుద్రుని మాదిరి, సౌందర్యంలో మన్మథుని

మాదిరి నిర్ణయత్వంలో సింహము మాదిరి ప్రకాశించేవాడు.
ప్రజలమీద వాత్సల్యము చూపడంలో మనువును మించిపోయాడు.
ఆత్మతత్త్వ విచారంలో బృహస్పతినిమరపించాడు. ఇంద్రియములను
జయించి జితేంద్రియుడు అయ్యాడు. గోవులను, బ్రాహ్మణులను
పూజించేవాడు. ఇతరులకు ఉపకారం చేయడంలో అందరి కన్నా
ముందు ఉండేవాడు. ఈ ప్రకారంగా పృథు మహారాజు జనరంజకంగా
రాజ్యపాలన చేస్తూ తన జీవితమును ఆనందంగా గడిపాడు.
ఆయనకీర్తి భూమి నలుపక్కలా వ్యాపించింది. అందరూ పృథు
మహారాజు పాలనను కీర్తించసాగారు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరవైరెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

ఇరవైమూడవ అధ్యాయము.

విదురా! పృథుమహారాజుకు కాలం గడిచేకొద్దీ వృద్ధాప్యము
ఆవరించింది. తాను వానప్రస్థమునకు వెళ్లవలసిన సమయము
ఆసన్నమయిందని తెలుసుకున్నాడు. తనలో తాను ఈ ప్రకారంగా
అనుకున్నాడు.

“చిర కాలంగా నేను ఈ భూమండలాన్ని పాలించాను. గోవు
నుండి పాలు పితికినట్టు నేను భూమి నుండి ఆహారధాన్యములను,

ఓషధులను పితికి ప్రజలకు ఆహారమును అందించాను. ధర్మాన్ని రక్షించాను. మంచి వారికిరక్షణ కల్పించాను. దుష్టులను శిక్షించాను. నేను అనుకున్న పనులన్నీ పూర్తి చేసాను.” అని అనుకున్నాడు.

తరువాత తన కుమారులను రాజ్యాభిషిక్తులను చేసాడు. భార్యతో సహా తపస్సుచేసుకోడానికి అడవులకు వెళ్ళిపోయాడు. ఒక ప్రశాంత మైన ప్రదేశములో ఆశ్రమమును నిర్మించుకొని తపస్సు చేయడం మొదలెట్టాడు. కొన్ని రోజులు కందమూలములు తింటూ, మరి కొన్నిరోజులు ఆకులను తింటూ, మరి కొన్ని రోజులు కేవలం నీరు తాగుతూ, తరువాత గాలిని మాత్రం పీలుస్తూ తపస్సు చేసాడు. ఎండాకాలంలో పంచాగ్నుల మధ్య నిలబడి తపస్సు చేసాడు. వర్షాకాలంలో వర్షంలో కూర్చుని తపస్సు చేసాడు. చలికాలంలో గొంతు దాకా నీటిలో కూర్చుని తపస్సు చేసాడు. కటికనేలమీద పడుకొనే వాడు.

ఇలా తపస్సు చేయడం వలన అతని తోని కామ వాసనలు అన్నీ నశించిపోయాయి. హృదయం పరిశుద్ధమయింది. ప్రాణాయామంతో ఇంద్రియములను, మనస్సును నిగ్రహించాడు. కామమును, క్రోధమును అదుపులో ఉంచాడు. సంసారమునకు సంబంధించిన అన్ని బంధములను తెంచుకున్నాడు. కేవలం శ్రీహరి నామ స్మరణ తప్తమరొకటి మనసులోకి రానిచ్చేవాడు కాదు. భగవంతుని యందు అచంచలమైన భక్తి, శ్రద్ధతో తపస్సు చేసాడు.

పృథు మహారాజు అనుసరించిన వైరాగ్యము వలన ఆయనకు ఆత్మజ్ఞానం కలిగింది. ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకున్నాడు. ఈ

క్రమంలో ఆయనకు అణిమ, గరిమ మొదలగు ఎనిమిదిసిద్ధులు
లభించాయి. కాని ఆయన వాటి గురించి పట్టించుకోలేదు. ఒక సారి
శ్రీహరి కథామృతసేవనంలో మునిగి పోయిన తరువాత, ఆ
యోగములు, సిద్ధులు యొక్క అవసరమేలేదు.

పృథు మహారాజుకు ఈ దేహమును వదల వలసిన
సమయం వచ్చింది అని తెలుసుకున్నాడు. మొదట తన కాలి
మడమను విసర్జకావయవమునకు అదిమిపెట్టాడు. (కింది నుండి
ప్రాణం పోకుండా యోగులు ఆ పని చేస్తారు.) తరువాత
ప్రాణవాయువును హృదయంలోకి తీసుకెళ్లాడు. అక్కడి నుండి
కంఠమునకు, అక్కడి నుండి నొసటి వద్దకు తీసుకుని వెళ్లాడు. అక్కడి
నుండి ప్రాణవాయువును బ్రహ్మరంధ్రము వద్దకు తీసుకొని పోయి,
వాటిని పంచభూతములలో లీనం చేసాడు. ప్రాణ వాయువును
వాయువు తోనూ, దేహమును భూమిలోనూ, తనలో ఉన్న ఉష్ణమును
అగ్నిలోనూ, ఇంద్రియశక్తిని ఆకాశములోనూ, దేహములో ఉన్న నీటి
అంశను జలము నందు, కలిపేసాడు.

ఈ పంచభూతములు ఎలా ఆవిర్భవించాయో అదే
క్రమంలో అనగా పృథివిని జలములోనూ, జలమును తేజస్సులోనూ,
తేజస్సును వాయువునందు, వాయువు ఆకాశంలోనూ, మనస్సును
ఇంద్రియములలోనూ, ఇంద్రియములను తన్మాత్రలలోనూ కలిపేసాడు.
అహంకారమును మహత్తత్వములో కలిపాడు. మహత్తత్వమును
ప్రకృతిలోనూ, ప్రకృతిని సూక్ష్మశరీరంలోనూ నిలిపాడు. తాను
అనుసరించిన జ్ఞాన వైరాగ్యముల ప్రభావం చేత ఆ సూక్ష్మదేహాన్ని
కూడా వదిలిపెట్టి పరమాత్మలో ఐక్యం అయ్యాడు.

ఆయన భార్య, తన భర్త మరణించడం చూచింది. మానవ సహజమైన దుఃఖము ఆమెను ఆవరించింది. అంతలోనే తేరుకుంది. తన భర్త అంతిమ సంస్కారానికి ఒక చితి పేర్చింది. భర్త శరీరమును ఆ చితిమీద పడుకోబెట్టింది. చితికి నిష్పంటించింది. ఆ చితికి మూడు సార్లు ప్రదక్షిణం చేసి తాను కూడా ఆ చితిలో ప్రవేశించింది. భర్త శరీరంతో పాటు తాను కూడా ఆచితిమంటల్లో కాలి పోయింది.

ఈ దృశ్యమును చూచిన దేవతలు పూల వాన కురిపించారు. దేవతలు ఇలా అనుకున్నారు. “ఈ సాధ్వి జీవితాంతము తన భర్తను భక్తితో సేవించి తుదకు మరణంలోకూడా ఆయనను అనుసరించింది. మానవులు చంచలమైన మనస్సు కలవారైనా, ఆత్మజ్ఞానము పొందిన తరువాత, ఉత్తమ లోకములను పొందుతారు అనడంలో సందేహము లేదు. మానవదేహము మోక్షమునకు ద్వారము వంటిది. కాని మానవులు అది తెలుసుకోలేక, విషయ వాంఛల యందు, ప్రాపంచిక విషయములయందు లీనమై భగవంతుని కీర్తించడం మరిచిపోతున్నారు. అటువంటి వారికి భక్తి మార్గము తప్ప మరొకమార్గము లేదు.” అని తమలో తాము అనుకున్నారు.

ఓ విదురా! దేవతలు ఇలా అనుకుంటూఉండగా, పృథు మహారాజు భార్య అర్చి కూడా భర్తను అనుసరించి ఉత్తమలోకములకు వెళ్లిపోయింది. విదురా! పుణ్య పురుషుడు అయిన పృథు మహారాజు చరిత్రను నీకు విపులంగా చెప్పాను. ఈ చరిత్రను చదివినా, విన్నా, లేక ఇతరులకు వినిపించినా, వారికి పృథు మహారాజు మాదిరి ఉత్తమలోకములు ప్రాప్తిస్తాయి. ఈ పృథు మహారాజు చరిత్రను చదివిన

బ్రాహ్మణులు బ్రహ్మవర్చస్సునుపొందుతారు. క్షత్రియులు
రాజ్యాధికారమును పొందుతారు. వైశ్యులు వ్యాపారంలో రాణిస్తారు.
శూద్రులు తమ వారిలో ఉత్తములుగా గుర్తింపబడతారు. ఈ వృథు
మహారాజు చరిత్రను మూడుసార్లు వింటే ఉత్తమ సంతానము
కలుగుతుంది. ధనవంతుడవుతాడు. కీర్తిమంతుడవుతాడు. చక్కని విద్య
అబ్బుతుంది. ఈ వృథు మహారాజు చరిత్ర మంగళకరము, ధనాన్ని
ఇస్తుంది. కీర్తిని పెంపొందిస్తుంది. ఆయుష్షును వృద్ధిచేస్తుంది. కలి
వలన కలిగే దోషములనుపోగొడుతుంది.

ఈవృథు మహారాజు చరిత్ర ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షములకు
మూలము.కాబట్టి ఈ చరిత్రను ఎన్ని సార్లు విన్నా తనివితీరదు. కాని ఈ
చరిత్రను చదివే ముందు, వినేముందు దుష్టుల సహవాసమును
మానుకోవాలి. ఏదో ఫలితం వస్తుందని చదవకూడదు. భగవంతుని
యందునిర్మలమైన భక్తి కలిగి ఉండాలి. అప్పుడే ఈ చరిత్ర
చదివినందుకు ఫలితం చేకూరుతుంది.

ఓ విదురా! నీవుకోరినట్టు నీకువృథు మహారాజు చరిత్ర
వినిపించాను. ఈ చరిత్రవింటే జనులు శ్రీహరి పాదపద్మములయందు
తమ మనస్సులను లగ్నం చేసి అఖండ మైన భక్తి శ్రద్ధలతో ఆ
పరమాత్మను కీర్తిస్తారు.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరువదిమూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
ఇరువదినాలుగవ అధ్యాయము.

“విదురా! పృథుమహారాజు మరణించిన తరువాత ఆయన
కుమారుడు విజితాశ్వుడు రాజు అయ్యాడని చెప్పానుకదా.
విజితాశ్వుడు అంటే ఇంద్రుని జయించి యజ్ఞాశ్వమును తీసుకొని
వచ్చిన వాడు. అతనికి తన సోదరులు అంటే ఎంతో మమకారము.
పెద్దవాడుగా తాను రాజ్యమునకు అర్హుడు అయినప్పటికినీ,
విజితాశ్వుడు రాజ్యమును తన తమ్ములకుకూడా పంచి ఇచ్చాడు.

హర్షక్షునకుతూర్పు దిక్కుగా ఉన్న రాజ్యము, ధామకేశునకు
దక్షిణ దిక్కుగా ఉన్న రాజ్యము, వృకునకు పడమట దిక్కుగా ఉన్న
రాజ్యము, ద్రవిణునకు ఉత్తర దిక్కుగా ఉన్న రాజ్యము ఇచ్చాడు.
విజితాశ్వుడు ఇంద్రుని జయించి నపుడు, ఇంద్రుని వలన
అంతర్ధానము అనే విద్యను పొందాడు.

విజితాశ్వుని భార్య పేరుశిఖండిని. ఆమె వలన
విజితాశ్వునకు ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. వారి పేర్లు పావకుడు,
పవమానుడు, శుచి. వీరు అంతకు ముందు జన్మలో మూడు అగ్నులు.
వశిష్టమహాముని శాపము వలన విజితాశ్వునికి కుమారులుగా
జన్మించారు. విజితాశ్వునకు మరొక భార్య అయిన నభస్వతి అనే భార్య
వలన హవిర్ధానుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు.

విజితాశ్వునికి రాజ్యం చేయడం ఇష్టం లేదు. అందుకని పైన చెప్పినట్టు తన రాజ్యమును తన నలుగురు తమ్ముళ్లకు పంచి ఇచ్చాడు. తాను ఒక మహాయజ్ఞమును చేయ తలపెట్టాడు. ఆయజ్ఞము పూర్తి చేసి సమాధి యోగమును అభ్యసించి, పరమాత్మను చేరుకున్నాడు.

విజితాశ్వునికి నభస్వతి వలన కలిగిన పుత్రుడు హవిర్ధానుడు అని చెప్పాను కదా. హవిర్ధానునికి తన భార్య హవిర్ధాని వలన ఆరుగురుకుమారులు కలిగారు. వారిపేర్లు బర్హిషదుడు, గయుడు, శుక్లుడు, కృష్ణుడు, సత్కుడు, జితవ్రతుడు. వీరిలో బర్హిషదుడు ఎన్నో యజ్ఞములు యాగములు చేసి కీర్తి పొందాడు. అతడు ప్రజాపతిగా నియమింపబడ్డాడు. అతడు చేసిన యజ్ఞములలో తూర్పుదిక్కుగా కొసలనుపెట్టినపరిచిన దర్బలతో భూమి అంతా నిండి పోయింది. అందు వలన అతనికి ప్రాచీన బర్హి అని పేరు వచ్చింది.

ఆయన ప్రజాపతి కాబట్టి, బ్రహ్మయొక్క ఆదేశము ప్రకారము శతద్రుతి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. సృష్టి చేయడానికి ఉపక్రమించాడు. శతద్రుతి అతిలోకసుందరి. ప్రాచీన బర్హికి శతద్రుతి వలన పదహారుమంది కుమారులుకలిగారు. వారు ప్రచేతసులు అని పిలువబడ్డారు. ప్రాచీనబర్హి తన కుమారులను సృష్టిని కొనసాగించమని కోరాడు.

సృష్టి చేయడానికి ముందు తపస్సు చేయాలని నిశ్చయించుకొని ఆ పదహారుమంది ప్రచేతసులు తపస్సు చేయడానికి బయలు దేరారు. దారిలో వారికి శివుడు కనిపించాడు. ప్రచేతసులకు

శివుడు శ్రీహరి మహత్తును ఉపదేశించాడు. పరమశివుని
ఉపదేశములు విన్న ప్రజేతసులు ఇంద్రియములను
జయించి శ్రీహరి ధ్యానము, జపము, తపస్సులో మునిగిపోయారు.”
అని మైత్రేయుడు విదురునికి చెబుతుంటే విదురునికి ఒకసందేహము
వచ్చింది.

“ఓ మైత్రేయా! ప్రచేతసులు తపస్సుకు పోతుంటే
పరమశివుడు ప్రత్యక్షం అయి వారికి శ్రీహరి తత్త్వమును
ఉపదేశించాడు అని చెప్పారుకదా! పరమశివుడు లోకపాలకుడు.
ప్రచేతసులు దేహధారులు. మరి పరమశివుడు వారికి ఎలా
ఉపదేశించగలిగాడు. ఎందుకంటే శివుని చూడటం, మాట్లాడటం
దేహమును ధరించిన మానవులకు సామాన్యము కాదు. మునులు
కూడా ప్రాపంచిక విషయముల యందు ఆసక్తిని వదిలిపెట్టి
ఆపరమేశ్వరుని చూడటానికి తాపత్రయపడుతుంటారు. కాని వారికి ఆ
పరమేశ్వరుడు కనిపించడు. మరి ఈ ప్రచేతసులకు ఎందుకు
కనిపించాడు ఎలాకనిపించాడు. వివరంగా తెలియజేయండి.” అని
అడిగాడు. దానికి మైత్రేయుడు ఈవిధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ విదురా! తండ్రి ఆజ్ఞ మేరకు ప్రచేతసులు తపస్సు
చేయడానికి పడమటి దిక్కుగా బయలుదేరారు. కొంత దూరము
పోగానే వారు ఒక పెద్ద సరస్సును(చెరువు) చూచారు. ఆ సరస్సులో
నీళ్లు చాలా నిర్మలంగా ఉన్నాయి. ఆ చెరువులో తామర పూలు, కలువ
పూలు ఇంకా అనేకములైననీటి పూలు వికసించి ఉన్నాయి. ఆ
నిర్మలమైన జలములో చేపలు యధేచ్ఛగా తిరుగుతున్నాయి.

ప్రచేతసులు ఆ సరస్సు అందాలను చూస్తూ వెళుతున్నారు. ఇంతలో వారికి ఒక మధురమైన సంగీతధ్వని వినిపించింది. ఆ ధ్వని ఎక్కడినుండి వచ్చినదా అని ప్రచేతసులు సరస్సు వంక చూచారు.

తన అనుచరులతో పరమశివుడు ఆ సరస్సులోనుండి బయటకువచ్చాడు. పరమశివుని చూచిన ప్రచేతసులు ఆయనకు భక్తితో నమస్కరించారు. ప్రచేతసులను చూచి శివుడు వారితో ఇలా అన్నాడు.

“మీరు ప్రాచీన బర్హి కుమారులు అనీ, మీ తండ్రి ఆదేశమును అనుసరించి తపస్సు చేయడానికి వెళుతున్నారనీ నాకు తెలుసు. మీమీద దయ చూపడానికే నేను మీకు దర్శనం ఇచ్చాను. మీరు ఆ వాసుదేవుని శరణు వేడండి.మీకు అన్నీ శుభాలు కలుగుతాయి. నాకు కూడా ఆ వాసుదేవుడే శరణ్యము. స్వధర్మాన్ని నిష్ఠతో ఆచరించే మానవులు ఎన్నోజన్మలు ఎత్తితే గానీ పరమపదమును పొందలేరు. కానీ విష్ణువు మీద అచంచలమైన భక్తి ఉన్న వాడు అచిరకాలములోనే విష్ణుపదమును పొందగలడు. మీరు విష్ణువుకు ప్రియమైనవారు. అందుచేత ఆ విష్ణువు మాదిరి మీరూ నాకూ ప్రియమైనవారు. ఇప్పుడు మీకు మంగళకరము, పవిత్రము అయిన పరమాత్మయొక్క కీర్తిని గానం చేస్తాను. శ్రద్ధగా వినండి. తరువాత దానినే జపించండి.మీకు శుభం కలుగుతుంది.” అని ఈశ్వరుడు ప్రచేతసులతో అన్నాడు.

ఓ విదురా! తరువాత పరమశివుడు ప్రచేతసులకు నారాయణుని
గురించిన విషయములనుచెప్పసాగాడు. ప్రచేతసులు కూడా
పరమశివుని మాటలను శ్రద్ధగా విన్నారు. పరమశివుడు వాసుదేవుని
ఈ విధంగా కీర్తించాడు.

“ఓ వాసుదేవా! నీవు ఆత్మతత్త్వమును తెలుసుకున్న
మానవులకు ఆత్మానందాన్ని కలుగజేస్తున్నావు. నీవు ఎల్లప్పుడూ
ఆత్మానందంలో ఉంటూ నీతో పాటు నాకు కూడా ఆత్మానందాన్ని
కలుగజేస్తున్నావు. నీవు అందరికీ ఆత్మస్వరూపుడవు. సర్వవ్యాపివి.
అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ పంకజనాభా! నీవు పంచభూతములకు, పంచ
తన్మాత్రలకు, ఇంద్రియములకు నియామకుడవు. ఓ వాసుదేవా! నీవు
శాంతుడవు. స్థిరంగా ఉండేవాడివి. స్వయంగా ప్రకాశించే వాడివి. అట్టి
నీకు నమస్కారము.

అహంకారమునకు ప్రతీక అయిన సంకర్షణడవు నీవే! బుద్ధికి
అభివ్యూహ దేవత అయిన ప్రద్యుమ్నడవు నీవే. ఈ లోకములను అంతం
చేసే వాడివి నీవే. అట్టి నీకు నమస్కారము. మనస్సుకు
అభినాథుడవైన ఓ అనిరుద్ధడా! ఇంద్రియములకు అభిపతివైన ఓ
హృషీకేశుడా! నీవు సూర్యుని రూపంతో నీ తేజస్సుతో అన్ని
లోకములను నీ వెలుగులతో నింపుతున్నావు. నీకు పెరగడం తరగడం
లేదు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ వాసుదేవా! నీవు అటు స్వర్గమునకు, ఇటు
మోక్షమునకు ద్వారము వంటి వాడివి. నీవు ఆకాశము వలె
పవిత్రమైనవాడివి. నీవు యజ్ఞస్వరూపుడవు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు ఇచ్ఛాశక్తి స్వరూపుడవు. బలస్వరూపుడవు.
నీవు వేదస్వరూపుడవు. సమస్తప్రాణులకు ఆహారమును
సమకూర్చేవాడివి నీవే! జలస్వరూపుడవు నీవే! అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా నీవే విరాట్ స్వరూపుడవు. నీవు సమస్తప్రాణుల
దేహములలో ఆత్మస్వరూపుడవై ఉన్నావు. వారి దేహములలో ఉన్న
శారీరక బలము,మానసిక బలము,నీవే. వారిలో సంచరించే
ప్రాణవాయువు నీవే. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవే ఈ అనంతమైన ఆకాశము. నీవు ఆకాశం
మాదిరి బయటా ఉన్నావు. అన్ని ప్రాణుల అంతరాంతరాళములలో
ఆత్మస్వరూపుడుగా కూడా వెలుగుతున్నావు. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు శుభమైన కర్మలలోనూ, అశుభమైన
కర్మలలోనూ ఉన్నావు. శుభ కర్మలకు మంచి ఫలములు అశుభ
కర్మలకు దుఃఖపూరితమైన ఫలములు ఇస్తావు. ఆఖరుకు మృత్యువును
కూడా ఇచ్చేది నీవే. అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! జీవులకు వారు వారు చేసే కర్మలను బట్టి
ఫలములు ఇచ్చేవాడివి నీవే. నీవు అన్నీ తెలిసిన వాడవు.

పురాణపురుషుడవు. ధర్మస్వరూపుడవు. మొక్కవోని మేధస్సు కలవాడివి.
సాంఖ్యయోగమును లోకములో ప్రవర్తింప చేసినవాడివి. అట్టి నీకు
నమస్కారము.

ఇచ్ఛాశక్తి(ఒక పని చేయాలని సంకల్పించడం),
జ్ఞానశక్తి (ఆ పని చేయదగినదా కాదా అని తాను ఆర్జించిన
విచక్షణా జ్ఞానము చేత నిర్ణయించడం),
క్రియాశక్తి (ఆ నిర్ణయాలను కార్యరూపంలో పెట్టడం)
అనే మూడు శక్తులకు నీవు అధిపతివి. మనిషిలో ఉండే అ
హంకారము నీవే. మాట్లాడే మాటా నువ్వే. అట్టి నీకు నమస్కారము.

(అంటే మనచేత ఒక పని చెయ్యాలనికానీ, ఒక మాట మాట్లాడాలని
అనుకొనేలా చేసేది, ఆ పని, ఆ మాట మంచిదా కాదా అని
నిర్ణయించేది. ఆ పనిని మన చేత చేయించేది, ఆ మాటలను
మనచేత మాట్లాడించేదీ అన్నీ ఆ పరమాత్మ. మనం ఏదో చేస్తున్నాము
అంతా మన చేతిలోనే ఉంది. నేను లేనిదే ఏమీ జరగదు అని
అనుకోవడంమన మూర్ఖత్వం.)

ఓ దేవా! మంగళకరమైన నీ రూపము నీ మీద భక్తి ఉన్న
వాళ్లందరి చేతా పూజింపబడుతుంది. అట్టి నీ రూపమును మేము
దర్శించాలని ఆతురతగా ఉన్నాము. మా కళ్లకు విందు చేసేటట్టు,
మాకు నీ దర్శనభాగ్యం ప్రసాదించు.

(కలియుగ ప్రత్యక్ష ధైవం ఆ శ్రీవేంకటేశ్వరుని క్షణకాలం చూడాలని,
తరించాలనీ మనం తహతహలాడటం ఇటువంటిదే.)

ఓ దేవా! నీరూపము శ్యామల వర్ణంలో ఉంటుంది. అత్యంత
సుందరంగా ఉంటుంది. నీ అందమైన ముఖము, నీ విశాలమైన
చతుర్భుజములు, తామర రేకుల వంటి నీ కళ్లు, విల్లులాంటి నీ
కనుబొమలు, పాడుగాటి ముక్కు, నిండైన నీ చెక్కిళ్లు, మా వంక
ప్రేమగా చూసే నీ క్రిగంటి చూపులు, పచ్చని పట్టువస్త్రము,
తళతళమెరిసే నీ చెవి కుండలములు, ఎత్తుగా ఉండి ప్రకాశించే
నీకిలీటము, నీ మెడనిండా ఆభరణములు, శంఖము, చక్రము, గద,
పద్మము, పాడుగాటి వనమాల, నీ కంఠసీమలో కాంతులు
వెదజల్లుతున్న కౌస్తుభము, నడుముకు కట్టిన నీలం రంగు పట్టు
వస్త్రము, దానిమీద కట్టిన బంగారు మొలత్రాడు, సమానంగా,
పాడవుగా అమరినట్టున్న తొడలు, మోకాళ్లు, పద్మముల వంటి నీ
పాదములు, ఓ దేవా! ఇటువంటి నీ స్వరూపముతో మాకు దర్శనం
ఇవ్వు.

(పరమాత్మను ఈ స్వరూపంతో ఎవరైనా తమ మనస్సులో
దర్శించుకోవచ్చు. మానసిక పూజ చేసుకోవచ్చు. దీని కోసరం అధిక
ప్రయాసలకు ఓర్చి ఎక్కడికో పోవాల్సిన అవసరం లేదు. అందుకే
వ్యాసుడు మనకు పరమాత్మస్వరూపాన్ని వివరంగా విశదంగా
వర్ణించాడు. అంతే కాదు, నాటకాలలో కానీ, సీరియల్స్‌లో
కానీ, సినిమాలలో కానీ శ్రీమహావిష్ణువును వాళ్ల ఇష్టం వచ్చిన
అలంకారాలతో రూపంతో చూపిస్తుంటారు. వారు భాగవతంలోని ఈ
అధ్యాయం చదివితే శ్రీహరి రూపం గురించి అవగాహన
పెరుగుతుంది.)

ఓ దేవా! తమ ఆత్మలను శుద్ధిపరచుకోవాలని కోరుకొనే
భక్తులు పైన చెప్పిన నీ రూపమును మనసులో ధ్యానించాలి. ఈ
స్వరూపము ప్రత్యక్షముగా కనపడదు. కేవలము భక్తియోగ ప్రభావం
చేతనే ఈ స్వరూపము మానసికంగా చూడడానికి సాధ్యం అవుతుంది.

ఓ దేవా! స్వర్గలోకములో ఉండే దేవతలకు, ఇంద్రునికి నీవు
దర్శనం ఇస్తుంటావు. కానీ స్వర్గసుఖములను కూడా తృణప్రాయంగా
చూసే నీ భక్తులకు, ఆత్మతత్త్వవేత్తలకు, నిన్ను ఆరాధించడం తప్పమరో
పని లేదు. అటువంటి వారు నీ పాదపద్మములు తప్ప స్వర్గసుఖములు
కోరుకోరు. కాని నీవు అందరి మానవులకు అంత సులభంగా లభ్యం
కావు కానీ నీ భక్తులకు మాత్రము సులభంగా వశమౌతావు. తన
అచంచలమైన, నిర్మలమైన భక్తితో ఒక్కసారి నిన్ను ప్రసన్నునిగా
చేసుకున్న తరువాత ఏ మానవుడు కూడా ఐహికసుఖముల వైపు,
ప్రాపంచిక విషయముల వంక కన్నెత్తి చూడడు.

ఓ దేవా! కాలము అందరినీ తన కనుసన్నలలో ఆడిస్తుంది.
కానీ నీ పాదములను ఆశ్రయించిన నీ భక్తులను మాత్రం కన్నెత్తి కూడా
చూడడానికి సాహసించదు.

ఓ దేవా! నిన్ను భక్తితో కొలిచే నీ భక్తుల యొక్క
సాహచర్యములో కలిగే ఆనందముతో పోలిస్తే, ఈ ప్రాపంచిక
సుఖములు కానీ, స్వర్గలోక సుఖములు కానీ ఎందుకూ పనికిరావు.

ఓ దేవా! నీ పాదములను ఆశ్రయించిన నీ భక్తులకు సమస్త పాపములు తొలగి పోతాయి. అటువంటి నీ భక్తులు సాటి ప్రాణుల యందు దయ చూపిస్తుంటారు. వారికి రాగద్వేషములు అంటవు. సాత్విక గుణ సంపన్నులుగా ఉంటారు. అటువంటి నీ భక్తుల సాంగత్యమును మాకు ప్రసాదించు. ఈ విధంగా మమ్ములను అనుగ్రహించు.

ఓ దేవా! ఎవని చిత్తము నీ భక్తి చేత పరిశుద్ధము అవుతుందో, ఎవని చిత్తము ప్రాపంచిక విషయములయందు లగ్నము కాదో, ఎవని చిత్తము అజ్ఞానము అనే గుహలో ప్రవేశించదో, అటువంటి మానవుడు నీ యొక్క తత్త్వమును తెలుసుకోగలడు.

ఓ దేవా! ఈ సమస్త విశ్వమునకు నీవే ఆధారము. నీ యందే ఈ విశ్వము నిలిచిఉంది. ఈ విశ్వమంతా నీవే వ్యాపించి ఉన్నావు. నీకు ఎలాంటి వికారములు లేవు. నీ మాయచేత సృష్టి స్థితి లయములు జరుగుతున్నాయి. నీ మాయ చేతనే మానవులలో నువ్వు నేను, వాడు వీడు, అనే భేద బుద్ధి కలుగుతూ ఉంది. కాని ఆ మాయ నీ మీదకానీ నీ భక్తుల మీద కానీ తన ప్రభావమును చూపలేదు. నీ దయ వలననే నీ గురించి నీ మాయ గురించి తెలుసుకోగలము.

నీ మీద భక్తి ఉన్న వాళ్లు, వేదములను శాస్త్రములను అధ్యయనం చేసిన వాళ్లు, అత్యంత శ్రద్ధతో నిన్ను సేవించి నీ తత్త్వమును తెలుసుకోగలుగుతారు. ఇతరులకు అది సాధ్యము కాదు.

ఓ దేవా! ఆది, అనాది నువ్వే. ఈ సృష్టికి ముందు
మాయాశక్తి నీలో నిద్రాణంగా ఉంది. కాలాను గుణంగా ఆ
మాయాశక్తి నీ నుండి బయటకు వచ్చి సత్త్వ,రజస్,తమోగుణములలో
కదలిక పుట్టించింది. అప్పుడు మహత్తత్వము ఆవిర్భవించింది. ఆ
మహత్తత్వములో నుండి అహంకారము, పంచభూతములు,
పంచతన్మాత్రలు, దేవతలు, ఋషులు,మరుత్తులు, ప్రాణులు,
దేహధారులు పుట్టారు. క్రమక్రమంగా ఈ సృష్టి జరగడం
మొదలయింది.

అదే ప్రకారంగా నీవు నీ మాయాశక్తితో మనుషులను,
జంతువులను, పక్షులను, పాకే జంతువులను, వృక్షములను,
మొక్కలను, సృష్టించి అంతర్యామి రూపంగా వాటిలో ప్రవేశించావు.

ఓ దేవా! మానవ శరీరమే తొమ్మిది ద్వారములు కల
పురము అయితే ఆ పురములో అంతర్లీనంగా ఉండే వాడు పురుషుడు
అని చెప్పబడుతున్నాడు. కానీ మానవుడు ప్రాపంచిక విషయముల
యందు ఆసక్తుడై జీవాత్మగా రూపాంతరం చెంది. జనన మరణ
చక్రంలో తిరుగుతున్నాడు.

ఓ దేవా! నీవు ఈ సమస్త విశ్వమును సృష్టించి అందులోకి
అంతర్లీనంగా ప్రవేశించావు. అన్నిటిలో ఉంటూనే కాలగతిన ప్రాణులను
ఆ ప్రాణుల చేతనే చంపిస్తున్నావు. ఇదంతా ఒక లీలగా చేస్తున్నావు.

ఓ దేవా! నీ చేత సృష్టింపబడిన మానవులు విషయలోలురై,
ప్రాపంచిక విషయముల యందు ఆసక్తితో అంతా నాకే కావాలనే

లోభబుద్ధిని పెంచుకుంటున్నారు. ఏ పని ఎప్పుడు ఎందుకు చేస్తున్నాడో తెలియకుండా చేసేస్తున్నాడు. నీవు మాత్రము అప్రమత్తుడవై మానవుల కాలము తీరగానే, వారి ప్రాణములను హరిస్తున్నావు.

ఓ దేవా! ఈ విశ్వము అంతా నీ చేత అంతం కాబడుతూ ఉంది. ఈ సమయంలో నీవే మానవులకు దిక్కు. అప్పుడే మానవులు మరణానికి భయపడరు. నీ పాదపద్మములను ఆశ్రయించిన వాడికి మరణభయం ఉండదు కదా!

ఓ దేవా! నీవుఅందరి చేతాపూజింపబడుతున్నావు. బ్రహ్మ, దేవతలు, మనువులు నిన్ను సదా పూజిస్తూ ఉంటారు. ఇంక సాధారణ మానవుల సంగతి చెప్పేదేముంది.

కాబట్టి ఓ ప్రచేతసులారా! మీరు కూడా అత్యంత భక్తి శ్రద్ధలతో, పరిశుద్ధమైన చిత్తముతో ఆ పరమాత్మను స్తుతించండి. నేనుచెప్పిన స్తోత్రమును ప్రతిదినము జపించండి. మీకు శుభం కలుగుతుంది. శ్రీహరి అక్కడ ఉన్నాడు ఇక్కడ లేడు అనే సందేహము వద్దు. ఆ శ్రీహరి అన్ని జీవులలో సర్వాంతర్యామిగా వెలుగుతున్నాడు. మీరు నిరంతరము ఆయన గుణములను కీర్తిస్తూ ఆయనను స్తోత్రము చేయండి. ఆయననే స్మరించండి. ఆ పరమాత్మనే మీ మనసులో నిలుపుకోండి. మునివృత్తి అవలంబించి, ఆయన గురించి తపస్సు చేయండి.

ఇప్పుడు నేను మీకు బోధించిన ఈ స్తోత్రమును పూర్వము బ్రహ్మ, సృష్టి చేయడానికి ప్రేరేపించబడిన భృగువు మొదలగు తన

మానస పుత్రులకు, నాకూ బోధించాడు. బ్రహ్మ బోధించిన ఈ
స్తోత్రముతో మేము మాలో ఉన్న అజ్ఞానమును నాశనం చేసి, వివిధ
రకములైన ప్రజాసృష్టి చేసాము. కాబట్టి ఏ మానవుడైతే ప్రాపంచిక
విషయముల యందు ఆసక్తి చూపకుండా, ఆ పరమాత్మను
ఆశ్రయించి, ఈ స్తోత్రమును జపిస్తాడో, అతనికి సకల శుభములు
కలుగుతాయి.

ప్రచేతసులారా! ఈ లోకంలో ఉన్న అన్ని శ్రేయస్సులలో కల్లా
ఆ పరమాత్మను గురించిన జ్ఞానము అధికమైన శ్రేయస్సును
కలుగజేస్తుంది. ఈ సంసారము అనే సాగరమును దాటడానికి
పరమాత్మను గురించిన జ్ఞానము అనే నావ ద్వారానే సాధ్యమవుతుంది.
నేను చెప్పిన ఈస్తోత్రమును శ్రద్ధతో చదివితే ఆ పరమాత్మను
సునాయాసంగా ప్రసన్నంచేసుకోగలరు. ఈ స్తోత్రంతో మానవుడు ఆ
పరమాత్మను తృప్తిపరిచి తాను కోరుకున్న ఫలములను పొందగలడు.
ఈ స్తోత్రమును ఉదయముననే లేచి చదివినా, వినినా, వారికి ఆ
సంసారబంధనములు తొలగిపోతాయి. ప్రచేతసులారా! అందుకే మీకు
ఈ స్తోత్రమును చెప్పాను. మీరు కూడా ఏకాగ్రచిత్తంతో ఈ స్తోత్రమును
జపించండి. మీ అభీష్టములు అన్నీ సిద్ధిస్తాయి.” అని పరమ శివుడు
ప్రచేతసులకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరవైనాల్గవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
ఇరవై ఐదవ అధ్యాయము.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా అంటున్నాడు.

“ఓ విదురా! భగవానుడగు రుద్రుడు ప్రచేతసులకు
పరమాత్మను గురించి ఉపదేశించిన తరువాత, అక్కడి నుండి
వెళ్లిపోయాడు. తరువాత ప్రచేతసులు రుద్రుడు ఉపదేశించిన
పరమాత్మ తత్త్వమును జిపిస్తూ నీళ్లలో మునిగి పదివేల
సంవత్సరములు తపస్సుచేయనారంభించారు.

విదురా! అక్కడ ప్రచేతసులు తపస్సు చేస్తుంటే, వారి తండ్రి
అయిన ప్రాచీన బర్హి మనశ్శాంతి లేకుండా బాధపడుతున్నాడు.
ఆసమయంలో నారద మహర్షి ఆయన వద్దకు వచ్చాడు. నారద
మహర్షిని ప్రాచీన బర్హి సాదరంగా ఆహ్వానించి, అర్హపాద్యాదులు ఇచ్చి
సత్కరించాడు. అప్పుడు నారదుడు ప్రాచీన బర్హితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహారాజా! నువ్వు ఇన్ని యజ్ఞములు యాగములు
చేసావు కదా! ఏమిసాధించావు? అసలు ఏమి సాధించాలనే కోరికతో
ఇన్ని కర్మలను చేసావు. ఉన్న దుఃఖము పోవడం, లేని సుఖం రావడం.
ఇంతేగా నువ్వు కోరుకున్నది. కాని నీ దుఃఖము పోలేదు. నువ్వు
కోరుకున్న సుఖము లభించలేదు. అంతేనా!” అని అడిగాడు నారదుడు.

దానికి ప్రాచీన బర్ని ఇలా సమాధానం ఇచ్చాడు.

“నారదమునీంద్రా! నా బుద్ధి కర్మలు చేయడం అందే లగ్నం అయి ఉంది. అందుకే యజ్ఞములు యాగములు చేసాను. కానీ నాకు దేని వలన శ్రేయస్సు కలుగుతుందో తెలుసుకోలేకపోతున్నాను. ఒక కర్మ చేస్తే మరో కర్మ. అది అయిన తరువాత మరొకటి ఇలా కర్మలు చేయడం తోనే నా జీవితం సరిపోయింది. నాకు ఈ కర్మ బంధనముల నుండి విముక్తి కలిగే మార్గము ఉపదేశించండి.

ఈ సంసారంలో పడిన మానవుడు, తన భార్య, సంతానము, ధనము, ఇళ్లు, భూమి, రాజ్యములు, వీటినే పరమార్థాలుగా భావించి, వాటిని కపటోపాయము ద్వారా పొందడానికి ఎన్నో విధములైన కర్మలను చేస్తున్నాడు. ఎన్ని కర్మలు చేసినా ఆ మానవునికి తృప్తి కలగడం లేదు. ఈ లోకంలోనే కాదు పరలోకం లో కూడా సుఖంగా ఉండలేక పోతున్నాడు. కాబట్టి ఈ సంసారసాగరం నుండి బయటపడే జ్ఞానమును నాకు ప్రసాదించండి ” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ఓ రాజా! అటు చూడు. నీవు చేసిన యజ్ఞములలో, యాగములలో, దయా దాక్షిణ్యం లేకుండా ఎన్నో వేల పశువులను చంపావు. ఆ జీవులన్నీ పైలోకంలో నీకోసం ఎలా ఎదురు చూస్తున్నాయో చూడు! నీ చేత చంపబడిన పశువులు నువ్వు వాటిని పెట్టిన బాధలను, చిత్తహింసలను గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ, నువ్వు ఎప్పుడు వస్తావా, నిన్ను ఎప్పుడు తమ వాడి అయిన కొమ్ములతో పాడిచి

పాడిచి చంపుదామా అని మహా కోపంతో ఎదురుచూస్తున్నాయి.
ఆ పశువులు అన్నీ నీ చావు కోరుకుంటున్నాయి. ఇంక నీకు సుఖము
శాంతి ఎలా లభిస్తుంది. ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక కథ చెబుతాను
సావధానంగా విను. వింటూ అర్థంచేసుకోడానికి ప్రయత్నించు.

పూర్వము ఒక రాజు ఉండేవాడు అతని పేరు పురంజనుడు.
అతనికి ఒక మిత్రుడు ఉండేవాడు. అతనికి పేరు లేదు. ఉన్నా ఎవరికీ
తెలియదు. ఆ పురంజనుడు ఉండటానికి ఒక పురము కావాల్సివచ్చింది.
తనకు అనువైన పురాన్ని వెదుక్కుంటూ బయలుదేరాడు పురంజనుడు.
ఎంత వెదికినా తనకు కావాల్సిన, తన కోరికలకు అనుగుణంగాఉన్న,
తనకు అనుకూలమైనపురము దొరకలేదు. ఆ పురంజనుడు
హిమాలయ ప్రాంతము దిగువన వెదుకుతున్నాడు.

అప్పుడు అతనికి ఒకపురము కనిపించింది.ఆ పురమునకు
తొమ్మిది ద్వారములు ఉన్నాయి. ఆ పురము తనకు కావలసిన తాను
కోరుకున్న అన్ని లక్షణములతో శోభిల్లుతూ ఉంది. ఇదే తనకు తగిన
పురము అని అనుకున్నాడు పురంజనుడు. ఆ పురము చుట్టూ
ప్రాకారములు ఉన్నాయి. చుట్టూ లోతైన అగడ్త ఉంది. ఆ ప్రాకారానికి
ద్వారాలు ఉన్నాయి. పురము బయట విహరించడానికి
ఉద్యానవనములు ఉన్నాయి. బయటకు రావడానికి ద్వారాలు ఉన్నాయి.
ఆ పురములో ఉన్న భవన శిఖరములు బంగారు, వెండి, లోహములతో
నిర్మింపబడి ఉన్నాయి. ఆ పురము లోపలి భాగములో నీలములు,
స్థటికములు, వజ్రములు, వైడూర్యములు, ముత్యములు, మరకతములు
మొదలగు విలువైనవాటితో అలంకరింపబడి ఉంది. ఆ నగరము

నాగులకు రాజధాని అయినభోగవతీ నగరమును తలపిస్తూ ఉంది.

ఇంకా ఆ పురములో సభాభవనము, నాలుగు వీధుల కూడలులు, రాజవీధులు, ఆటలాడుకొనే స్థలములు, అంగడి వీధులు, విశ్రాంతి గృహములు, ఎగిరే పతాకములు, అక్కడక్కడా అరుగులు, ఆ పురంలో శోభాయమానంగా ఉన్నాయి. ఆ పురము బయట ఉద్యానవనాలు ఉన్నాయి. ఆ ఉద్యానవనములలో వృక్షములు, మొక్కలు, తీగలు ఉన్నాయి. వాటి మధ్యలో ఒక జలాశయము ఉంది. అందులో నీరు నిర్మలంగా ఉన్నాయి. ఆ వనములో పక్షులు కిలా కిలా రావాలు చేస్తున్నాయి. తుమ్మెదలు రుంకారాలు చేస్తున్నాయి. ఆవనములో పూచినపుష్పముల నుండి సుగంధములు వెదజల్లుతున్నాయి. ఆ వనంలో చెట్ల మీద ఉన్న కోయిలలు మనోహరంగా కూస్తూ దారినపోయే బాటసారులను ఆ వనంలోకివచ్చి సేదదీరమని ఆహ్వానిస్తున్నాయా అన్నట్లుఉంది.

ఆ వనంలో ఇంకో విషయం కూడా ఉంది. ఆ వనంలో అనేకములైన క్రూరజంతువులుకూడా ఉన్నాయి కానీ అవి వాటి క్రూరత్వమును మరిచి పోయి ఇతర సాధుజంతువులతో కలిసిమెలిసి జీవిస్తున్నాయి. అందుకని ఆ వనములోకిపోవడానికి ఎవరికీ భయం కానీ, ఆటంకము కానీ ఎదురు కావడం లేదే. అందరూ స్వేచ్ఛగా ఆ వనములో తిరిగే వాతావరణము కనిపిస్తూ ఉంది.

ఇంతలో ఆ ఉద్యానవనములోకి ఒక సుందరి ప్రవేశించింది. ఆమె చాలా అందంగా ఉంది. లేత ప్రాయంలో ఉంది. చక్కగా అలంకరించుకొని ఉంది. ఆమె తనకు అనువైన భర్త గురించి

వెతుకుతూ ఉందా అన్నట్టు ఆ వనంలో సంచరిస్తూ ఉంది. ఆమెను ఒక ఐదు తలలపాము రక్షిస్తూ ఉంది. ఆమె చుట్టు పదకొండు మంది సేవకులు ఉన్నారు. అందులో పదిమందికి ఒక్కొక్కరికీ నూరు మంది స్త్రీలు సేవకులుగా ఉన్నారు.

ఆమె చాలా అందంగాఉంది. ఆమె ముక్కు కొనదదేలి ఉంది. ఆమె చెక్కిళ్లు, ముఖము, ఇంకా అందంగాఉన్నాయి. ముఖానికి తగ్గచెవులు, ఆ చెవులకు కుండలములో ఆమెకు మరింత శోభను కూరుస్తున్నాయి. ఆమె ఎరుపు, తెలుపు,నీలము కలిసిన ఛాయలో మెరిసిపోతూ ఉంది. ఆమె పసుపు, ఎరుపు కలిసిన రంగులో ఉన్న వస్త్రములు ధరించింది. ఆమె నడుము చుట్టు మేఖలములు మెరిసిపోతున్నాయి. ఆమె అటు ఇటు తిరుగుతుంటే ఆమె కాలి అందియలు ఘల్లు ఘల్లు మంటూ మోగుతున్నాయి. ఆమె తన క్రీగంటి చూపుతో పరిసరములను వీక్షిస్తూ ఉంది. అప్పుడప్పుడు సిగ్గుతో మెలికలు తిరిగిపోతూ ఉంది.

అటువంటి అందమైన స్త్రీని చూచాడు పురంజనుడు. ఆమె దగ్గరకుపోయి ఆమెను ఇలా అడిగాడు. “ఓ లలనామణీ! నీవు ఎవరు? నీ తల్లి తండ్రులు ఎవరు? నువ్వు ఎక్కడి నుండి వచ్చావు. ఈ ఉద్యానవనములో ఏంచేస్తున్నావు? నీ వెంట వచ్చే పదకొండు మందిలో ఆ పదకొండవ వ్యక్తి చాలా బలిష్ఠంగా ఉన్నాడు. అతనుఎవరు? మిగిలిన పదిమంది వెంట ఉన్న స్త్రీలు ఎవరు? నిన్నుకాపలా కాస్తున్న ఆ ఐదుతలల సర్పము ఎవరు? ఇంతకూ నీవు మానవ కాంతవా లేక దేవకాంతవా? నీవు లజ్జాదేవివా? లేక పార్వతీ దేవివా? లేక లక్ష్మీదేవివా? లేక సరస్వతివా? లేక నిన్ను వదిలిపోయిన భర్తను

వెదుక్కుంటూ వెళుతున్న దేవకాంతవా? నీ భర్త ఎంతో అదృష్టవంతుడు.
నీ పాద సేవ చేసుకుంటేనే నీ భర్తకు సకలకోరికలు నెరవేరుతాయి
కదా!

నీవు దేవకాంతవు అయితే నీ చేతిలో విలాసంగా ఒక
పద్మము ఉండాలి కదా! అది ఎక్కడపడిపోయింది. పైగా నీ పాదములు
భూమిమీద ఆనుతున్నాయి. అంటే నీవు దేవకాంతవు కావు. మానవ
కాంతవు. ఓ సుందరీ! నేనూ మానవుడినే. నేను ఎన్నో పుణ్యకార్యములు
చేసాను. అందుకని నీవునన్ను వరించు. నేను నీకు సకల సౌఖ్యములు
కలుగజేస్తాను. మనం ఇద్దరం ఈ పురములో ఆనందంగా సుఖజీవనం
గడుపుదాము. నీ వాలు చూపులు నా హృదయాన్ని చిన్నాభిన్నం
చేసాయి. సిగ్గుతో కూడిన నీ క్రీగంటి చూపుల తూపులతో మన్నధుడు
నన్ను బాధిస్తున్నాడు. ఓసుందరీ! నన్ను అనుగ్రహించు. నా మీద
దయచూపించు. అలా సిగ్గుతో తల వంచుకుంటావెందుకు. తల ఎత్తి
ఒక్కసారి నా వంక చూడు. నాకు నీ సుందరవదనారవిందమును
చూచే భాగ్యము కలుగజెయ్యి.” అని ప్రాధేయపడ్డాడు పురంజనుడు.

ఇప్పటిదాకా కథ చెప్పిన నారదుడు ప్రాచీన బర్హితో ఇంకా
ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహారాజా! వీరుడైన ఆ పురంజనుడు ఆ
అందాలరాశిని చూడగానే బేలగా మారి పోయాడు. ఆమె అందానికి
దాసుడయ్యాడు. పురంజనుని ప్రేమను చూచిన ఆ యవ్వనవతి కూడా
పురంజనుని మీద మోహము పెంచుకుంది. ఆమె నవ్వుతూ

పురంజనునితో ఇలా అంది.

“ఓ పురుషపుంగవా! నా తల్లితండ్రులు ఎవరో నాకు తెలియదు. నాగురించి కానీ, నా గోత్రము కానీ, నా పేరు కానీ నాకు ఏమీ తెలియదు. ఈ పురము నాకు నివాసము. ఇందులో నేను నివాసముఉంటున్నాను. ఈ పురము ఎవరిచేత నిర్మించబడిందో కూడా నాకు తెలియదు. ఇక్కడ ఉన్న స్త్రీలు పురుషులు నా అనుచరులు. ఈ సర్పము ఈ పురమును రక్షిస్తూ ఉంటుంది. నేనునిద్రపోతున్నప్పుడు ఈ సర్పము మేలుకొని ఉండి మా అందరినీ రక్షిస్తూ ఉంటుంది. నా అదృష్టవశాత్తు నీవు ఇక్కడకు వచ్చావు. నీవు కూడా ఇంద్రియ సుఖములనుకోరి ఇక్కడకు వచ్చావని తెలుస్తూ ఉంది. నేను, నా సఖులు, నీకు కావలసిన సుఖములను ఇస్తాము. నేను నీకు అందిచే భోగములను, సుఖములను చక్కగా అనుభవించు.

నీవు తొమ్మిది ద్వారములు కల ఈ పురములో నూరు సంవత్సరములు హాయిగా నివసించు. ఈ లోకములో కొందరికి రేపు ఏం జరుగుతుందో, చనిపోయిన తరువాత ఎలాంటి లోకాలు వస్తాయో ఏమీ అక్కరలేదు. కేవలము ఈ రోజు దొరికే సుఖములతో తృప్తిపడతారు. అటువంటి వారితో నేను ఏం సుఖపడగలను. అందుకని నిన్ను కోరుకున్నాను. నిన్నేవరించాను. నీతో తప్ప వేరే ఎవరితోనూ నేను సుఖపడలేను.

అన్నిటికన్నా గృహస్థాశ్రమము గొప్పది. ఈ ఆశ్రమములోనే అర్థము, కామము, భార్య, సంతానము, సుఖములు, కీర్తి అన్నీ దొరుకుతాయి. గృహస్థాశ్రమములో అన్నీ అనుభవించవచ్చును. అలా

కాకుండా సన్యాసాశ్రమములో ఏముంటుంది? సన్యాసులకు ఈ సంసార సుఖముల గురించి ఏమీ తెలియదు కదా! ఈ లోకంలో సర్వప్రాణులకు, మానవులకు, ఋషులకు, మునులకు అనుభవించతగ్గది గృహస్థాశ్రమము ఒక్కటే! అనిపెద్దలు చెబుతారు. అందుకని మన ఇద్దరమూ గృహస్థాశ్రమము స్వీకరించి సంసార సుఖములు అనుభవిద్దాము.

నీవు చూడబోతే రాకుమారుడిలాగున్నావు. నీ హృదయము విశాలమైనది. నువ్వు ప్రియంగామాట్లాడుతున్నావు. నీ వంటి వాడు భర్తగా లభించి నప్పుడు వద్దు అనే యువతి కూడా ఉంటుందా చెప్పు. నీ విశాలమైన బాహువులలో బంటి కావడం కన్నా అదృష్టం ఏముంటుంది నాకు. నీవు సామాన్యుడివి కావు. కరుణాసముద్రుడివి. నీ చిరునవ్వుతో నా లాంటి వారి మన్ననబాధలను తీర్చగల శక్తి నీకు ఉంది.” అని మృదుమధురంగా పలికింది ఆ యువతి.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! ఆ మాటలు విన్న పురంజనుడు ఉబ్బితబ్బిబ్బయ్యాడు. తనను తాను మరిచిపోయాడు. ఆ యువతికి దాసోహం అయ్యాడు. ఆ యువతి వెంట ఆ పురములోనికి ప్రవేశించాడు. ఆమెను భార్యగా చేసుకున్నాడు. ఆమెతో నూరుసంవత్సరముల కాలము ఆనందంగా గడిపాడు. ఆ పురములోని గాయకులు పురంజనుని కీర్తిని గానం చేయసాగారు. పురంజనుడు, ఆ యువతితోనూ ఆమె సఖులతోనూ ఆ పురములో ఉన్న సరోవరములో దిగి జలకాలాడసాగాడు.

ఆ పురము లోపల ఉన్నవారు బయటకు రావడానికి పైన ఏడు కింద రెండు మొత్తము తొమ్మిది ద్వారములు ఉన్నాయి. పైభాగమున ఉన్న ఏడు ద్వారములలో, ముందు వైపు ఐదు ద్వారములు ఉన్నాయి. రెండు పక్కలకు ఉన్నాయి. కింది భాగంలో రెండు ద్వారములు ఉన్నాయి. వాటి పేర్లు చెబుతాను విను.

ముందు భాగంలో ఖద్యోతము, ఆవిర్భుఖి అనే రెండు మిలా మిలా మెరిసే ద్వారాలు పక్కపక్కనే ఉన్నాయి. పురంజనుడు తన మిత్రుడైన ద్యుమనుడిని వెంట తీసుకొని ఈ రెండు ద్వారముల గుండా విభ్రాజితము అనే జనపదానికి వెళుతుంటాడు.

పైన చెప్పబడినరెండు ద్వారముల కింద మరొక రెండు ద్వారములు ఒకేచోట ఉన్నాయి. వాటి పేర్లు నలిని, నాలిని. పురంజనుడు తన మిత్రుడైన అవధూత తో కలిసి ఈ రెండు ద్వారముల ద్వారా సౌరభము అనే ప్రాంతానికి వెళుతుంటాడు.

పైన చెప్పినరెండు ద్వారముల కింద ఒకపెద్ద ద్వారము ఉంది. దాని పేరు ముఖ్య. పురంజనుడు తన మిత్రులైన రసజ్ఞ, విపణ అనే వారిని వెంటబెట్టుకొని బహూదనము, ఆపణము అనే ప్రదేశములకు వెళుతుంటాడు.

ఈ ఐదు ద్వారములు ముందు భాగంలో ఉన్నాయి. తరువాత కుడి పక్క ఒకటి, ఎడమ పక్క ఒకటి ద్వారాలు ఉన్నాయి. పురంజనుడు కుడి వైపున ఉన్న పితృహు అనే ద్వారము గుండా

శ్రుతిధరుడు అనే మితుని వెంటబెట్టుకొని దక్షిణ పంచాల రాజ్యమునకు పోతుంటాడు. అలాగే ఎడమ వైపున ఉన్న దేవహు అనే ద్వారము గుండా అదే శ్రుతిధరునితో కలిసి ఉత్తర పంచాల రాజ్యమునకు వెళుతుంటాడు.

తరువాత ఆ పురమునకు కింది భాగంలో ముందు ఒకటి వెనుక ఒకటి ద్వారములు ఉన్నాయి. పురంజనుడు ముందు వైపున ఉన్న ఆసురి అనే ద్వారము గుండా దుర్బదుడు అనే స్నేహితుని సాయంతో గ్రామకము అనే ప్రదేశానికి పోతుంటాడు. అలాగే వెనుక వైపునున్న నిర్మతి అనే ద్వారం గుండా లుబ్ధకుడు అనే మితుని తో సహా వైశసము అనే ప్రదేశమునకు వెళుతుంటాడు పురంజనుడు.

ఆ పురములో ఈ తొమ్మిది ద్వారాలే కాకుండా నలుగురు గుడ్డివాళ్లు కూడా ఉన్నారు. పురంజనుడు ఆ నలుగురిలో, ఇద్దరి సాయంతో ఎక్కడికంటే అక్కడికి వెళతాడు. మరో ఇద్దరి సాయంతో ఏపని అంటే ఆ పని చేస్తాడు.

ఆ పురములో ఒక అంతః పురము ఉంది. అందులో పురంజనుడి భార్య, ఆమెకు కలిగిన సంతానము, విషూచిని అనే వ్యక్తి ఉన్నారు. వారితో కలిసి పురంజనుడు సుఖాలను అనుభవిస్తున్నాడు. మోహంతోనూ, ప్రసన్నత్వంతోనూ, సంతోషంతోనూ అన్ని భోగాలను అనుభవిస్తున్నాడు.

ఆ పురంజనుడు తన భార్య మోహంలో పూర్తిగా
మునిగిపోయాడు. ఆమె మాట జవగాటడం లేదు. ఆమె ఏమి చేస్తే ఆ
పనులను తానూ చేస్తున్నాడు. అన్ని విధాలా ఆమెను అనుకరిస్తున్నాడు.

ఆ యువతి మధ్యపానం చేస్తే తానూ మధ్యం సేవిస్తున్నాడు.
ఆమె మోహంలో పడి చేయరాని పనులు కూడా సంతోషంగా
చేసేస్తున్నాడు. ఆమె ఆహారం తీసుకుంటుంటే ఆమె పక్కను కూర్చుని
తానూ అదే ఆహారం తీసుకుంటాడు. ఆ యువతి పాటలు పాడితే
తానూ పాడతాడు. ఆమె మాట్లాడితే తానూ మాట్లాడతాడు. ఆమె నవ్వితే
తానూ నవ్వుతాడు. ఆమె ఏడిస్తే తానూ ఏడుస్తాడు. ఆ యువతి
కారణం లేకుండా పరుగెత్తితే తానూ ఆమె వెంట పరుగెడతాడు. ఆమె
చటుక్కున నిలబడితే తానూ నిలబడతాడు. ఆమె కూర్చుంటే తానూ
కూర్చుంటాడు. ఆమె పడుకుంటే తానూ పడుకుంటాడు. ఎప్పుడైనా
ఆ యువతి ఏదైనా శ్రద్ధగా వింటుంటే తానూ అంతే శ్రద్ధతో వింటాడు.
ఆమె ఏవైపు చూస్తూ తానూ ఆ వైపు చూస్తాడు. ఆమె ఏ వస్తువునైనా
వాసన చూస్తే తానూ అదే వస్తువును వాసన చూస్తాడు. ఆమె ఏ
వస్తువును తాకితే ఆ పురంజనుడు కూడా అదే వస్తువును తాకుతాడు.
ఆ యువతి ఏడిస్తే పురంజనుడు కూడా కుయ్యో మొర్రోఅంటూ
ఏడుస్తాడు. ఇంతలోనే ఆమె నవ్వితే తానూ కూడా హిహిహి అంటూ
నవ్వుతాడు. ఆమె తృప్తిగా ఉంటే తానూ తృప్తిగాఉంటాడు.

ఈ ప్రకారంగా ఆ యువతి ఏమి చేస్తే అదే చేస్తూ ఆ
యువతికి పూర్తిగా దాసుడు అయ్యాడు. పూర్తిగా మూర్ఖత్వంలో
మునిగిపోయాడు. ఆప్రకారంగా పురంజనుడు తన భార్య దగ్గర
ఒకపెంపుడు జంతువు మాదిరి వ్యవహరిస్తున్నాడు. ఆమె ఎలా ఆడిస్తే

అలా ఆడుతున్నాడు. తనకు ఏ కోరికా లేకపోయినా, ఏ పనీ చెయ్యాలని అనిపించకపోయినా, ఆమె కోరుకున్నది కాబట్టి, ఆమె చేస్తున్నది కాబట్టి ఆయా పనులను చేస్తున్నాడు. పూర్తిగా ఆ యువతికి వశవర్తనుడు అయ్యాడు పురంజనుడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము ఇరువది ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

ఇరువది ఆరవ అధ్యాయము.

(పాఠకులకు ఒక సారి గుర్తుచేస్తున్నాను. ఈ పురంజనుడి కథను నారదుడు ప్రాచీన బర్హి అనే మహారాజుకు చెబుతున్నాడని, మైత్రేయుడు విదురునికి చెప్పినట్లు, శుకుడు పరీక్షిత్తు మహారాజుకు చెబుతుంటే విన్న సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు, సత్రయాగ సందర్భంలో చెబుతున్నాడు. ఇంక చదవండి.)

నారదుడు ప్రాచీన బర్హికి పురంజనోపాఖ్యానమును ఈ ప్రకారంగా చెప్తాగాడు.

“ఓ మహారాజా! ఒకరోజు ఆ పురంజనుడు వేటకు వెళ్లాడు. ఒక రథాన్ని సిద్ధం చేసుకున్నాడు. ఆ రథానికి ఐదు గుర్రాలను కట్టాడు.

అందువల్ల ఆ రథము చాలా వేగంగాపరుగెట్ట గలదు. ఆ రథానికి ఆధారంగా కింద రెండు పెద్ద పెద్ద పాడుగాటి కొయ్యలు ఉన్నాయి. ఆ రథానికి రెండు చక్రములు, ఒక ఇరుసు ఉన్నాయి. రథం నడిపేవాడు కూర్చోడానికి మూడు వెదురు బొంగులతో నొగలు ఏర్పరుపబడింది. ఆ రథమునకు కట్టిన గుర్రములకు ఐదు పగ్గములు, ఒక కళ్లెపు తాడు కట్టబడి ఉన్నాయి. ఆ రథములో ఒకడు మాత్రమే కూర్చోడానికి ఆసనం ఉంది. ఆ రథమునకు రెండు కాడిబంధములు ఉన్నాయి. ఆ కాడి బంధములకు అశ్వములు కట్టబడి ఉన్నాయి. ఆ రథములో ఏడు అంతస్థులు ఉన్నాయి. ఆ రథము ఐదు విధములుగా అటు ఇటు పరుగెడుతూ ఉంది. అటువంటి రథంలో పురంజనుడు కూర్చున్నాడు.

పురంజనుడి వెంట ఒక సేనాధి పతి కూడా ఉన్నాడు. ఆ పురంజనుడు ఒక ధనుస్సును చేత పట్టుకున్నాడు. నిండుగా బాణములు ఉన్న తూణీరమును వీపుకు కట్టుకున్నాడు. బంగారు కవచమును ధరించాడు. తన సేనాధి పతి వెంటరాగా, పంచప్రస్థము అనే అడవికి వేటకు వెళ్లాడు. ఎప్పుడూ క్షణకాలం కూడా విడిచి ఉండని తన భార్యను పురంజనుడు తనతో పాటే వేటకు తీసుకొని పోలేదు. ఒంటరిగానే వెళ్లాడు. వేటకోసరం అడవిలోకి ప్రవేశించగానే పురంజనుడు అతి క్రూరుడుగా మారి పోయాడు. తన పదునైన బాణములతో నిర్దాక్షిణ్యంగా మృగములను వధించసాగాడు.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! రాజులు వేటకు వెళ్లినపుడు కొన్నినియమాలు పాటిస్తారు కదా! వేటాడటానికి అనువైన మృగములనే సంహరించాలి కదా! ఇష్టం వచ్చినట్టు మృగములను వేటాడకూడదు

కదా! అవసరమున్నంత వరకే మృగములను వేటాడాలి కదా! ఓ రాజా!
ఈ ప్రకారంగా నియమం ప్రకారము, శాస్త్రములలో చెప్పిన ప్రకారము
వేటాడితే, ఆ వేటలో మృగములను చంపిన పాపము అతనికి అంటదు.
కాని ఏ రాజైతే వేటకు అనుసరించవలసిన నియమములను
మరిచిపోయి, ఇష్టం వచ్చినట్టు మృగములను చంపితే, అతడు
సర్వనాశనం అవుతాడు. అప్పటి దాకా అతడు ఆర్జించిన జ్ఞానము
నశించి, నరకకూపంలో పడిపోతాడు.

ఈ విధమైన వేటధర్మములను అన్నీ పురంజనుడు
పాటించలేదు. తన ఇష్టం వచ్చినట్టు వాడిఅయిన బాణములతో
వేలకొలది మృగములను, ఈమృగము వేటాడ తగినది, ఈమృగమును
వేటాడకూడదు అనే విచక్షణా జ్ఞానము లేకుండా చంపాడు. ఆ
పురంజనుడి మారణకాండకు భయపడి మృగములు పారిపోయాయి.
ఆ అరణ్యములో ఉన్న మునులు కూడా పురంజనుడి
విచక్షణారహితమైన వేటను చూచి ఎంతో దుఃఖించారు. ఆ
ప్రకారంగా పురంజనుడు ఆ అరణ్యములో ఉన్న కుందేళ్లను,
వరాహములను, అడవి దున్నలను, లేళ్లను, ఇంకా అనేక
సాధుమృగములను కూడా వేలకొలదిగా సంహరించాడు.

ఇంతలో పురంజనుడికి ఆకలి దాహం వేసాయి.
పురంజనుడు వేట చాలించి తన పురమునకు వచ్చాడు. రాగానే
స్నానము చేసి ఆహారము తీసుకున్నాడు. హాయిగా హంసతూలికా
తల్పము మీద పడుకొని వేటవలన కలిగిన అలసట తీర్చుకున్నాడు.
తరువాత అగరు ధూపం వేసుకున్నాడు. మైపుతలు పూసుకున్నాడు.

సువాసన కలిగిన పూలతో అలంకరించుకున్నాడు.

కడుపు నిండా తిని, చక్కగా అలంకరించుకున్న తరువాత పురంజనుడికి మదనవికారము పుట్టింది. మన్నధుడి బాధ ఎక్కువ అయింది. అప్పుడు భార్య గుర్తుకు వచ్చింది. భార్య కోసరం పురములో వెదికాడు. ఆమె ఎక్కడా కనపడలేదు. ఆవేశం ముంచుకొచ్చింది. అంతఃపుర కాంతలను పిలిచి...

“ఓ సుందరీమణులారా! మీకు, మీ రాణి గారికి సౌఖ్యమే కదా! ఇంటికి రాగానే నా భార్య నాకు ఎదురువచ్చి నాకు స్వాగతం పలికేది. ఇప్పుడు ఎందుకు రాలేదు. ఆమెకు ఏమయింది. ఇంటికి రాగానే తల్లి, భార్య కనపడకపోతే ఆపురుషుడు ఎంతటి ఆవేదన చెందుతాడో మీకు తెలియదా! తల్లి భార్య లేని ఇల్లు చక్రములు లేని రథము వంటిది కదా! నాకు సర్వస్వము నా భార్య. నాకు ఏదైనా కష్టం కలిగితే నాకు ధైర్యం చెప్పేది, నాకు జ్ఞానబోధ చేసే నా భార్య ఎందుకు కనిపించడం లేదు.” అని ఆతురతగా అడిగాడు పురంజనుడు.

అప్పుడు ఆస్త్రీలు పురంజనుడితో ఇలా అన్నారు. “ ఓ మహారాజా! నీ భార్య మనసులో ఏముందో మాకు తెలియదు. అటు చూడు! నీ భార్య కటిక నేలమీద పడుకొని ఉంది.” అని అన్నారు. నేలమీద పడుకొని ఉన్న తన భార్యను చూచాడు పురంజనుడు.

పురంజనుడి మనసు తల్లడిల్లిపోయింది. కలత చెందింది. ఆమె కోపమునకు కారణం తెలుసుకోలేకపోయాడు. వెంటనే వెళ్లి ఆమె పక్కన కూర్చుని ఆమెను తన ప్రియమైన మాటలతో

ఓదార్చసాగాడు. ఎన్నోవిధములుగా ఆమెను అనునయిస్తున్నాడు. ఆమె పాదములు పట్టుకొని బతిమాలుతున్నాడు. ఆమెను తన ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకొని అనునయిస్తున్నాడు.

“ఓ సుందరీ! నీకోమాట చెప్పనా! సేవకులు తప్పు చేస్తే యజమానులు శిక్షించాలి. యజమానులు వేసే శిక్ష సేవకులమీద అనుగ్రహం చూపించినట్టే అవుతుంది. నేను నీ సేవకుడను. నేను చేసిన తప్పుకు నాకు తగిన శిక్ష విధించు. ఆనందంతో స్వీకరిస్తాను. అంతే కానీ ఈ ప్రకారం అలిగితే ఎలాగ! నీవు నాకు యజమానురాలివి. నా హృదయేశ్వరివి. నన్ను నీ వాడిగా భావించు. నీ అందమైన ముఖము ఎత్తి నా వంక చూడు. నన్ను కరుణించు.

పోనీ నీకు ఎవరైనా అపకారం చేసారా! నిన్ను ఎవరైనా అవమానించారా చెప్పు. వెంటనే వాడిని కఠినంగా శిక్షిస్తాను. వాడు బ్రాహ్మణుడు, విష్ణుభక్తుడు అయితే తప్ప వాడికి నా చేతిలో చావు తప్పదు. ఓ సుందరీ! నీకు అపకారం చేసి బతికిన వాడు ముల్లోకములలో లేడు.

చూడు. నీ ముఖం తిలకం లేకుండా ఎంత కళావిహీనంగా ఉందో. తిలకం లేకుండా నీ ముఖం చూడలేకుండా ఉన్నాను. ప్రేమికులు తమ ప్రియురాండ్రు ముఖములను, తిలకం లేకుండా, ఆనందం లేకుండా, ప్రేమ లేకుండా, కోపంతో భయంకరంగా ఉండటం చూడలేరు. నీకన్నీటితో నీ పమిట ఎలా తడిసిపోయిందో చూడు.

ఏదో వేటాడవలెనని కోరికతో, నీ అనుమతి లేకుండా,నిన్ను తీసుకొని వెళ్లకుండా ఘోరమైన తప్పు చేసాను. నన్ను నీ ప్రియునిగా భావించి ప్రేమతో క్షమించు. ” అని నానావిధాలుగా ప్రాధేయపడ్డాడు పురంజనుడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరవై ఆరవఅధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

ఇరవైఏడవ అధ్యాయము

నారదుడు ప్రాచీన బర్హి మహారాజుకు పురంజను పాఖ్యానమును ఈవిధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ మహారాజా! ఆ ప్రకారంగా పురంజనుడు తన భార్యతో తాను పొరపాటున ఆమెకు చెప్పకుండా, ఆమెఅనుమతి తీసుకోకుండా వేటకు వెళ్లాననీ, ఆ తప్పును క్షమించమనీ వేడుకున్నాడు. భర్త ప్రార్థనను మన్నించింది పురంజనుని భార్య పురంజని. అతనిని క్షమించింది. పురంజనుని మీద ప్రేమ కురిపించింది.

ఆమె లేచి చక్కగా స్నానం చేసింది. చక్కటి వస్త్రములు ధరించింది. అన్ని ఆభరణములు పెట్టుకుంది. సువాసనలు వెదజల్లే మైపుతలు పూసుకుంది. భార్యాభర్తలు ఇద్దరూ తృప్తిగా భోజనం చేసారు. ఇద్దరూ ఏకాంత స్థలములో కామకేళిలో తేలియాడారు. పురంజనుడు మరలా మామూలు అయ్యాడు. ఆమెకు దాసుడు అయ్యాడు. తన బుద్ధి వివేకము కోల్పోయాడు.

ఆ ప్రకారం విషయవాంఛలలో తేలియాడుతున్న పురంజనుని ఆయువు క్షణం క్షణం తరిగిపోసాగింది. కాని పురంజనుడికి ఆ విషయం తెలియడం లేదు. భార్య మోహంలో తేలియాడుతున్నాడు. ప్రతిరోజూ ఏయేభోగములు అనుభవించాలా అని ఆలోచనలలో మునిగిపోయాడు. రోజుకోవిధంగా కోరికలు తీర్చుకుంటున్నాడు. భార్యమోహంలో పడిన అతని యౌవనం క్షణాల్లా గడిచిపోయింది. పురంజనునికి తన భార్య పురంజని వలన 1100 మంది కుమారులు, 110 మంది కుమార్తెలు కలిగారు.

అప్పటికి పురంజనుని ఆయుర్దాయములో సగం అయిపోయింది. పురంజనుడు తన కుమారులకు, కుమార్తెలకు తగిన సంబంధములు తీసుకొని వచ్చి అందరికీ వివాహములు జరిపించాడు. పురంజనుని కుమారులు ఒక్కొక్కరికీ 100 మంది కుమారులు జన్మించారు. ఈ విధంగా పురంజనుని వంశము పుత్రులు, పుత్రికలు, పౌత్రులతో తాపర తంపరగా పెరిగిపోయింది. పురంజనుడు తన కుమారులు, కుమార్తెలు, మనుమల యందు, బంధువులయందు, ధనమునందు, ఆ పురమునందు మమకారమును ఓ పట్టాన

వదులుకోలేకపోయాడు. వారి కోసరము ఎన్నో యజ్ఞములు
యాగములు చేసాడు. ఆ యజ్ఞములలో ఎన్నో పశువులను చంపాడు.
ఆ యజ్ఞములు చేసి దేవతలను,పితృదేవతలనుతృప్తిపరచాడు. ఇంతలో
పురంజనుని ముసలితనము ఆవరించింది.

ఇది ఇలా ఉండగా ఓ ప్రాచీన బర్హిమహారాజా! చండవేగుడు
అనే గంధర్వరాజు ఉండేవాడు. అతనికి 360 మంది గంధర్వులు
అనుచరులుగా ఉన్నారు. అందులో సగం మంది చీకటి మాదిరి
నల్లగానూ, సగం మంది వెలుతురు మాదిరి తెల్లగానూ ఉన్నారు.
వారందరూ దంపతులు. ఆ చండవేగునితో సహా ఆ గంధర్వులు
పురంజనుని ఇంట్లో పడి తింటున్నారు. ఆ పురమును గుల్లచేస్తున్నారు.
ఇదంతా గమనిస్తున్న ఐదుతలల పాము ఆ గంధర్వులను కట్టడి
చేయడానికి ప్రయత్నం చేసింది. ఆ ఐదుతలల పాము ప్రతిరోజూ
రాత్రింబగళ్లు ఆ గంధర్వులతో యుద్ధం చేయసాగింది. ఐదుతలల
పాము బలం క్షీణించింది కానీ ఆ గంధర్వుల బలము ఏమాత్రము
తగ్గలేదు.

ఈ గంధర్వుల ధాటికి తట్టుకోలేక పురంజనుడు,
అతనిసంతానము, బంధువులు అంతా చింతాక్రాంతులయ్యారు.
క్రమేణా పురంజనుడికి అతని సంతానమునకు బంధువులకు ఆ చింత
తొలగి పోయింది. ఇంతకు ముందు మాదిరి భోగములను
అనుభవించసాగారు.

ఇది ఇలా ఉండగా, ఓ ప్రాచీన బర్లి మహారాజా! జర (ముసలి తనము) అనే కాలకన్య తనకు తగిన వరుని గురించి వెదక సాగింది. కాని ఆమెను భార్యగా స్వీకరించడానికి ఎవరూ ఇష్టపడలేదు. ఆమెను ఎవరూ ఇష్టపడక పోవడంతో ఆమె తన దౌర్భాగ్యానికి చింతించసాగింది. దానితో ఆమెకు దుర్బల అనే పేరు సార్థకం అయింది.

ఓ ప్రాచీన బర్లి మహారాజా! ఈ కాలకన్య ఒక సారి తనకు తగిన భర్తను వెదుక్కుంటూ మూడులోకములు తిరుగుతూ నాకు తారసపడింది. నన్ను చూడగానే ఆ కాలకన్య తనను వివాహం చేసుకోమని నన్ను అడిగింది. నేను సున్నితంగా తిరస్కరించాను. అందుకని నన్ను మూడులోకములు ఉన్నచోట ఉండకుండా తిరుగుతూ ఉండమని నన్ను శపించింది. అందువలననే నేనునిరంతరము హరినామ సంకీర్తన చేస్తూ లోకసంచారము చేస్తున్నాను.

తరువాత నేను ఆ కాలకన్యను భయము అనే పేరుకల యవనుడి వద్దకు పంపించాను. ఆ కాలకన్య నేను చేసిన ఉపదేశము మేరకు భయము అనే యవనుని వద్దకు పోయి అతనిని తనను వివాహము చేసుకోమని అడిగింది. “ఓ యవనరాజా! నీవు యవనుల కందరికీ అభిపతివి. నేను నిన్ను నా భర్తగా వరించాను. నాసంకల్పము వృధా కారాదు. ఎవరైనా కన్యాదానము చేస్తాను అంటే వద్దు అనకూడదు. నాకుగా నేను, నన్ను నీకు అర్పించుకుంటున్నాను. నామీద దయయుంచి నన్ను స్వీకరించు.”అని అడిగింది.

కాలకన్య మాటలను విన్న భయము అనే ఆ యవనుడు
చిరునవ్వు నవ్వి ఇలా అన్నాడు. “ఓ కాలకన్యా! నీవంటే ఎవరికీ ఇష్టం
ఉండదు (కోరి కోరి ఎవరు వృద్ధాప్యమును తమ జీవితంలోకి
ఆహ్వానిస్తారు) కాబట్టి, నీకు కాబోయే భర్తను నీకు నేను ఇదివరకే
నిర్ణయించి ఉంచాను. ఒకరు కాదు. కోట్లాది మంది. నీవు ఎవరికీ
కనపడకుండా అదృశ్యరూపంలో ఈ లోకంలో ఉన్న ప్రాణుల శరీరాల్లో
ప్రవేశించి వారిని వివాహమాడు. (వారికి ముసలితనం ఆవహిస్తుంది).
నీ ప్రభావంతో వారిని నాశనం చెయ్యి.

నాకు ఒక సోదరుడు ఉన్నాడు. వాడి పేరు జ్వరము.
ఇప్పటినుండి నీవు కూడా నా సోదరివి. ఇంక నేను ఎవరోతెలుసు కదా!
భయాన్ని. నీ వలన కలిగే వృద్ధాప్యమునకు నేను (భయము), నా
సోదరుడు (జ్వరము), నా సైనికులు (వివిధములైన వ్యాధులు) తోడ్పాటే,
ప్రాణులను అవలీలగా మృత్యుముఖంలోకి నెట్టవచ్చు.” అని అన్నాడు
భయము అనే ఆ గంధర్వుడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరువది ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
ఇరువది ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

నారదుడు ప్రాచీన బర్హి మహారాజుకు పురంజనో
పాఖ్యానమును ఈ విధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! ఆ విధంగా భయము అనే
గంధర్వుడు, కాలకన్యతోనూ తన సోదరుడు జ్వరముతోనూ, వ్యాధులు
అనే తన సైన్యముతోనూ పురంజనుని పురము మీద పడ్డాడు. అప్పటికే
తొమ్మిది ద్వారములు గల ఆ పురమును రక్షిస్తున్న ఆ ఐదుతలల పాము
యొక్క బలము క్షీణించింది. అయినా శక్తి కొద్దీ ఆ పురమును రక్షిస్తూ
ఉంది. అటువంటి పురమును భయము, కాలము అనే ఇద్దరూ
బలవంతంగా ఆక్రమించారు. కాలకన్యక ఆక్రమించగానే ఆ పురములో
ఉన్న పురంజనునికి శక్తి తగ్గిపోయింది. పురంజనుడు కాలకన్య
అధీనంలోకి వెళ్లిపోయాడు.

ఇంతలో పురంజనుని పురమునకు ఉన్న తొమ్మిది
ద్వారముల గుండా భయము అనే గంధర్వుని సైనికులు అనే వ్యాధులు
ఆ పురములోనికి ప్రవేశించాయి. ఆ పురమును పూర్తిగా నాశనం
చేయసాగాయి. ఇంత జరిగినా ఆ పురంజనుడికి ఆ పురము మీదా,
తన భార్య పురంజని మీదా మమకారము పోలేదు. గంధర్వుని
సైనికులు పెట్టే బాధలను భరిస్తున్నాడు.

కాలకన్య పురంజనుని గట్టిగా కౌగలించుకోగానే
పురంజనుని శక్తి పూర్తిగా క్షీణించిపోయింది. కదలలేక పోతున్నాడు.
అప్పటిదాకా కామభోగములు అనుభవించిన ఆపురంజనుడు ఇంకా ఆ
సుఖములు కావాలని ఆరాటపడుతున్నాడు కానీ అనుభవించడానికి
శక్తి లేదని దుఃఖిస్తున్నాడు. రోజు రోజుకూ కాలకన్య ప్రభావం వలన తన
పురము క్షీణించిపోతూ ఉందని తెలుసుకున్నాడు పురంజనుడు.

ఎప్పుడయితే పురంజనుడు క్షీణించి పోసాగాడో, అతని భార్య,
పుత్రులు, మనుమలు, మనుమరాండ్లు, అతని సేవకులు అందరూ
అతనికి సేవచేయడం మానేసారు. అతని ముఖం కూడా చూడటం
లేదు. పురంజని కూడా భర్త మీద ఇది వరకు చూపిన ప్రేమ
మమకారము చూపడం లేదు. ఒక పక్క కాలకన్య, మరొక పక్క
గంధర్వుని సైనికులు తన పురమును నాశనం చేస్తుంటే ఏమీ
చెయ్యలేక చూస్తూ ఊరుకున్నాడు పురంజనుడు. ఇలా జరిగిందేమిటా
అని చింతిస్తున్నాడు. కాలకన్యను గంధర్వ సైనికులను ఎలా
ఎదుర్కోవాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

కాలకన్య తన మీద తన ప్రభావాన్ని చూపుతుంటే, తాను
అంతకు ముందు అనుభవించిన కామ భోగములను తలచుకుంటూ
కుంగిపోతున్నాడు పురంజనుడు. తన భార్య, పుత్రులు, పౌత్రులు తనను
చీదరించుకుంటున్నా, ఇంకా వారి మీద ప్రేమ చూపిస్తూ వారిని
లాలిస్తున్నాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఆ గంధర్వుని సోదరుడు జ్వరము అనే వాడు కూడా పురంజనుని పురంలో ప్రవేశించాడు. ఆ పురము అంతా వేడి పుట్టించాడు. ఆ వేడికి పురము సలా సలా కాగిపోతూ ఉంది. పురంజనుని పురము ఇలా వేడికి కాలిపోతుంటే అతని అనుచరులు, భార్యపిల్లలు ఆ వేడి తట్టుకోలేక అల్లల్లాడిపోతున్నారు.

అప్పటి దాకా ఆ పురమును కాపాడుతున్న ఐదుతలల పాము, కాలకన్య, భయము అనే గంధర్వుడు, అతని అనుచరులు పురమును ఆక్రమించి ధ్వంసం చేయడం, జ్వరముతో వేడిపుట్టడం చూచి, తనలో తాను శోకించింది. ఆ పాము కంపించసాగింది. ఇంక తాను ఆ పురమును రక్షింపలేను అని అనుకొన్నది. ఇంక ఆ పురమును వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోవాలి అని నిశ్చయించుకుంది.

పురంజనుడి శక్తి అంతా హరించి పోయింది. అతని పురము అంతా శిథిలము అయిపోయింది. యవనులు అతని గొంతును ఆక్రమించారు. గొంతులో నుండి గుర గుర శబ్దం రావడం మొదలయింది. ఆ సమయంలో ఒక్కసారిగాపురంజనుడికి తన వాళ్లంతా గుర్తుకు రాసాగారు.

“నేను ఈ పురము వదిలి పెట్టి పోతే వీళ్లంతా ఏమవుతారు? ఎలా బతుకుతారు. నా భార్య ఒట్టి అమాయకురాలు. వీళ్లందరినీ ఎలా పోషిస్తుందో ఏమో! ఎన్ని కష్టాలు పడుతుందో! నేను భోజనం చేయనిదే తానుకూడా భోజనం చేసేది కాదు. నేను స్నానం చేస్తే కానీ తను కూడా స్నానం చేసేది కాదు. నేను కోప్పడితే గడా గడా

వణికిపోయేది. ఒక్కోసారి నాకే ఏ ఆలోచనా తట్టకపోతే తనే నాకు ఆలోచనలుచెప్పేది. నేను శిథిలము అయిన ఈ పురమును వదిలి వెళ్లిపోతే ఆమె ఏమవుతుందో కదా! నా కుమారులు, కుమార్తెలు, కోడళ్లు, అల్లుళ్లు, మనుమలు, మనుమరాళ్లు ఏమవుతారో కదా!” అని ఏడుస్తున్నాడు.

ఇంక వీడు ఇక్కడ ఉండటానికి వీలు లేదు అని భయము అనే యవన రాజు మృత్యువు అనేరూపంలో పురంజనుడి వద్దకు వచ్చాడు. ఆ యవనుడి భటులు ఆ పురంజనుడిని తాళ్లతో కట్టారు. ఈడ్చుకొని పోతున్నారు. ఆ పురంజనుని అనుచరులు ఆ పురంజనుని వెంట కొంతదూరము పరుగెత్తారు. ఎప్పడైతే పురంజనుని యవన భటులు లాక్కెళ్లిపోయారో అప్పటిదాకా ఆ పురమును రక్షిస్తున్న ఐదు తలల పాము (ఐదు ప్రాణములు) ఆ పురమును వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోయాయి. వెంటనే ఆ పురము కుప్పకూలి పోయింది. భూమిలో కలిసిపోయింది.

ఆ యవన దూతలు పురంజనుని లాక్కెళుతున్నారు. అంతా చీకటిగా ఉంది. అప్పటిదాకా పురంజనుడికి తన (పేరులేని) స్నేహితుడు గుర్తుకు రాలేదు. ఆ పురంజనుడిని ఆ ప్రకారంగా లాక్కెళుతుంటే, దారిలో అంతకు ముందు ఆ పురంజనుడు యజ్ఞములు, యాగములు చేస్తూ, ఆ యజ్ఞయాగములలో నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపిన పశువులు అన్నీ ఒక్కటిగా వచ్చి ఆ పురంజనుడిని తమ కొమ్ములతో పాడిచి పాడిచి చంపుతున్నాయి. ఆ బాధ భరించలేక ఆ పురంజనుడు హృదయ విదారకంగా అరుస్తున్నాడు.

యవన భటులు ఇదేమీ లక్ష్య పెట్ట కుండా పురంజనుని నేల మీద ఈడ్చుకుంటూ వెళుతున్నారు. తరువాత పురంజనుడికి పూర్వ స్త్రీ తి పోయింది. ఆ నరకంలో చాలాకాలం ఉన్నాడు.

ఆపురంజనుడు, చనిపోయేసమయంలో కూడా తన భార్య గురించి తలచుకుంటూ ఉండటం చేత, మరుజన్మలో ఆ పురంజనుడు ఒక స్త్రీగా జన్మించాడు. విదర్భరాజు కుమార్తెగా జన్మించాడు. విదర్భరాజు ఆ కన్యను వీరుడు, పరాక్రమవంతుడు అయిన మలయధ్వజుడు అనే రాజుకు ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. వారికి ఒక కుమార్తె, ఏడుగురు కుమారులు జన్మించారు. ఆ ఏడుగురికి కోటాను కోట్లమంది సంతానము కలిగారు. మలయ ధ్వజుడు తన కుమార్తెను అగస్త్యునికి ఇచ్చి వివాహము చేసాడు. వారికి ధృఢచ్ఛతుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. వార్ధక్యము రాగానే మలయధ్వజుడు వానప్రస్థమునకు వెళ్లాడు. ఆయన భార్య (విదర్భరాజకుమార్తె) కూడా ఆయన వెంట వెళ్లింది.

మలయధ్వజుడు కులాచలము అనే ప్రదేశములో ఆశ్రమం ఏర్పరచుకున్నాడు. ఆ ప్రదేశంలో చంద్రరస, తామ్రపల్లి, వటోదకము అనే నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి. ఆ నదులలో స్నానం చేసి తన మలినములను పోగొట్టుకొని మలయధ్వజుడు తపస్సు చేయసాగాడు. కందమూలములు, జలము ఆహారంగా తీసుకుంటూ తపస్సు చేయసాగాడు. ఆ మలయధ్వజుడు శీతోష్ణములు, ఎండలు వానలు, ఆకలి దప్పులు, సుఖదుఃఖములు అన్నిటికీ ఓర్చుకొని తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఇంద్రియములను, మనస్సును, ప్రాణములను జయించి మనస్సును

పరమాత్మయందే లగ్నం చేసాడు. దేహము మీద అభిమానమును విడిచిపెట్టాడు. తాను వేరు దేహము వేరు అనే భావనను పెంపొందించుకున్నాడు. ఆ ప్రకారంగా నూరు సంవత్సరములు ఘోరతపస్సు చేసాడు. భగవంతుడు అతనికి శుద్ధమైన పరమాత్మ జ్ఞానమును ప్రసాదించాడు. ఎప్పుడైతే మలయధ్వజుడికి పరమాత్మజ్ఞానం కలిగిందో వెంటనే దేహాన్ని విడిచిపెట్టి పరమాత్మలో ఐక్యం అయ్యాడు.

ఈ విషయం తెలియని ఆయన భార్య అయిన విదర్భరాజ పుత్రిక ఆయనకు యధావిధిగా సేవలు చేస్తూ ఉంది. ఆయన పాదములు ఆమెకు చల్లగా తగిలాయి. మలయధ్వజుడు చనిపోయాడని గ్రహించింది. పెద్దపెట్టున ఏడవసాగింది. ఆమె కళ్లనుండి నీళ్లు ధారాపాతంగా కారుతున్నాయి. “ఓ రాజా! ఎందుకుపడుకున్నావు. లే లే. నీ ప్రజలునీ కోసరం ఎదురు చూస్తున్నారు. వారి మొర ఆలకించు. వారికి దర్శనం ఇవ్వు.” అని ఏడుస్తూ ఉంది.

ఎంత ఏడ్చినా పోయిన వాడు రాడని తెలిసి వెంటనే ఎండు కట్టలతో చితి పేర్చింది. తన భర్త శరీరాన్ని ఆ చితి మీద పెట్టింది. చితికి నిప్పుపెట్టింది. తాను కూడా ఆ చితిలో దూకి భర్తను అనుసరించ వలెనని అనుకొంది. ఆ సమయంలో ఆక్కడికి ఒక వ్యక్తి బ్రాహ్మణ రూపంలో వచ్చాడు. ఆమెను చితిలో దూకకుండా ఆపాడు. “అమ్మా! నీవు ఎవరు? ఎవరి భార్యవు? ఈ చితిమీద ఉన్న పురుషుడు ఎవరు? నువ్వు ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు? ఈ చితిలో ఎందుకు దూకబోతున్నావు?” అని అడిగాడు.

ఆ విదర్భరాజ పుత్రి ఆ బ్రాహ్మణుని వంక అదేపనిగా చూస్తూ ఉంది. ఆ బ్రాహ్మణుడు చిరునవ్వు నవ్వి “మిత్రమా! నన్ను గుర్తు పట్టలేదా! నేను నీ స్నేహితుడను. ఇదివరకు మనం ఇద్దరం మంచి స్నేహితులము. గుర్తులేదా!

(మీరు కూడా గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. మొట్టమొదట ఈ పురంజనుడికి ఒక పేరులేని స్నేహితుడు ఉన్నాడు అని చదువుకున్నాము కదా! ఆ పేరులేని స్నేహితుడే ఈ బ్రాహ్మణ రూపంలో వచ్చాడు).

మిత్రమా! నేను నీకు గుర్తు ఉండనులే. నన్ను ఎప్పుడో మర్చిపోయి ఉంటావు. పోనీ నీవు నన్ను మర్చిపోయినా, కనీసం ఒకప్పుడు నా లాంటి స్నేహితుడు ఒకడు ఉన్నాడని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో! ఒకప్పుడు నువ్వు నన్ను వదిలి పెట్టి నీవు, తగిన భోగములు, కామసుఖములు లభించే పురమును వెతుక్కుంటూ వెళ్లావు. అదైనా గుర్తుందా! నీవు ఈ ప్రాపంచిక సుఖముల మీద ఆసక్తితో ఒక పురములోకి ప్రవేశించావు.

ఏమిటి! ఇంకా గుర్తు రాలేదా! నువ్వు నేను హంసలము. మనం ఇద్దరం జంటగా “మానస” సరోవరంలో విహరించేవాళ్లము. అప్పుడు మనకు ఏ పురము, గృహము లేదు. హాయిగా విహరించేవాళ్లము. మిత్రమా! హంసగా ఉన్న నీకు ప్రాపంచిక సుఖములు, కామభోగములు అనుభవించవలెనని ఆసక్తి కలిగింది. దాంతో నా నుంచి విడిపోయావు. ఈ సంసారంలో పడ్డావు. నీ కోరికలు తీర్చుకోడానికి తగిన పురము కొరకు వెదకడం మొదలెట్టావు. అప్పుడు నీకు ఒక స్త్రీ (ప్రకృతి) కనపడింది. ఆమె నిర్మించిన

పురములో (దేహములో) ప్రవేశించావు.

మిత్రమా! ఆ పురమునకు తొమ్మిది ద్వారములు, రక్షణగా
ఐదు తలల పాము (ఐదు ప్రాణములు), చుట్టు ఐదు ఉద్యాన
వనములు (ఐదు కర్మేంద్రియములు), ఆ పురములో ఆరుకులముల
వారు (ఐదు జ్ఞానేంద్రియములు, మనస్సు), ఆ పురమునకు మూడు
ప్రహరీ గోడలు (నీరు, అగ్ని, పదార్థము), ఉన్నాయి కదా!

ఆ పురంలో నువ్వు ప్రవేశించావు. విషయ వాంఛలకు
లోబడి అన్ని కోర్కెలను తీర్చుకున్నావు, ఆ స్త్రీ కొరకు ఆరాటపడ్డావు. ఇన్ని
కష్టాలు అనుభవించావు. ఓమిత్రమా! ఇదంతా నీ భ్రమ. నీవు
విదర్బరాజుకు పుట్టలేదు. ఈ మలయధ్వజుడు నీ భర్త కాడు. పోయిన
జన్మలో నువ్వు ఆ పురంజనికి భర్తవు కావు. నీకు సంతానము, వారికి
సంతానము కలగలేదు. నీకు ఎటువంటి బంధుమిత్రులు లేరు. నీవు
తొమ్మిది ద్వారములు కల ఏ పురములో ఇంతకాలము బందీగాఉన్నావో
అదీ నీ భ్రమ. నీవు పోయిన జన్మలో పురుషుడు అనుకున్నావు. ఈ
జన్మలో స్త్రీ అనుకున్నావు. నిజానికి నీవు ఏమీ కావు. ఇదంతా మాయ.
అది కూడా నా శక్తి వలన కలిగిన మాయ.

మిత్రమా! నిజానికి నువ్వు నేను ఒకటే. ఇద్దరికీ భేదం లేదు.
ఇద్దరమూ పరిశుద్ధులమే. నేనుపరమాత్మను. నీవు జీవుడవు. కేవలము
నీవు ప్రాపంచికసుఖములవైపు తిరిగావు కాబట్టి జీవుడవు అయ్యావు.
లేకపోతే నువ్వు నేను ఒకటే. వేరు కాదు. ఎవరైనా దర్శనంలో
(అద్దంలో) చూచుకుంటే వారి ప్రతిబింబం ఆ దర్శనంలో

కనపడుతుంది కదా. కాని రెండూ ఒకటే. అలాగే, పరమాత్మ అయిన నేను జీవుడవు అయిననీవు ఇద్దరం ఒకటే.” అనిపలికాడు ఆ బ్రాహ్మణుడు.

బ్రాహ్మణ వేషములో ఉన్న పరమాత్మ పలికిన పలుకులు విని విదర్భరాజుకుమారి దేహంలో ఉన్న జీవుడు తన స్వస్వరూపమును తెలుసుకున్నాడు. ఇద్దరూ ఒకే హంసరూపము అన్న జ్ఞానం కలిగింది. అంతకు పూర్వము కేవలము ప్రాపంచిక సుఖముల మీద అనురక్తితో జీవుడిగా మారినప్పుడు పోగొట్టుకున్న జ్ఞానము ఇప్పుడు కలిగింది.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! ఈ పురంజనోపాఖ్యానమును చెప్పడంద్వారా, నీకు ఆత్మతత్త్వజ్ఞానమును బోధించాను. అర్థం చేసుకొని ఆచరించు.” అని నారదుడు ప్రాచీన బర్హి మహారాజుకు పురంజనోపాఖ్యానము అనే ఆత్మతత్త్వజ్ఞానమును బోధించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరువది ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము
చతుర్థ స్కంధము
ఇరువది తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

నారద మునీంద్రుడు ప్రాచీన బర్హి మహారాజుకు
పురంజనోపాఖ్యానమును వినిపించాడు. కానీ ఆ రాజుకు ఏమీ అర్థం
కాలేదు. ప్రాచీన బర్హి నారదునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ నారదమునీంద్రా! మీరుచెప్పిన ఉపాఖ్యానములోని
అంతరార్థము నాకు ఏమీ అవగతము కాలేదు. ఎందుకంటే మేము ఈ
బాహ్యప్రపంచములో ఉన్న కర్తలలో పడి కొట్టుకుంటున్నాము.
ఇటువంటి విషయములను అర్థం చేసుకొనే శక్తి మాకు లేదు. కాబట్టి
దయచేసి నాకు ఈ కథలోని ఆంతర్యము, అంతరార్థము చక్కగా
వివరించండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు నారదుడు ప్రాచీన బర్హి
మహారాజుతో ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ఓ మహారాజా! నేను పురంజనుడు అని చెప్పానే అతడే
పురుషుడు అనగా జీవుడు. ఈ పురుషుడు తాను చేసిన కర్తల
ఫలితంగా దేహములను పొందుతాడు. అవి రెండు పాదములు,
నాలుగు పాదములు, అనేక పాదములు, అసలు పాదములు లేని
దేహములు (అంటే పాకే జంతువులు). ఈ దేహములు అనే
పురములలో జీవుడు ఉంటాడు. జీవుడు తాను ధరించిన దేహము
ద్వారా తెలియబడుతున్నాడు కాబట్టి పురంజనుడు అని అన్నారు.

పురుషునకు ఒక స్నేహితుడు ఉన్నాడు, అతనికి పేరు లేదు
అని చెప్పానే ఆ స్నేహితుడే పరమాత్మ. దేహధారులైన పురుషులు ఆ
పరమాత్మను ఎటువంటి పేరుతో గానీ, రూపముతో గానీ,
గుణముతోగానీ తెలుసుకోలేరు. అందుకని పరమాత్మకు పేరు,
రూపము, గుణములేదు.

ప్రతి దేహమునకు తొమ్మిది ద్వారములు ఉంటాయి.
అందుకే తొమ్మిది ద్వారముల పురము అని చెప్పాను. ఈ తొమ్మిది
ద్వారములతోనూ, నాలుగు గుడ్డివైన చేతులు, కాళ్లతోనూ, జీవుడు
ప్రాపంచిక సుఖములను అనుభవిస్తుంటాడు.

ఆ పురము దగ్గర ఒక స్త్రీ ఉంది అని చెప్పాను. ఆమెయే
బుద్ధి. ఆమెను పురంజని అని కూడా పిలుస్తారు. ఈ బుద్ధిని ఆధారం
చేసుకొని జీవుడు బయట ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువులను ఇది నాది,
అది నీది అనే భ్రాంతిలో పడుతుంటాడు. జీవుడు తన ఇంద్రియములతో
శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములను అనుభవిస్తుంటాడు.

జ్ఞానేంద్రియములే పురంజనుని స్నేహితులు. జీవుడు
జ్ఞానేంద్రియములతో జ్ఞానముతో కూడినకర్మలు చేస్తుంటాడు. నీకు
ఐదుతలల పాము అని చెప్పానే అదే ఐదువిధములుగా దేహములో
సంచరిస్తున్న ప్రాణము. (పంచ ప్రాణములు). ఐదు జ్ఞానేంద్రియములు,
ఐదు కర్మేంద్రియములు అని చెప్పాను కదా వీటికి అభినేత మనస్సు.
వాడినే భటులకు నాయకుడు అని చెప్పాను. ఆ నాయకుడు
బలవంతుడు. అలాగే మనస్సు కూడా చాలా బలమైనది.

నీకు పంచాల రాజ్యము మధ్య ఉన్నతొమ్మిదిద్వారముల
పురము అని చెప్పాను కదా. పంచాల దేశము అంటే శబ్ద,
స్వర్ణ,రస,రూప,గంధములు, వీటిని అనుభవిస్తూ ఉన్నదే ఈ దేహము.
ఇంక తొమ్మిది ద్వారములు అనగా రెండు కళ్లు, రెండు చెవులు, రెండు
ముక్కు రంధ్రములు, ఈ జంట ద్వారములు పక్క పక్కనే ఉంటాయి.
నోరు మాత్రము ఒకటిగా ఉంటుంది. కింది వైపున ఉన్న రెండు
ద్వారములు అనగా జననాంగము, విసర్జకావయవము పక్క పక్కనే
ఉంటాయి. ఇవీ నవద్వారములు. దేహములో ఉన్న జీవుడు ఈ తొమ్మిది
ద్వారముల గుండా బయటకు వెళుతుంటాడు. బయట ఉన్న
శబ్ద,స్వర్ణ,రూప,రస,గంధములను గ్రహిస్తుంటాడు.

ఈ ద్వారములకు పేర్లుకూడా చెప్పానుకదా. అవేమిటంటే.....
ఖిద్యోతము, ఆవిర్భుఖి అనేవి రెండు కళ్లకు పేర్లు. అవి బయట ఉన్న
దృశ్యములను, రూపములను చూస్తుంటాయి. వాటినే విభ్రాజితములు
అంటారు. ఇలాచూడడానికి ద్వుమనుడు అనగా వెలుగు అనే మితుడి
సహాయం తీసుకుంటాడు. (ఏ దృశ్యము మీద నైనా వెలుగు పడితేనే
కానీ మనకు కనిపించదు కదా).

ఇంక రెండు ముక్కు రంధ్రములకు నలిని నాలిని అని పేర్లు.
వాటి గుండా సౌరభ దేశమునకు వెళతాడు అని చెప్పాను. అంటే
ముక్కు తోటి బయట ఉన్న వస్తువుల వాసనలను చూస్తుంటాడు.
దీనికి మితుడు అవధూత అంటే వాసన చూచే శక్తి.

ముఖ్యము అనే ద్వారము గురించి చెప్పాను. అదే నోరు.
అదే వాక్ ఇంద్రియము. దీని ద్వారా రసమును (ఆహారములో
రుచులను) గ్రహిస్తాము. అంతే కాకుండా వాక్చక్తితో
మాట్లాడగలుగుతాము. అంటే నోటితో ఆహారము తీసుకుంటాము,
మాట్లాడగలుగుతాము.

తరువాత తలకు అటు ఇటు రెండు చెవి రంధ్రములు
ఉన్నాయి. కుడి పక్క చెవి పేరు పితృహ, ఎడమపక్క చెవి పేరు
దేవహా. కుడి చెవితో కర్మకాండల గురించిన శాస్త్రములు అన్నీ
వింటాడు. ఎడమ చెవితో జ్ఞానకాండల గురించిన శాస్త్రములు అన్నీ
వింటాడు.

ఇంక కింది భాగములో రెండు ద్వారములు ఉన్నాయి అవి
జననాంగము. విసర్జకావయవము. జననాంగము అంటే స్త్రీ, పురుష
జననాంగములు. వీటి సంయోగము చేత ఆనందము కలుగుతుంది.
సంతానోత్పత్తి కలుగుతుంది. విసర్జకావయవము అనగా
మలద్వారమును నిర్వృతి అంటారు. అది నరక ద్వారముతో సమానము.
ఇవి తొమ్మిది ద్వారములు.

ఇవి కాకుండా ఇద్దరు అంధులు అనగా గుడ్డివాళ్లు
ఉంటారుఅని చెప్పాను. అవే చేతులు కాళ్లు. చేతులు పనులు చేస్తాయి.
కాళ్లు ఎక్కడి కంటే అక్కడకు తీసుకెళతాయి. ఆ పురములో
అంతఃపురము ఉందని చెప్పాను కదా. అదే హృదయము. దానినే
మనస్సు, విషూచి (అంతటా తిరిగేది) అని కూడా అంటారు.

పురుషుడు ఈ అంతఃపురము అనే మనస్సుతో సుఖము, హర్షము,
సంతోషము మొదలగు ఆహ్లాదకరమైన విషయములను
అనుభవిస్తుంటాడు.

ఆ పురంజనుడు ఒక స్త్రీని వివాహమాడాడు ఆమెతో
సుఖాలు అనుభవించాడు అని చెప్పాను కదా ఆమెయే బుద్ధి.
పురంజనుడు కూడా ఆమె ఏం చేస్తే అదే చేసేవాడనిచెప్పాను. జీవుడు
కూడా బుద్ధి ఎలా ఆడిస్తే అలా ఆడుతుంటాడు. బుద్ధికి ఏం తోస్తే అది
చేస్తుంటాడు.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! ఈ పురంజనుడు రథం మీద
కూర్చుని వేటకు వెళ్లాడు అని చెప్పాను కదా. ఆ రథమే ఈ దేహము.
ఇంద్రియములద్వారా కలిగే కోరికలు దానికి కట్టిన గుర్రములు.
పాపము, పుణ్యము దానికి చక్రములు. సత్త్వ,రజస్,తమోగుణములు
దానికి కట్టిన పతాకములు. గుర్రములకు కట్టిన తాళ్లు
పంచప్రాణములు. మనస్సే ఆ గుర్రములకు కట్టిన పగ్గము. ఆ రథాన్ని
బుద్ధి అనే వాడు తోలుతాడు. ఆ దేహము అనే రథములో జీవుడు
హృదయము అనే స్థానములో కూర్చుంటాడు. సుఖ,దుఃఖములు,
శోకము మోహములు దాని నొగలు. సప్తధాతువులు ఆ రథమునకు
ఉన్న ఏడు ఆవరణములు. పది ఇంద్రియములు ఆ పురంజనుని సేన.
అటువంటి రథము ఎక్కి జీవుడు ఎండమావులు అనే మృగములను
వేటాడటానికి బయలుదేరాడు. అంటేకోరికలు తీర్చుకోడానికి
ప్రపంచంమీద పడ్డాడు.

ఆ కోరికలు ఎండమావుల వంటివి. రూపం లేనటువంటివి.
వాటి వెంట పరుగెడితే ఆ కోరికలు దుఃఖాన్ని కలుగజేస్తాయి.
పురంజనుడు కూడా విచక్షణ లేకుండా వేటాడి దుఃఖాన్ని పొందాడు.

చండ వేగుడు అనే గంధర్వుడు ఆ పురములోకి జొరబడి
నాశనం చేసాడు అన్నాను కదా. ఆ చండవేగుడే సంవత్సరము. ఆ
చండవేగుడికి 360 మంది నల్లటి తెల్లటి పరిచారికలు ఉన్నారన్నాను
కదా. వారే రాత్రి పగలు. రోజులు గడిచే కొద్దీ పురము అంటే దేహము
ఆయువు క్షీణిస్తుంది కదా!

తరువాత నీకు కాలకన్యను గూర్చి చెప్పాను. ఆ కాలకన్య
ఎవరో కాదు. వృద్ధాప్యము అంటే ముసలితనము. క్రమక్రమంగా
దేహాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. దేహమును, అవయవములను బలహీన
పరుస్తుంది. అందుకే మానవులు ముసలితనం అంటే భయపడతారు.
ఎవరూ ముసలితనమును ఆహ్వానించరు. నిత్యయౌవనులుగా
ఉండాలనిఅనుకుంటారు.

ఆ కాలకన్యను సోదరిగా స్వీకరించాడు భయము అనగా
మృత్యుభయము అనే యవనుడు. (మనిషి దేనికీ భయపడడు.
చావుకు భయపడతాడు. ఎదురుగా ఎంతమంది చస్తున్నా తాను
మాత్రం చిరంజీవి అనుకుంటాడు.) వృద్ధాప్యము మరణానికి ద్వారం
వంటిది. అందుకే మృత్యువు వృద్ధాప్యాన్ని సోదరిగా స్వీకరించాడు.

ఆ యవనుడి సేనలే మానసికంగా, శారీరకంగా వచ్చే
వ్యాధులు. ఈ యవనుడి సోదరుడి పేరు జ్వరము. అది రెండు రకాలు.
వేడి ఎక్కువఅయితే వచ్చే జ్వరం. ఉష్ణజ్వరం. చల్లదనం ఎక్కువఅయితే
వచ్చే జ్వరం. (చలిజ్వరం). ఈ జ్వరాలు తీవ్రం అయితే మరణానికి దారి
తీస్తాయి. అందుకే మృత్యువుకు సోదరుడు జ్వరం.

మహారాజా! ఈ ప్రకారంగా జీవుడు ఈ దేహములో ఉండి,
తనకుతానుగా కొని తెచ్చుకొనే దుఃఖాలు, ఇతరు వలన తనకు కలిగే
దుఃఖాలు, దైవికంగా కలిగే దుఃఖాలు, ఈ మూడు రకములైన
దుఃఖములను అనుభవిస్తున్నాడు. అంతే కాకుండా ఆకలి బాధ,
దాహము బాధ, అవయవములు పనిచేయకపోవడం వలన వచ్చే
గుడ్డితనము, కుంటి తనము, చెవుడు, మూగ, మొదలగు బాధలు
అనుభవిస్తుంటాడు. అంతే కాకుండా వల్లమాలినకోరికలతో
సతమతమవుతూ, అవి తీరకపోతే దుఃఖిస్తూ, జీవుడు నూరేండ్లు ఈ
తొమ్మిది ద్వారముల పురము అనే దేహములో బందీగా ఉంటున్నాడు.

ఓ మహారాజా! ఈ జీవుడు స్వతాహాగా స్వయంగా
ప్రకాశించే గుణము కలవాడు. కానీ ఈ ప్రకృతి గుణములకు లోబడి
తన స్వయం ప్రకాశ గుణమును కోల్పోయాడు. ఎప్పుడూ ఈ ప్రకృతిలో
సంచరించడం వలన, ఈ దేహమే నాది. నేను ఈ దేహము అనే
అజ్ఞానంలో పడి పోతున్నాడు. దేహాభి మానమును పెంచుకుంటున్నాడు.
ఆ దేహముతో, పుణ్య కర్తలు, పాప కర్తలు, పుణ్యము పాపము కలిసిన
కర్తలు చేస్తుంటాడు. తాను చేసే కర్తలను బట్టి మరుసటి జన్మలో
వివిధ రకములైన దేహములను పొందుతుంటాడు. ఎక్కువగా పుణ్య

కర్తలు చేస్తే స్వర్గలోకము మొదలగు పుణ్యలోకములు పొందుతాడు.
పాప కర్తలు చేస్తే వివిధరకములైన జంతువులుగానూ, పశు
వులాగానూ, పక్షులుగానూ జన్మిస్తాడు. పుణ్యము, పాపము కలిపి చేసిన
వాడు మనిషి జన్మ ఎత్తి ఆ పుణ్య పాపముల ఫలమును అనుభవిస్తాడు.
ఈ మానవ జన్మలో కూడా ఒక్కోసారి పురుషుడు గానూ,
ఒక్కొక్కప్పుడు స్త్రీగానూ, ఇంకా నపుంసకుడా గానూ తాను చేసిన
కర్మఫలములను బట్టి దేహములు పొందుతూ ఉంటాడు. ఎవరి
కర్మఫలము వారు అనుభవించాలి కదా!

ఓ మహారాజా! ఒక కుక్క ఉంది. దానికి ఆకలి వేసింది.
ఎవరైనా ఇంత ముద్ద పెట్టకపోతారా అని ఇంటింటి వెళుతుంది. కొంత
మంది జాలి తలచి అన్నం పెడతారు. కొంతమంది కర్రతీసుకొని
కొడతారు. అంతా అది చేసుకున్న ప్రారబ్ధము వలన జరుగుతుంది.
అలాగే ఈ దేహములో ఉన్న జీవుడు కూడా తన కోరికలు
తీర్చుకోడానికి మంచి మార్గములు, చెడు మార్గములు
తొక్కుతుంటాడు. వాటి ఫలితంగా స్వర్గలోకములు, నరక లోకములు,
మనిషి జన్మ, పశుజన్మ, ఎత్తుతూ ఉంటాడు. సుఖములను,
దుఃఖములను అనుభవిస్తూ ఉంటాడు.

ఓ మహారాజా! దేహధారులందరికీ దుఃఖములు సహజంగా
కలుగుతుంటాయి. వాటికి శాస్త్రములలో మార్గములు చూపబడ్డాయి.
కానీ జీవుడు వాటిని పాటించడు. తనకు తానుగా దుఃఖములలో
చిక్కుకుంటూ ఉంటాడు. లేక ఇతరుల వలన దుఃఖములు పొందుతూ
ఉంటాడు. అదీ ఇదీ కాకపోతే దైవికముగా కలిగే అంటే తుఫానులు,

భూకంపాల వలన కలిగే దుఃఖమును అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. కానీ శాస్త్రములలో చెప్పిన మార్గములను పాటించడు.

ఎలాగంటే, ఒకడి నెత్తి మీద బరువు మోస్తున్నాడు. కాసేపు బుజం మీద పెట్టుకుంటాడు. అంటేకొంత సుఖం పొందుతాడు. కాసేపుచేత్తోపట్టుకుంటాడు. ఇంకొంత సుఖంపొందుతాడు. అంతేకానీ పూర్తిగా దుఃఖాన్నిపోగొట్టుకోడానికి ప్రయత్నించడు. దుఃఖానికి దుఃఖానికి మధ్య కలిగే విరామమే సుఖము. దానికోసమే జీవుడు వెంపర్లాడుతుంటాడు.

ఓ మహారాజా! ఇంకొక విషయం చెబుతాను విను. ఒక దుఃఖాన్ని పోగొట్టు కోడానికి మరొక కర్మ చేస్తాడు జీవుడు. ఆ కర్మవలన దుఃఖం పోదు. మరొక దుఃఖం వచ్చి చేరుతుంది. ఎందుకంటే కర్మ, దాని వలన కలిగే దుఃఖము, ఆ దుఃఖము పోవడానికి చేసే మరొక కర్మ, ఇవన్నీ అజ్ఞానము అవిద్య వలన కలిగేవే. ఒకడికి ఒక కల వచ్చింది. ఆ కలలో ఏదో భయానక దృశ్యం చూచి భయపడ్డాడు. ఆ భయం పోవడానికి మరొక కల కన్నాడు. అందులోమరొక భయానక దృశ్యం చూచాడు. వాడి భయం మరింత ఎక్కు అయింది. ఒక స్వప్నం వలన కలిగిన భయం పోవడానికి, నిద్రలేచి, మొహం కడుక్కుని కాసేపుమేలుకొని ఉంటే ఆ భయం పోతుంది కానీ, మరలా అదేరకమైన మరొక కల కంటే ముందు ఉన్న భయం పోదు కదా! అలాగే, ఒక కర్మ చేసినందువలన కలిగిన దుఃఖము పోవడానికి మరొక కర్మ చేసి ఇంకొక దుఃఖము కొనితెచ్చుకోవడం అవివేకము, అజ్ఞానము.

(ఈ విషయాన్ని సరదాగా నేటికి అన్వయించుకుంటే ఎలా ఉంటుందో చూద్దాం. ఒకడు ఒక్కొక్క పేరు ధర 200 రూపాయల చొప్పున 100 పేర్లు కొన్నాడు అనుకుందాము. మర్రాడు ఆ పేరు 180 అయింది. దానిని యావరేజీ చేద్దామని 180 రూపాయల చొప్పున మరొక 100 పేర్లుకొన్నాడు. మర్రాడు అది 160 అయింది. ఆ రేటుకుమరొక 100 కొన్నాడు. ఈ విధంగా ఒక నష్టం తగ్గించు కోడానికి మరొక నష్టాన్ని కొనుక్కుంటున్నాడు అన్న మాట. అలా కాకుండా 200 కు కొన్నప్పుడు 195 కు స్టాప్ లాస్ పెట్టుకుంటే 500 ల నష్టంతో బయటపడేవాడు. కావాలంటే ఏ 150 లో మరలా కొనుక్కొని, వాటిని 155 కు అమ్మి తన నష్టాన్ని భర్తీచేసుకొనే వాడు. అలా చెయ్యకుండా, ఒక కష్టాన్ని పోగొట్టుకోడానికి మరొక పనిచేసి మరొక కష్టం కొనుక్కోవడం అంటే ఇదే.)

మహారాజా! ఈ జీవునికి మరొక దౌర్బల్యం ఉంది. అదే లేని పోనివి ఊహించుకోవడం. గాలిలో మేడలు కట్టడం. స్వప్నలోకాలలో విహరించడం. వాస్తవాలను మరిచిపోవడం. ఇంకొంతమంది ఏవేవో ఊహించుకొని భయపడుతుంటారు. దుఃఖపడుతుంటారు. తాడును చూచి పాము అనుకొని వణికిపోతుంటారు. దొంగలు పడ్డారనీ, పులీ మీద పడిందనీ వణికిపోతుంటారు. ఇదంతా వాస్తవానికి భిన్నంగా ఊహలోకాలలో విహరించడం వలనకలిగే బాధలు. దీని కంతటికీ అజ్ఞానము, అవిద్య కారణము. తన మరణం అనివార్యము అని తెలిసినా, ఈ అజ్ఞానము వలన, మరణిస్తాము అన్న భయం కూడా వెంటాడుతూ ఉంటుంది.

ఈ అజ్ఞానము పూర్తి గా పోవాలంటే ఆ పరమాత్మ యందు
అచంచలమైన నిర్మలమైన భక్తి కలిగి ఉండటమే ఉత్తమమైన
మార్గము. దానికి మించిన ఉపాయము మరొకటి లేదు.
పరమాత్మయందు భక్తి కలిగి ఉంటే అజ్ఞానము పూర్తిగా నశిస్తుంది.
జీవుడు దేనికీ భయపడడు. నిశ్చింతగా ఉంటాడు. పరమాత్మ
యందుభక్తి కలిగి ఉంటే జ్ఞానం దానంతట అదే కలుగుతుంది.
జ్ఞానము కలిగినప్పుడు అజ్ఞానము నశించిపోతుంది. ప్రాపంచిక
విషయముల మీద విరక్తి కలుగుతుంది. భగవంతుని మీద ప్రేమ
కలుగుతుంది.

ఓ మహారాజా! దానికి కావలసింది నిరంతరము పరమాత్మ
యొక్క కథలు వినడం. పరమాత్మను కీర్తించడం. ఎల్లప్పుడూ
పరమాత్మను స్మరించడం. వీటి వలన పరమాత్మ యందు భక్తి
సులభంగా కొద్ది కాలములోనే పెంపొందుతుంది. కాబట్టి జీవుడు
ఎల్లప్పుడూ సత్పురుషులు ఉన్న చోటనే ఉండాలి. సత్సాంగత్వం
కోరుకోవాలి. వారి నోటి వెంట వాసుదేవుని కథలు వినాలి. వాసుదేవుని
కీర్తిని గానం చేయాలి. వాసుదేవుని మనసారా స్మరించాలి. అప్పుడు
ఆకలి, దాహము, భయము, దుఃఖము ఏవీ ఉండవు. ప్రాపంచిక
విషయముల మీద మోహము నశిస్తుంది. ఎల్లప్పుడూ దుఃఖము అనేది
తెలియకుండా ఆనంద సాగరంలో ఓలలాడుతుంటాడు.

కాని, ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! మానవునికి సహజంగా
ఆకలి దాహము కలుగుతుంటాయి. మానవుడు తనలో పుట్టిన అన్ని
రకములైన “ఆకలి”, అన్ని రకములైన “దాహము” లను(ధన దాహము,

అధికార దాహము, కామదాహము, మొదలైనవి) తీర్చుకోడానికి
నిరంతరము శ్రమపడుతుంటాడు. పరమాత్మను గురించి
తలుచుకోడానికి అతనికి తీరిక ఉండదు. హరి కథలను వినడానికి
ఎటువంటి ఆసక్తి చూపించడు.

ఇంతెందుకు, ప్రజాపతులకు అధిపతి అయిన బ్రహ్మ,
మనువులు, దక్షుడు, మున్నగు ప్రజాపతులు, సనకాదులు, మలీచి, అత్రి,
అంగీరసుడు, పులస్త్యుడు, క్రతువు, భృగువు, వశిష్ఠుడు, నా వంటి వారు
కూడా ఈ కోరికలకు అవి తీరకపోతే కోపమునకు అసూయకు వశులై
ఆ పరమాత్మను గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోలేకపోయారు కానీ తాము
తెలుసుకున్నాము అనే భ్రమలో ఉన్నారు.

వేదములు అనంతములు. వాటికి శబ్దబ్రహ్మములు అని
పేరు. ఆ వేదములలో ఉన్న మంత్రములను వేరు విధంగా అర్థం
చేసుకొని ఇంద్రుడు మొదలగు వివిధ దేవతలను పూజిస్తూ, ఆ
పరమాత్మయొక్క అసలు తత్త్వమును తెలుసుకోలేక పోతున్నారు. అలా
కాకుండా పరమాత్మ మీద భక్తినిపెంపొందించుకొని జీవాత్మను
పరమాత్మలో ఐక్యం చేయడానికి ప్రయత్నం చేసేవాడిమీద ఆ
పరమాత్మ తన కరుణను ప్రసరింప చేస్తాడు. వాడిని ఈసంసార
బంధముల నుండి ఉద్ధరించి, తనలో చేర్చుకుంటాడు. అటువంటి
భక్తుడు లౌకికమైన వ్యవహారములలో ఆసక్తి చూపడు. వేదములలో
చెప్పబడిన కర్మకాండలను చేయడానికి ఇష్టపడడు. భగవంతుని మీద
అచంచలమైన భక్తిని కలిగి ఉంటాడు.

కేవలము అజ్ఞానులే వేదములు కేవలము కర్తృకాండలు
బోధిస్తాయి అని చెబుతారు. అది నిజంకాదు. వారు వేదములను
సరిగా చదివి వాటి భావమును అవగాహన చేసుకోకపోవడం వలన
అలా అంటుంటారు.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! నీవు ఏం చేసావో చెప్పు. నేను
అన్ని యజ్ఞములు చేసానని గర్వంగా చెప్పుకున్నావు. యజ్ఞకాలంలో నీవు
పరిచిన దర్బలతో ఈ భూమి నిండి పోయిందని గొప్పలు చెప్పుకున్నావు.
నీవు కేవలము నీ గొప్పదనాన్ని చాటుకోడానికే ఇన్ని యజ్ఞములు
యాగములు చేసావు కానీ భగవంతునిమీది భక్తితో కాదు. కాబట్టి
అవన్నీ నిష్ప్రయోజనములు అయ్యాయి.

(ఈ రోజుల్లో కూడా చాలా మంది తాము దేవుడికి స్వర్ణ కిరీటం
చేయించాము, రత్నాల హారములు చేయించాము, బంగారు తొడుగు
వేయించాము అని గొప్పలు చెప్పుకుంటూ ప్రచారం చేసుకుంటారు,
ఫోటోలు వేయించుకుంటారు. అవి అన్నీ ఎందుకూ పనికిరావు అని
స్పష్టం చేసాడు నారదుడు.)

ఓ రాజా! హరి సేవయే నీ కర్తవ్యము అని తెలుసుకోలేక
పోయావు. శ్రీహరికి ఏదైతే సంతుష్టిని కలుగజేస్తుందో అదే జీవుని
కర్తవ్యము అని నీకు తెలియదు. ఏది అభ్యసిస్తే శ్రీహరి యందు భక్తి
కలుగుతుందో, బుద్ధి స్థిరంగా ఉంటుందో అదే సరైన విద్య.

ఓ మహారాజా! ఆ శ్రీహరి అన్ని జీవులలో అంతర్లీనంగా
ఉన్నాడు. ఈ విశ్వమును శాసించేది ఆయనే. ఈ ప్రాపంచిక

విషయముల నుండి బయట పడాలంటే ఆయన పాదములను
ఆశ్రయించడమే ఏకైక మార్గము. శ్రీహరిని నమ్ముకుంటే ఆ మానవునికి
సకల శ్రేయస్సులు కలుగుతాయి. పరమాత్మను నమ్ముకున్నవాడికి
ఎలాంటి భయమూ ఉండదు. ఎందుకంటే సాక్షాత్తు పరమాత్మ తనలోనే
ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు అని తెలుసుకున్న జీవుడికి ఇంక
భయం ఎందుకు ఉంటుంది. ఆ విషయం తెలుసుకున్న వాడే అన్ని
విద్యలను తెలిసిన వాడు. ఆయనే అజ్ఞానులందరికీ గురువు. ఆయనే
సాక్షాత్తు పరమాత్మ స్వరూపుడు.

ఓ ప్రాచీన బర్హి మహారాజా! ఈ సందర్భంగా నీకు ఒక
వృత్తాంతము చెబుతాను. సావధానంగా విను. ఒక అడవిలో ఒక జింక
ఉంది. దానికి ఒక ఆడజింక భార్య. ఆ మగ జింక తన భార్యతో సహా
అడవిలో విహరిస్తూ ఉంది. లేత పచ్చిక చిగుళ్లను ఆప్యాయంగా
తింటూ ఉంది. ఆ వనంలో తేనెకోసరం తిరిగే తుమ్మెదల ఝంకారాల్ని
వీనుల విందుగా వింటూ ఉంది. కానీ పక్క పాదలోనే తాను ఏమరి
పాటుగా ఉన్నప్పుడు తనను చంపి తినడానికి ఒక తోడేలు పొంచి
ఉన్నదని దానికి తెలియదు. దూరంగా చెట్టు మీద కూర్చున్న వేటకాడు
తన వంక ఒక వాడి అయిన బాణమును ఎక్కుపెట్టి ఉన్నాడనీ ఏ
క్షణంలో నైనా ఆ బాణము తన గుండెల్లో గుచ్చుకుంటుందనీ ఆ
జింకకు తెలియదు.

జీవుడు ఆ జింకతో సమానమే. అదే పరిస్థితిలో ఉన్నాడు.
జీవుడు కూడా సంసారంలో పడి భార్యతో సుఖజీవనం చేస్తుంటాడు.
అన్ని రకాల భోగాలను, సుఖాలను అనుభవిస్తుంటాడు. రుచి రుచిగా

తింటుంటాడు. అనేకములైన పానీయములను తాగుతుంటాడు. స్త్రీలతో కామసంబంధమైన సుఖములను అనుభవిస్తుంటాడు. ఇంకా కొత్త కొత్త రుచుల కోసరం వెదుకుతుంటాడు. భార్యా బిడ్డల మీద, బంధువుల మీద వ్యామోహముతో వారి కోసరమే బతుకుతుంటాడు. కానీ తన పక్కనే పొంచి ఉన్న కాలము అనే తోడేలు తన ఆయుష్షును క్షణక్షణం హరిస్తూ ఉందని తెలుసుకోలేకపోతున్నాడు. మృత్యువు అనే వేటకాడు తన మీద పడి తనను ఎప్పుడు కబళిస్తాడో, తన ప్రాణాలు ఎప్పుడు ఏ క్షణంలో హరిస్తాడో అని తెలుసుకోలేకపోతున్నాడు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు మృత్యువాత పడటం తప్పదు అని తెలిసికూడా తనను తాను చిరకాలం బతుకుతాడు అని అనుకుంటూ ఉంటాడు.

ఓ రాజా! నీవుకూడా ప్రస్తుతము ఆ జింక ఉన్న పరిస్థితిలో ఉన్నావు. కాబట్టి జాగ్రత్తగా ఉండు. పరమాత్మ యందునీ చిత్తము లగ్నం చెయ్యి. ఈ కర్త కాండల మీద, యజ్ఞయాగముల మీద, వ్రతముల మీద ఆసక్తి వదిలిపెట్టు. కామకోరికలతో నిండి ఉన్న గృహస్థాశ్రమమును వదిలిపెట్టు. ఆ పరమాత్మ మీదమనసు నిలుపు. క్రమక్రమంగా ఈ సంసారము నుండి విముక్తి పొందుతావు.” అని నారదుడు ప్రాచీన బర్హికి జ్ఞానోపదేశం చేసాడు.

నారదుడు చెప్పిన మాటలను సావధానంగా విన్న ప్రాచీన బర్హి మహారాజు నారదునితో ఇలా అన్నాడు. “ఓ నారదమహర్షీ! నీవు చెప్పిన విషయములను విని బాగా ఆలోచించాను. కానీ నా దగ్గర ఉన్న గురువులకు ఈ విషయాలు ఎందుకు తెలియదు? తెలిసినా నాకు చెప్పలేదా! లేక నన్ను తప్పు మార్గంలో నడిపించారా! నీవు చెప్పిన

విషయములు అన్నీ వాళ్లకు కూడా తెలిస్తే వాళ్లు నాకు ఎందుకు చెప్పరు! ఎందుకంటే ఇప్పటి దాకా నాకు నా గురువులు ఉపదేశించిన వాటికీ, నీవు చెప్పిన వాటికీ చాలా తేడా ఉంది. నీవు నాకు భక్తి గురించి, జ్ఞానము గురించి, వైరాగ్యము గురించి వివరంగా చెప్పావు. అన్నీ జయించాము అని చెప్పుకుంటున్న మహాబుఘలు కూడా అప్పుడప్పుడు ఈ మోహంలో పడుతుంటారు.

అది అలా ఉంచండి. నాకు మరొక సందేహము కలిగింది. జీవుడు ఈ దేహముతో ఎన్నో కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆయువు తీరగానే ఈ దేహమును విడిచిపెడతాడు. సూక్ష్మదేహంతో పరలోకానికి పోయి వాడు చేసిన కర్మలకు ఫలితంగా స్వర్గ,నరకాలను అనుభవిస్తాడు అని పెద్దలు చెబుతారు. కానీ, జీవుడు వదిలిపెట్టిన దేహముతోనే వాడు చేసిన కర్మలు కూడా నాశనము అవుతాయి కదా! జీవుడు చేసిన కర్మలు దేహంతో కూడా ఇక్కడే అంతం అయినప్పుడు, ఇంక ఆ కర్మల ఫలాన్ని పరలోకంలో వేరే దేహంతో అనుభవించే అవకాశం ఎక్కడుంది. కర్మలే లేనపుడు కర్మఫలం మాత్రం ఎక్కడుంటుంది. ఈ విషయం నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు.

ప్రాచీన బర్హి అడిగిన ప్రశ్నకు నారదుడు ఈవిధంగా సమాధానం చెప్పాడు. “మహారాజా! జీవుడు స్థూల దేహంలో ఉంటాడు అనీ నీకు తెలుసు కదా. స్థూల దేహం అంటే పది ఇంద్రియములు. మనకు కనపడేవి. కానీ ఈ స్థూల దేహముతో చేసే అన్నిపనులకు మూల కారణము లోపల ఉన్న సూక్ష్మదేహము. మనము చేసే పనులకు సంబంధించిన వాసనలను అన్నిటినీ ఆ సూక్ష్మదేహము సేకరించి

తనతో ఉంచుకుంటుంది. ఈ స్థూల దేహము కాలానుగుణంగా మరణించినా, సూక్ష్మ దేహము మరణించదు. ఆ సూక్ష్మదేహము, ఆ వాసనలతో సహా మరొక దేహమును ఆశ్రయిస్తుంది. మరొక దేహాన్ని ఆశ్రయించే ముందు, గతజన్మలో తాను చేసిన పాపములు, పుణ్యములు వాటికి సంక్రమించిన ఫలములను, స్వర్గ,నరకములలో అనుభవిస్తుంది.

ఇదిఎలాగంటే, మానవుడు నిద్రపోయినపుడు దేహము, అవయవములు పనిచేయవు. అంటే స్థూల దేహము మరణించినట్టు పడిఉంటుంది. అప్పుడు లోపల ఉన్న సూక్ష్మదేహము పనిచేస్తుంది. అదే మనస్సు ఆ మనస్సుతో రకరకాల దేహములను కల్పించుకుంటుంది. అదే నిజమని నమ్ముతుంది. రకరకాల పనులుచేస్తుంది. సుఖాలను అనుభవిస్తుంది. దుఃఖమును పొందుతుంది. భయపడుతుంది. (కలలు కనడం అంటే ఇదే!) మెలుకువ రాగానే అవిఅన్నీ మాయం అయిపోతాయి. అలాగే ఈ స్థూల దేహము మరణించిన తరువాత సూక్ష్మదేహము స్వర్గములో సుఖములను, నరకములో దుఃఖములను, తాను స్వప్నములో రకరకాల దేహములతో అనుభవించినట్టు, అనుభవిస్తుంది. అంటే స్వర్గ నరకములలో కూడా తాను చేసిన కర్మఫలములకు అనుగుణంగా దేహములను కల్పించుకొని, వాటిని ధరించి అనుభవిస్తుంది. స్వర్గములో, నరకములో కర్మఫలములను అనుభవించడం పూర్తి కాగానే (స్వప్నములో నుండి మేలుకొని తన దేహములో ప్రవేశించినట్టు) మరొక దేహంలో ప్రవేశిస్తుంది.

మహారాజా! జీవుడు స్థూలదేహములో ఉన్నంత కాలము,
దేహభిమానంతో నేను బ్రాహ్మణుడను, నేను క్షత్రియుడను, నేను
మహారాజును, నేను విద్వాంసుడను అనే భావనలతో రకరకాలైన
కర్మలను చేస్తుంటాడు. ఆయా కర్మల ఫలితములను అనుసరించి,
మరు జన్మలో దేహములు పొందుతాడు.

ఒక మానవుని యొక్క మానసిక ప్రవృత్తిని, ఆ మానవుడు
చేసే పనులను బట్టి నిర్ణయిస్తాము. అలాగే, ఆ మానవునియొక్క
చిత్తవృత్తిని బట్టి అతనిపూర్వజన్మలో ఏమేం పనులు చేసాడో
ఊహించవచ్చును.

(ఎవడికైనా భరించరాని కష్టం దుఃఖం వచ్చినప్పుడు, “పోయినజన్మలో
ఏం పాపాచేసాడో ఏమో! ఈ జన్మలో ఈవిధంగా అనుభవిస్తున్నాడు”
అని మనం సాధారణంగా అంటుంటాము కదా!)

స్వప్నములు వచ్చినప్పుడు, ఆ స్వప్నములలో ఈ జన్మలో
ఎన్నడూ కూడా చూడని మనుషులను, ప్రదేశములను
చూస్తుంటాము. ఆ ప్రదేశములను, మనుషులను అతడు
తనపూర్వజన్మలో చూచి ఉంటాడు. అవే ఈజన్మలో స్ఫురణకు
వస్తున్నాయి అని గ్రహించాలి. ఎందుకంటే ఎప్పుడూ చూడని
మనుషులు, ప్రదేశములు గుర్తుకు వచ్చే అవకాశం లేదు. ఎప్పుడో
ఒకప్పుడు చూచి ఉండాలి. ఈ జన్మలో చూడనప్పుడు, గతజన్మలో
చూచిఉండాలి అని భావించాలి.

ఓ మహారాజా! ఒకడు పరమ శాంతంగా ఉంటాడు. అతడు
జీవితాంతం అలాగే శాంత స్వభావుడుగా ఉంటాడు అని మనస్సు

నిర్ణయిస్తుంది. అలాగే మరొకడు ఉగ్రస్వభావుడుగా ఉంటాడు. వాడిని జీవితాంతం అదే స్వభావంతో కొనసాగుతాడని మనస్సునిర్ణయిస్తుంది. ఈ స్వభావాలు అతనికి గత జన్మనుండి సంక్రమిస్తాయి.

మహారాజా! ఒక్కోసారి మనకు కలత నిద్రలో వచ్చే కలలో చిత్ర విచిత్ర మైన విషయములు కనిపిస్తూ ఉంటాయి. అవి ఇంతకుముందు మనము చూడనివి, విననివి. (కనీ, వినీ ఎరుగని అని వాడుతూ ఉంటారు). ఒకదానితో ఒకటి సంబంధం లేకుండా ఉంటాయి. ఎప్పుడో చచ్చి పోయిన వాళ్లు ఇప్పుడు మనతో మాట్లాడుతున్నట్టు అనుభూతి కలుగుతుంది. మైళ్ల దూరంలో నివసించే వాళ్లు, ఒక ఇంట్లో కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్నట్టు అనిపిస్తుంది. అవన్నీ కూడా మనసులో నిక్షిప్తమైన భావాలే. అవి ఒక ప్రదేశము, ఒక కాలము, ఒక పనికి సంబంధించి ఉండవు. కలగా పులగంగా ఉంటాయి.

ప్రతి ప్రాణికి మనస్సు అనేది ఒకటి ఉందని చెప్పాను కదా! ఆ మనస్సు ఈ జన్మకు మాత్రము పరిమితం కాదు. ఇదివరకు ఆ ప్రాణి ఎత్తిన జన్మల వాసనలు అన్నీ తనలో నిక్షిప్తంచేసుకొని ఉంటుంది. ప్రతి జన్మలోనూ ఎన్నో విషయాలను వింటూ ఉంటాము. ఎన్నో విషయాలను చూస్తూ ఉంటాము. ఎన్నో పనులు (మంచి పనులు చెడ్డ పనులు) చేస్తూ ఉంటాము. అవి అన్నీ మనసులో సూక్ష్మరూపంలో దాగి ఉంటాయి. నిద్రావస్థలో ఉన్నప్పుడు ఆ వాసనలు కలల రూపంలో కనపడుతుంటాయి. ఇంతకుముందు జన్మలలో చూచిన వాళ్లు, చేసిన పనులు, ఈ జన్మలో స్వప్నములో కనపడుతుంటారు. ఈ కలలు కొన్ని

సార్లు సంక్షిప్తంగా ఉంటాయి. కొన్ని సార్లు దీర్ఘంగా, విస్తృతంగా ఉంటాయి. ఇదంతా మనసులో గత జన్మల వాసనలు అన్నీ నిక్షిప్తం అయి ఉండటమే కారణము.

ఓ మహారాజా! ఎల్లప్పుడూ సాత్వికంగా ఉంటూ, చిత్తంలో ఎల్లప్పుడూ భగవంతుని ధ్యానం చేస్తూ, ఉండే వాడికి ఈ అనంత విశ్వం అంతా ప్రకాశవంతంగా కనిపిస్తుంది. ప్రతి ప్రాణిలోనూ భగవంతుని చూడగలడు. ప్రస్తుతము మానవులకు భగవంతుని ప్రార్థించే సమయం లేదు. ఎప్పుడూ నేను నాది అనుకుంటూ ప్రాపంచిక విషయముల గురించి పాకులాడుతుంటాడు.

ఓ మహారాజా! ప్రతి ప్రాణికి స్థూల దేహము, సూక్ష్మదేహము అని రెండు దేహములు ఉంటాయి. స్థూల దేహము అంటే మనకు కనిపించే దేహము. ఈ దేహము లోపల బుద్ధి, మనస్సు, ఇంద్రియములు, శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములు అనే పంచ తన్మాత్రలు, సత్త్వ, రజస్తమోగుణములు ఇవన్నీ కలిస్తే సూక్ష్మదేహము అవుతుంది. ప్రాణి మరణించినపుడు స్థూల దేహము మాత్రము ఇక్కడే ఉంటుంది. సూక్ష్మదేహము బయటకు వెళ్లిపోతుంది. ఈ సూక్ష్మదేహము స్థూల దేహములో ఉన్నంత వరకూ, దేహాభి మానము, నేను నాది అనే భావన ప్రతి ప్రాణిలోనూ ఉంటుంది.

కాని కొన్ని సమయాలలో ఈ స్థూలదేహము పని చేయదు. నిద్ర, మూర్ఛ, ఉపతాపము (మనం కోమా అంటామే అది) మృత్యుకాలము (చనిపోయేముందు వచ్చే మగత, స్పృహలేకపోవడం),

విపరీతంగా జ్వరం వచ్చినప్పుడు కలిగే మగత, ఈ పరిస్థితులలో జీవునికి దేహము స్వాధీనములో ఉండదు. అప్పుడు దేహాభిమానము ఉండదు.

(వీటికి తోడు మనం మరొకటి కూడా చేర్చుకోవచ్చు. కల్లు కాంపాండుల దగ్గరా, వైన్ షాపుల దగ్గరా, చిత్తుగా తాగి ఒంటిమీద స్వహలేకుండా, రోడ్ల పక్కన, దుమ్ములో, మట్టిలో పార్లాడుతుంటారు. వారికి ఒంటిమీద బట్ట ఉందో లేదో కూడా తెలియదు).

సాధారణంగా మానవులకు వయసు వచ్చిన తరువాత పది ఇంద్రియములు, మనస్సు ద్వారా లోపల ఉన్న సూక్ష్మదేహము పనిచేస్తూ ఉంటుంది. కాని జీవుడు తల్లి గర్భంలో ఉన్నప్పుడు, శిశువుగా ఉన్నప్పుడు ఈ సూక్ష్మదేహము పూర్తిగా పనిచేయదు. జీవుడు ఎల్లప్పుడు ఈ సూక్ష్మదేహముతో ఆలోచిస్తుంటాడు. ఈ ప్రాపంచిక విషయములలో గాఢంగా లీనమైనప్పుడు, మేల్కొని ఉన్నా నిద్రపోయినా, తన ఎదురుగుండా ఆ విషయములు లేకపోయినా, వాటి గురించే ఆలోచిస్తూ ఉంటాడు.

(ఎవడి మీదన్నా తీవ్రమైన కోపం ఉన్నప్పుడు, వాడి మీద ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలి అనుకున్నప్పుడు, వాడు ఎదురుగా లేకపోయినా వాడి గురించే ఆలోచించడం, వాడి మీది కోపాన్ని ఇంట్లో ఉన్న వస్తువుల మీద చూపించి వాటిని బద్దలు కొట్టడం, ఆఖరుకు నిద్రపోతూ, కలలో కూడా వాడి గురించి కలవరించడం ఈ కోవకు చెందుతాయి.)

ఓ రాజా! ఇప్పుడు నీకురెండు విషయాలు చెప్పాను. ఒకటి సూక్ష్మదేహము. రెండవది జీవుడు. సూక్ష్మదేహము అంటే శబ్దము, స్పర్శ,

రూపము, రసము గంధము, పది ఇంద్రియములు, మనస్సు (దీనినే బుద్ధి, చిత్తము, అంతఃకరణము అని కూడా సమయానుకూలంగా పిలుస్తారు), సత్త్వ,రజస్తమోగుణములు, ఇవి అన్నీ కలిపి సూక్ష్మదేహంగా రూపొందుతుంది. ఇవన్నీ చైతన్యవంతం అయితే దానిని జీవుడు అంటారు.

(ఎదురుగా మామిడిపండు ఉంటుంది. తినడానికి నోరు, నాలుక ఉంటాయి. కాని లోపల చైతన్యం లేకపోతే మామిడి పండు తినాలనే కోరిక, అది తియ్యగా ఉంది అనే భావన రాదు. ఆ చైతన్యమే జీవుడు).

లోపల ఉన్న ఈ సూక్ష్మదేహము చేతనే జీవుడు బయట ప్రపంచములో జరిగే విషయములను అనుభవించగలుగుతున్నాడు. కావలసినవి తీసుకుంటున్నాడు. వద్దు అనుకున్నవి వదిలిపెడుతున్నాడు. ప్రాపంచిక విషయములను అనుభవించడం ద్వారా సంతోషము, దుఃఖము, శోకము, ఆనందము మొదలగు భావాలను పొందుతున్నాడు. మనస్సు ఈ వాసనలను తనలో నిక్షిప్తం చేసుకుంటూ ఉంటుంది. జీవుడు ఈ దేహాన్ని వదిలిపెట్టినా, సూక్ష్మదేహము మాత్రము తిరిగి మరొక దేహములో ప్రవేశించేంత వరకు, గతజన్మ వాసనల ప్రభావంలో ఉంటుంది.

కాబట్టి మహారాజా! జీవుడు మరలా మరొక దేహంలో ప్రవేశించడానికి ఈ మనస్సే కారణము. గతజన్మ వాసనలకు అనుగుణమైన దేహంలో ప్రవేశించి, ఆ దేహంలో మరలా కర్మలు చేయడం మొదలుపెడుతుంది. ఇలాగా, మనసులో ఉన్న వాసనలు అన్నీ నాశనం అయ్యేంతవరకూ జీవునికి జననమరణ చక్రంలో

తిరగడం తప్పదు. ఎందుకంటే, గతజన్మలో చేసిన కర్మల వాసనలు మనసులో నిక్షిప్తం అయి ఉంటాయి. ఆ విషయ వాసనల ప్రకారమే ఈ జన్మలో కూడాకర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆ కర్మల ఫలితములను అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. ఆ ఫలితములు మరలా మరలా అనుభవించడానికి మరలా మరలా కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఈ కర్మల వలననే జీవునికి బంధనములు ఏర్పడతాయి.

ఈ వాసనలు నిర్మూలం కావాలంటే, ఈ బంధనములు తొలగిపోవాలంటే, సృష్టి, స్థితి, లయకారుడైన ఆ పరమాత్మను సేవించడం, కీర్తించడం, ఆయన కథలను వినడం, ఆయన మీద నిర్మలమైన భక్తి కలిగిఉండటం కన్నా మరొక మార్గం లేదు. ఆయన పాదములు పట్టుకుంటేనే కానీ ఈ అవిద్య తొలగిపోదు. కాబట్టి ఈ కర్మలు, యజ్ఞయాగములు చేయడం మాని, పరమేశ్వరుని ధ్యానించు. నీకు ఈ కర్మబంధనముల నుండి విముక్తి కలుగుతుంది.” అని నారదుడు ప్రాచీన బర్హికి జ్ఞానోపదేశం చేసాడు. తరువాత నారదుడు ప్రాచీన బర్హిదగ్గర సెలవు తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

ప్రాచీన బర్హి మహారాజు ఇంక క్షణకాలం కూడా ఆలస్యం చేయలేదు. తన కుమారుల రాక కోసరం ఎదురు చూడలేదు. మంత్రులను పిలిచి “నా కుమారులు రాగానే ప్రజాసృష్టిని కాపాడమని నా మాటగా చెప్పండి” అని వారికి చెప్పాడు. రాజ్య పాలన వారికి అప్పగించాడు. తపస్సు చేసుకోడానికి కపిలాశ్రమమునకు వెళ్లిపోయాడు. అక్కడ అన్ని సంగములను వదిలిపెట్టాడు. మనస్సును అదుపులో పెట్టుకున్నాడు. పరమాత్మ పాదములమీద మనసు నిలిపాడు.

పరమాత్మలో లీనమైపోయాడు.

ఓ విదురా! నారదుడు చెప్పిన ఉపాఖ్యానములను, జ్ఞాన బోధను విన్నావు కదా! నారదుడు కథల రూపంలో అధ్యాత్మ తత్త్వమును ఉపదేశించాడు. ఈ ఆత్మ తత్త్వమును ఎవరు చదువుతారో, ఎవరు వింటారో, మరొకరికి వినిపిస్తారో, వారికి దేహాభిమానము, అహంకారము నశిస్తుంది. ఈ వాసనామయమైన సూక్ష్మదేహము నుండి విముక్తి కలుగుతుంది. పరమాత్మలో ఐక్యం అవుతాడు.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి నారద ప్రాచీన బర్హి సంవాదమును వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ఇరువదితొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము

ముప్పదవ అధ్యాయము.

విదురుడు మైత్రేయునితో ఇలా అంటున్నాడు. “ఓ మైత్రేయ మహర్షి! ప్రాచీన బర్హికుమారులు అయిన ప్రచేతసులు తండ్రి ఆదేశంతో తపస్సుకు బయలు దేరారనీ, వారికి దారిలో పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడనీ, వారికి రుద్రగీత వినిపించాడనీ తరువాత వారు తపస్సుకు వెళ్లారనీ చెప్పావు. ఆ తరువాత ఏం జరిగింది. వారికి ఆ

రుద్రగీత వలన ఏం ప్రయోజనం కలిగింది. నాకు వివరించండి.
అయినా కూడా, ఒక సారి పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయి, ఆ
పరమాత్మయొక్క మహాత్మ్యమును వినిపించిన తరువాత,
ప్రచేతసులకు పరమ పదము లభించినట్టే కదా! మరి ఆ తరువాత
కూడా ప్రచేతసులు తపస్సు ఎందుకు చేసారు? ఆ తపస్సు చేసినందు
వలన వారికి ఏమి ఫలితం కలిగింది. ” అని అడిగాడు.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా అన్నాడు. “విదురా!
ప్రచేతసులు రుద్రుని వలన రుద్రగీతను విన్న తరువాత కూడా తండ్రి
ఆదేశము మేరకు తపస్సు చేసారు. సముద్రము లోపల నీటిలో మునిగి
పదివేల సంవత్సరములు రుద్ర గీతను జపిస్తూ తపస్సు చేసారు. వారి
తపస్సుకు మెచ్చిన శ్రీహరి వారికి ప్రత్యక్షం అయ్యాడు.

శ్రీహరి గరుత్మంతుని మీద ఎక్కి అక్కడకు వచ్చాడు. పసుపు
పచ్చని పట్టు బట్టను కట్టుకొని ఉన్నాడు. మెడలో కౌస్తుభమణి మెరుస్తూ
ఉంది. శ్రీహరి మేని నుండి వెలువడే కాంతితో ఆ ప్రదేశం అంతా ప్రకాశ
వంతం అయింది. శ్రీహరి చెవులకు ఉన్న కుండలములు ఆ కాంతిలో
మెరుస్తున్నాయి. శ్రీహరిని మునులు, గంధర్వులు సేవిస్తున్నారు. ఆయన
మెడలో పాడుగాటి వనమాల వేలాడుతూ ఉంది. ఆ ప్రకారంగా
స్వప్రకాశంతో వెలిగిపోతున్న శ్రీహరి ప్రచేతసులను చూచి మేఘ
గంభీర స్వరంతో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ కుమారులారా! మీ తపస్సుకు మెచ్చాను. మీరు పది
మంది సోదరులు అయినప్పటికీ ఒకటిగా నిలిచి నా గురించి తపస్సు
చేసారు. నాకు చాలా సంతోషము అయింది. మీకు ఏం వరం

కావాలో కోరుకోండి. మీ వంటి సోదరులనుచూచి మానవులు సోదర
ప్రేమ ఎలా ఉంటుందో తెలుసుకుంటారు. మానవులందరూ
సాయంసమయంలో మీ సోదరులను తలచుకొని వారు కూడా తమ
తమ సోదరులను, సాటి మానవులను తమతో సమానంగా ప్రేమిస్తారు.
మీ మాదిరి రుద్రగీతతో ప్రతిరోజూ ఉదయం సాయంకాలం నన్ను
స్తుతించే వారికి నేను ప్రసన్నుడనవుతాను. వారు కోరిన కోరికలు
తీరుస్తాను. అదీ కాకుండా, మీరు పరమశివుని దర్శనంతో తృప్తి
చెందకుండా మీ తండ్రి గారు చెప్పిన మాటను పాటించారు.
పితృవాక్యపరిపాలన చేసారు. మీ కీర్తి ముల్లోకములలో వ్యాప్తి
చెందుతుంది. మీకు ఒక పుత్రుడు కలుగుతాడు. అతడు బ్రహ్మదేవునితో
సమానమవుతాడు. అతని సంతానముచేత మూడులోకములు నిండి
పోతాయి.

కుమారులారా! పూర్వము కండు మహర్షి అనే ముని
ఉండేవాడు. ఆయనకు ప్రయోచ అనే అష్టరస వలన ఒక పుత్రిక
కలిగింది. ఆ పుత్రికను వనదేవతలు పెంచి పెద్ద చేసారు. ఆ శిశువు
ఆకలి వేసి ఏడుస్తుంటే చంద్రుడు తనచూపుడు వేలు ఆ శిశువు
నోట్లోపెట్టి, అమృతమును స్రవించి, ఆ శిశువు ఆకలి తీర్చాడు. మీ తండ్రి
మీకు ఈ లోకంలో సృష్టి చేయమని ఆదేశించాడు. మీరు వనదేవతల
వద్ద పెరుగుతున్న ఆ కన్యను వివాహమాడి మీతండ్రి గారి కోరిక
తీర్చండి. మీ సోదరులు పది మంది ఒకే మాట మీద ఉంటారు. ఒకే
ధర్మము, ఒకే శీలము కలవారు. కాబట్టి మీరు అందరూ ఆమెను
వివాహం చేసుకోండి. ఆ కన్యకూడా మీకు తగినట్టు
నడుచుకుంటుంది.(మహాభారత కథలో ద్రౌపది మాదిరి ఉదంతము

అంతకు పూర్వమే జరిగిందని మనకు ఈ కథ ద్వారా తెలుస్తూ ఉంది.)
మీరు వేయి సంవత్సరములు ఈ లోకంలో సకలభోగాలు
అనుభవిస్తారు. తరువాత నన్ను చేరుకుంటారు.

మీరే కాదు. నేను సకల కర్మలకు కారణం అనీ,
అన్నికర్మలను, వాటి ఫలములను నాకు అర్పించువారు, నా గురించిన
కథలను వింటూ సత్సాంగత్వములో ఉండేవారు, వారు
గృహస్థాశ్రమములో ఉన్నప్పటికినీ, వారికి ఏ మలినమూ అంటదు.
సంసారముల వలన కలిగే క్లేశములు వారిని బంధించవు. నిత్యమూ
నా కథలను వింటూ, నా గుణగణములను కీర్తిస్తూ, ఉండే వారి
హృదయములలో నేను పరబ్రహ్మ స్వరూపములో తిష్టవేసుకొని
కూర్చుని ఉంటాను. నేను వారి యందు ఉన్నప్పుడు, వారిని ఎటువంటి
మోహములు కానీ, శోకములు కానీ అంటవు. కాబట్టి మీరు కూడా
గృహస్థాశ్రమములో ఉన్నప్పటికినీ, నిరంతరమూ నన్నే స్మరిస్తూ
ఉండటంవలన, మీకు ఈ సంసారములో కలిగే
రాగద్వేషములు, సుఖదుఃఖములు అంటవు.” అని పలికాడు శ్రీహరి.

శ్రీహరి అమృతోపమానమయిన మాటలు విన్న ఆ
ప్రచేతసులు చేతులు జోడించి ఇలా అన్నారు. “ఓ దేవా! సర్వ
క్లేశములను తొలగించే వాడివి నువ్వే మా ఎదుట ప్రత్యక్షం అయితే,
ఇంకా మాకు క్లేశములు ఎందుకుంటాయి. నిన్ను ఈ స్థూల
దేహములో ఉన్న ఇంద్రియములతో తెలుసుకోలేము. ఎటువంటి నీకు
నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు శుద్ధుడవు. శాంతస్వరూపుడవు. ఆనంద
స్వరూపుడవు. నీవు ఒక్కడి వైనప్పటికినీ, నీ మాయ వలన
సృష్టి చేసే టప్పుడు బ్రహ్మగానూ, పోషించేటప్పుడు విష్ణువు గానూ,
లయం చేసేటప్పుడు రుద్రుడు గానూ గోచరిస్తున్నావు. అట్టి నీకు
నమస్కారము. ఓ దేవా! నీ అసలు తత్త్వము తెలుసుకున్న జీవులకు ఈ
సంసారము నుండి విముక్తి లభిస్తుంది కదా! అట్టి నీకు నమస్కారము.
నాభిలో కమలము కలవాడా! కమలములను మాలగా కలవాడా!
కమలములవలె ఉన్న పాదములు కలవాడా! తామర రేకుల వంటి
కన్నులు కలవాడా! అట్టి నీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు మూడులోకములలో ఉన్న జీవులకు
ఆధారము. నీవే సర్వసాక్షివి. అట్టి నీకు నమస్కారము. ఓ దేవా! నీ
దర్శన భాగ్యంచేతనే, మాలోని క్లేశములు అన్నీ తొలగి పోయాయి.
ఇంతకంటే మాకు ఏం కావాలి? నీవు చీనజనోద్ధారకుడవు. ఈ
లోకంలో ఉన్న చీనులను “వీళ్లు అందరూ నా వాళ్లు” అని నీవు
అనుకుంటూ ఉండటం నీకే తగినది. ఎలా అంటే, దయామయుడైన
యజమాని ఎల్లప్పుడూ తన వద్ద పని చేసే వారి యోగక్షేమములు
విచారిస్తూ ఉంటాడు. అటువంటప్పుడు ఆ భృత్యుల కష్టములు అన్నీ
తీరినట్టే కదా! అలాగే నీవు కూడా మంచి వారినే కాదు, దుష్టులను,
నీచులను, తుచ్ఛులనుకూడా వారి హృదయ కుహరములలో ఉండి
వారికోరికలు తీరుస్తూ ఉంటావు. అటువంటి వారి కోరికలే నీవు
తీరుస్తూ ఉన్నప్పుడు, ఇంక మా కోరికల విషయం నీకు తెలియకుండా
ఉంటుందా!

పరమాత్మ స్వరూపుడవు అయిన నీవు మాకు ప్రసన్నుడవు
అయ్యావు. మా కోరికలు లగ్నీ నీ వలన కాక మరెవరి వలన
తీరుతాయి. కాబట్టి మేము ఒక్క వరమును కోరుతున్నాము. నీవు
అనంతుడవు. సర్వవ్యాపివి. పారిజాతపుష్పములోని మకరందమును
సేవించడానికి అలవాటు పడ్డ తుమ్మెద, ఇతర పుష్పముల మీద
వాలడానికి ఇష్టపడుతుందా! అలాగే నీ పాదకమలములను
సేవించడానికి ఉత్సాహం చూపించే మేము, మా కోరికలు తీరడానికి
ఇతర దేవతలను ఎందుకు ప్రార్థిస్తాము.

ఓ దేవా! నీ మాయకు లోబడి మేము ఈ సంసారములో
ఎంతవరకూ సంచరిస్తూ ఉంటాయో అంతకాలమూ, కాదు కాదు,
అన్ని జన్మలకూ నీ పాద సేవను మరిచి పోకుండా, సదా నిన్ను కొలిచే
నీ భక్తుల పాదసేవలు మరిచిపోకుండా ఉండే మాకు వరం
ప్రసాదించండి. ఎందుకంటే. నిరంతరమూ నిన్నుకొలిచే నీ భక్తుల పాద
సేవ కొద్దికాలము చేసినను, అది అనంతమైన ఫలితములను ఇస్తుంది.
నీ భక్తుల పాద సేవతో, స్వర్గ సుఖములు కూడా సాటి రావు. ఇంక ఈ
ప్రపంచంలో లభించే రాజభోగములు, విషయ సుఖముల సంగతి
చెప్పేదేముంది.

నీ భక్తులు అంతా ఒకచోట చేరితే నీ కథలను
చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. నీకథలను వినడం అలవాటు చేసుకుంటే,
ఇతర భోగములు అనుభవించాలి అన్న కోరిక నశిస్తుంది. అప్పుడు సాటి
ప్రాణుల మీద వైర భావము, విరోధము, ద్వేషము ఉండవు. వాటి
స్థానంలో తనతోటి వారి మీద ప్రేమ, వారికి సాయం చెయ్యాలనే

కోరికా పుడతాయి. తాము చేసే పనులను, వాటి ఫలములను నీకే అర్పింస్తుంటారు. నీ గుణగణములను ఎల్లప్పుడూ కీర్తించే సాధువుల సాంగత్యంలో జీవితం గడుపుతారు. తీర్థయాత్రలుచేస్తూ ఉంటారు. ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న అందరికీ జ్ఞానబోధ చేస్తుంటారు. అటువంటి సాధువుల సాంగత్యము ఎవరుకోరుకోరు?

ఓ దేవా! మేము నీ గురించి తపస్సుచేయడానికి వస్తున్నప్పుడు ఆ పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయి మాకు రుద్రగీత ఉపదేశించాడు. ఆ రుద్రగీతను నిరంతరం స్తుతించడం వలననే నీ దర్శనా భాగ్యం కలిగింది.

ఓ దేవా! మేము అందరమూ వేదములను చదువుకున్నాము. మా గురువులను, బ్రాహ్మణులను, వృద్ధులను పూజించాము. మంచి వారినీ, మా సోదరులను, ఇతర ప్రాణులను ఎన్నడూ హింసించలేదు. నీ గురించి పదివేల సంవత్సరములు జలంలో ఉండి తపస్సు చేసాము. మేము చేసిన పనుల వలన నీకు సంతోషము కలిగితే చాలు. అదే మాకు నీవు ప్రసాదించే వరము.

ఓ దేవా! యోగులు, మనువులు, పరమశివుడు, దేవతలు వీరందరూ నీ మహిమ గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోలేక పోయారు. వారికి తెలిసినంతవరకూ నిన్ను కీర్తిస్తున్నారు. ఇంక మానవమాత్రులము మేమెంత. అందుచేత మేము కూడా మా శక్తి కొలదీ నిన్ను స్తుతించాము. ఓ దేవా! పరిశుద్ధస్వరూపుడవు, పరమ పురుషుడవు, సత్త్వగుణ సంపన్నుడవు, వాసుదేవుడవు అయిన నీకు నమస్కారము.”

అని ప్రచేతసులు తమ శక్తికొలదీ శ్రీహరిని స్తుతించారు.

అప్పుడు శ్రీహరి వారిని చూచి చిరునవ్వు నవ్వి
“మీరుకోరినట్టే జరుగుతుంది.” అని వారికి వరం ప్రసాదించి
అంతర్నితుడయ్యాడు.

తరువాత ప్రచేతసులు జలము నుండి బయటకు వచ్చారు.
తమచుట్టు చూచారు. పదివేలసంవత్సరముల తరువాత బయట
ప్రపంచాన్ని చూస్తున్నారు. తమ చుట్టు వృక్షములు పెరిగిపోయి తమకు
దారి కనిపించడం లేదు అందుకని అడ్డం వచ్చిన చెట్లను కాల్చడం
మొదలు పెట్టారు. భూమి మీద ఉన్న వృక్షములు అన్నీ మాడి మసి
అయిపోతున్నాయి. అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు పంపగా చంద్రుడు, వన
దేవతలు అక్కడకు వచ్చారు. చెట్లను కాల్చడం పాపం అని చెప్పారు.
అప్పటి దాకా తమ వద్ద పెరిగిన కన్యను వారికి ఇచ్చి వివాహం చేసారు.

ప్రచేతసులు పదిమందీ శ్రీహరి ఆదేశము మేరకు మారిష
అను ఆ కన్యను వివాహం చేసుకున్నారు. ప్రచేతసులకు ఆ కన్యయందు
ఒకకుమారుడు జన్మించాడు. అతనే దక్షుడు. పూర్వజన్మలో
ఈశ్వరునితో విరోధము పెట్టుకున్న దక్షుడు వీరభద్రుని చేతిలో
మరణించాడు. తరువాత యాగము కొనసాగించడానికి దక్షుని
శరీరమునకు మేక తల తెచ్చి అతికించారు. యజ్ఞము పూర్తి చేసారు.
తరువాత మేకతలతో ఉన్న దక్షుడు కాలానుగుణంగా మృతి చెందాడు.

తరువాత ఆరవ మన్వంతరము అయిన చాక్షుస మన్వంతరంలో ప్రచేతసులకు కుమారుడిగా జన్మించాడు. దక్షుని ప్రభావానికి దేవతల తేజస్సులన్నీ మసకబారి పోయాయి. ఆ దక్షుడు అన్ని కర్మలలో నిపుణత్వమును సాధించాడు. దక్షత కలవాడు కనుక దక్షుడు అనే పేరు సార్థకం చేసుకున్నాడు. దక్షుని సామర్థ్యము చూచి బ్రహ్మ దక్షుని ప్రజాపతిగా నియమించాడు. సృష్టి కొనసాగించే కార్యాన్ని దక్షునికి అప్పగించాడు. తరువాత దక్షుడు మరీచి మొదలగు ప్రజాపతులను వారి వారి స్థానాలలో నియమించి ప్రజాసృష్టి, ప్రజాపాలన, ప్రజారక్షణ కార్యములను వారికి అప్పగించాడు.” అని విదురునికి మైత్రేయుడు చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము ముప్పదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థస్కంధము

ముప్పది ఒకటవ అధ్యాయము.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా అన్నాడు. “విదురా! ఆ ప్రకారంగా వెయ్యి సంవత్సరములు గడిచాయి. శ్రీహరి వాక్కులను అనుసరించి ప్రచేతసులు రాజ్యమును కుమారునికి అప్పగించి, ఇల్లు విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయారు. పరబ్రహ్మను గురించి ఆలోచించిన వారికి అన్ని ప్రాణులలోన భగవంతుని దర్శనం అవుతుంది. పూర్వము జాజలి

అనే మహర్షి తూర్పు సముద్రతీరంలో అటువంటి జ్ఞానమును సంపాదించి సిద్ధిపొందాడు. ఇప్పుడు ప్రచేతసులు కూడా ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లారు. ఆ ప్రదేశంలో ఆశ్రమం నిర్మించుకున్నారు. ఇంద్రియములను, మనస్సును నిగ్రహించారు. ప్రాపంచిక విషయముల వంక చూడటం మానేసారు. నిర్మలమైన మనస్సుతో పరబ్రహ్మను గురించి ధ్యానం చేయడం మొదలు పెట్టారు.

ఆ సమయంలో నారదుడు అక్కడి వచ్చాడు. నారదుని చూచి ప్రచేతసులు లేచి నిలబడి నమస్కరించి, అర్ఘ్యము పాద్యము ఇచ్చి సత్కరించారు. ఉచితాసనము మీద కూర్చుండబెట్టారు. అప్పుడు ప్రచేతసులు నారదునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ నారద మహర్షీ! మీకు స్వాగతము. మా అదృష్టము పండి మీరు మా ఆశ్రమమునకు వచ్చారు. మేము ధన్యులము అయ్యాము. మేము పరమశివుడు ఉపదేశించిన రుద్రగీతను, శ్రీహరి పలికిన అమృతముతో సమానమైన వాక్కులు విన్నాము. కానీ, వేయి సంవత్సరముల పాటు రాజ్యాధికారము, సంసార సాగరంలో పడి, అవి అన్నీ మరిచిపోయాము. మా అదృష్టం కొద్దీ మీరు మా వద్దకు వచ్చారు. ఈ సమయంలో మీరు మాకు అధ్యాత్మజ్ఞానమును బోధించి మమ్ములను కృతార్థులను చేయండి.” అని అడిగారు. అప్పుడు నారదుడు ప్రచేతసులతో ఇలా అన్నాడు.

“ఎవరైతే ఆ పరమాత్మను భక్తితో సేవిస్తారో వారి జన్మములే నిజమైన జన్మలు. ఎవరైతే తాము చేసిన కర్మలను పరమాత్మకు అర్పిస్తారో ఆ కర్మలే నిజమైన కర్మలు. ఎవరి మనస్సులో నిరంతరము శ్రీహరి స్తుతింపబడతాడో, ఆ మనసులే నిజమైన మనసులు. ఏ వాక్కులతో అయితే శ్రీహరి స్తుతింపబడతాడో, ఆ వాక్కులే నిజమైన వాక్కులు.

మానవునికి మూడు జన్మలు ఉన్నాయి. మొదటిది తల్లి గర్భంనుండి బయటకు రావడం. దానిని శౌక్రజన్మ అంటారు. రెండవది ఉపనయనం చేసుకున్న తరువాత ద్విజుడు అవుతాడు. దానిని సావిత్రజన్మ అంటారు. మూడవది ఆ పరమాత్మను భక్తితో సేవించడం ఒకయజ్ఞంలాగా చేయడానికి దీక్ష పూనడం. దానిని దైక్షజన్మ అంటారు. మొదటి జన్మ రెండవ జన్మ సాధారణంగా జరుగుతాయి. కాని మూడవ జన్మ ఎత్తనిదే ఆ జన్మకు సార్థకతలేదు. శ్రీహరిని సేవించడం వలన కాకుండా వేదములలో చెప్పబడిన యజ్ఞములు యాగములు చేయడం వలన, చాలా కాలం బతకడం వలన ఏమి ఫలితం ఉంటుంది!

శ్రీహరిని సేవించకుండా, శ్రీహరిమీద అచంచల మైన భక్తి వి శ్వాసాలు లేకుండా, కేవలం వేదములలో చెప్పబడిన కర్మలు చేయడం వలనా, వేదాంతములనువినడం వలనా, తపస్సు చేయడం వలనా, శాస్త్రములను వ్యాఖ్యానించడం వలనా, వాద ప్రతివాదములు చేయడం వలనా, నానావిధము లైన శాస్త్రములను చదివి జ్ఞాపకం ఉంచుకొనడం వలనా, అపారమైన బుద్ధి కుశలత వలనా, శారీరక

బలంకలిగి ఉండటం వలనా, ఇంద్రియపటుత్వము కలిగి ఉండటం వలనా ఏమి ప్రయోజనము.

ఇవన్నీ ఉండవలసినదే కానీ వీటితోడు శ్రీహరి మీద భక్తి కూడా తోడయితే అతని జన్మ సార్థకమౌతుంది. ఇవే కాకుండా కొంతమంది ప్రాణాయామములు, అష్టాంగయోగములు, ఆత్మజ్ఞానము పెంపొందించుకోవడం, సన్యాసం తీసుకోవడం, వేదములను అధ్యయనం చేయడం, వ్రతములు ఆచరించడం, వైరాగ్యము కలిగి ఉండటం... ఇవన్నీ కూడా మానవునికి శ్రేయస్సును కలిగించేవే కానీ శ్రీహరి మీద భక్తి లేకపోతే, శ్రీహరిని మనం చేసే కర్మలతో తృప్తిపరచలేకపోతే, చేసిన కర్మలన్నిటినీ పరమాత్మ కు అర్పించక పోతే, ఎన్ని కర్మలు చేసినా ఏమీ ప్రయోజనము లేదు.

మానవులకు ఎన్ని శ్రేయస్సులు ఉన్నా పరమాత్మ మీద భక్తి శ్రద్ధ పరమశ్రేయస్సును ఇస్తుంది. ఇందులో సందేహము ఏ మాత్రము లేదు. సకల ప్రాణులలో ఆ శ్రీహరి ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు. జీవులకు ఆత్మజ్ఞానమును ప్రసాదించేది ఆపరమాత్మ ఒక్కడే.

ప్రచేతసులారా! ఒక వృక్షము ఉందనుకోండి. దాని మొదట్లో నీరు పోస్తే, ఆ నీరు ఆ వృక్షము యొక్క కొమ్మలకు, ఆకులకు, పుష్పములకు, కాయలకు, ఆఖరుకు చిట్టచివరి చిగురుటాకు వరకూ చేరుతుంది. మనం విడివిడిగా కొమ్మలను, ఆకులను తడవనవసరం లేదు. అలాగే, కడుపుకు ఆహారం తీసుకుంటే, అన్ని ఇంద్రియములకు బలం వస్తుంది. అలాగే ఆ పరమాత్మను, శ్రీహరిని పూజిస్తే

సర్వదేవతలను, పితృదేవతలను, పూజించినట్టే. వేరు వేరుగా వారిని పూజించనవసరంలేదు. (ఈ భావాన్ని పోతన గారు హృద్యంగా వర్ణించారు. అవధరించండి.)

మ: కమలాభీశ్వరు బూజసేయుట సమగ్రప్రీతి బ్రాణోపహా
రము సర్వేంద్రియతృప్తి హేతువును సర్వజ్ఞాజమూలాభిషే
కము శాఖాభుజపుష్టిదంబు నగు రేఖన్ సర్వదేవార్హణ
క్రమమై యొప్పు ధరావరేణ్యసుతులారా బుద్ధిసూహించినన్.

ఓ ప్రచేతసులారా! వేసవికాలంలో సూర్యుడు భూమిమీది నీటిని తన వేడిమితో ఆవిరిచేసి తనలోకి లాక్కుంటాడు. వానాకాలంలో ఆ నీటిని మేఘముల ద్వారా వర్షంగా మనకు ఇస్తాడు. అలాగే ఈ విశ్వంలో సమస్త ప్రాణి కోటి ఆ భూమి నుండి పుడుతుంది. కొంత కాలం జీవిస్తుంది. ఆ భూమిలోనే కలిసిపోతుంది. (మాతృగర్భంనుండి భూగర్భం దాకా సాగే ప్రయాణమే జీవితం.) అలాగే పరమాత్మ ఈ విశ్వాన్ని సృష్టించి, పోషించి, మరలా తనలో లయం చేసుకుంటూ ఉంటాడు. ఇది ఆయనకు ఒక క్రీడ.

సూర్యుడు, సూర్యుని వెలుతురు రెండూ ఒకటే. వేరుకాదు. ఎందుకంటే సూర్యుని నుండి సూర్యరశ్మి పుట్టింది. అలాగే పరమాత్మ, ఆ పరమాత్మ లో నుండి పుట్టిన ఈ విశ్వం వేరు కాదు. రెండూ ఒకటే. కాని ఆయన మాయాశక్తివలన వేరుగా ఉన్నట్టు కనపడుతూ ఉంటుంది. పగలంతా ఈ దేహము, ఇంద్రియములు పనిచేస్తూ ఉంటాయి. నా కంటే వీరుడు లేడు అని విర్రవీగుతుంటాయి. రాత్రి నిద్రలో అదే దేహము, ఇంద్రియములు ఏ మాత్రం చలనం లేకుండా

శవంలా పడి ఉంటాయి. అలాగే సృష్టి జరిగేటప్పుడు ఈ విశ్వము అంతా పరమాత్మ కన్నా వేరుగా కనపడుతుంటుంది. అంటే నేనే ఈ దేహము, వేరే ఎవరూ లేరు, అంతా నేనే, నన్ను మించిన వాడు లేడు అనే భావన కలుగుతుంది. కాని ఎవరికైతే దేహాభిమానమునశించి, పరమాత్మ వంక చూస్తాడో, అప్పుడే తనలో ఉన్న పరమాత్మను దర్శించగలుగుతాడు. సాటి ప్రాణులలో కూడా పరమాత్మను దర్శించగలుగుతాడు.

ఓ ప్రచేతసులారా! ఈ విశ్వంలో సూర్యుడు ఎప్పుడూ వెలుగుతూ ఉంటాడు. కానీ మేఘములు అడ్డు వచ్చినపుడు, రాహు కేతువులు అడ్డువచ్చినపుడు చీకట్లు కమ్ముతాయి. అవి తొలగి పోగానే, మరలా ప్రకాశం వస్తుంది. అలాగే, ఆ పరమాత్మ యొక్క ప్రకాశము సత్త్వ,రజస్తమోగుణముల శక్తి ప్రవాహముల వలన ఒకప్పుడు తన ప్రకాశాన్ని కోల్పోతుంటుంది. ఆ గుణముల శక్తి తగ్గినపుడు మరలా పూర్వ ప్రకాశాన్ని పొందుతుంది.

సకల ప్రాణుల దేహములలో ఉండే ఆత్మ ఒక్కటే. ఆ పరమాత్మయే అన్ని ప్రాణులలో ఆత్మస్వరూపంగా ప్రకాశిస్తూ ఉంటాడు.ఆ పరమాత్మ కారణం గానే త్రిగుణాత్మకమైన ఈ ప్రకృతి ఉద్భవించింది. కాని పరమాత్మ ఆ గుణములకు, మాయకు అతీతుడు. ఆత్మ, పరమాత్మ ఒక్కటే అనే భావనతో అన్ని ప్రాణులలో ఉన్న పరమాత్మను సేవించాలి. .

ఓ ప్రచేతసులారా! సకల ప్రాణులయందు దయగలిగి ఉండటం, ఉన్న దానితో తృప్తిపడటం, ప్రాపంచిక విషయముల నుండి,

విషయ సుఖముల నుండి మనస్సును, ఇంద్రియములను
నిగ్రహించడం, చేయగలిగితే ఆ పరమాత్మ తొందరగా ప్రసన్నుడవుతాడు.
ఈ సకలమైన వాసనల నుండి విముక్తి పొందిన భక్తజనుల
హృదయములయందు ఆ శ్రీహరి ఎల్లప్పుడూ నివసిస్తుంటాడు. శ్రీహరి
తన భక్తుల హృదయములను విడిచిపెట్టి ఎక్కడకూ పోడు. ధనము
లేని వారికి శ్రీహరి మీద భక్తి అపరిమితమైన ధనముతో సమానము.
శ్రీహరి వారినే ప్రేమిస్తాడు. వారు కూడా నిరంతరము శ్రీహరి మీద
భక్తిప్రమత్తులు కలిగి ఉంటారు. కాని తాము పండితులమనీ,
ధనవంతులమనీ, తాము యజ్ఞయాగములు మొదలగు వేదములో
చెప్పబడిన కర్మలు చేసామనీ విర్రవీగే వారు భగవద్భక్తులను చులకనగా
చూస్తారు. అటువంటి గర్వాంధుల పూజలను శ్రీహరి ఎప్పుడూ
స్వీకరించడు.

ఓ ప్రచేతసులారా! పరమాత్మ స్వయంగా పరిపూర్ణుడు
అయినప్పటికినీ ఎల్లప్పుడూ భక్తుల వశంలో ఉన్నవాడు, లక్ష్మీదేవిని,
చక్రవర్తులను, దేవతలను కూడా లక్ష్మపెట్టని వాడు అయిన శ్రీహరిని
ఏ భక్తుడు మాత్రము ఎలా స్మరించకుండా, ఆయనను వదిలిపెట్టి ఎలా
ఉండగలడు? కాబట్టి మీరు కూడా ఆ పరమాత్మను నిర్మలమైన
మనస్సుతో సేవించండి.” అని చెప్పి నారదుడు వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత ప్రచేతసులు నారదుని మాటలను మననం
చేసుకుంటూ, శ్రీహరి భక్తిలో మునిగిపోయి, ఈ దేహములను
వదిలిపెట్టి, వైకుంఠము చేరుకున్నారు. విదురా! నీవు అడిగిన
ప్రచేతసుల చరిత్ర, నారద ప్రచేతసుల సంవాదము నీకు

వివరించాను.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి చెప్పాడు.

మైత్రేయుడు చెప్పిన భగవంతుని మహాత్మామును విని విదురుడు పులకించి పోయాడు. ఆయన కళ్ల వెంట ఆనందాశ్రువులు ధారాపాతంగా కారుతున్నాయి. గద్గద స్వరంతో విదురుడు మైత్రేయునితో ఇలా అన్నాడు.

“మహాత్మా! నీవు నీ బోధనలతో నాకు ఈ సంసారమును తరించే మార్గమును చూపించావు. భక్తుల హృదయములలో ఆ పరమాత్మ ఎల్లప్పుడూ ప్రకాశిస్తూ ఉంటాడు. ఈ సత్యమును తెలుసుకొని నేను పరమానందభరితుడను అయ్యాను. ఇంక నాకు సెలవుఇష్టించండి.” అని విదురుడు మైత్రేయుని వద్ద సెలవు తీసుకొని హస్తినాపురమునకు వెళ్లాడు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు మైత్రేయ విదుర సంవాదమును వినిపించాడు.

తరువాత శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుతో ఇలా అన్నాడు. “మహారాజా! శ్రీహరి మీద మనసు ఉంచిన ఈ ప్రచేతసుల చరిత్రమును ఎవరూ చదివినా, వినినా, వారికి దీర్ఘాయువు, కీర్తి, ఐశ్వర్యములు కలుగుతాయి.

నీకు ఇంతకు ముందు స్వాయంభువ మనువు కుమారుడైన ఉత్తానపాదుడు అతని కుమారుడు ధృవుడు వారి వంశము గురించి వివరంగా చెప్పాను. ఇప్పుడు స్వాయంభువ మనువు

రెండవ కుమారుడు అయిన ప్రియవ్రతుని వంశమును గురించి
వివరిస్తాను. శ్రద్ధగా విను. ఈ ప్రియవ్రతుడు నారదుని వలన ఆత్మ
విద్యను పొంది, రాజ్యపాలన చేయడానికి విముఖత్వము
చూపించాడు. కాని తరువాత రాజ్యమును పాలించాడు. తుదకు తన
కుమారులకు రాజ్యాభిషేకము చేసి వానప్రస్థమునకు వెళ్లిపోయాడు. ఆ
పరమాత్మలో ఐక్యం అయ్యాడు” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్తు
మహారాజుకు చెప్పినట్లు సూతుడు శౌనకాది మహామునులకు
నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో భాగవత కథను
వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

చతుర్థ స్కంధము ముప్పది ఒకటవ అధ్యాయముసంపూర్ణము

చతుర్థస్కంధము సర్వం సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్